

ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สีคิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

STUDY THAI-YUAN COMMUNITY CULTURE FOR PRODUCT DESIGN

ชูชัย ปรีक्षा

CHOOCHAI PRUKSA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-ED-M-222-033

ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

STUDY THAI-YUAN COMMUNITY CULTURE FOR PRODUCT DESIGN

ชูชัย ปรีक्षा

CHOOCHAI PRUKSA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-ED-M-222-033

STUDY THAI-YUAN COMMUNITY CULTURE FOR PRODUCT DESIGN

CHOOCHAI PRUKSA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2019

KMITL-2019-ED-M-222-033

COPYRIGHT 2019

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สี่คิ้วสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์
นักศึกษา	นายชูชัย ปรีक्षा
รหัสนักศึกษา	59603073
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว 3) เพื่อประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช) 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

จากการศึกษาพบว่า ผ้าซิ่นยวนและผ้าหม่มมุก เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนไท-ยวน สี่คิ้ว ที่ส่งผลในการออกแบบ โดยการประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น AHP โดยผลลัพธ์ที่ได้มีค่าน้ำหนัก = 0.450 และค่าอัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล)C.I. (= 0.072, 0.041, 0.084, 0.047, 0.086

ผลจากการวิเคราะห์ประเภทของผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ)QFD(ได้ข้อสรุปดังนี้ ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมคือ ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โคมไฟ และหมอน โดยมี ประเด็นของความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์ตรงกันคือ รูปแบบผลิตภัณฑ์จะต้องมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว , มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ และ ใช้ศักยภาพชุมชน

ผลการวิจัยสรุปว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.67) กลุ่ม ชาวไท-ยวน สี่คิ้วมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ประเภท ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในระดับมาก (\bar{X} =4.35) และจากการทดสอบค่า t test พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับ โคมไฟ สูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05. , ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05. และ หมอน กับ โคมไฟ สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05.

คำสำคัญ : วัฒนธรรมชุมชน ไท ,ยวน สี่คิ้ว-ผลิตภัณฑ์ชุมชน

Thesis Title	Study Thai-yuan Community Culture For Product Design
Student	Ms.Choochai Pruksa
Student ID.	59603073
Deegree	Master of Science in Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2019
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Songwut Eakwutvongsa
Thesis Co-Advisor	Assist Professor Dr.Somchai Seviset

ABSTRACT

This research aims to: 1) To study the Thai-Yuan Sikhio community culture. 2) To design products from Thai-Yuan Sikhio community culture. 3) To evaluate according to the community product standard criteria (CMU). 4) To evaluate the satisfaction of Thai-Yuan Sikhio community products.

The study found that: Sarong Yuan and pearl blanket is a unique of Thai-Yuan Sikhio community culture, resulting in product design, by applying the Analysis Hierarchy Process) AHP (. With the results obtained with the weight value = 0.450 and the data inconsistency rate (C.I.) = 0.072, 0.041, 0.084, 0.047, 0.086

The results of the analysis of the product type with the quality function distribution technique (QFD) concluded as follows: The right product type is type of product for use, for electronics, product type lamp and pillow products. With the issue of demand in the same product is: The product style must be unique in Thai-Yuan Sikhio culture, with a variety of creativity and community potential.

The results of the research concluded that: The expert group is satisfied with the type of use for electronic equipment at a high level ($\bar{X} = 4.67$). Thai-Yuan group Sikhio is satisfied with the product, type of use for electronic equipment at a high level ($\bar{X} = 4.35$). And from testing, the t-test found that average between use of electronic equipment with the lamps significantly higher than the level of .05, use of electronic equipment with pillows is significantly lower than the level of .05, And the pillows and lamps are significantly higher at the level of .05

Keywords: Thai-Yuan Sikhio community culture, community products

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เศษวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ชี้แนะ ปรับปรุงข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สารีบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัศตราภรณ์ ทิพย์โสธร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องนี้เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิสิฐ คลังกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ นาชัยสิทธิ์ และ ดร.กฤษฎา คูพันธุ์ง ที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถามและให้คำแนะนำทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ดร. ชัชรินทร์ สถิตธรรมรงค์.นายชุตินันท์ ทองคำ นาง สายชล ไพศาลพันธ์ นายอภิชาติ พงธราธาร นางสาว ภัทรพร พันธุ์แก้ว นาง น้อม ดิษฐานุสร อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียติ อาจารย์ ณิชชัย พันธุ์แก้ว นางสาว อุษา จำปาวิทยาคุณ นาง วรณศิริ นพรัตน์ นางสาว อารีย์ ประสิทธิ์สุวรรณ นางสาว วลัยพร สมศักดิ์ นาย ณิชพล ทองดี ผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัย ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ชาว ไทย-ยวน สีคว อำเภอสีคว จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือร่วมแสดงความคิดเห็นทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอระลึกถึงพระคุณครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งในอดีตและจวบจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบคุณครอบครัวปรึกษา ครอบครัวข้าพหมาราช ครอบครัวแก้วศรีงาม ครอบครัวศรีมิตร ครอบครัวพันธุ์แก้ว นาย นิพนธ์ สายประสงศ์สิน และนาย วัชรศักดิ์ เหลืองภิรมย์ รวมทั้งบุคคลที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สำหรับคุณค่าและประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดามารดาด้วยความระลึกถึงในพระคุณอย่างยิ่ง

ชูชัย ปรีक्षा

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	IX
สารบัญภาพ	XII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	10
1.6 คำนียามศัพท์	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ประวัติและความเป็นมาของชาวยวน ใน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.....	13
2.2 วัฒนธรรมของชาวยวน ใน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.....	24
2.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา	76
2.4 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	90
2.5 ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	103
2.6 พฤติกรรมผู้บริโภค	107
บทที่ 3 วิธีดำเนินโครงการ.....	122
3.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว	122
3.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว.....	123
3.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.....	126
3.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว.....	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	133
4.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	133
4.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว	170
4.3 การประเมินตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.).....	198
4.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว	204
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	200
5.1 ผลการวิจัย	200
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	225
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	225
บรรณานุกรม	229
ภาคผนวก	231
ประวัติผู้เขียน.....	278

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น.....	148
4.2 แบบฟอร์มการให้คะแนนปัจจัย.....	155
4.3 เกณฑ์การให้คะแนนปัจจัย.....	155
4.4 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1.....	156
4.5 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2.....	157
4.6 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3.....	157
4.7 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4.....	158
4.8 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5.....	158
4.9 สรุปคะแนนปัจจัย.....	158
4.10 ค่าน้ำหนักปัจจัย.....	159
4.11 ตัวอย่างแบบฟอร์มการให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัย แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม.....	159
4.12 เกณฑ์การให้คะแนนทางเลือก.....	160
4.13 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1.....	160
4.14 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2.....	160
4.15 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3.....	161
4.16 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4.....	161
4.17 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5.....	161
4.18 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1.....	162
4.19 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2.....	162
4.20 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3.....	162
4.21 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4.....	162
4.22 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5.....	163
4.23 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1.....	163
4.24 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2.....	163
4.25 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3.....	164

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.26 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4.....	164
4.27 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5.....	164
4.28 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1.....	165
4.29 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2.....	165
4.30 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3.....	165
4.31 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4.....	166
4.32 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์ จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5.....	166
4.33 ค่าน้ำหนักของปัจจัย.....	167
4.34 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัย แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม.....	167
4.35 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยเกิด คุณค่าในวัฒนธรรม.....	168
4.36 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยมี รายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ.....	168
4.37 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัย วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์.....	169
4.38 สรุปการเลือกประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการ ออกแบบผลิตภัณฑ์.....	169
4.39 ศักยภาพชุมชน ของชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	171
4.40 การวิเคราะห์ประเภทผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	174
4.41 ตารางการแจกแจงความถี่ ประเภทของผลิตภัณฑ์.....	178
4.42 ถ้อยคำการเรียกร้องของกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว (Voice of customer).....	179
4.43 ความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดกับถ้อยคำการเรียกร้องของกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน ...	180

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.35 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรม.....	182
4.36 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ.....	192
4.44 การสกัดองค์ประกอบคุณภาพตามความต้องการของกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	193
4.45 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	194
4.46 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทคอมพิวเตอร์ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	201
4.47 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทหมอน จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	203
4.48 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ของผู้เชี่ยวชาญ.....	204
4.49 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ประเภทคอมพิวเตอร์ จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ของผู้เชี่ยวชาญ.....	205
4.50 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ประเภทหมอน จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ของผู้เชี่ยวชาญ.....	205
4.51 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากผู้เชี่ยวชาญ.....	207
4.52 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทคอมพิวเตอร์จากผู้เชี่ยวชาญ.....	204
4.53 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนจากผู้เชี่ยวชาญ.....	209
4.54 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคมจากผู้เชี่ยวชาญ.....	211
4.55 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ.....	211
4.56 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากผู้เชี่ยวชาญ.....	212
4.57 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	214
4.58 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	215
4.59 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	217
4.60 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านความสวยงามจากชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	218
4.61 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านประโยชน์ใช้สอยจากชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	218
4.62 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคุณภาพและราคาจากชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว.....	219

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพถ่ายชาวไท ยวน สีคิ้ว ในอดีต	14
2.2 สถานที่ท่องเที่ยวผาบุคคา.....	18
2.3 สถานที่ท่องเที่ยวเขื่อนลำตะคอง	18
2.4 สถานที่ท่องเที่ยวโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ(เขายายเที่ยง)	19
2.5 สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งหินตัด	19
2.6 สถานที่ท่องเที่ยววิหารหลวงปู่โต	20
2.7 สถานที่ท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน บ้านยวน นครจันทิก	20
2.8 สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งศิลปะถ้ำเขาจันทร์งาม	21
2.9 ผ้าขึ้นยวน.....	22
2.10 กระดิ่งทองลงหิน.....	22
2.11 ชาวบ้าน ไท ยวน สีคิ้ว กำลังเตรียมไม้ไผ่เพื่อใช้ในการทอถาด.....	23
2.12 โคมไฟจากไม้ไผ่สานและเส้นพลาสติกสาน	23
2.13 ผลิตภัณฑ์จากหินทราย.....	24
2.14 การแต่งกายของชาวไท ยวน.....	28
2.15 การแต่งกายของชาวไท ยวน.....	28
2.16 ศาลเจ้าพ่อพระยาสี่เขี้ยว (จีน).....	30
2.17 วัดใหญ่สีคิ้ว	31
2.18 โซดักทรัพย์ สินค้าจากศูนย์การเรียนรู้บ้านไท ยวน สีคิ้ว	32
2.19 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในชมรมไท ยวน สีคิ้ว โรงเรียนสีคิ้วสวรรค์ดุสิตวิทยา กำลังทำดอกไม้ประดิษฐ์	32
2.20 ประเพณีการกวนข้าวยาคุงของชาวไท ยวน สีคิ้ว	33
2.21 ประเพณีตานก๋วยสลากของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	34
2.22 ประเพณีตานขันข้าวของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	34
2.23 ประเพณีปอยข้าวสังของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	35
2.24 ประเพณีสงกรานต์ของชาวไท ยวน สีคิ้ว ปัจจุบันมีการจัดงานที่ศูนย์การเรียนรู้ บ้านไท ยวน สีคิ้ว	35
2.25 ประเพณีขึ้นเฮือนใหม่ของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	36
2.26 ประเพณีแต่งงานของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	37
2.27 ประเพณีการลงเสาเอกของชาวไท ยวน สีคิ้ว.....	37
2.28 ภาพตัวอย่างตำรายา.....	38
2.29 ตัวอย่างคำศัพท์ภาษายวน	39
2.30 เรือนไท ยวน สีคิ้ว ที่ยังคงใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน.....	40

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.31 การลงพื้นที่ศึกษา เรือนไท ยวน สีคิ้ว ที่ยังคงใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน.....	41
2.32 ลักษณะจำเพาะอาทิത്യของเรือนไท ยวน สีคิ้ว	42
2.33 ลักษณะของบันลมนเรือนไท ยวน สีคิ้ว	42
2.34 ระหัดวิดน้ำของชาว ไท ยวน สีคิ้ว ในคลองลำตะคอง	44
2.35 ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก	45
2.36 พิธีเปิด ตลาดวัฒนธรรม บ้านไท ยวน.....	46
2.37 ภาพบรรยากาศใน ตลาดวัฒนธรรม บ้านไท ยวน.....	46
2.38 ภาพการแสดง รำ ไท ยวน	47
2.39 ภาพการแสดง ลำแคนเดือนห้า.....	48
2.40 ภาพการแสดง รำโทน	49
2.41 ภาพการเล่น “จับๆ” ในงานงันเฮือนดี	49
2.42 ภาพการเล่น จ๊อกหลุม ในอดีต	50
2.43 มานิตย์ มณีจันทิก อายุ 74 ปี ปราชญ์ชาวบ้านหัตถกรรมจักสาน	50
2.44 ตะกร้า.....	51
2.45 กระดิ่ง.....	51
2.46 กระติบ	52
2.47 คุ	52
2.48 ตะแกรง.....	53
2.49 กระเชอ	53
2.50 กระบุง.....	54
2.51 กระจาดหาบ	54
2.52 กระแผง.....	55
2.53 กระแตะ	55
2.54 ตะกร้อ	56
2.55 กระโช้.....	56
2.56 ยอ	57
2.57 ไซ.....	57
2.58 หมวง(ข้อง).....	58
2.59 สุ่ม	58
2.60 ตุ่ม	59
2.61 พัด.....	59
2.62 งอบ.....	60
2.63 ไซดักทรัพย์	60
2.64 หมกหน่อไม้.....	61

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.65 แกงหยวก.....	62
2.66 สู้สี่.....	62
2.67 ตำบ่าหนูน.....	63
2.68 คั่วไข่ผ่า.....	63
2.69 น้ำพริกหมู.....	64
2.70 ส้าจิ้น.....	64
2.71 ขนมข้าวเปียง.....	65
2.72 ขนมกระยาสารท.....	65
2.73 ขนมข้าวยาคุ.....	66
2.74 ขนมผิวเมี่ยง.....	66
2.75 ขนมข้าวแคบ.....	67
2.76 ขนมข้าวต้มน้ำป้าว.....	67
2.77 ขนมข้าวแต๋น.....	68
2.78 ผ้าชั้นยวนโบราณ.....	69
2.79 ผ้าชั้นยวนประยุกต์.....	69
2.80 ผ้าห่มมุก.....	70
2.81 ผ้าขาวม้าตาคีบ.....	71
2.82 ผ้าขาวม้าตาม่อง.....	71
2.83 ถูงยาม.....	72
2.84 ลายช้าง.....	72
2.85 ลายช้างชมจันทร์.....	72
2.86 ลายม้า.....	73
2.87 ลายม้าใหญ่.....	73
2.88 ลายหงษ์.....	73
2.89 ลายดอกจันทร์.....	73
2.90 ลายดอกมุก.....	74
2.91 ลายจืดดอกเปา.....	74
2.92 ลายมะลิเลื้อย.....	74
2.93 ลายเสื่อ.....	74
2.94 ลายริ้ว.....	75
2.95 ลายตาคีบ.....	75

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.96 ลายตาม่อง.....	75
2.97 ลายฟืนปลา.....	75
2.98 ลายผ้าตั้ง.....	76
2.99 ลายกุดข้าว.....	76
2.100 การแสดงความคิดเห็นแบบกลุ่มของชาวบ้าน ไท ยวน สีคิ้ว.....	104
2.101 ผู้วิจัยได้ร่วมพูดคุยกับ นักวิชาการ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	104
3.1 ขั้นตอนการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สีคิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์.....	132
4.1 การผลิตหินทรายของกลุ่มชาวบ้านตำบล ลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว.....	137
4.2 งานจักสานจากไม้ไผ่และเส้นพลาสติก จากกลุ่มชาวบ้านบ้านโคกมูลตุน อำเภอสีคิ้ว.....	138
4.3 เครื่องทองลงหินของกลุ่มชาวบ้านตำบล หนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว.....	138
4.4 ผ้าชั้นยวนของกลุ่มชาวบ้านหนองกก อำเภอสีคิ้ว.....	139
4.5 ภาพแสดงผังกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP ในกระบวนการศึกษา วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว เพื่อนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์.....	140
4.6 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	141
4.7 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	142
4.8 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	143
4.9 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	144
4.10 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	145
4.11 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	146
4.12 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	147
4.13 ภาพแสดงผังในการสรุปผลปัจจัยเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของ วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	148
4.14 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และ ศาสนา.....	150
4.15 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ภาษาและวรรณกรรม.....	151
4.16 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ศิลปกรรมและโบราณคดี.....	151
4.17 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น การละเล่นดนตรีและการพักผ่อน หย่อนใจ.....	152
4.18 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ชีวิตความเป็นอยู่และ วิทยาการ.....	153
4.19 ภาพแสดงผัง ข้อมูล สำหรับกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP เพื่อนำมา ออกแบบผลิตภัณฑ์.....	154

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.20 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	182
4.21 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท โคมไฟ	183
4.22 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท หมอน	184
4.23 ภาพแผนภูมิการรวบรวมวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ที่ใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ	185
4.24 ภาพ สายเส้นจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ	186
4.25 ภาพ สายเส้นจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ	186
4.26 ภาพ sketch idea ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	187
4.27 ภาพ sketch idea โคมไฟ	187
4.28 ภาพ sketch idea หมอน	188
4.29 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท ของใช้เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	188
4.30 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท โคมไฟ	189
4.31 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท หมอน	189
4.32 Sketch Design ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	190
4.33 Sketch Design โคมไฟ	190
4.34 Sketch Design หมอน	191
4.35 การสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ	191
4.36 ประชาชนชาวไทย-ยวน สีคิ้ว ให้ความสนใจกับการนำเสนอแบบร่าง	191
4.37 ขั้นตอนการทำต้นแบบของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยชาวบ้านในชุมชน	195
4.38 ขั้นตอนการทำต้นแบบโคมไฟจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยชาวบ้านในชุมชน	196
4.39 ขั้นตอนการทำต้นแบบหมอนจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยชาวบ้านในชุมชน	196
4.40 ต้นแบบของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว .	196

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.41 ต้นแบบโคมไฟจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว	197
4.42 ต้นแบบหมอนจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว	197
4.43 ต้นแบบผลิตภัณฑ์เป็นที่สนใจของชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว	197
4.44 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคมจาก ผู้เชี่ยวชาญ	211
4.45 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการจาก ผู้เชี่ยวชาญ	212
4.46 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจาก ผู้เชี่ยวชาญ	213
4.47 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว	217
4.48 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านความสวยงามจากชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว	218
4.49 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านประโยชน์ใช้สอยจากชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว	219
4.50 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคุณภาพและราคาจากชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว	219

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

“การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นการศึกษาที่สำคัญ และควรจะดำเนินควบคู่กันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เพราะความเจริญของบุคคล ตลอดจนถึงความเจริญของประเทศและของโลกโดยส่วนรวมด้วยนั้น มีทั้งทางวัตถุและจิตใจ ความเจริญทั้งสองทางนี้ จะต้องประกอบกัน เกื้อกูลและส่งเสริมกันพร้อมมูล จึงจะเกิดความเจริญที่แท้จริงได้ ประเทศทั้งหลายจึงต่างพยายามส่งเสริมการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมนี้ พร้อมกันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 กรกฎาคม 2534

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชาติ เป็นแบบฉบับในการแสดงออกทางด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการกระทำของมนุษย์ เป็นระเบียบแบบแผนหรือพฤติกรรมที่มนุษย์ปฏิบัติต่อกันจนเกิดเป็นประเพณีหรือหน้าที่ที่ทุกคนต้องยึดถือ ทั้งด้านจิตใจและด้านวัตถุ วัฒนธรรมช่วยทำให้มนุษย์พัฒนาอยู่เหนือสัตว์ทั้งปวง มนุษย์เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการสร้างสม สืบต่อ และถ่ายทอด วัฒนธรรมจึงมีการเจริญเติบโต เปลี่ยนแปลง และเสื่อมสลาย ซึ่งเป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้นได้

(ประกอบ มีโคตรกอง.2551.2)

วัฒนธรรมประกอบด้วยแบบแผนทั้งที่ปรากฏชัดเจนหรือแฝงเร้นอยู่ สำหรับพฤติกรรมที่ได้มาและถ่ายทอดไปโดยสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนของการสัมฤทธิ์ผลสูงสุดของกลุ่มคน รวมตลอดถึงสิ่งที่ปรากฏอยู่ในผลผลิต หัวใจสำคัญของวัฒนธรรมประกอบด้วยความคิดดั้งเดิม (เกิดขึ้นมาและได้รับการคัดสรร) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าที่มาพร้อมกัน ระบบวัฒนธรรมในอีกแห่งหนึ่งอาจหมายถึงผลการกระทำ แต่ในอีกแห่งหนึ่งก็อาจจะหมายถึงสิ่งที่เปี่ยมเงื่อนไขให้เกิดการกระทำอื่นๆ อีก (Kroeber and Kluckhohn,1952:p.181) ซึ่งวัฒนธรรมก็เป็นอีกตัวแปรสำคัญที่จะสามารถส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ได้ คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจคือ กระทรวงวัฒนธรรมจะดำเนินการเพื่อสนองเป้าหมายดังกล่าวโดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อนุรักษ์ และสร้างค่านิยมความเป็นไทยที่ดีงาม การสืบสาน สร้างสรรค์มรดก ศิลปะ วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทยรวมทั้งการดำเนินการเพื่อประชาชนกลุ่มเป้าหมายน หลักธรรมทางศาสนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ 20 ปี ด้านวัฒนธรรม ตามกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี กระทรวงวัฒนธรรม.2560)

การพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทยโดยมุ่งใช้ทุนทางวัฒนธรรมและเพิ่มมูลค่าแก่ทุนวัฒนธรรม ร่วมกับการใช้พลังขับเคลื่อนจากชุมชนจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างสร้างสรรค์ได้ ดังที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน และ OTOP พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นมีประโยชน์สัดส่วนสูง กว่าร้อยละ 90 โดยเรื่องที่ประชาชนเห็นว่าประโยชน์สูงสุด ได้แก่ การสร้างงานสร้างอาชีพสร้าง รายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ร้อยละ 93.8 รองลงมาคือ เกิดการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนร้อยละ 92.9 สำหรับเรื่องการนำวัตถุดิบ/ ทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์และเรื่องการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชน พบว่ามีประชาชนเห็นว่าประโยชน์ในสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 92.4 ส่วนเรื่องที่ประชาชน เห็นว่ามีประโยชน์และมีส่วนช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศร้อยละ 84.7 (สำนักงานสถิติ แห่งชาติ. 2554) และจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน และความโดดเด่นทางด้าน วัฒนธรรมจังหวัดหนึ่งก็คือจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งการเรียนรู้ของอารยธรรมโบราณที่สำคัญเช่นปราสาทหินพิมาย ซึ่งเชื่อว่าเคยเป็นแห่งอารยธรรมพุทธศาสนาของขอมโบราณ (เติม วิชาคยพจนกิจ. 2546 : 3 -5) นอกจากนี้ด้วยภูมิประเทศของเมืองนครราชสีมาที่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา มาแต่ครั้งโบราณ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ จังหวัดนครราชสีมา มีความหลากหลาย ทางด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเชื่อ และภาษาที่แตกต่างกันออกไป ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น คนไทยเชื้อสายมอญ คนไทยเชื้อสายลาว คนไทยเชื้อสายเขมร และที่สำคัญชาวไทย-ยวน (สุดาพร หงส์ นคร. 2539 : 3-5) ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรม ประเพณี ที่สืบทอดกันมาในตามหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ และโบราณคดีที่ยาวนาน

ชนกลุ่มไทยยวน เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีภาษาพูด และวัฒนธรรม ละม้ายกับผู้คนในภาคเหนือ แถบเชียงใหม่ เชียงแสน ชนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ที่อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี ชาวไทยยวนจะตั้งหมู่บ้าน เรียงไปตามริมแม่น้ำป่าสักทั้งสองฟากฝั่ง และอาศัยอยู่ในทุกตำบลของอำเภอนั้น และเมื่อชุมชน ขยายตัวมากขึ้น สมาชิกในชุมชน ได้ขยายไปยังชุมชนต่างๆ ของจังหวัดสระบุรี บางคนอพยพไปถึง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาและยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมแบบโยนกไว้จวบจนทุกวันนี้ คือ ภาษาไทย-ยวน ใช้พูดในหมู่ไทย-ยวนด้วยกันเอง ผ้าไทย-ยวน โดยปัจจุบันมีชาวไทย-ยวนอยู่ประมาณ 5,000คนในเขตอำเภอสีคิ้ว

จิตร ภูมิศักดิ์ (2524 : 199-200) อธิบายว่า คำว่า ยวน น่าจะมาจากภาษาพม่าว่า ยูน เมื่อ พม่าปกครองล้านนา โดยคำว่า ยวน เป็นคำที่คนไทยภาคกลางเรียกชาวล้านนามาก่อนคำอื่น เช่นที่ ปรากฏวรรณกรรมเรื่องลิลิตยวนพ่าย ที่เล่าถึงเรื่องราวในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนที่รบกับอาณาจักร ล้านนา ยวนพ่ายจึงหมายถึง ยวนที่เป็นชาวล้านนาแพ้ให้แก่กรุงศรีอยุธยา แต่ต่อมากำว่า ยวน ไปพ้อง เสียงกับคำว่า ญวน ที่หมายถึงพวกเวียดนาม เพื่อไม่ให้สับสนคนล้านนาในสมัยหลังจึงเรียกตนเองว่า คนเมือง แทนคำว่ายวน แม้สมัยโบราณว่าคนไทยภาคกลางจะนิยมเรียกชาวล้านนาว่า ลาวล้านนา ลาวเชียงใหม่ แต่คนยวนไม่เคยเรียกตนเองว่า “ลาว” และแม้กระทั่งพวกชาวยวนที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ ในทางภาคเหนือของไทย เช่นทางภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ยังนิยมเรียกตนเองว่า “ไทย-ยวน” มากกว่าและถือว่าตนเองเป็นชาติพันธุ์ชาวไทกลุ่มหนึ่งมาแต่ครั้งโบราณ

เนื่องจากชาวไทย-ยวนส่วนใหญ่มีความสำนึกในชาติพันธุ์ของตนเองอย่างชัดเจน ดังที่ดวงกมล เวชวงศ์ (2554 : 131) ได้กล่าวเกี่ยวกับการนำเสนอ อัตลักษณ์ทางด้านต่าง ๆ รวมทั้งภาษาและ

วัฒนธรรมของไทย-ยวน ในบริบทของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและการท่องเที่ยวพอสรุปได้ว่า แม้จะอพยพจากอาณาจักรเชียงแสน มานานถึง 200 ปี ผ่านการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่สำนึกทางชาติพันธุ์ของชาวไทย-ยวนยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน โดยชาวไทย-ยวนได้แสดงออกสำนึกทางชาติพันธุ์ของตนเองออกมาในชีวิตประจำวัน การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเยาวชนชาวไทย-ยวนภายในชุมชน แต่เนื่องจากชาวไทย-ยวนต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อมาเอามาเป็นจุดขายในเศรษฐกิจชุมชนของตนเอง ดังนั้นอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทย-ยวน จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย หรือดำรงรักษาไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ชาวไทย-ยวนจะได้รับ

และเนื่องด้วยในปัจจุบัน วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีแนวโน้มที่สูญหายไปหรือถูกกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งประชากรชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในพื้นที่ต่างตระหนักถึงประเด็นปัญหานี้ และพยายามร่วมมือกันทุกฝ่ายทุกภาคส่วน เพื่อที่จะพยายามอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ให้คงอยู่ และการสร้างคุณค่าให้กับวัฒนธรรมด้วยการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอีกวิธีที่จะช่วยให้วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว สามารถดำรงอยู่ในวิถีชีวิตและสามารถสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดประโยชน์สูงสุด

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาค้นคว้า ข้อมูลในด้านต่างๆของวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมาเพื่อวิเคราะห์และจำแนกออกอย่างเป็นระบบให้ได้ผลลัพธ์ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สี่คิ้ว ให้ชุมชนสามารถยึดเอาแนวคิดและกระบวนการดังกล่าวในงานวิจัยไปต่อยอดสร้างงานสร้างรายได้ ให้กับชุมชน โดยใช้ศักยภาพทางด้านต่างๆของชุมชนผนวกเข้ากับการดำรงชีวิตประจำวันของคนในยุคสมัยปัจจุบันด้วยกรอบและแนวความคิดในเชิงออกแบบผลิตภัณฑ์และการศึกษาวัฒนธรรม เป็นการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาของจังหวัดนครราชสีมา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว
- 1.2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว
- 1.2.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
- 1.2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาข้อมูลชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.3.1.1 ในการศึกษาวัฒนธรรม ชุมชน ไทย ยวน สี่คิ้ว ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการศึกษา มิติทางวัฒนธรรมของ พรเทพ เลิศเทวศิริ(2547 : 21) มาใช้เป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาวัฒนธรรม ไทย ยวน สี่คิ้ว โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

(1) มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองแบบองค์รวม โดยมองอย่างเป็นระบบ ระเบียบและมองให้เห็นถึงภาพรวม และความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งต่างๆ

(2) มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองที่วิถีคิดของคน นอกเหนือจากการมอง วัฒนธรรมในภาพรวมแล้วอยากจะต้องมองความคิดเพื่อจะทำให้ไม่เป็นการมองที่คุณค่าทางสังคม อย่างเดียว แต่จำเป็นที่จะต้องมองไปถึงคุณค่าที่มาจากข้างในทำให้สามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆเข้า ด้วยกันเป็นองค์รวมได้

(3) มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองจากมุมมองของคนท้องถิ่น โดยวิเคราะห์ ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นได้สะท้อนอะไรจะท้องถิ่น และท้องถิ่นกำลังสื่อสารอะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น โดย ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(4) มิติทางวัฒนธรรม คือการมีความเชื่อมโยงขององค์ประกอบทั้งหลายใน องค์รวม ว่าในแหล่งวัฒนธรรมนั้น มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง โดยศึกษาที่ละ องค์ประกอบ

(5) มิติทางวัฒนธรรมต้องมองในเชิงเคลื่อนไหว เพราะวัฒนธรรมจะมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นมุมมองต่อวัฒนธรรมต้องมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องต่อ การเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงแบบไร้ทิศทาง แต่จะ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสังคม

(6) มิติทางวัฒนธรรมต้องมองให้เข้าถึงความพยายามที่จะปลดปล่อยให้เป็น อิสระ คือ ต้องไม่เกิดข้อผูกมัดในการศึกษาวัฒนธรรม ต้องมีอิสระในการศึกษา ไม่ยึดติดกับมุมมองใด มุมมองหนึ่ง จนกลายเป็นการปิดกั้นมุมมองคนอื่น

1.3.1.2 การศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วใช้แนวความคิดของ ชลวุฒิ พรหม สาขา ณ สกลนคร (2547) ว่าด้วย การศึกษาวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นปัจจัยในการออกแบบแม้ว่าจะต้อง พิจารณาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมในแบบขององค์รวม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องแยกส่วน วัฒนธรรมร่วมที่แยกซ้อนกันอยู่ในมิติต่างๆ ออกจากกันเพื่อความชัดเจนและเพื่อให้ ขอบเขตของการ วิเคราะห์เป็นไปได้ โดยเฉพาะโครงการที่มีลักษณะเป็นพาณิชยศิลป์ เช่น การออกแบบ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

1.3.2 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.3.2.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วโดยการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไทย-ยวน สี่คิ้วนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องรู้ศักยภาพของ ชุมชน โดยเอาศักยภาพที่ได้ศึกษามานั้นมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดรูปแบบ และวิธีการผลิตของ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว ผู้วิจัยใช้แนวคิด ของ อรรณู วานิชกร (2559 : 51-54) โดย แบ่งเป็น2 ส่วน คือ

(1) หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

(1.1) ความเป็นเอกภาพ(Unity)

(1.2) ความสมดุล(balancing)

- (1.3) ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (relativity of art)
 - (1.4) หน้าที่ใช้สอย (function)
 - (1.5) ความปลอดภัย (Safety)
 - (1.6) ความแข็งแรง (construction)
 - (1.7) ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Economics)
 - (1.8) ราคาที่เหมาะสม (Cost)
 - (1.9) วัสดุและการผลิต (material and Production)
- (2) แนวคิด Osborn's checklist หรือวิธีการในการคิดสร้างสรรค์หรือสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์
- (2.1) เปลี่ยนวิธีใช้ (Orther uses)
 - (2.2) พลิกมุมมอง (adapt)
 - (2.3) เพิ่มคุณสมบัติ (modify)
 - (2.4) ลดคุณสมบัติ (Minify)
 - (2.5) แทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (substitute)
 - (2.6) ลำดับรูปแบบใหม่ (rearrange)
 - (2.7) พลิกกลับ (reverse)
 - (2.8) ผสมผสาน (combine)
- (3) กรอบแนวคิดของวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2532 : 129-136) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวความคิดดังนี้
- (3.1) พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด
 - (3.2) ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงสารรูป (Image)
 - (3.3) พยายามใช้แรงงานด้านหัตถกรรมให้มากที่สุด

1.3.3 กรอบแนวคิดเพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

1.3.3.1 ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดดังนี้

- (1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทกระเป๋าผ้า มาตรฐานเลขที่ มผช.417/2558
- (2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากวัสดุผสม มาตรฐานเลขที่ 1122/2548
- (3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทสิ่งประดิษฐ์จากผ้า มาตรฐานเลขที่196/2546

1.3.4 กรอบแนวคิดการประเมินความพึงพอใจ ของผู้เชี่ยวชาญ และผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

โดยการประเมินความพึงพอใจนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มของผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญนั้นจะมีเกณฑ์ในการพิจารณา ในแง่ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสังคม หรือชุมชน มาใช้ในการพิจารณาด้วย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากรอบแนวคิดเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ โดยได้เพิ่มประเด็นในเรื่องของการพิจารณาในด้านสังคมยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.3.4.1 กรอบแนวคิดการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ พันธุ์ทิพย์ รามสูตร (2540 : 29) และมารุต อัมรานนท์ (2543 : 50) จำนวน 6 ด้านดังนี้

- (1) ต้องมีกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation)
- (2) การกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) เพื่อที่จะให้กลุ่มชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่
- (3) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

1.3.4.2 กรอบแนวคิดการประเมินความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไท-ยวน สีคิ้ว ผู้วิจัยเลือกใช้กรอบแนวคิดของ มารุต อัมรานนท์ (2543 : 50) จำนวน 4 ด้านดังนี้

- (1) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
- (2) ด้านความสวยงาม
- (3) ด้านประโยชน์ใช้สอย
- (4) ด้านคุณภาพและราคา

1.4 ขอบเขตในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาแนวทางการนำลักษณะเฉพาะของ ชชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ชุมชนไท-ยวน สีคิ้ว เพื่อให้ได้องค์ความรู้มาใช้ประยุกต์ในการออกแบบพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีขอบเขตในการวิจัยโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.4.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลของวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

1.4.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไท ยวน สีคิ้ว กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้เกี่ยวกับไท-ยวน สีคิ้ว ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- (1) ดร.ชัชรินทร์ สถิตธรรมรงค์ หัวหน้าภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- (2) นายชุตินันท์ ทองคำ นักวิชาการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- (3) นางสาว นาดยา อุดร นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา
- (4) อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ อาจารย์ โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา ผู้ดูแล ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก
- (5) อาจารย์ ณัฐชัย พันธุ์แก้ว ข้าราชการบำนาญ อดีตรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนปากช่อง ประธานศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก

1.4.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้กระบวนการแบบ Mixed Methods Research โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในการรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้วและ แบบสอบถาม

แบบปลายปิด (Closed-ended questions) ในการสอบถามความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไทย- ยวน สี่คิ้ว

1.4.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งแบบ 2 แบบ คือ

(1) แบบปฐมภูมิ ได้จากการลงพื้นที่ชุมชนบ้านไท-ยวน สี่คิ้ว เพื่อทำการ สัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Individual depth interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ชุมชนไทยวนที่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไท ยวน สี่คิ้ว และมีบทบาทต่อศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบ้านไท-ยวน สี่คิ้ว ในการศึกษาใน ประเด็นดังต่อไปนี้ และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อหาความสำคัญ ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

(1.1) วัฒนธรรมของชาวไท-ยวน ใน อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

(1.2) ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มบ้านไท-ยวน สี่คิ้ว

(1.3) วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่เหมาะสมต่อการประยุกต์สู่การ

ออกแบบผลิตภัณฑ์

(2) แบบทุติยภูมิ ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ตำรา และเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง อกับบ้านไท-ยวน สี่คิ้ว

(2.1) ประวัติและความเป็นมาของชาวไท-ยวน ใน อำเภอสี่คิ้ว จังหวัด นครราชสีมา

(2.2) วัฒนธรรมของชาวไท-ยวน

(2.3) วัฒนธรรมของชาวไท-ยวน ใน อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

1.4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process)

1.4.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.4.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มของนักวิชาการ กลุ่มเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น และกลุ่ม ของปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

(1) กลุ่มของนักวิชาการ ที่มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ วัฒนธรรมไท ยวน สี่คิ้ว และ ความรู้ความเข้าใจในเชิงทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านไท ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1.1) ดร.ชัชรินทร์ สถิตธรรมรงค์ หัวหน้าภาควิชาออกแบบบรรจุ ภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

(1.2) นายชุตินันท์ ทองคำ นักวิชาการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

(1.3) นางสาว นาดยา อุดร นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา

(2) กลุ่มของเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกเจ้าหน้าที่ องค์กร บริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

คิ้ว

แผน

(2.1) นางสาว สายชล ไพศาลจันทร์ เลขานายกองค้การบริหารส่วนตำบลสี่

(2.2) นาย อภิชาติ พงธราธาร ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ

(2.3) นางสาว ภัทรพร พันธุ์แก้ว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

(3) กลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเลือก ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ ชุมชนไทรยวน สี่คิ้ว โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ไทรยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(3.1) นาง น้อม ดิษฐานุสร ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(3.2) อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียติ ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(3.3) อาจารย์ ฌัฐชัย พันธุ์แก้ว ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(4) กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาว ไทรยวน สี่คิ้ว จำนวน 98 คน

1.4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการสนทนากลุ่ม กับกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาว ไทรยวน สี่คิ้ว ในประเด็นของประเภท และความต้องการของผลิตภัณฑ์ชุมชน แบบสอบถาม แบบปลายปิด (Closed-ended questions) ในการสอบถามความเหมาะสม ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในประเด็นของ รูปแบบ ประโยชน์ใช้สอย ความแข็งแรง ความสะดวกสบาย วัสดุ และการผลิต เป็นต้น

1.4.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งแบบ 2 แบบ คือ

(1) แบบปฐมภูมิ ที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อแจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม

(2) แบบทุติยภูมิ ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ตำรา และเอกสาร ที่เกี่ยวข้องทางด้านหลักการและทฤษฎีในการออกแบบ

1.4.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจากกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาว ไทรยวน สี่คิ้ว มาสรุปในรูปแบบของค่าการแจกแจงความถี่ เพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการนำไปออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน สี่คิ้ว

(2) นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาสรุปในรูปแบบของค่าร้อยละ เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทรยวน สี่คิ้ว ในรูปแบบของแบบร่าง (Sketch) จากนั้นสรุปแบบร่างเพื่อมาสร้างแบบจำลอง แล้วให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ประเมิน แล้วนำแบบประเมินมาสรุปอีกครั้งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างต้นแบบ

ตัวแปรต้น คือ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทรยวน สี่คิ้ว

ตัวแปรตาม รูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทรยวน สี่คิ้ว

1.4.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

1.4.3.1 ประชากรในการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เจ้าหน้าที่พัฒนาการชุมชนชำนาญการประจำ อำเภอสี่คิ้ว จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

(1) นางสาว อุษา จำปาวิทยาคุณ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

(2) นาง พรรณศิริ นพรัตน์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

(3) นางสาว อารีย์ ประสิทธิ์สุวรรณ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

(4) นางสาว วลัยพร สมศักดิ์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

(5) นาย ญัฐพล ทองดี นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

1.4.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ในการสอบถามความเหมาะสม ของผลิตภัณฑ์ โดยเทียบกับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.4.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างต้นแบบชิ้นงาน ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิตตามจริง เพื่อนำไป เทียบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนตามประเภทของผลิตภัณฑ์นั้นๆ

1.4.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้จากการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนำมาอภิปรายผลในเชิงบรรยาย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

ตัวแปรต้น คือ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ตัวแปรตาม ความเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนตามประเภทของผลิตภัณฑ์

1.4.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ ชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.4.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คือนักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย-ยวน สี่คิ้ว และกลุ่มของประชากรชาว ไทย-ยวน ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว โดยกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

(1) กลุ่มของนักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย ยวน สี่คิ้ว

ประชากรคือ คือนักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย ยวน สี่คิ้ว

กลุ่มตัวอย่างคือ นักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1.1) กลุ่มของเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. นาง สายชล ไพศาลพันธ์ เลขาธิการองค์การบริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว
2. นาย อภิชาติ พงธธาธาร ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว

3.นางสาว ภัทรพร พันธุ์แก้ว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

(1.2) กลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเลือก ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนไทย-ยวนสี่คิ้ว โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. นาง น้อม ดิษฐานุสร ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่
2. อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียติ ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่
3. อาจารย์ ญัฐชัย พันธุ์แก้ว ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(2) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 370 คน จากประชากรชาวไทย ยวน สี่คิ้ว ทั้งหมด 5,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (YAMANE) ในการหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดการคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

1.4.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

1.4.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม ในการแจกแบบประเมินความพึงพอใจ ยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

1.4.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจ ที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้วมาสรุปในรูปแบบของค่าสถิติ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

ตัวแปรต้น คือ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ตัวแปรตาม ความพึงพอใจของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่ได้รับการออกแบบแล้ว

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 ประโยชน์ที่ได้รับต่อประเทศ คือ เกิดการนำวัฒนธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจท้องถิ่น เกิดงานในชุมชน การจ้างงาน และรวมไปถึงผลกระทบต่อการชุมชน ตอบสนองนโยบาย การปลูกฝังเรื่อง ศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ในชุมชน ให้เกิดความตระหนักในประโยชน์ และวางแผน ศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ในชุมชนนั้นเอาไว้ ทำยสุดเมื่อชุมชนมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมแล้ว ก็ย่อมส่งผลต่อองค์รวมของวัฒนธรรมของชาติ และก่อให้เกิดอรรถประโยชน์ต่อไปในอนาคต

1.5.2 ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ คือ เกิดการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมของตนอย่างเป็นระบบ และรู้จักวิธีการในการสร้างประโยชน์จากต้นทุนทางวัฒนธรรมของตน อาทิเช่น

1.5.2.1 การนำวัฒนธรรมมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

1.5.2.2 สามารถประยุกต์ใช้วัฒนธรรมในท้องถิ่น ในกิจกรรมอื่นๆได้

1.5.2.3 เข้าใจในองค์ความรู้ของวัฒนธรรมตนเองเพื่อใช้พัฒนาศักยภาพในชุมชนทางด้านต่างๆ

1.5.3 ประโยชน์ที่ตัวบุคคลจะได้รับ ในที่นี้แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ

1.5.3.1 กลุ่มของบุคคลในชุมชน บุคคลในชุมชนจะได้ประโยชน์จากการศึกษา วัฒนธรรม คนในชุมชนที่ยังไม่รู้จักวัฒนธรรมของตน หรือ ยังรู้จักได้ไม่ตีพอ จะได้รับรู้ข้อมูลและศักยภาพที่ตนมี และนำไปสู่การสร้างรายได้ การพัฒนาด้านความคิดทางวัฒนธรรม เป็นต้น

1.5.3.2 กลุ่มของผู้บริโภค สิ่งผู้บริโภคจะได้อย่างชัดเจนที่สุดคือ วัฒนธรรมทาง วัตถุ หรือ สินค้าที่ซื้อจากชุมชน และลำดับต่อมาคือ วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือ การรับรู้ และ เรียนรู้ วัฒนธรรม ที่จะสอดแทรกอยู่ในสินค้า รวมถึงศิลปะวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาต่างๆที่ ได้จากการท่องเที่ยว

1.6 คำนิยามศัพท์

1.6.1 ผลิตรักธจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว หมายถึง ผลิตรักธที่มีอัตลักษณ์ของบ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนใช้แทนสัญลักษณ์แทนวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อกระตุ้นหรือเน้นย้ำความทรงจำให้คิดถึง หรือนึกถึงอยู่เสมอ สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของบ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.2 การศึกษา หมายถึง ขั้นตอนการแสวงหาความรู้ โดยค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม หรือ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับ บ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.3 ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก หมายถึง สถานที่ที่รวบรวมวัฒนธรรมต่างๆของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว เอาไว้ เพื่อจัดแสดง และเป็นจุดรวมของกิจกรรมต่างๆ ทางวัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว

1.6.4 วัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึคนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผ่านการถ่ายทอดและส่งต่อ เป็นรูปแบบของวัตถุและไม่ใช่วัตถุ โดยแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทย ยวน สี่คิ้ว

1.6.5 ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว หมายถึง สถานที่ที่รวมตัวของกลุ่มชนที่มีชาติพันธุ์สืบมาจากชนเผ่าที่ถูกเรียกว่า ชาว ยวน หรือ โยนก ที่ย้ายถิ่นฐานบางส่วนมาตั้งรกรากที่ อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

1.6.6 การแสดงออกถึงสารรูป หมายถึง การที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของผลิตรักธจากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.7 ของใช้เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สิ่งของที่ใช้ร่วมกัน ,ใช้ด้วยกัน หรือ เป็นสิ่งของที่ใช้สำหรับรองรับหรือห่อหุ้ม อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (gadget) อาทิเช่น คอมพิวเตอร์แบบพกพา โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น ซึ่งออกแบบ มาจากวัฒนธรรมและศักยภาพของชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.7 โคมไฟ หมายถึง งานประดิษฐ์จากวัสดุผสม มีผ้าชิ้นยวนเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะการใช้งานเป็นโคมไฟที่ใช้สำหรับประดับตกแต่ง ซึ่งออกแบบ มาจากวัฒนธรรมและศักยภาพของชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.8 หมอน หมายถึง งานประดิษฐ์จากผ้า มีหน้าที่ใช้ประดับตกแต่ง รองนั่ง รองคอ เป็นต้น โดยรูปแบบเป็นหมอนที่ตัดเย็บจากผ้าชิ้นยวน ซึ่งออกแบบ มาจากวัฒนธรรมและศักยภาพของชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1.6.9 ผู้สนใจผลิตรักธชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว หมายถึง ประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่อาศัยในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สืบค้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เป็นเอกสาร แนวความคิด ตำรา รายงานจากส่วนราชการ ทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการทำการวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษาผู้วิจัย ได้แบ่งข้อมูลในส่วนของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็นช่วงตอน โดยทีในแต่ละตอน จะมีความสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการออกแบบ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

- 2.1 ประวัติและความเป็นมาของชาวยวน ใน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
- 2.2 วัฒนธรรมของชาวไท ยวน ใน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
- 2.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา
- 2.4 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.5 ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 2.6 พฤติกรรมผู้บริโภค
- 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติและความเป็นมาของชาวยวน ใน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2.1.1 ประวัติศาสตร์ของชาวยวน หรือ โยนก

ไทยวน (อ่านว่า ไท-ยวน) หรือ ไตยวน (อ่านว่า ไต-ยวน) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ตระกูลภาษาไท-กะไดกลุ่มหนึ่งที่ตั้งถิ่นฐานทางตอนเหนือของประเทศไทยที่เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรล้านนา ในอดีตคนล้านนามีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ แต่กลุ่มใหญ่ที่สุดคือ "ไทยวน" ซึ่งมีคำเรียกตนเองหลายอย่าง เช่น "ยวน โยน หรือ ไต(ไท)" และถึงแม้ในปัจจุบัน ชาวล้านนาจะกลายเป็นพลเมืองของประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่ก็มักเรียกตนเองว่า "คนเมือง" ซึ่งเป็นคำเรียกที่เกิดขึ้นในภายหลัง ในยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง เพื่อฟื้นฟูประชากรในล้านนาหลังสงคราม โดยการกวาดต้อนกลุ่มคนจากที่ต่างๆเข้ามายังเมืองของตน

ในปี พ.ศ. 2454 แดเนี่ยล แม็คคิลวารี ซึ่งทำงานเผยแพร่คริสต์ศาสนาในล้านนา เป็นเวลาเกือบห้าสิบปี (พ.ศ. 2410 - 2453) ได้เขียนหนังสือเรื่อง "กึ่งศตวรรษในหมู่ชาวสยามและชาวลาว" เรียกคนในล้านนาว่า "คนลาว" เรียกตัวเมือง(อักษรล้านนา)ว่าเป็น "ภาษาลาว" และเรียกดินแดนแห่งนี้ว่า "ลาว" ในงานเรื่อง "ชนชาติไท" ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2466 วิลเลียม คลิฟตัน ด็อดด์ มิชชันนารีชาวอเมริกัน ซึ่งทำงานที่เชียงรายนานถึง 32 ปี (พ.ศ. 2429 - 2461) กล่าวถึงคนเขตภาคเหนือตอนบนของไทยว่าเป็น "คนยวน" มิใช่คนลาวดังที่หลายฝ่ายเข้าใจ แต่ความน่าสนใจของแม็คคิลวารี และ ด็อดด์ อยู่ที่ว่าคนทั้งสองได้ทำงานในล้านนาเป็นเวลานานมาก จึงน่าจะมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นอย่างมาก แต่คนทั้งสองก็ได้แตกต่างจากชาวต่างชาติคนอื่น ที่เข้ามาเยือนภาคเหนือเหมือนกัน แต่อยู่ไม่นาน นั่นคือไม่พูดถึงการเมืองท้องถิ่น และมองคนในภาคเหนือในมุมมองที่แทบไม่แตกต่างจากมุมมองของชาวสยามทั่วไป

คำว่า ไท-ยวน คือ ชาวเชื้อสายไทยกลุ่มหนึ่งในล้านนา ซึ่งแผลงมาจากคำว่า ยูน หรือ โยนก ในตำนานสิงหนวัติ กล่าวไว้ว่า สิงหกุมารโอรสท้าวเทวะกาน ปกครองบ้านเมืองอยู่ทางยูนนาน ได้นำคนมาตั้งบ้านเมืองอยู่ลุ่มน้ำโขงตอนใต้ นับเป็นสถานที่ตั้งถิ่นฐานครั้งแรกของคนไทย หลังจากได้อพยพจากจีนตอนใต้ลงมา แล้วขนานนามว่า “นาคพันธุสิงหนวัตินคร” หรือ “โยนกนคร” เรียกผู้คนที่ว่าคนยวน จนในปี พ.ศ. 1003 สมัยพระองค์มหาไชยชนะ กษัตริย์องค์ที่ 46 ก็เกิดอาเพศธรณีพิโรธแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ ส่งผลให้เมืองโยนกนครยุบถล่มล่มเป็นหนองภายในคืนเดียว ต่อมาในราวปี พ.ศ. 1181 มีการสร้างเมืองเชียงแสนขึ้นและมีกษัตริย์ปกครองเรื่อยมา และขยายอาณาเขตไปทั่วล้านนาไทย

ตามตำนานสิงหนวัติกล่าวว่า สิงหนวัติกุมาร ได้อพยพผู้คนบริวารมาจากเมืองราชคฤห์ เข้าใจว่าอยู่ในแคว้นยูนนาน มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เชียงแสนราวต้นสมัยพุทธกาล ตั้งชื่อบ้านเมืองนี้ว่า “โยนกนคร” เรียกประชาชนเมืองนี้ว่า “ยวน” ซึ่งเป็นเสียงเพี้ยนมาจากชื่อเมือง “โยนก” นั่นเอง จากนั้นก็มีกษัตริย์ครองเมืองโยนกนี้มาเรื่อยๆ ประชากรไทยวนก็แพร่หลายออกไปในล้านนาไทย ต่อมา พ.ศ. 2101 พระเจ้าบุเรงนองกษัตริย์พม่าได้นำทัพมาตีเมืองเหนือและปกครองเมืองเหนือ เป็นเวลานานถึง 200 ปี พ.ศ. 2347 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมกษัตริย์แห่งรัตนโกสินทร์ โปรดฯ ให้ทัพหลวงไปตีพม่าออกจากเชียงแสน พม่าแพ้ท่านให้ทำลายเมือง และรวบรวมผู้คนชาวเมืองเชียงแสนได้ 23,000 คน แบ่งคนเหล่านี้ออกเป็น 5 ส่วน ส่วนหนึ่งให้ไปอยู่เชียงใหม่ ส่วนหนึ่งไปอยู่ลำปาง ส่วนหนึ่งไปอยู่น่าน ส่วนหนึ่งให้ไปอยู่เวียงจันทน์ ส่วนหนึ่งนำมาตีโดยให้คนยวนกลุ่มหนึ่งอยู่ที่สระบุรี อีกกลุ่มหนึ่งให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ราชบุรี อันเนื่องมาจากสมัยก่อนโน้น ที่ตัวเมืองสระบุรีอยู่ที่ท้องที่อำเภอเสาให้ ที่ว่าคนยวนมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ท้องที่อำเภอเสาให้นี้เอง โดยตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำป่าสักทั้งสองฝั่ง ตั้งแต่ตะวันออกของที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเสาให้ขึ้นมาโดยปลูกบ้านรวมอยู่เป็นกลุ่มเพื่อสะดวกในการช่วยเหลือกันและการตั้งบ้านเรือนริมฝั่งแม่น้ำก็เพื่อสะดวกในการใช้น้ำสัญจร หลังบ้านออกไปก็จะเป็นทุ่งนา

ยวนนั้นมาจากเมืองเชียงแสน ในคราวที่เชียง-ไท ในยุคประวัติศาสตร์ต่างกล่าวขานกันว่า ตามพระราชพงศาวดาร ๒๓๔๗ .ศ.แสนแตกเมื่อปี พรที่ระบู้ว่า “...ลุดักราช 1166 ปีชวด ฉศกเปนปีที่ 23 เมื่อ ณเดือนห้า พระเจ้าหลานเธอ กรมหลวงเทพหริรักษ์ เจ้าพระยายมราชนายทัพนายกองไทยลาวก็ยกลงไปเมืองเชียงแสน” เพื่อเป็นการทำลายฐานที่มั่นของพม่าในล้านนาหลังจากที่พระเจ้ากาวิละได้ตีเมืองเชียงใหม่จากพม่าได้สำเร็จ พม่าจึงได้ไปรวบรวมคนได้ประมาณ 23,000 คนและตั้งมั่นอยู่ที่เชียงแสน เพราะสมัยหลังนั้นพม่าใช้เมืองเชียงแสนเป็นหลักในการควบคุมเมืองต่างๆ ในล้านนา เพื่อเป็นการขับไล่พม่าออกไปจากราชอาณาจักรจึงต้องตีเมืองเชียงแสนให้ได้ เจ้าเมืองเชียงใหม่มีรับสั่งให้รื้อกำแพงเมืองเชียงแสนแล้วเผาทิ้ง อพยพผู้คนทั้งครอบครัวมายังเชียงใหม่ รัชกาลที่ 1 จึงโปรดให้มีการแบ่งชาวเมืองเชียงแสนออกเป็น ๕ ส่วน ชาวยวนสมัยนั้นก็ได้ตามกองทัพต่างๆ ไปได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง น่าน เวียงจันทน์ และสระบุรี อีกทั้งยังโปรดเกล้าให้กรมหลวงเทพหริรักษ์และพระยายมราช ยกทัพจากกรุงเทพฯ ไปร่วมกับกองทัพทั้ง 5 ส่วนที่ลงมากรุงเทพฯ นั้นได้มาเห็นลุ่มน้ำป่าสักมีความอุดมสมบูรณ์ จึงขอสร้างบ้านสร้างเมืองอยู่ที่เสาให้ จนกลายมาเป็นเรื่องราวของชาวไท-ยวนนับแต่นั้นมา

กลุ่มไท-ยวนนั้นเป็นกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ 8 จังหวัดทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง พะเยา อุตรดิตถ์ นอกจากนี้ยังกระจายอยู่ในบางอำเภอของจังหวัดต่างๆ เช่น สระบุรี สุโขทัย ตาก ราชบุรี นครราชสีมา จะสังเกตเห็นว่าคนที่อยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือจะเรียกตัวเองว่า คนเมือง

ส่วนคนที่อยู่นอกเหนือ 8 จังหวัดภาคเหนือจะเรียกตัวเองว่า คนยวน แม้ว่าจะมีชื่อเรียกที่ต่างกันแต่ด้วยวัฒนธรรม ประเพณี และภาษาพูด บ่งบอกได้ว่าไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนยวนต่างก็มีถิ่นกำเนิดเดียวกัน

ไทยยวน หรือ ไทยโยนก เป็นเผ่าไทยในภาคเหนือของไทย ได้อพยพเข้ามาอยู่ที่อำเภอสีคิ้ว สองทางด้วยกันคือ พวกแรกอพยพจากทางเหนือมาอยู่ที่อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ต่อมาเจ้าเมืองสระบุรีต้องการตั้งกองเลี้ยงโคนมที่เมืองนครจันทิก จึงได้แบ่งครอบครัวชาวไทยยวนจากอำเภอเสาไห้ไปอยู่ที่อำเภอสีคิ้ว ส่วนอีกพวกหนึ่งอพยพมาจากเวียงจันทน์ ชาวไทยยวนยังรักษาประเพณีและวัฒนธรรมแบบโยนกไว้ได้ดีมาก ภาษาไทยยวน ใช้พูดในหมู่ไทยยวนด้วยกันเองซึ่งมีอยู่ประมาณ 5,000 คน ในเขตอำเภอสีคิ้ว ในท้องที่ตำบลลาดบัวขาว ตำบลสีคิ้ว ตำบลมิตรภาพ และตำบลบ้านหัน

ภาพที่ 2.1 ภาพถ่ายชาวไทย ยวน สีคิ้ว ในอดีต

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

2.1.2 อำเภอสีคิ้ว

อำเภอสีคิ้ว เป็นเมืองหน้าด่านในดินแดนแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นถิ่นที่อยู่ของชาวไทยที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศไทย เดิมอำเภอสีคิ้ว ชื่อว่า “เมืองนครจันทิก” เป็นเมืองอิสระเมืองหนึ่ง ขึ้นตรงต่อเมืองหลวง มีเจ้าเมืองปกครอง จะตั้งขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐาน สอบถามจากคนเก่าแก่ได้ความว่า ตั้งเมืองอยู่ ณ บ้านจันทิก หมู่ 3 ตำบลจันทิก ท้องที่ปกครองอำเภอปากช่องปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อเมืองนครราชสีมาตั้งขึ้น เห็นว่าเมืองนี้อยู่ในป่าดงดิบ ไข้ป่าชุกชุม และไม่สะดวกแก่การติดต่อ จึงเปลี่ยนเป็นเมืองหน้าด่าน เรียกว่า “ด่านจันทิก” ที่ตั้งด่านอยู่ ณ บ้านจันทิกปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟจันทิก โดยมีนายด่านคนแรกชื่อ หลวงพล นายด่านคนที่สองชื่อ หมื่นด่าน (จัน) ภายหลังเมื่อเลิกด่าน จึงเปลี่ยนเป็นอำเภอ เรียกว่า “อำเภอจันทิก” เมื่อวันที่ 1 เมษายน ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) จากนั้นในสมัยที่หลวงเทพโอสถ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ เมื่อ ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) ได้มีการย้ายที่ว่าการอำเภอจันทิก จากบ้านจันทิก มาตั้งที่บ้านหนองบัว หมู่ 1 ตำบลลาดบัวขาว และใน พ.ศ. 2499 สมัยนายอำเภอชื่อหลวงแผลงเทพฤทธา ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจันทิกอีกครั้ง มาอยู่ที่บ้านสีคิ้ว (ท้องที่หมู่ 2 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้วปัจจุบัน) เหตุที่ต้องย้ายถึงสองครั้ง เพราะบ้านจันทิก และบ้านหนองบัว ตั้งอยู่ในเขตคงพญาเย็น (พญาไฟ) มีไข้ป่า (มาลาเรีย) ชุกชุมเป็นที่

เกรงกลัวของข้าราชการจึงได้ย้ายมาที่บ้านสี่คิ้ว ซึ่งอยู่นอกเขตตงพญาเย็น แต่เมื่อได้ย้ายอำเภอจันทริก แล้วปรากฏว่า ประชาชนที่มาติดต่อมักจะเข้าใจผิดเดินมาและลงรถไฟที่สถานีจันทริกที่อยู่บ่อยๆ ทางราชการจึงได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอจันทริกเป็นอำเภอสี่คิ้วตามชื่อหมู่บ้านที่ตั้ง และชื่อสถานีรถไฟ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2482 สมัยนายชำนาญ กระจบวง ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ

2.1.2.1 ขนาดที่ตั้งอำเภอสี่คิ้ว

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตั้งจังหวัดนครราชสีมา 45 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1.225 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 765,625 ไร่ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมาทิศใต้ติดต่อกับอำเภอสูงเนิน อำเภอปักธงชัย และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมาทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอห้วยแถลง จังหวัดสระบุรี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

2.1.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นภูเขาและที่ราบสูง สลับกับที่ราบลุ่มแม่น้ำ ลักษณะพื้นที่ทางทิศเหนือของอำเภอเป็นตอนลูกคลื่น ทิศใต้ และทิศตะวันตกของอำเภอเป็นภูเขา และที่ราบเชิงเขา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่ถูกราษฎรบุกรุก ทำให้สภาพป่าหมดไป ทางทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแหล่งน้ำที่ถือว่าสำคัญ และเป็นเส้นโลหิตหล่อเลี้ยงอำเภอสี่คิ้วและจังหวัดนครราชสีมาได้แก่ “ลำตะคอง” ซึ่งไหลผ่านพื้นที่เขตตำบลคลองไผ่ ตำบลลาดบัวขาว ตำบลมิตรภาพ ตำบลสี่คิ้ว และไหลเข้าอำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโชคชัย และอำเภอจักรราช ตามลำดับ

2.1.2.3 สภาพภูมิอากาศสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของอำเภอสี่คิ้วมีอากาศเย็นสบาย อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปีประมาณ 30 องศาเซลเซียส และในฤดูหนาว อากาศหนาวถึงหนาวจัด ในฤดูฝนมีฝนตกเกือบตลอดฤดู และมีฝนทิ้งช่วงในราวเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม

2.1.2.4 ลำน้ำสำคัญเป็นลุ่มน้ำตามธรรมชาติซึ่งแบ่งออกได้ 3 ลุ่มน้ำ

(1) ลุ่มน้ำห้วยธรรมชาติ ครอบคลุมพื้นที่ 9 ตำบล 72 หมู่บ้าน คิดเป็นพื้นที่ 552 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 345,000 ไร่ ประชากรที่ใช้ประโยชน์ 8,637 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 38

ลุ่มน้ำเกิดจากเขากระโดน เขาพริก ประกอบด้วยลำห้วยต่างๆ คือ

(1.1) ห้วยสูง ห้วยหนองไม้ตาย และห้วยตะแคง มีความยาว

ประมาณ 21 กิโลเมตร

(1.2) ห้วยวังไทรน้อย มีความยาวประมาณ 46 กิโลเมตร

(1.3) ห้วยเจ้าคำพิ มีความยาวประมาณ 17 กิโลเมตร

(1.4) ห้วยลำเสวย มีความยาวประมาณ 24 กิโลเมตร

(2) ลำน้ำกุดนางทอหูก ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล 21 หมู่บ้าน คิดเป็นพื้นที่ 240 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 150,000 ไร่ ประชากรที่ใช้ประโยชน์ 1,570 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 8

ลุ่มน้ำเกิดจากแนวเขาลาดพอด เขาผาแดง ประกอบด้วยลำห้วยต่างๆ คือ

(2.1) ห้วยคลองบ้านส้ม มีความยาวประมาณ 28 กิโลเมตร

(2.2) ห้วยสำโรง กุดนางทอหูก มีความยาวประมาณ 19 กิโลเมตร

(3) ลุ่มน้ำลำตะคอง ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล 49 หมู่บ้าน คิดเป็นพื้นที่

433 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 270,625 ไร่ ประชากรที่ใช้ประโยชน์ 25,000 ครอบครัว ลุ่มน้ำเกิดจากเขาเขื่อนลั่น เขายายเที่ยง แนวเขาขนานจิตร ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำลำตะคอง และเขายายเที่ยง เขาชับประดู๋ เขามา ไหลลงอ่างเก็บน้ำชับประดู๋ ประกอบด้วยลำห้วยต่างๆ คือ

(3.1) ห้วยชับสวรรคค์ มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร

(3.2) ห้วยน้ำขาว และห้วยแ่งน้ำมีความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร

(3.3) ห้วยน้ำโสม คลองนอก คลองใน ห้วยชับตะเคียน ละแ่งทองมี

ความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร

(3.4) ลำตะคองคลองไผ่ มีความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร

2.1.2.5 การคมนาคม (ถนนทางรถไฟ) อำเภอสีคิ้ว ห่างจากกรุงเทพฯ 224 กิโลเมตร ห่างจากนครราชสีมา 45 กิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคมสายหลัก 2 ทาง คือ ทางรถยนต์และทางรถไฟ ทางรถยนต์ มีรถประจำทางวิ่งระหว่างนครราชสีมา – กรุงเทพฯ ตลอด 24 ชั่วโมง ใช้เวลาเดินทางตามถนนสายมิตรภาพประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่ง นอกจากนี้ยังมีรถประจำทางสายอีสานผ่านสีคิ้วทุกคัน ทางด้านสายเหนือมีรถสายนครราชสีมา – เชียงราย นครราชสีมา – เชียงใหม่ ผ่านสีคิ้วอีกด้วยทางรถไฟ รถไฟที่วิ่งผ่านสีคิ้วมีสายกรุงเทพฯ – อุบลราชธานี กรุงเทพฯ – หนองคาย แ่งคอย – บัวใหญ่

2.1.2.6 การปกครอง อำเภอสีคิ้วแบ่งการปกครองเป็น 12 ตำบล 170 หมู่บ้าน ดังนี้ 1) ตำบลสีคิ้ว จำนวน 18 หมู่บ้าน 2) ตำบลหนองน้ำใส จำนวน 18 หมู่บ้าน 3) ตำบลลาดบัวขาว จำนวน 17 หมู่บ้าน 4) ตำบลดอนเมือง จำนวน 16 หมู่บ้าน 5) ตำบลกุดน้อย จำนวน 14 หมู่บ้าน 6) ตำบลวังโรงใหญ่ จำนวน 14 หมู่บ้าน 7) ตำบลมิตรภาพ จำนวน 13 หมู่บ้าน 8) ตำบลหนองหญ้าขาว จำนวน 15 หมู่บ้าน 9) ตำบลกฤษณา จำนวน 12 หมู่บ้าน 10) ตำบลหนองบัวน้อย จำนวน 12 หมู่บ้าน 11) ตำบลบ้านหัน จำนวน 11 หมู่บ้าน 12) ตำบลคลองไผ่ จำนวน 10 หมู่บ้าน

2.1.2.7 หน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ เทศบาลเมืองสีคิ้ว เทศบาลตำบลลาดบัวขาว เทศบาลตำบลคลองไผ่ เทศบาลตำบลหนองน้ำใส และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 11 ตำบล

2.1.2.8 ประชากรอำเภอสีคิ้ว มีประชากร จำนวน 122,671 คน เป็นชาย 60,967 คน เป็นหญิง 61,704 คน

2.1.2.9 การอาชีพและธุรกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ได้แก่ การปลูก พืชและเลี้ยงสัตว์ ส่วนอาชีพอื่นๆ เช่น การค้าขาย การรับจ้าง รับราชการ และการอุตสาหกรรมมีอยู่ไม่มาก อำเภอสีคิ้วมีพื้นที่การเกษตร ประมาณ 570,271 ไร่ หรือร้อยละ 74.48 ของพื้นที่อำเภอทั้งหมด ราษฎรประกอบอาชีพเกษตร ประมาณ 13,301 ครอบครัว ปลูกพืช 12,048 ครอบครัว โดยมีพืชหลักที่สำคัญ ได้แก่ อ้อย มะม่วง มะขาม มะละกอ มันสำปะหลัง ข้าว ทุเรียน ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว ซึ่งมีราคาขึ้นลงตามตลาดโลก ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน สัตว์ที่เลี้ยงมาก คือ โค กระบือ เป็ด และไก่ การทำนาในเขตพื้นที่อำเภอสีคิ้ว เป็นนาดำ นาหยอด และนาหว่าน กิจกรรมค้าขายซึ่งเป็นตลาดการซื้อขายที่ได้จดทะเบียนการค้า และทะเบียนพาณิชย์ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ได้แก่ เสื้อผ้า, เครื่องนุ่งห่ม, เครื่องใช้ไฟฟ้า, อุปกรณ์การก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ เครื่องยนต์ รถจักรยานยนต์ รวมตลอดถึงอาหาร ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ จะมีสินค้าพื้นเมืองบ้าง คือ ผ้าทอพื้นเมือง ของใช้เบ็ดเตล็ด รวมทั้งพืชผลทางการเกษตร ส่วนกิจการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน เช่น แผงลอย ตลาดหาบเล่ มีอยู่มากในตลาดเทศบาล และ

ตามตำบลหมู่บ้าน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องอุปโภค บริโภค และอาหาร สำหรับกิจการค้าซึ่งทำหน้าที่เป็นตลาดซื้อขายผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากร คือ โรงสีข้าว โรงแปงมันสำปะหลัง และลานมันสำปะหลัง

2.1.2.10 การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงขนาดกลาง และเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ ซึ่งอุตสาหกรรมต่างๆ ยังมีข้อจำกัดบางอย่าง เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบ แรงงานฝีมือ การขาดแคลนแรงงานในบางฤดู และการขาดแคลนบริการโครงสร้างขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่จำเป็น เช่น แหล่งน้ำ การสื่อสารและโทรคมนาคม ในปัจจุบันมีการทำอุตสาหกรรม หลายประเภท ได้แก่ 1) โรงสีข้าว 11 แห่ง 2) โรงงานทอกระสอบ 1 แห่ง 3) โรงงานแปงมันสำปะหลัง 3 แห่ง 4) โรงเลื่อย 2 แห่ง 5) โรงน้ำแข็ง 8 แห่ง 6) ลานมันสำปะหลัง 21 แห่ง 7) ฟาร์มเลี้ยงไก่ 4 แห่ง 8) โรงงานฟอกผ้า 1 แห่ง 9) โรงงานน้ำดื่ม 2 แห่ง

2.1.2.11 การศึกษา การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ สีคิ้ว โดยรับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในท้องที่ 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอสีคิ้ว อำเภอปากช่อง อำเภอสูงเนิน จำแนกตามอำเภอ ดังนี้ โดยจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น

- (1) ก่อนประถมศึกษาจำนวน6,554คน
 - (2) ประถมศึกษาจำนวน23,244คน
 - (3) มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน7,463คน
 - (4) มัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน1,924คน
 - (5) สถานศึกษาเอกชนจำนวน17,677คน
- รวมจำนวน56,862คน

2.1.2.12 ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอสีคิ้วนับถือศาสนาพุทธ โดยมีศาสนสถาน ดังนี้

- (1) วัด, สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์จำนวน130แห่ง
- (2) โบสถ์คริสต์จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ ต.บ้านหัน อ.สีคิ้ว
- (3) มัสยิด / สุเหร่าจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว

2.1.2.13 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ
อำเภอสีคิ้วมีแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

- (1) ผาบุงคา

ผาบุงคา ตั้งอยู่บริเวณหมู่บ้านบุงคาในเขตตำบลดอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตำบลนี้มีความเป็นมาสืบเนื่องจากสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ขบวนการเสรีไทยได้ใช้พื้นที่ตำบลดอนเมืองในการติดต่อสื่อสารกันเป็นแหล่งสะสมและขนถ่ายอาวุธยุทโธปกรณ์และเสบียง เพื่อใช้ในการต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น เนื่องจากมีสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยเป็นแนวหน้าผาทอดยาวมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์จนถึงเขาใหญ่เช่นเดียวกับถ้ำเสรีไทยที่อุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดสกลนคร จึงให้รหัสพื้นที่ตรงนี้ว่าดอนเมือง เพื่อหลบเลี่ยงกองทัพญี่ปุ่นให้เข้าใจคิดว่าเป็นบริเวณเขตสนามบินดอนเมืองปัจจุบัน ที่บริเวณนี้จึงเป็นเหมือนค่ายกำบังทหาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้มีกลุ่มนิสิตนักศึกษาค่ายอาสาพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ามาค้นพบสถานที่แห่งนี้ ซึ่งนำโดยแนวคิดเล็กๆ เพื่อการรักษาไว้ซึ่งผืนป่าของลูกหลานหมู่บ้านบุงคาที่ได้มีโอกาสมาศึกษาเล่า

เรียนในเมืองกรุง กอปรกับปัญหาความยากจนและปัญหาขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐานในชุมชน จึงเกิดการพัฒนาและบุกเบิกเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่นี้ขึ้น

ภาพที่ 2.2 สถานที่ท่องเที่ยวผาบุคคา

ที่มา : <http://thmap.com>

(2) เขื่อนลำตะคอง

ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว ห่างจากตัวเมือง นครราชสีมา 62 กิโลเมตรโดยออกจากตัวเมืองนครราชสีมาไปตามทางหลวงหมายเลข 2 (นครราชสีมา – สระบุรี) ถึงหลักกิโลเมตรที่ 195 เลี้ยวขวาเข้าถนนแยกอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ก็จะถึงตัวเขื่อน เขื่อนลำตะคองเป็นอ่างเก็บน้ำที่ล้อมรอบด้วยภูเขาตัวเขื่อนเป็นเขื่อนดินพื้นที่เหนือเขื่อนเป็นอ่างเก็บน้ำยาว 19 กิโลเมตร ส่วนกว้างที่สุด 7.2 กิโลเมตร สามารถเก็บกักน้ำได้ 310 ล้าน ลูกบาศก์เมตร บริเวณทางหลวงหมายเลข 2

ภาพที่ 2.3 สถานที่ท่องเที่ยวเขื่อนลำตะคอง

ที่มา : <http://painaidii.com>

(3) โรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ(เขายายเที่ยง)

ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เขื่อนลำตะคอง ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว เป็น

โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำแบบสูบกลับ เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าเสริมระบบในช่วงความต้องการไฟฟ้าสูง โดยการนำพลังไฟฟ้าที่เหลืออยู่ (ช่วงมีความต้องการไฟฟ้าน้อย) ในระบบมาใช้สูบน้ำจำนวนหนึ่งที่มีอยู่ในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง (ของกรมชลประทาน) ขึ้นไปเก็บไว้บนอ่างเก็บน้ำข้างบน (กผผ. สร้างขึ้นใหม่) และเมื่อมีความต้องการไฟฟ้ามากในช่วงหัวค่ำ ก็จะปล่อยน้ำจำนวนเดียวกันนี้ให้ไหลกลับคืนลงอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำตะคอง โดยผ่านกังหันน้ำผลิตไฟฟ้าเสริมระบบ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกทั้งด้านการเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 2.4 สถานที่ท่องเที่ยวโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ(เขายายเที่ยง)
ที่มา : ชูชัย ปรีक्षा

(4) ลานหินตัด

เป็นพื้นที่ที่มีการสกัด หรือตัดนำหินไปสร้างปราสาทหินในอดีต ตั้งอยู่ริมถนนมิตรภาพบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 211-212 ท้องที่ตำบลมิตรภาพ อำเภอสีคิ้ว บริเวณดังกล่าวยังคงมีร่องรอยของหินที่ตัดหลงเหลือ นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

ภาพที่ 2.5 สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งหินตัด
ที่มา : <http://sac.ro.th>

(5) วิหารหลวงปู่โต

รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) องค์ใหญ่ที่สุดในโลก ผู้คนทั้งในและต่างจังหวัดมากราบไหว้สักการะจำนวนมาก บริเวณโดยรอบมีทิวทัศน์สวยงามกว้างขวาง เหมาะสำหรับการพักผ่อน ตั้งอยู่ติดถนนมิตรภาพ กิโลเมตรที่ 212

ภาพที่ 2.6 สถานที่ท่องเที่ยววิหารหลวงปู่โต

ที่มา : <http://wekorat.com>

(6) ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน บ้านยวน นครจันทริก(ตลาดวัฒนธรรมไท ยวน)

ศูนย์รวมกิจกรรมทางวัฒนธรรมชาวไท ยวน เพียงแห่งเดียวในจังหวัด นครราชสีมา มีการจัดแสดงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่างๆของชาวไท ยวน สี่คิ้ว ประกอบด้วยเรือนไท ยวน โบราณ ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ตามแบบของชาวไท ยวน รวมถึงภูมิปัญญาการทำหัตถ์วิดน้ำ การทอผ้า ทำอาหาร เป็นต้น ในปัจจุบันมีการเปิดเป็นตลาดวัฒนธรรมไท ยวน ร่วมด้วยโดยเปิดจำหน่ายสินค้าทางวัฒนธรรมในทุกวันพฤหัสบดี ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน บ้านยวน นครจันทริก ตั้งอยู่ที่วัดใหญ่สี่คิ้ว ตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว และเป็นพื้นที่ในการศึกษาหาข้อมูลหลักของผู้วิจัย

ภาพที่ 7.2 สถานที่ท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน บ้านยวน นครจันทริก

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(7) แหล่งศิลปะถ้ำเขาจันทร์งาม

ตั้งอยู่บ้านเลิศสวัสดิ์ ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว ถนนสายมิตรภาพ (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2) ณ หลักกิโลเมตรที่ 198 เข้าทางแยกขวามือมาจากอำเภอปากช่อง ระยะทางจากปากทางแยก ประมาณ 4 กิโลเมตร ภาพเขียนสีที่เขาจันทร์งาม บริเวณที่พบภาพเขียน เป็นเพิงผายาวสูงจากพื้นดิน ประมาณ 4.5 เมตร ยาวประมาณ 2.20 เมตร แสดงให้เห็นถึงภาพ

ชีวิต หรือกิจกรรมบางอย่างของกลุ่มคนผู้เขียนภาพอย่างชัดเจน เช่น ลักษณะการแต่งกาย การดำรงชีวิต การล่าสัตว์ และการเต้นรำในพิธีการบางอย่าง เป็นต้น นักวิชาการเชื่อว่า ภาพเขียนสีเป็นศิลปะที่สร้างขึ้นโดยชุมชนเกษตรกรรมที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่พบภาพศิลปะเหล่านั้น และมีอายุระหว่าง 3,000–4,000 ปีมาแล้ว

ภาพที่ 2.8 สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งศิลปะถ้ำเขาจันทร์งาม

ที่มา : <http://painaidii.com>

2.1.2.14. คำขวัญประจำอำเภอสีคิ้ว

นครจันทิก จารึกภาพสีพันปี สีเขียวต้นตำนาน คู่บ้านลำตะคอง

2.1.2.15 สินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ OTOP และผลิตภัณฑ์ที่หน้าสนใจ

(1) ผ้ายวน

ผ้ายวน เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ขึ้นชื่อ มีลักษณะโดดเด่น คือ สีและลวดลายของผ้ามีสีสันสดใส สวยงาม มีลวดลายไม่เหมือนใคร ช่วงลายของผ้ายวนจะเป็นลายริ้วสลับกันระหว่างด้ายสีพื้นและด้ายน้ำไหล ปัจจุบันมีหลายหมู่บ้านที่ผลิตผ้ายวน คือ

(1.1) กลุ่มทอผ้าบ้านโนนกลุ่ม ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 2 ต.มิตรภาพ

อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

(1.2) กลุ่มทอผ้าบ้านหนองกก ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 28 หมู่ที่ 1 ต.หนอง

บัวน้อย อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

(1.3) กลุ่มทอผ้าบ้านถนนคด ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 82/1 หมู่ 11 ต.สีคิ้ว อ.

สีคิ้ว

จ.นครราชสีมา

(1.4) กลุ่มทอผ้าบ้านหัน หมู่ 1 ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 1 ต.บ้านหัน

อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

(1.5) กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 65 หมู่ที่ 6 ต.วังโรงใหญ่

อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 2.9 ผ้าชินยวน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(2) กระจดิ่งทองลงหิน

กระจดิ่งทองลงหิน มีลักษณะโดดเด่น คือกระจดิ่งมีสีเหลืองอร่าม สวยงาม เสียงของกระจดิ่งดังก้องกังวานอยู่นานอันเป็นผลมาจากการทำด้วยทองลงหิน และผลิตด้วยกรรมวิธีขั้นตอนแบบโบราณที่ยังนิยมทำกันอยู่ที่ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว วัสดุที่ทำเป็นทองลงหินซึ่งเป็นวัสดุที่ค่อนข้างหายาก ปัจจุบันมีกลุ่มที่ผลิตกระจดิ่งทองลงหิน ชื่อว่า กลุ่มกระจดิ่งทองลงหินบ้านหนองมนมน ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 97/2 หมู่ที่ 11 ต.หนองบัวน้อย อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 2.10 กระจดิ่งทองลงหิน

(3) ผลิตภัณฑ์จักสาน

กลุ่มชุมชนจักสานวันสิงห์ งานจักสานจากเส้นพลาสติกและไม้ไผ่ เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆเช่น โคมไฟ ตะกร้า และข้าวของเครื่องใช้ ตั้งอยู่เลขที่ 99/9 หมู่ 3 ถนนมิตรภาพ ตำบลมิตรภาพ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 2.11 ชาวบ้าน ไท ยวน สีคิ้ว กำลังเตรียมไม้ไผ่เพื่อใช้ในการงานหัตถกรรม
ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท-ยวน บ้านยวน สีคิ้ว

ภาพที่ 2.12 โคมไฟจากไม้ไผ่สานและเส้นพลาสติกสาน
ที่มา : ชูชัย ปรีกษา

(4) ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

กลุ่มแกะสลักหัตถกรรมแดงธรรมชาติ ได้เริ่มขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2540 โดยมีประชาชนบางกลุ่มได้ไปรับจ้างตัดแต่งและแกะสลักหัตถกรรม และด้วยความพากเพียรอุสาหะ ประชาชนกลุ่มดังกล่าวจึงได้นำความรู้จากประสบการณ์ มาถ่ายทอดให้กับประชาชนในหมู่บ้านที่สนใจ และฝึกฝนจนมีความชำนาญ จึงได้รวมกลุ่มกันและใช้หัตถกรรม ซึ่งมีมากในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ดินของตนเอง มาทำการแกะสลักเป็นรูปเหมือนต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าสั่ง และในปัจจุบันมีการใช้หัตถกรรมเทียมเพื่อทดแทนหินจากธรรมชาติอีกด้วย

ภาพที่ 2.13 ผลิตภัณฑ์จากหินทราย

2.2 วัฒนธรรมของชาวยวน ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2.2.1 ความหมายของวัฒนธรรม

มนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิตและการสืบทอดเผ่าพันธุ์ ในเมื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นเรื่องที่กว้างใหญ่และมีแง่มุมต่างๆ ให้พิจารณาอย่างซับซ้อน เรื่องของวัฒนธรรมจึงมองได้หลายแง่มุมไปด้วยดังจะเห็นได้ว่าทุกวันนี้มีผู้ให้ความหมายคำว่า “วัฒนธรรม” ไปต่างๆ กัน เช่น

วัฒนธรรม คือ ผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความเจริญงอกงามที่สังคมนั้น ๆ ได้ทำไว้หรือได้สั่งสมมาจนถึงบัดนี้

วัฒนธรรม คือ ผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะและพุทธิปัญญาทุกแขนง

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีตกทอดมาจากบรรพบุรุษ

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีค่าแสดงรสนิยมของผู้ดีหรือชนชั้นสูงที่มีการศึกษาและฐานะดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้นิยามความหมายของวัฒนธรรมไว้เป็น 4 นัย ดังนี้

- (1) สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ
- (2) วิถีชีวิตของหมู่คณะ
- (3) ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (4) พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันและร่วมใช้ อยู่ในหมู่พวกของตน

พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต) ได้แสดงปาฐกถาพิเศษ 100 ปี พระยาอนุমানราชชน เรื่อง “วัฒนธรรมกับการพัฒนา” ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้เป็นหลายนัยดังนี้

วัฒนธรรม เป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรมภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมาของสังคมนั้นๆ

วัฒนธรรม เป็นการสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถภูมิธรรมภูมิปัญญา ทั้งหมดที่ได้ช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้นๆ อยู่รอดและเจริญสืบต่อมาได้ และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในบัดนี้

วัฒนธรรม คือผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความเจริญงอกงามที่สังคมนั้นๆ ได้ทำไว้หรือได้สั่งสมมาจนถึงบัดนี้

วัฒนธรรม เป็นทั้งสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามสืบมา และเป็นเนื้อตัวของความเจริญงอกงามที่มีอยู่ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามต่อไป ตลอดจนเป็นเครื่องวัดระดับความเจริญงอกงามของสังคมนั้นๆ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน

วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการโครงสร้างทางสังคม สถาบันตลอดจนแบบแผน และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น

จากความหมายของวัฒนธรรมดังกล่าวไว้ข้างต้น แม้จะดูแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง ก็ล้วนมีคุณค่าในตัวเองในการชี้ให้เห็นแง่มุมต่างๆ ของวัฒนธรรมจึงยังคงมีผู้ใช้อยู่ทุกความหมาย ประเด็นสำคัญของเรื่องนี้จึงมีได้อยู่ที่การหาข้อยุติเกี่ยวกับความหมายของวัฒนธรรม เพราะเป็นเรื่องที่ไม่สามารถจะกระทำได้และไม่จำเป็นต้องกระทำ ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สายหู ก็เคยตั้งข้อสังเกตไว้แล้วว่า “สภาพการใช้ความหมายที่ต่างกันของคำว่า “วัฒนธรรม” มีทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศทุกแห่งหน และทุกวงการ” สิ่งที่ยังกระทำก็คือ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจความหมายอันหลากหลายของวัฒนธรรมอย่างรอบคอบ กับต้องสามารถจับสาระสำคัญของวัฒนธรรมให้จงได้ ซึ่งศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริกก็ได้กรุณาสรุปนำทางไว้ให้แล้วว่า “ไม่ว่าเราจะนิยามวัฒนธรรมกันอย่างวิจิตรพิศดารหรือลึกซึ้งอย่างไรก็ตาม แก่นสารจริงๆ ของเรื่องทั้งหมดก็คือชีวิตคนนั่นเอง” พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ก็ได้แสดงทัศนะไว้ในทำนองเดียวกันนี้ว่า “ตัววัฒนธรรมที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ชีวิตของประชาชน”

2.2.1.1 ความหมายทั่วไป วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ซาบซึ้งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ

2.2.1.2 ความหมายเชิงปฏิบัติการ วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลิตรกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ พัฒนา ถ่ายทอด ส่งเสริม เสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างเสริมดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสันติภาพ สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ

2.2.1.3 อภิธานศัพท์อธิบายแผนภูมิความหมายเชิงปฏิบัติการของวัฒนธรรม

อภิธานศัพท์ความหมายเชิงปฏิบัติการมีรายละเอียดขยายความเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

(1) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ หมายถึง การที่มนุษย์ติดต่อสื่อสารและปฏิบัติต่อกัน โดยมีความเห็นใจ เข้าใจ และพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

(2) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม หมายถึง การที่มนุษย์ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามกติกาอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

(3) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ หมายถึง การที่มนุษย์ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตของตน โดยมีความเอื้ออาทรต่อการดำรงอยู่ด้วยดีระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

(4) ความเจริญงอกงาม หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เพื่อความอยู่รอด ความสืบทอด และความเจริญก้าวหน้าของหมู่คณะจำแนกออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

(4.1) ความเจริญงอกงามด้านจิตใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นรากฐานหรือเป็นพื้นฐานของความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่โน้มนำให้มนุษย์คิด พุด และทำด้วยความรักและความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ยังผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นไปด้วยความอบอุ่น ได้แก่ ภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม คุณธรรม อุดมการณ์ ฯลฯ

(4.2) ความเจริญงอกงามด้านวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่แสดงออกซึ่งความประณีตแห่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาคาร เครื่องประดับตกแต่ง ศิลปกรรม ตลอดจนผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ฯลฯ

(4.3) ความเจริญงอกงามด้านสังคม หมายถึง ระเบียบแบบแผนแห่งการดำเนินชีวิตที่ช่วยให้มนุษย์อยู่อาศัยและทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความเรียบร้อยงดงาม ได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

(5) แบบแผน หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการแสดงออกของคนในสังคม ทั้งในด้านการคิด การพูด และการกระทำ เช่น ภาษาความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

(6) ผลิตรกรรม หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่คนในสังคมหนึ่งๆแสดงออกในการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตร่วมกันโดยที่พฤติกรรมนั้นมีรากฐานมาจากแบบแผนอีกต่อหนึ่ง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปบ้างระหว่างท้องถิ่น เช่น การคิด การพูด การเขียน การทำงาน การสมาคม ฯลฯ

(7) ผลิผล หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคนในสังคมหนึ่งๆเพื่อช่วยให้คนในสังคมนั้นๆ สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้ด้วยดี จำแนกออกเป็น ๒ลักษณะ คือ ผลิผลที่เป็นรูปธรรม เช่น ปัจจัยสี่ เทคโนโลยี รวมถึงระบบสังคมระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง ฯลฯ และผลิผลที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ฯลฯ

(8) กระบวนการสืบทอด หมายถึง การที่คนรุ่นหนึ่งสร้างสรรค์ สิ่งสมและถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนผลิตผลจากความรู้ความคิด ความสามารถนั้นๆ ต่อไป ยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อความต่อเนื่องและเจริญก้าวหน้าของเผ่าพันธุ์

(9) อิศรภาพ หมายถึง สภาวะที่มนุษย์ปราศจากความบีบคั้นทางกายทางจิตใจ และทางสังคม มีความเป็นไทแก่ตัวในการที่จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเพื่อความเจริญงอกงามแห่งตนเองและหมู่คณะ

(10) สันติภาพ หมายถึง สภาวะที่ปราศจากความบีบคั้นทางสังคมมีความสงบเรียบร้อยอันเนื่องมาจากการที่คนในสังคมนั้นๆ ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของสังคม

(11) สันติสุข หมายถึง สภาวะที่ปราศจากความบีบคั้นทางกายและทางจิตใจ ทำให้คนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยความสบายกาย สบายใจอันเนื่องมาจากการมีปัจจัยแห่งการยังชีพอย่างพอเพียง กับมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(12) คุณภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน ยอมรับและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันตามระเบียบแบบแผนโดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมสลายของธรรมชาติแวดล้อม ยังผลให้มีความกลมกลืนระหว่างการดำรงอยู่ของมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ

(13) อารยธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่ผ่านการปรับปรุงและสืบทอดต่อกันมาด้วยระยะเวลาอันยาวนาน และเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในวัฒนธรรมอื่นๆ (คู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรม.2552)

2.2.2 วัฒนธรรมชาวไทย ยวน

ชนกลุ่มไทยยวน เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่มีภาษาพูด และวัฒนธรรม ละม้ายกับผู้คนในภาคเหนือ แถบเชียงใหม่ เชียงแสน ชนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ที่อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ชาวไทยยวนจะตั้งหมู่บ้านเรียงไปตามริมแม่น้ำป่าสักทั้งสองฟากฝั่ง และอาศัยอยู่ในทุกตำบลของอำเภอนั้น และเมื่อชุมชนขยายตัวมากขึ้น สมาชิกในชุมชน ได้ขยายไปยังชุมชนต่างๆของจังหวัดสระบุรี บางคนอพยพไปถึงอำเภอสีคิ้วจังหวัดนครราชสีมา

2.2.2.1 ด้านที่อยู่อาศัยชาวไทยยวนตั้งหมู่บ้านโดยให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน มีบ้านเรือนตั้งเรียงรายอยู่รอบๆ ในอดีตบ้านเรือนชาวไทยยวนเส้าไห้มีลักษณะเป็นแบบเรือนชาวล้านนา ที่เรียกว่า "เรือนกาแลและเรือนแบบชาวไทยภาคกลาง" ลักษณะของเรือนไทยยวนก็คงจะพัฒนามาจากเรือนชั่วคราว(กระท่อม)ก่อนแล้วมาปลูกเป็นเรือนถาวรอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมเดิมของไทยยวน จะมีเรือนกาแล ลักษณะมีไม้ไขว่อยู่บนหลังคาหน้าจั่วเรือน ส่วนบนผายออก เรียกว่า เรือนนอก โตเอวคอด ดังนั้นเมื่อ แรก เริ่มคนไทยยวนก็ปลูกเรือนกาแลอยู่ตงภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดจันทบุรี อำเภอเส้าไห้ ในปัจจุบันจะมีบ้านทรงสมัยใหม่ภาคกลางเป็นจำนวนมาก เมื่อมาอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านมั่นคง ก็จะมีการเรียกชื่อหมู่บ้านของตนเองตามสภาพภูมิศาสตร์บ้าง เช่น หมู่บ้านที่มีต้นตาลมาก ก็ จะเรียก บ้านต้นตาล เป็นต้น บางหมู่บ้าน ก็จะเรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อบุคคลสำคัญ เช่น บ้านสิบตะ ตามชื่อของหนานตะ ผู้นำหมู่บ้านไทยยวน มาตั้งถิ่นฐานรุ่นแรก บ้านเจ้าฟ้าก็คือปู่เจ้าฟ้านาคยวนมาตั้งอยู่ถิ่นนี้เป็นต้น

2.2.2.2 ทางด้านภาษา ชาวไทยยวนจะใช้อักษรธรรม แบบเดียวกับชาวล้านนา ส่วนประเพณีวัฒนธรรมนั้น ก็ยังคงรักษาอยู่ก็คือ ประเพณีสลากภัต ประเพณีถวายปราสาทผึ้ง เป็นต้น

2.2.2.3 การประกอบอาชีพ ชาวไทยยวน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา รับจ้าง ค้าขาย อาชีพเสริมคือ ทอผ้า ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก คนไทยยวนจะมีลักษณะ 10 ประการ คือ นักเดินทาง ชอบสร้างบุญ อุทิศทุนกัน ขยันดี กวีเก่ง นักเลงสือ ฝีมือดี ของขลังมัน กตัญญู รักหมู่บ้าน

2.2.2.4 การแต่งกายของชาวไทยยวน

(1) หญิงสาว ไว้ผมยาวเกล้ามวยตกแต่งผมโดยใช้ดอกไม้ไหวหรือปิ่นปักผม นุ่งผ้าซิ่นคล้ายจีบหน้านาง มีลวดลายเป็นริ้วตามขวาง ผ้าที่ใช้เป็นผ้าซิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาว

ไทยยวนและเป็นผ้าที่ทอใช้เอง เรียกว่า " ซิ่นขาวเหนือ ซิ่นโก และซิ่นมุก " ใช้นุ่งในชีวิตประจำวัน
 (2) ผู้ชาย ไว้ผมทรงมหาดไทย ไม่สวมเสื้อ นุ่งผ้าโจงกระเบนสีพื้นค่อนข้าง
 เข้ม เช่นสีดำ สีกรมท่า สีน้ำตาล ใช้ผ้าขาวม้าเคียนเอว

ภาพที่ 2.14 การแต่งกายของชาวไท ยวน

ภาพที่ 2.15 การแต่งกายของชาวไท ยวน

2.2.3 วัฒนธรรมชาวไท ยวน สีคิ้ว

วัฒนธรรมไท ยวน สีคิ้ว ได้ถูกแบ่งแยกออกมาจากวัฒนธรรมไท ยวน ที่อื่นๆมาเป็นเวลานาน และสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศที่อยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมอีสาน วัฒนธรรมไทยโคราช รวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ ทำให้วัฒนธรรมไท ยวน สีคิวนั้น เกิดความแตกต่างจากวัฒนธรรมไท ยวน แห่งอื่นๆ ซึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษา,จดบันทึก และเรียบเรียง วัฒนธรรมไท ยวน สีคิ้ว โดยเรียบเรียงตามการจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมพื้นบ้าน (คู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรม. 2552)

การวิเคราะห์วัฒนธรรมไท ยวน สีคิ้ว

การจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมพื้นบ้าน แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

2.2.3.1. หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา

2.2.3.2. หมวดภาษาและวรรณกรรม

2.2.3.3. หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี

2.2.3.4. หมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ

2.2.3.5. หมวดชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

รายละเอียด จำแนกตามหมวดหมู่ข้อมูลทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน แบ่งตามประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.2.3.1. ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ และศาสนา

(1) ความเชื่อ การยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือข้อเสนออย่างใดอย่างหนึ่งว่าเป็นความจริง การยอมรับเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้จากสติปัญญา โดยมีเหตุผลหรือ ความศรัทธา หรือโดยไม่มีเหตุผลก็ได้ ความเชื่อที่ไม่เกี่ยวกับข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ อาทิ ความเชื่อใน เรื่องเทพเจ้าวิญญาณ การเกิดใหม่หรือโลกหน้า ทรงเจ้าเข้าผี อิทธิพลของ ธรรมชาติ สัญชาตญาณ ความเชื่อในวัฒนธรรมไทยวน สี่คิ้ว คือความเชื่อในตัวบุคคลในเชิงของเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยยก บุคคลนั้น ขึ้นเป็นสิ่งเคารพ และมีอิทธิพลทางด้านความเชื่อต่อชาวไทย ยวน สี่คิ้วเป็นอย่างมาก โดยมีความเชื่อใน พ่อพระ ยาสี่เขี้ยว “พ่อพญาสี่เขี้ยว” เป็นชื่อที่ชาวไทย-ยวนบ้านสี่คิ้วให้ความเคารพนับถือในฐานะเสื่อบ้านเสื่อ เมืองเป็นดวงวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ที่ปกป้องคุ้มครองลูกหลานเมืองสี่คิ้ว ให้อยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็น เป็นสุขประวัตินี้และตำนานพ่อพญาสี่เขี้ยวได้เล่าผ่านร่างทรงว่า พ่อพญาสี่เขี้ยวเป็นเจ้าของเมืองเชียงแสน ในอดีตกาลเมื่อหลายพันปีมาแล้ว ประสูติเมื่อ จ.ศ. 115สวรรคตเมื่อ 23รวมสิริพระชนม์ได้ 92 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เสด็จแม่ทรงพระนามว่า “พระเจ้าพรหมจันทรา” พระราชมารดาชื่อ พระนางศรีท้าวต สายนาคราช ทรงมีพระญาติวงศ์ร่วมพระบิดามารดาเดียวกัน 1 พระองค์ คือ 4 2 พระนางกัญชากาลาวัญย์ เจ้าฟ้าทศดาเทวัญ หรือพ่อพญาสี่เขี้ยว 4 เจ้าฟ้าอิทธิถึงเทวัญ 3. พระธิดา สิริวันทา หรือเจ้าแม่ตองเขี้ยวในยุคสมัยนั้น เมืองเชียงแสนเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เจ้าเมืองปกครองแบบพ่อปกครองลูก แต่ต่อมาฝรั่งเศสได้ออกล่าอาณานิคม และเมืองเชียงแสนก็ถูก กองทัพฝรั่งเศสข่มขู่เอารัดเอาเปรียบ จนในที่สุดก็เกิดสงครามขึ้นและได้เผาเมืองเชียงแสน พระเจ้า พรหมจันทราพระนางศรีท้าวต พระนางกัญชากาลาวัญย์ และเจ้าฟ้าอิทธิถึงเทวัญ ต่างสิ้นชีพลงใน เปลวไฟที่ไหม้วังที่ประทับนั่นเอง เจ้าฟ้าทศดาเทวัญ พร้อมด้วยมหีษัณษา คือพระนางบัวผา พระ นางบัวเผื่อน และพระเจ้าน้องยาเธอพระธิดาสิริวันทา ทหารเอกคูใจและลูกบ้านหลานเมืองจำนวน หนึ่งต่างหลบหนีออกจากวัง พวกหลบซ่อนด้วยความยากแค้น และได้ล่องแพตามลำน้ำโขงไปเรื่อย ๆ จนมาเกยตื้นที่สันทราย ณพื้นที่ปัจจุบันขึ้นกับอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย และแสวงหาที่ สร้างบ้านเมืองที่เหมาะสมจนเดินทางล่องถึงบริเวณอาณาเขตภูเขาตองพญาไฟใกล้ริมฝั่งลำตะคอง ซึ่ง เต็มไปด้วยป่าสะแก จึงได้ตั้งรกรากหักร้างถางพงและปลูกที่อยู่อาศัยแล้วเรียกชื่อว่า “ทับสะแก” และ ที่เมืองทับสะแกนี้เจ้าฟ้าทศดาเทวัญ ได้มีดพระโอรสกับพระนางบัวผา องค์ ชื่อเจ้าฟ้าสร้อยทับฟ้า 1 องค์ ชื่อเจ้าชายสร้อยปิ่นเพชร เมืองทับสะแกได้เริ่มเป็น 1 อีกและมีพระโอรสกับพระนางบัวเผื่อน บ้านเป็นเมืองเริ่มพัฒนาเป็นปึกแผ่น จนกระทั่งวันหนึ่ง เจ้าฟ้าทศดาเทวัญได้นิมิตว่า พระอินทร์ได้ เสด็จลงมาจากพรหมโลกโปรดตรัสกับพระองค์ว่า “ด้วยเกณท์ชะตาบารมีของท่านเป็นเกณท์ชะตาทิน บ้านกินเมืองขอให้ท่านจงไปถือศีลปฏิบัติธรรม นุ่งขาว ห่มขาว ณ เขาพระวิหาร เป็นเวลา ปี แล้ว 2 อาณิสสรครั้งนี้จะดลบันดาลให้พ้นชะตาร้าย จะได้เป็นเจ้าเมืองผู้ยิ่งใหญ่ที่เจริญไปด้วยเมตตาบารมี” เจ้าฟ้าทศดาเทวัญมีจิตมุ่งมั่นที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ตามนิมิตนั้น จึงได้เสด็จไปยังเขาพระวิหารพร้อม ด้วยทหารเอกคูใจ เมื่อเดินทางถึงได้อริษฐานเป็นเพศพรหมจรรย์ปฏิบัติธรรมได้ถึงเดือนครึ่ง แต่บังเกิด ความอยากเสวยเนื้อสัตว์มาก ถึงจะระงับความต้องการทำใดก็ไม่สามารถระงับยับยั้งได้ เลยยอมลาเพ

ศพรหมจรรย์ กลับมายังบ้านเมืองของตน ตลอดระยะทางที่เดินทางยังไม่สามารถหาเนื้อสัตว์มาเสวยได้ จนกระทั่งเดินทางมาถึงบ้านบุงลำไย ได้เห็นชายหนุ่มหญิงสาวสองคนหาบคอนผ่านมา พระองค์ได้ปรึกษาทหารเอกคูใจว่า “เราอยากเสวยเนื้อสัตว์ถึงกับต้องยอมสละเพศพรหมจรรย์ตลอดระยะทางที่ผ่านมาเรายังไม่สามารถหาเนื้อสัตว์มาเสวยได้ จำเราจะลองเสวยเนื้อมนุษย์ดูสักครั้งหนึ่ง ดูทีว่าจะเป็นอย่างไร” ดำริแล้วจึงโปรดให้ทหารเอกคูใจไปลวงชายหญิงสองคนนั้นฆ่าเพื่อเอาน้ำมาเสวย คำแรกที่เสวยเนื้อมนุษย์ผู้ชาย ซึ่งมีความเหนียวเหนียวกระด้าง คำที่สองได้เสวยเนื้อมนุษย์ผู้หญิง ซึ่งมีรสชาติหวาน เนื้อนุ่มละมุนด้วยเจ้าฟ้าทัตตาเทวัญเป็นผู้มีวิชาคาถาอาคมเก่งกล้า ครั้นเมื่อได้เสวยเนื้อมนุษย์เข้าไปแล้ว จึงเกิดแพ้อาคมตนเอง พลันทันใดเขี้ยวในปากทั้งสี่เขี้ยวได้งอกออกยาวพ้นปาก ร่างกายได้ขยายสูงใหญ่เป็นร่างยักษ์ ขนาดรอบอกกว้างถึง ศอก พอลูกบ้านหลานเมืองเป็นยักษ์จึงเกิดความ 8 ถ้าไม่รีบกำจัดยักษ์ตนนี้แล้ว คงจับลูกหลานกินหมด จึงขอร้องให้ทหารเอกคูใจผู้รู้วิชา กลัวว่าคาถาอาคมช่วยปราบยักษ์ ด้วยเพื่อความสงบสุขของผู้คนจำนวนมากทหารเอกคูใจจึงยอมสังหารยักษ์ด้วยธนูมนต์โดยได้ทำการสักการะขอขมายักษ์และยิงธนูมนต์ตรงไปยังร่างยักษ์ ธนูลูกแรกปักลงกลางหน้าอกธนูลูกที่สองปักลงตรงกลางหน้าผากอันเป็นจุดดวงใจของยักษ์ ยักษ์นั้นตื่นตระหนกตายใจตาย(บริเวณบึงใหญ่ท้ายบ้านสี่คิ้วในปัจจุบัน) พระขรรค์เพชรและเกือกแก้วยังจมพื้นธรณีอยู่ในทุกวันนี้ เมื่อยักษ์ล้มตายไปแล้วได้กลายร่างเป็นร่างของเจ้าฟ้าทัตตาเทวัญ ลูกบ้านหลานเมืองเห็นดั่งนั้นต่างเสียใจกันทั่วหน้า ต่างรำลึกถึงคุณงามความดีของพระองค์ที่ต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคจนสามารถสร้างบ้านสร้างเมืองได้เป็นปึกแผ่น แต่แล้วต้องกลับมาเสียชีวิตเช่นนี้ ด้วยคุณงามความดีของพระองค์ที่อุทิศหาวิธีสร้างบ้านแปลงเมืองจนเป็นปึกแผ่นลูกบ้านหลานเมืองทับสะแกได้พร้อมใจกันถวายพระนามว่า “เจ้าฟ้าพญาแสนคำรามสิริชัยโย” และทำพิธีอัญเชิญดวงวิญญาณของพระองค์สถิตย์เป็นเสื่อบ้านเสื่อเมืองทับสะแกตั้งแต่นั้นมา และเนื่องจากเมื่อเจ้าฟ้าทัตตาเทวัญได้กลายร่างเป็นยักษ์ มีเขี้ยวงอกยาวออกมาถึงสี่เขี้ยว ลูกบ้านหลานเมืองจึงเรียกว่า “พ่อพญาสี่เขี้ยว” มาจนทุกวันนี้ และได้ถูกเรียกชื่อใหม่เป็น “เมืองพญาสี่เขี้ยว” แล้วต่อมาเรียก “เมืองสี่เขี้ยว” แล้วเป็น “สี่คิ้ว” ในปัจจุบัน (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม.โดยปัจจุบัน ชาวไท ยวนสี่คิ้ว มีศาลเพื่อสักการบูชา เจ้าพ่อ (2555 บุง-สี่คิ้ว) 2012 ตั้งอยู่ที่ ถนน โยธาธิการ (ศาลไทย)งแห่งคือ ศาลพ่อพระยาสี่เขี้ยวพระยาสี่เขี้ยวสอ (ลำไยตำบล สี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัด นครราชสีมาซึ่งจะมีการจัดพิธีสักการะ ในวันขึ้นหกค่ำ 30140 ที่ ถนนตั้งอยู่ (ศาลจีน)เดือน หก ของทุกปี หรือราวเดือน พฤษภาคม และ ศาลพ่อพระยาสี่เขี้ยว ตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีงานบวงสรวงพ่อพระยาสี่ 2 ซอย 7เทศบาลเขี้ยว ในราว เดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี ชาวบ้านในพื้นที่เรียกว่า งานจิว

ภาพที่ 2.16 ศาลเจ้าพ่อพระยาสี่เขี้ยว (จีน)

(2) ศาสนา ระบบความเชื่อซึ่งเกิดจากคำสอนของศาสดา ซึ่งมีผู้ประพฤติปฏิบัติตามและมีพิธีกรรมตามความเชื่อนั้น ๆ ความเชื่อนั้น หมายถึง ศาสนาของโลก (พุทธ อิสลาม คริสต์) และนิกายของศาสนา รวมทั้งศาสนาของชาติ เช่น พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ ศาสนบุคคลหรือสาวก หรือผู้เกี่ยวข้องกับศาสนาตั้งแต่สมัย โบราณจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ศาสนสถาน ได้แก่ วัด สุเหร่า โบสถ์ อาจจะไม่มียกก่อสร้างก็ได้ ศาสนพิธี หมายถึง พิธีกรรมที่กระทำเนื่องในศาสนานั้น เช่น พิธี บวช (พุทธ) พิธีนิกกรรม (ลัทธิขงจื้อในพุทธศาสนา) พิธีถือศีลอด (อิสลาม) พิธีล้าง บาป (ฮินดู) พิธีบูชาไฟ (ฮินดู)

ชาวไทย ยวน สี่คิ้วเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ และมีอัตราส่วนที่น้อยมาก ที่นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาอิสลามและ ศาสนาคริสต์ โดยในเขตชุมชนไทย ยวน สี่คิ้ว จะมีวัดที่มีความสำคัญคือวัดใหญ่สี่คิ้ว ซึ่งเป็นวัดที่ชาวไทย ยวน มักมาทำกิจกรรมทางศาสนา อีกทั้งยังเป็นสถานที่ตั้งของ ศูนย์การเรียนรู้บ้านไทย ยวน สี่คิ้ว อีกด้วย

ภาพที่ 2.17 วัดใหญ่สี่คิ้ว

(3) ไสยศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับเวทมนตร์คาถา เครื่องรางของขลังและพิธีกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้มีความเชื่อเกิดพลังจิต และสร้างความเชื่อมั่น เครื่องรางของขลัง นั้น หมายถึง วัตถุ ส่วนไสยพิธี คือ การทำคุณไสย ในทางให้โทษรวมทั้งยัญพิธี พิธีเสริมบารมี (ต่ออายุ) พิธีเรียกวิญญาณ พิธีตัดไม้ ช่มนาม พิธีส่งวิญญาณ พิธีเซ่นสรวง บูชาบรรพบุรุษ

ไสยศาสตร์กับวัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว มีการเดินทางควบคู่กันมาตั้งแต่อดีต ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์มักจะแฝงอยู่ในหลายบริบททางสังคม ไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมทางความเชื่อ (การเข้าทรงพ่อพระยาสี่เขี้ยว) กิจกรรมทางศาสนา สิ้นค้า(ไซดักทรัพย์) รวมไปถึงมุมมองอื่นๆทางสังคมด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 18.2 ไซดักทรัพย์ สินค้าจากศูนย์การเรียนรู้บ้านไทร ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(4) การปลูกฝังและการสืบทอด ได้แก่ การเล่าเรียน ฝึกฝน และอบรม วิธีการศึกษาอบรมนั้น เช่น การเรียน วิชาศิลปะ จะอบรมและฝึกฝนแบบตัวต่อตัว เป็นต้น

ชุมชนชาวไทย ยวน สีคิ้ว ได้มีการเผยแพร่และสืบทอดวัฒนธรรมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาทางด้านหัตถกรรม ประเพณี ภาษา และภูมิปัญญาต่างๆ รวมทั้งมีการจัดตั้งชุมชนไทย ยวน สีคิ้ว ในโรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยาเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไปสู่เยาวชนอีกช่องทางหนึ่ง

ภาพที่ 2.19 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในชมรมไทย ยวน สีคิ้ว

โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา กำลังทำดอกไม้ประดิษฐ์

ที่มา : ชูชัย ปรีक्षा

(5) ประเพณี หมายถึง แนวประพฤติปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนเป็นแบบแผนการดำเนิน ชีวิตในสังคม ได้แก่ ประเพณีชีวิต เช่น ประเพณีการเกิด ประเพณีการตั้งชื่อ การโกนจุก การบวช การแต่งงาน การรดน้ำดำหัว การทำศพ ประเพณีสังคม คือ ประเพณีที่ทึ่ระหว่างผู้ประกอบพิธีและผู้ร่วม พิธี ได้แก่ ประเพณีลอยกระทง โส้ชิงช้า ไทลเรือไฟ ชิงเปรต แท้ผ้าขึ้นธาตุ แหนางแมว ชักพระ ตานก๋วยสลาก ส่วงเรือ (แข่งเรือ) บุญบั้งไฟ รวมทั้งรัฐพิธีด้วย

จากการศึกษาประเพณีในวัฒนธรรมไทย ยวน สีคิ้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาไว้ดังนี้

(5.1) ประเพณีการกวนข้าวยาคุ เป็นประเพณีที่ชาวไท ยวน สี่คว้นนิยมทำกัน หลังออกพรรษาคือช่วงวันสุดท้าย ของการทอดกฐิน มีลำดับดังนี้

- วันดา ขึ้น 13 ค่ำ เดือน 12 คือวันที่ชาวไท ยวน จะตกแต่งวัดให้เป็นเหมือนป่าหิมพาน มีการประดับตกแต่งซุ้มประตูด้วยก้านมะพร้าวและดอกไม้ รวมทั้งตกแต่งศาลา

- วันเทศน์ออกชาติ ขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 ชาวไท ยวน สี่คว้น จะออกมาฟังเทศน์ และมีการกวนข้าวยาคุเพื่อเก็บไว้ใช้ทำบุญในวันรุ่งขึ้น

- วันเทศน์ในชาติ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 เป็นงานบุญสำคัญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์ หนึ่งในนั้นคือข้าวยาคุ นอกเหนือจากถวายพระก็ยังคงแจกจ่ายกันกินในชุมชน ในประเพณีการกวนข้าวยาคุของชุมชนไท ยวน สี่คว้นเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาและเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วประเทศ

ภาพที่ 2.20 ประเพณีการกวนข้าวยาคุของชาวไท ยวน สี่คว้น

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.2) ประเพณีตานก๋วยสลาก จัดขึ้นในวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี คำว่า “ตาน” เป็นภาษายวน แปลว่า “ทาน” คำว่า “ก๋วย” ภาษายวนแปลว่า “ชะลอม” และคำว่า “สลาก” ในภาษายวน แปลว่า “ไม่เจาะจง” ดังนั้น ตานก๋วยสลาก จึงแปลว่า การทำทานโดยไม่เจาะจงด้วยการใส่ภาชนะชะลอม โดยการบรรจุเครื่องไทยทาน เพื่อถวายแก่พระสงฆ์ เพื่อแสดงความกตัญญูแก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว โดยมีการทำต้นไม้จำลอง ที่เรียกว่า “ต้นก๋วยดิน” มีชะลอมเครื่องไทยทานและสลากที่เขียนชื่อบุคคลที่จะอุทิศส่วนกุศลไปให้ เมื่อจับสลากก็นำเครื่องไทยทานไปถวายแก่พระสงฆ์ที่เราจับสลากได้ จากการสืบค้นพบว่า ประเพณีตานก๋วยสลาก เป็นประเพณีของทางภาคเหนือ ทั้งข้อปฏิบัติและภาษา โดยพื้นที่อื่นในจังหวัดนครราชสีมา ไม่มีประเพณีตานก๋วยสลากอยู่เลย

ภาพที่ 2.21 ประเพณีตานก๋วยสลากของชาวไทย ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.3) ประเพณี ตานขันข้าว จะจัดขึ้นทุกวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา โดยชาวไทย ยวน จะนำอาหารคาวหวานไปถวายพระสงฆ์ที่วัด

ภาพที่ 2.22 ประเพณีตานขันข้าวของชาวไทย ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.4) ประเพณีปอยข้าวสัง หรือ ปอยพะสัง สามารถทำได้ตลอดทั้งปี ตามที่คนในชุมชนจะสามารถนัดกันมาได้ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับ ชาวไทย ยวน จะเตรียมเครื่องไทยธรรม เช่น ผ้าไตรจีวร และข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ มาถวายพระสงฆ์โดยใช้เวลาสองวัน วันแรกจะเรียกว่าวันโฮม จะมีการเลี้ยงอาหารผู้มาทำบุญและ สวดมนต์เย็น วันที่สองจะมีการ ทำบุญตักบาตร ถวายเครื่องไทยธรรม และพระสงฆ์เจริญน้ำพระพุทธรณ์

ประเพณีนี้เปรียบได้เหมือนการ เข้าวัดฟังธรรม ทำบุญ ถวายเครื่องไทยธรรม โดยทั่วไป ซึ่งนิยมทำกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ

ภาพที่ 2.23 ประเพณีปอยข้าวสังข์ของชาวไทย ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.5) ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทย ยวน สีคิ้ว จะจัดขึ้นตรงกับวันสงกรานต์เหมือนกับพื้นที่อื่นๆ โดยมีกิจกรรมดังนี้

- ตานขันข้าวแก่พระสงฆ์ที่วัด
- ตานขันข้าวให้กับผู้ใหญ่ที่ยังมีชีวิตอยู่
- ทำบุญตักบาตร
- รดน้ำดำหัวขอมาและขอพรผู้ใหญ่ โดยสมัยโบราณจะต้องหาบน้ำไปหาผู้ใหญ่ในแต่ละบ้านเพื่อรดน้ำดำหัวขอพร
- สรงน้ำพระพุทธรูป
- กลางวันมีการเล่นสาดน้ำ กลางคืนมีการเล่นรำโทนรำแคนเดือนห้า เป็นต้น

นอกเหนือจากกิจกรรมดังกล่าวชาวไทย ยวน สีคิ้วก็มีกิจกรรมในวันสงกรานต์ตามสมัยนิยมเหมือนชุมชนอื่นๆทั่วไป ในส่วนของประเพณีเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นนั้นมีความใกล้เคียง ไม่แตกต่างกันมาก เพียงแต่มีกิจกรรมบางอย่างเพิ่มขึ้นมา อาทิเช่น ตานขันข้าวให้กับผู้ใหญ่ที่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นต้น

ภาพที่ 2.24 ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทย ยวน สีคิ้ว ปัจจุบันมีการจัดงานที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านไทร ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.6) ประเพณีการขึ้นเฮือนใหม่ เป็นประเพณีมงคลของชาวไทย ยวน สี่คิ้ว โดยจะเลือกวันที่เป็นวันดา หรือวัน สุกดิบ โดยมีข้าวของเครื่องประกอบพิธีดังนี้

- พระพุทธรูป
- ข้าวเปลือกข้าวสาร
- ฟักทองฟักเขียว
- โองใส่ น้ำให้เต็ม
- ก้อนหิน
- คนที่ซื้อเป็นมงคล

-อาหาร ประกอบด้วย ข้าวเหนียว ข้าวจ้าว ตำป้าหนูน ห่อหมก และ ลาบ เมื่อถึงฤกษ์ยามยามดีก็จะโห่ร้องกันมาด้วยความสนุกสนาน ถึงหน้าบ้านให้ สวดมนต์และก้าวเท้าขวาเข้าบ้าน วางข้าวของมงคล สวดมนต์ เมื่อเสร็จพิธีก็รับประทานอาหารโดยพร้อมเพรียงกัน

ประเพณีขึ้นเฮือนใหม่นี้มีความใกล้เคียงกับการขึ้นเฮือนใหม่ของภาคอีสาน มีความแตกต่างบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และไม่มีลักษณะเฉพาะที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ยวน

ภาพที่ 2.25 ประเพณีขึ้นเฮือนใหม่ของชาวไทย ยวน สี่คิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(5.7) ประเพณีการแต่งงานไทย ยวน หรือเรียกว่า “กินดอง” นิยมจัดที่บ้าน ฝ่ายหญิง โดยฝ่ายชายต้องมาไหว้ผีปู่ย่า ส่วนฝ่ายหญิงต้องเตรียมของไหว้ เพื่อตอบแทนเจ้าบ่าว และมีขั้นตอนโดยสังเขปดังนี้

- เจ้าบ่าวเตรียมเครื่องขันหมาก ประกอบด้วย หมากพลู ใบเงินใบทอง สินสอดจากนั้นแห่ขันหมากไปบ้านเจ้าสาว
- เจ้าสาวและญาติผู้ใหญ่ทำการรับขันหมาก
- ผูกข้อมือข้อมือ
- เข้าห้องหอ
- เจ้าบ่าวเจ้าสาวไหว้ผีปู่ย่า

ประเพณีแต่งงานของชาวไทย ยวน สี่คิ้วมีลักษณะเหมือนการแต่งงานตามขนบของไทยทั่วไป และมีลักษณะกิจกรรมใกล้เคียงกับประเพณีการแต่งงานของทางภาคอีสาน ใน

การศึกษาเพื่อจะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์จึงอาจทำให้แสดงออกถึงวัฒนธรรมไท ยวน ได้น้อย

ภาพที่ 2.26 ประเพณีแต่งงานของชาวไท ยวน สีคิ้ว

ที่มา : ชูชัย ปรีक्षा

(5.8) ประเพณีการยกเสาเอก เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ในการสร้างบ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง จะมีการยกเสาเอกเพื่อเป็นสิริมงคล มีขั้นตอนดังนี้

- ขุดหลุมให้ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้ ใส่ใบเงิน ทอง นาค และถุงเงิน จากนั้นโรยด้วยดอกไม้

- ให้เอาย่ามใส่ของมีค่า ไซ(เครื่องมือจับปลา)ใส่เงิน พร้อมด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อยและ อัก จากนั้นยกเสาดังขึ้นตามฤกษ์

- พระสงฆ์สวดบทสวดมงคล พรหมน้ำมนต์ เจริญ และปิดทองที่เสา

พิธีการลงเสาเอกนี้เป็นพิธีตามลักษณะทั่วไปของไทย โดยเฉพาะภาคอีสาน คาดว่าน่าจะถูกกลืนด้วยวัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาพที่ 2.27 ประเพณีการลงเสาเอกของชาวไท ยวน สีคิ้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

2.2.3.2 ภาษาและวรรณกรรม

(1) ภาษาถิ่น ภาษาไทยที่ใช้ในถิ่นต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในพระราชอาณาจักรและต่าง ประเทศ เช่น เชียงรุ้งที่สำเนียงภาษาแตกต่างจากภาษากลางท้องถิ่น อาจมีภาษา ผิดเพี้ยนกันไปบ้าง ส่วนภาษาชนต่างกลุ่ม ได้แก่ ภาษาอื่น ๆ ที่ใช้อยู่ในประเทศไทย เช่น จีน มอญ กะเหรี่ยง เย้า

ชาวไทย ยวน สี่คิ้ว มีภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแตกต่างจากภาษาในวัฒนธรรมรอบข้างอยู่มาก เนื่องด้วย ชาวไท ยวน สี่คิ้ว มีชาติพันธุ์ดั้งเดิมมาจากทางภาคเหนือของประเทศไทย ภาษาจึงใกล้เคียงกับทางภาคเหนือมากกว่าภาคอีสาน โดยถูกเรียกว่า “ภาษายวน” หรือ “ภาษาถิ่นพายัพ”

ชาวไทย ยวน มีภาษาพูดและภาษาเขียน เป็นของตนเอง มีอักษรใช้มานาน เมื่ออพยพมาที่จังหวัดสระบุรีและจังหวัดนครราชสีมา ก็นำเอาเอกลักษณ์เหล่านั้นมาใช้เขียนลงบนสมุดข่อยหรือ จารึกลงบนใบลาน ชาวไท ยวน เรียกบันทึกนี้ว่า “หนังสือยวน”

ในปัจจุบันคงเหลือไว้เพียงภาษาพูดเท่านั้นที่ยังคงใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน และภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ก็จะมีการผสมผสานกับภาษาถิ่นบ้าน เช่น ภาษาอีสาน และ ภาษาโคราช ส่วนภาษาเขียนได้หายไปตามยุคสมัย โดยในปัจจุบันชาวไทย ยวน สี่คิ้ว ใช้อักษรภาษาไทย ในการสื่อสาร

การออกเสียงของภาษายวน จะมีการออกเสียงพยัญชนะที่แตกต่างจากภาษากลางเช่น

“ท” เป็น “ต” เช่น “ทาง” เป็น “ตาง”

“ร” เป็น “ฮ” เช่น “รัก” เป็น “ฮัก”

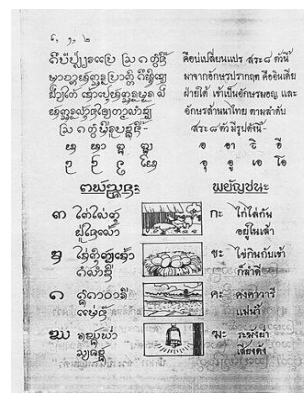
“ช” เป็น “จ” เช่น “ช้อน” เป็น “จ้อน”

“พ” เป็น “ป” เช่น “แพง” เป็น “แปง”

“ค” เป็น “ก” เช่น “คำ” เป็น “กำ”

ภาษายวนมักจะคงเสี้ยววรรณยุกต์เดิมเช่น ไข่ เป็น ใจ้ แต่บางคำที่มีเสียงสามัญจะออกเป็นเสียงจัตวาเช่น “ตัว” เป็น “ตั่ว” “ใจ” เป็น “ใจ้” “กิน” เป็น “กิน” เป็นต้น

ภาษายวนไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ มีเสียงสระ 21 เสียง เป็นสระเดี่ยว 18 เสียง สระผสม 3 เสียง

ภาพที่ 2.28 ภาพตัวอย่างตำราภาษายวน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

หมวด ก		หมวด ก	
คำศัพท์	ความหมาย	คำศัพท์	ความหมาย
กก (น.)	โคนต้นไม้	กะติบ(น.)	กระต๊อบ(ภาชนะข้าวเหนียว)
กค(น.)	สัปทน(ร่ม)	กะต่า(น.)	ตะกร้า
กน(ก)	คน , กวน	กะตางวง(น.)	ตะกร้าที่มิงวง
กอง(ก)	คอย	กะเต็ด (ก.)	กระเด็น
กอน(ก)	หาบที่มีสิ่งของด้านเดียว	กะเต็ง (ก.)	เขย่งขาเดียว
ก้อ(ลักษณะนามของด้าย)	หลอด , ม้วน , ใจ	กะแต้ (น.)	กระแต , กระรอก
ก่อง (ว)	กองเอามารวมกัน	กะเต็ด(น.)	มะละกอ
ก้อง(ก),(น)	คล้อง , ฆ้อง	กะเทิน (ว.)	ครึ่งๆ กลางๆ
ก้อม (ว)	สั้น , ท่อน	กะพอก(น.)	ภาชนะตักของเหลวมีด้าม
ก้อมก้อม (น)	ใบแมงลัก		ยาว
กั้นกั้ง(น)	กั้นงอน	กะพุง(ก.)	กระแทก
ก๊ก(ก)	พันธุ , สับให้ละเอียด	กะลอก (น.)	เกราะ ทาด้วยไม้ไผ่ใช้เคาะ
ก๊ก(ก)	คต , โคว้ง , งอ		เป็นสัญญาณ
ก่ง(ว)	ตรง,กรง	กะลั้ง(น.)	ลั้งใส่ของ
กั้น (น)	ตูด	กะลั้ง(น)	รักแร้
กวาด (ก)	ตรวจ	กะสวย (น.)	เครื่องมือใส่หลอดเป็นด้ายพุ่ง
กอก (น),(ก)	ตروق , ซอย , กรอก	กะหลา (ว)	ก้าง
	(ลักษณะเทของเหลวใส่	กะโหลก (น.)	กะลามะพร้าว
	ภาชนะปากแคบ)	กะอับ (น.)	ตลับ
เกี่ยม (ก) ,(ว)	เตรียม , กรอบ	กะแอบ(น.)	ตลับ(ขนาดใหญ่)
แก่น (ก)	ต้อนไป	กา(ก.) (น)	คา(ติด , ค้าง , ออกไม่ได้),
กุดสาด (น)	วันสำคัญวันตรุษวันสารท		กาด้มน้ำ
กวง(น.)	ระวิง(สำหรับปั่นด้าย)	กั๊ดตอง(ก)	ห้องอืด
ก้องแขน (ก.)	ควงแขน	กั๊ดคัง (ก)	คัดจุมูก
ก้องแก้ว (น.)	พระจันทร์	กั้น(ก)	อด
ก้องแขน (น.)	กำไล	กั้น (ก)	บิบคัน
กะ (ว.) (น)	คาดคะเน , ตกกระ	ก้า (สั้น) ,(น)	หรือ , คำขาย
กะตัง(น.)	ภาชนะที่สานด้วยไม้ไผ่ใช้ฝัด	ก้า(น)	คำ ถ้อยคำ
	ข้าว	ก้ากั๊ด(น)	ความคิด
กะซาก(ก.)	ดิ่งแรงๆ	ก้าเดียว(ว)	เดี่ยวเดี่ยว
กะซ้า (น)	ตะกร้า	ก้า (ว.)	ตรา, ยี่ห้อ
กะเซอ(น.)	กระเณอ	ก้า(ก.)	ค้า

ภาพที่ 2.29 คำศัพท์ภาษายวน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

2.2.3.3 ศิลปกรรมและโบราณคดี

(1) สถาปัตยกรรม วิชาว่าด้วยศิลปะการออกแบบก่อสร้าง ผู้ทำงานด้านนี้เรียกว่า สถาปนิก บ้านไท ยวน สีคิ้ว ได้มีการสืบทอดและส่งต่อวัฒนธรรมทางสถาปัตยกรรมคือ เรือนไท ยวน สีคิ้วโดยถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นผ่านการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นภูมิปัญญาประจำถิ่นของชาวบ้านไท ยวน สีคิ้ว ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมทางสถาปัตยกรรมอื่นๆในภาคอีสาน

ภาพที่ 2.30 เรือนไท ยวน สี่คิ้ว ที่ยังคงใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน
ที่มา : ชูชัย ปริกษา

(1.1) ลักษณะของเรือนไท ยวน สี่คิ้ว เรือนไท ยวน สี่คิ้ว หนึ่งหลังจะประกอบไปด้วย เรือนตั้งแต่หนึ่งเรือน สองเรือน ไปจนถึงสามเรือน

- เรือน หมายถึง ส่วนที่ยกพื้นและกั้นฝาห้อง โดยแต่ละเรือนจะมีหลังคาคลุมสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยบ้านไท ยวน สี่คิ้ว จะมีเรือนหลังใหญ่เรียกว่า เรือนพ่อเรือนแม่ มีขนาด 4 คูณ 5 เมตร และจะยกพื้นสูงกว่าทุกเรือนประมาณ 10 ถึง 15 เซนติเมตร เนื่องจากมีความเชื่อกันว่า หากยกเรือนอื่นให้สูงกว่าเรือนพ่อเรือนแม่จะเป็นการไม่เคารพพ่อแม่ ทำให้การดำเนินชีวิตติดขัดไม่มีความเจริญรุ่งเรือง ในหน้าที่การงาน และทำมาหากินไม่ขึ้น พื้นที่ต่อจากเรือนหลังใหญ่เรียกว่า เต็น ซึ่งเป็นพื้นที่ยกระดับสูงกว่าเรือนหลังอื่นแต่ต่ำกว่าเรือนพ่อเรือนแม่ประมาณ 10 ถึง 15 เซนติเมตร ในกรณีที่บ้านมีมากกว่า 1 เรือนพื้นหลังที่ 2 จะถูกสร้างให้มีหลังคาจั่วเหมือนเรือนหลังใหญ่ แต่จะต่ำกว่ากันเล็กน้อยและมีความกว้างลดลงมา กว้างประมาณ 3-5 เมตร แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนด้านหน้า จะเป็นชานบ้านหรือชานบันไดหรือร้านนอกบ้าน
- ส่วนกลางของเรือน จะมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง โดยพื้นเรือนจะอยู่ต่ำกว่าเรือนหลังใหญ่ประมาณ 10 ถึง 15 เซนติเมตร ใช้สำหรับเป็นที่นอนของลูกชาย หรือสำหรับรับประทานอาหาร หรือใช้รับแขกที่มาเยือน

- ส่วนด้านหลังของเรือน เป็นห้องครัวประกอบอาหาร
- ในกรณีที่เป็นการครอบครัวยุคใหม่หรือมีฐานะดี จะมีการต่อเติมเรือนหลังที่สามเพิ่ม เพื่อเป็นห้องนอนของสมาชิกในครอบครัว ในการขยายเรือนแต่ละหลัง จะต้องขยายออกด้านข้างของเรือน ซึ่งในกรณีที่มีการขยายเรือนที่ สาม จากขยายออกมาทางเรือนหลังที่สอง แต่จะไม่ขยายต่อออกมาจากเรือนพ่อเรือนแม่เด็ดขาด

- เรือนไท ยวน สี่คิ้ว เป็นบ้านที่สร้างในลักษณะ 2 ชั้น
ก. ชั้นบน ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย
ข. ชั้นล่าง หรือ ใต้ถุนบ้าน ใช้สำหรับทอผ้าหรือเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ซึ่งจะปล่อยให้โล่ง ไม่มีการกั้นผนัง หรือ การแอม และจะมีความสูงประมาณ 1.7 ถึง 2.3 เมตร ในกรณีที่บ้านนั้นไม่มีการเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย จะกั้นผนังใต้ถุนบ้านไว้เพื่อกันขโมยและเพิ่มพื้นที่ใช้สอย

- เรือนไท ยวน สี่คิ้ว มีความแตกต่างจากเรือนอีสาน โดยเรือนทางอีสานจะมี 3 ช่วง แต่เรือนไท ยวน สี่คิ้ว จะมี 4-5 ช่วง ต่อบ้าน 1 หลัง (ช่วง คือ ช่องว่างระหว่างเสาแต่ละคู่)

- บันไดทางขึ้นเรือนไท ยวน สี่คิ้ว จะอยู่ทางด้านหน้าของตัวบ้าน หรือขึ้นทางด้านเดียวกับหน้าจั่ว ซึ่งหากเปรียบเทียบกับเรือนอีสานแล้ว บ้านอีสานจะขึ้นบันไดทางด้านข้างตัวบ้าน ตามความเชื่อบ้านอีสานที่ว่า ให้เลือกทิศทางตั้งตามทิศที่ดีตามที่โหราจารย์ท่านระบุดูจะเลือกให้อยู่ในทิศหรือทิศตะวันตกเฉียงใต้ ทิศพายัพหรือทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศอุดรหรือทิศเหนือ และทิศอีสานหรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ถ้าเลือกไม่ได้ ในวันขึ้นบ้านใหม่ให้หาบันไดสำรองค่าตัวบ้านตามทิศที่ดีนั้นแล้วกระทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ เมื่อเสร็จพิธีก็ให้รีบบันไดสำรองออกเสีย

- ในการสร้างเรือนไท ยวน สี่คิ้ว จะใช้เสาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเรือนแต่ละเรือนจะไม่ใช้เสาร่วมกัน เป็นความเชื่อที่ว่าเรือนหลังใหญ่จะต้องอยู่สูงกว่าทุกเรือน หากมีการขยายเรือนเพิ่มระดับของเรือนที่ขยายจะต้องต่ำกว่าเรือนหลังใหญ่ ดังนั้นหากใช้เสาร่วมกันจะต้องรื้อเรือนหลังเก่าออก จึงใช้การของเรือนใหม่ไปขัดกับเสาของเรือนเก่าได้

-เรือนไท ยวน สี่คิ้ว ทุกหลังจะมีจั่วพระอาทิตย์หรือยูงรำแพน โดยปกติหน้าจั่วพระอาทิตย์จะมีทั้งหมดประมาณ 12 ถึง 14 แฉก สำหรับรับแสงของพระอาทิตย์ที่ส่องเข้ามาในตอนเช้าเพื่อบอกเวลาในการตื่นนอน

-เรือนไท ยวน สี่คิ้ว จะแตกต่างจากบ้านของทางภาคเหนือตรงที่ เรือนไท ยวน สี่คิ้ว จะไม่มีการแลแต่จะมีบันลุ่มที่มียอดต่อขึ้นไปแทนกาแล ซึ่งบันลุ่มจะช่วยกันน้ำฝน หรือลมพัดเข้าใต้หลังคาบ้าน ป้องกันไม่ให้หลังคาบ้านเปิด และในบางครั้ง ชาวยวนสี่คิ้ว ก็เรียกบันลุ่มนี้ว่ากาแล เช่นกัน

ภาพที่ 2.31 การลงพื้นที่ศึกษา เรือนไท ยวน สี่คิ้ว ที่ยังคงใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน
ที่มา : ชูชัย ปรีกษา

ภาพที่ 2.32 ลักษณะจั่วพระอาทิตย์ของเรือนไทย ยวน สี่คิ้ว
ที่มา : ชูชัย ปรีक्षा

ภาพที่ 2.33 ลักษณะของปั้นลมในเรือนไทย ยวน สี่คิ้ว
ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(1.2) เกร็ดความรู้ทั่วไปของบ้านไทย ยวน สี่คิ้ว

- ฤกษ์ยามในการสร้างบ้าน ชาวไทย ยวน สี่คิ้วมีความเชื่อว่าถ้าจะสร้างบ้านต้องดูฤกษ์ยามในการสร้างบ้าน ทั้ง วัน เดือน ปี ซึ่งจะไม่นิยมสร้างบ้านในเดือน 5 และในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน เนื่องจากเป็นความเชื่อว่าเป็นสิริมงคลแก่คนในครอบครัว ชาวไทยยวนสี่คิ้ว จะนิยมสร้างบ้านในเดือน 3 เดือน 4 เดือน 6 เดือน 7 เดือน 11 และเดือน 12 โดยมีความเชื่อว่าจะมีความเป็นอยู่ที่ดีไม่เจ็บไม่ป่วยทำอะไรก็มีแต่สิ่งดี ๆ

- การขยายเรือน จะเกิดขึ้นในกรณีที่บ้านนั้นมีลูกสาวมากกว่า 1 คน ซึ่งหากลูกสาวคนแรกแต่งงานจะต้องย้ายออกไปสร้างบ้านอีกหลังหนึ่ง ดังนั้นเมื่อลูกสาวคนเล็กจะแต่งงาน จึงต้องแต่งงานโดยที่ฝ่ายชายจะต้องเข้ามาอยู่ในบ้านเพื่อดูแลพ่อแม่ของฝ่ายหญิง ถ้า มีที่มีลูกชายคนเดียวและได้แต่งงานกับลูกสาวคนเล็ก ผู้ชายจะต้องย้ายเข้าไปอยู่ที่บ้านฝ่ายหญิงแต่ก็ต้องกลับมาดูแลพ่อแม่ที่บ้านของตนเองด้วย

- การเลี้ยงวัวเลี้ยงควายไต้ถุนบ้าน เป็นความเชื่อว่าการเลี้ยงวัวเลี้ยงควายไว้ไต้ถุนบ้านจะสามารถป้องกันขโมยที่จะมาขโมยวัวควายได้ เพราะมีความรู้สึกกลัวว่าวัวควายอยู่ใกล้กับเจ้าของ นอกจากนี้ความเค็มของมูลวัวมูลควายจะช่วยป้องกันปลวกไม่ให้ขึ้นบ้านได้อีกด้วย

- คานบ้านไท ยวน สี่คิ้ว ในการสร้างบ้านไท ยวนสี่คิ้ว จะไม่นิยมสร้างคานให้ตรงกันเพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้ลูกกับพ่อแม่ไม่ถูกกันหรือลูกจะไม่เคารพพ่อแม่

(1.3) ไม้ที่นำมาใช้ในการสร้างบ้านไท ยวน สี่คิ้ว

ในอดีต ชาวไท ยวน สี่คิ้ว มักนิยมตัดต้นไม้ใหญ่ ซึ่งต้นไม้เหล่านี้สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ชุมชนบ้านสี่คิ้วและมีจำนวนมาก (แต่ปัจจุบันหลงเหลืออยู่น้อยมาก) ชาวไท ยวนสี่คิ้ว จะใช้ต้นไม้ในการสร้างบ้านประมาณ 8 ถึง 12 ต้น โดยในสมัยก่อนชาวบ้านไท ยวนสี่คิ้วนำไม้ที่ตัดได้กลับมาโดยการใช้เกวียนลาก โดยชนิดไม้ที่นำมาสร้างบ้านได้แก่

- ต้นฮัง(รัง) เป็นต้นไม้ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงระหว่าง 10 ถึง 20 เมตร รูปทรงต้นเป็นทรงกลมหรือพุ่มทรงเจดีย์ ลำต้นไม่ตรงนัก เมื่อเทียบกับต้นไม้บางชนิดเช่นยางนาหรือ ยมหอม เปลือกหุ้มลำต้นสีเทา เปลือกหนา มักแตกเป็นร่องและเป็นสะเก็ดร่อน ใบเป็นชนิดเดี่ยวเรียงสลับบนกิ่งก้าน ใบรูปไข่โคนใบหยักเว้าเป็นรูปหัวใจ ปลายใบค่อนข้างมน ใบอ่อนเมื่อแตกออกใหม่ๆจะมีสีแดงและเมื่อเข้าหน้าแล้งจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองก่อนร่วงหล่นจนหมดต้น

ประโยชน์หลักของต้นรัง คือ เนื้อไม้ยังมีความแข็งแรงทนทานเป็นอันดับ 1 คู่กับไม้เต็งเหมาะสำหรับใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการความแข็งแรงทนทานมากเป็นพิเศษ เช่น ทำเสาเรือน และพื้นชานเรือนที่อยู่กลางแจ้งซึ่งตากแดดตากฝนอยู่เสมอ ความแข็งแรงทนทานของไม้ยังมีชื่อเสียงมาแต่ในอดีต

- ต้นตะเคียน ต้นตะเคียนทองจัดเป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ ลำต้นตรง มีความสูงของต้นประมาณ 20 ถึง 40 เมตร วัตรอบได้ถึงหรือกว่า 300 เซนติเมตร ไม้ตะเคียนจัดเป็นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศ เพราะเนื้อไม้มีความทนทานทนปลวกดี เลื่อย ไสกบ ตกแต่งและชักเงาได้ดีมาก นิยมใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งบ้าน เครื่องเรือน หน้าต่าง วงกบประตู ทำพื้นกระดาน ฝาหลังคา รั้วไม้ หีบใส่ของพานท้ายและรางปืน หรือใช้ทำสะพาน ต่อเรือ ทำเรือมาด เรือขุด เรือแคนู เสาโปะ กระโดงเรือ ทำรถลาก ทำหมอนรองรางรถไฟ ตัวถังรถ กังหันน้ำ เกวียน หูกทอผ้า ไม้พิน เป็นต้น

- ต้นมะค่า ไม้มะค่าเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 10-18 เมตร ยอดแผ่กว้าง ต้นแก่มีปุ่มปม เนื้อไม้มีลวดลายสวย สีสน้ำตาลอมเหลือง มีความแข็งแรงและทนทานใช้ทำเครื่องเรือนชั้นดีเช่น โต๊ะ และเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ

(2) ศิลปหัตถกรรม ผลงานที่ผลิตด้วยเครื่องมือหรือเครื่องทุ่นแรง

โดยยึดวัสดุเป็นตัว กำหนดในการจำแนกประเภท

(2.1) ระหัดวิดน้ำหรือ หลัก จากการศึกษาเชื่อว่าระหัดวิดน้ำที่พบได้แพร่หลายในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว อาจมีที่มาจาก ภูมิปัญญาจากทางภาคเหนือ โดยมาพร้อมกับชาติพันธุ์ไทยวนที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากในเขตลุ่มน้ำลำตะคอง โดยใช้พื้นที่บริเวณริมฝั่งน้ำลำตะคองเป็นที่เพาะปลูก และใช้ระหัดวิดน้ำในการท่อน้ำเข้าไร่นาสวน ในอดีตชาวไท ยวน สี่คิ้ว เรียกอุปกรณ์ชนิดนี้ว่าหลักตามแบบภาคเหนือ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ก็เรียกว่าระหัดวิดน้ำตามแบบคนในท้องถิ่น ความสำคัญของระหัดวิดน้ำกับชาวไทยวนนอกเหนือจากเป็นอุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการเกษตรแล้ว ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่ถ่ายทอดผ่านทางเครื่องใช้ไม้สอย อีกทั้งใน

ปัจจุบัน ะหัดวิดน้ำก็ลดจำนวนน้อยลงไปทุกที มีการสำรวจอย่างไม่เป็นทางการว่า ในเขตพื้นที่อำเภอสีคิ้วมีจำนวนของระหัดวิดน้ำมากที่สุดในภาคอีสาน และยังมีช่างฝีมือที่สามารถสร้างระหัดวิดน้ำ และซ่อมบำรุงระหัดวิดน้ำ ได้อีกด้วย

หลุก คือ ระหัดวิดน้ำ ซึ่งใช้วิดน้ำมาใช้ในการเกษตรของคนในภาคเหนือในสมัยโบราณ

ส่วนประกอบ หลุกทำด้วยไม้ไผ่ แกนกลางทำด้วยท่อนไม้แก่นเจาะสลักทำเป็นแกน มีซี่ไม้ไผ่ฝังจากแกนกลางนี้ออกไปรอบตัว ไปหากงล้อวงกลมรอบตัวหลุก เมื่อน้ำไหลมาปะทะแผงไม้ไผ่รอบงล้อนี้ จะพัดให้กงล้อหลุกหมุนไป แผงไม้ไผ่อันถัดไปจะถูกน้ำมาปะทะพัดให้หลุกหมุนต่อๆ กันไป ไม่มีที่สิ้นสุด ตรงแผงที่กงล้อหมุนจะมีกระบอกลอยไม้ไผ่ผูกติดไว้ด้วยสำหรับตักน้ำขึ้น มาเทลงในลำราง ซึ่งจะทำได้ด้วยกระบอกลอยไม้ไผ่ด้วยเช่นกัน น้ำไหลไปตามลำรางนี้เข้าสู่เรือสวนไร่นาต่อไป

อนึ่งตรงหน้าหลุกจะเอาไม้ไผ่ปักเรียงชิดกันเป็นแนวเพื่อกั้นกระแสน้ำให้ไหลลงมาปะทะแผงหลุกมากขึ้น กระแสน้ำ ตอนหน้าหลุกจึงเชี่ยวจัดทำให้หลุกหมุนเร็วขึ้น

ปัจจุบันการทำหลุกใช้วิดน้ำเข้ามาได้ มีการพัฒนาจากการทำด้วยไม้ไผ่เป็นการนำเอาล้อรถจักรยานมาดัดแปลงใช้สำหรับ วิดน้ำเข้าสวนแปลงเล็กๆ และชุมชนในชนบทยังคงนิยมทำหลุกเพื่อวิดน้ำเข้านาอยู่โดยอาศัยน้ำจากเหมืองฝาย

ภาพที่ 2.34 ระหัดวิดน้ำของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว ในคลองลำตะคอง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(3) วัฒนธรรมสถาน แหล่งวัฒนธรรม หมายถึง สถานที่ซึ่งรวบรวมกิจกรรมวัตถุทาง วัฒนธรรมไว้ รวมทั้งอุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ด้วย

ในชุมชนไทย ยวนสีคิ้ว ได้มีการจัดตั้งวัฒนธรรมสถานเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมทางวัตถุของชาติพันธุ์ไทย ยวนสีคิ้วเอาไว้ โดยถูกจัดตั้งเป็นศูนย์วัฒนธรรม มีชื่อว่า

ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทริก หรือคนในท้องถิ่นที่เรียกว่า “บ้านยวน” ตั้งอยู่ที่ ในบริเวณวัดใหญ่สี่คิ้ว ตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

การเกิด “บ้านยวน” ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนที่มีชาวไทย ยวนอาศัยอยู่มาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ต้นครจันทริก มีวัฒนธรรมประเพณีที่ยังคงสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันคืออำเภอสี่คิ้ว ซึ่งมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวด้านภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปะหัตถกรรมและภูมิปัญญา จึงมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ประวัติของชาวยวน นำโดยอาจารย์รัชฎาพร วิสุทธากร หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สังกัดสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้เข้าร่วมโครงการต้นกล้าสีขาวธนาคารกรุงไทย มาศึกษาหาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไท ยวน อำเภอสี่คิ้วประกอบกับอาจารย์นราธิป ทับทัน อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย ได้นำนักศึกษามาลงพื้นที่ศึกษาลักษณะบ้านของคนยวนในอำเภอสี่คิ้ว ทางด้านนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสี่คิ้ว จึงมีแนวคิดให้จัดสร้างบ้านไม้เพื่อความคงทนถาวร เป็นบ้านไท ยวน ที่สร้างขึ้นใหม่โดยสร้างตามแบบและภูมิปัญญาดั้งเดิมเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างวัด ชุมชน สถานศึกษา หน่วยงานเทศบาล ได้ข้อสรุปว่าควรจัดสร้าง ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน ในรูปแบบ “บ้านยวน” กิจกรรมต่างๆจึงเกิดขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

ยกเสาเอก วันที่ 18 มกราคม 2558

ทอดพระปาสร้างบ้าน วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2558

ขึ้นบ้านใหม่ วันที่ 15 มีนาคม 2558

ทำบุญเปิดศูนย์ฯ วันที่ 14 เมษายน 2558

ได้รับแต่งตั้งเป็นศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช วันที่ 9 กันยายน 2559

ในการจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทริก ครั้งนี้ได้รับการอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดใหญ่สี่คิ้ว คือท่านพระครูวีระธรรมรุจิ ได้อนุญาตให้สร้างศูนย์ขึ้นในวัด และควบคุมดูแลการก่อสร้าง นอกจากนี้ ยังได้รับการอนุเคราะห์จากช่างฝีมือชาวไทย ยวนอีกด้วย ในปัจจุบัน (1 กันยายน 2560)ได้มีการเปิดตัวสถานที่ท่องเที่ยว “ตลาดวัฒนธรรมไท ยวน” ในบริเวณศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทริก อีกด้วย ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมวัฒนธรรม ไท ยวน ไว้ได้อีกช่องทางหนึ่ง และยังช่วยเพิ่มโอกาสในธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชน

ภาพที่ 2.35 ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทริก

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

ภาพที่ 2.36 พิธีเปิด ตลาดวัฒนธรรม บ้านไท ยวน
ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย-ยวน บ้านยวน สีคิ้ว

ภาพที่ 2.37 ภาพบรรยากาศใน ตลาดวัฒนธรรม บ้านไท ยวน
ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย-ยวน บ้านยวน สีคิ้ว

2.2.3.4 การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ

การละเล่นพื้นบ้านของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว แสดงให้เห็นถึงความผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมจากถิ่นฐานเดิมทางภาคเหนือกับวัฒนธรรมท้องถิ่นพื้นที่อีสาน ที่ได้ซึมซับมาในระยะเวลากว่า 200 ปี

(1) การละเล่นรำฟ้อน

(1.1) รำ ไทย-ยวน

เป็นการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ โดยใช้เพลงที่แต่งขึ้นมาใหม่ ใช้นางรำผู้หญิงในการแสดง มีการออกแบบท่ารำให้เหมาะสมกับเนื้อเพลง โดยเนื้อหาของเพลงได้เล่าเรื่องศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวไท ยวน สีคิ้ว ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

- การแต่งกาย ผู้รำนุ่งผ้าซิ่น ยวนห่มผ้าคลุมไหล่แบบสไบตามแบบคนยวน
- ท่ารำ เป็นท่ารำวงมาตรฐานทั่วไป
- เพลง เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ทั้งหมด 4 เพลง ประกอบด้วย

- (ก) รำนครจันทิก
- (ข) รำวง ไท ยวน
- (ค) กบข้าว ไท ยวน
- (ง) เพลงสีกจันจา

ภาพที่ 2.38 ภาพการแสดง รำ ไท ยวน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(2) เพลงปฎิพากย์

คือเพลงพื้นบ้านที่ใช้ร้องโต้ตอบกัน เช่น เพลงฉ่อย ลำตัด เพลงเรือ เพลงอีแซว ฯลฯ

(2.1) ลำแคนเดือนห้า

เป็นการร้องด้วยลำกลอนประกอบเสียงแคน โดยมีน้ำเสียง ทำนอง จังหวะ ตลอดจนท่าทาง ที่มีความสัมพันธ์กับเสียงแคนที่เป็นเครื่องดนตรีหลักของการรำแคนเดือนห้า มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกี้ยวพาราสีระหว่างชายและหญิง ผู้เล่นต้องอาศัยการจดจำคำโต้ตอบที่แฝงไว้ด้วยถ้อยคำและสำนวนที่เรียบง่าย แต่คมคายและมีความหมายลึกซึ้ง ภาษาที่ใช้มักเป็นภาษาพูด ลำแคนเดือนห้ามักเล่นกันในช่วงเดือนห้า (เมษายน-พฤษภาคม) โดยลำแคนเดือนห้า จะเล่นเพื่อความสนุกสนานระหว่างชายหญิง นิยมเล่นมากในกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้อาวุโส

ลำแคนเดือนห้า เป็นการละเล่นที่แสดงถึงการยอมรับทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ยวน และกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว จนกลายเป็นกิจกรรมนันทนาการอย่างหนึ่ง ที่ให้ความสนุกสนานแก่ชาวไทย-ยวนสี่ควมหลายชั่วอายุคน

การแต่งกาย

- (ก) ผู้ชาย นุ่งกางเกงขาก๊วยขายาว สวมเสื้อหม้อห้อม คาดคอด้วยผ้ามุก
- (ข) ผู้หญิง นุ่งผ้าซิ่นยวน สวมเสื้อตามสมัยนิยม และสวมผ้ามัดดอกเครื่อง

ดนตรีประกอบ

(ค) แคน เป็นเครื่องเป่าหรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองของภาคอีสาน และชาวลาว (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) และถือเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติของชนชาติลาวอีกด้วย โดยเครื่องดนตรีชนิดนี้ใช้ไม้ขางขนาดต่างๆ ประกอบกันเข้ากับตัวแทน เกิดเสียงจากลมผ่านลิ้นโลหะไปตามลำไม้ที่เป็นรูปแคน การเป่าแคนต้องใช้ทั้งลมเป่าเข้าและลมดูดออก แค่มียุคหลายขนาดและ

ถือเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่ทำให้เสียงไพเราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างเสียงประสานได้ในตัวเอง บ่งบอกถึงวิถีชีวิตชาวลุ่มน้ำโขงได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างกลอนลำแคนเดือนห้า

ชาย “ผู้ดีเอ๋ย อ้ายนี้เปรียบตั้งจอกอยู่ในน้ำ ฮากอຍ่บ่าเถิงดิน ไหลเวียนไป เวียนมากะปมี เฟืองค้ำคันไหลไปค้ำเฟืองลุ่ม เป็นกะถาง คันแมนไหลไปค้ำเฟือยบาง เป็นกะถาง ว่าจะมาขอฝากเจ้าให้เอาปีเข้าฮ่วมเฮือน นอแม่ตาดาน่า”

หญิง “ผู้ดีเอ๋ย น้องนี้นาเหลียวเห็นจอกลอยน้ำ ไหลวนไปทาวอื่น น้องนี้ ยืนตำมู๋ จอกนั้นกำบ่อมาซา ปากอ้ายเว้าก่าโยไปตางใหม่ ไหลไปตางอื่นพุ่น ย้อนบุญน้องนั้นบ่ม หนอ ฟ่อทองตينا”

ทำรำ หมอแคนจะเริ่มเป่าแคน ชายและหญิงจะเริ่มเดินให้เข้ากับจังหวะตบมือ เพื่อให้จังหวะเท่า เมื่อเดินเข้าจังหวะแล้วก็เริ่มตั้งมือจับพ้อง ฝ่ายชายจะเริ่มร้องกลอนเชิญฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงก็ตอบกลับด้วยกลอน พร้อมลงมารำด้วยกัน เมื่อลำได้สักพักฝ่ายชายจะเริ่มเกี่ยว พาราสีฝ่ายหญิง ส่วนฝ่ายหญิงจะแก้มือกลับด้วยความอ่อนน้อม

ภาพที่ 2.39 ภาพการแสดง ลำแคนเดือนห้า

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(2.2) รำโทน

- การแต่งกาย

นุ่งกางเกงขาก๊วยชายาว สวมเสื้อหม้อห้อม คาดคอด้วยผ้ามุก
ผู้หญิง นุ่งผ้าซิ่นยวน สวมเสื้อตามสมัยนิยม และสวมผ้ามัดดอก

- เครื่องดนตรีประกอบ

โทน ใช้ตีจังหวะ “ปะ โทน ปะ โทน ปะ โทน โทน” ใช้โทนใบเดียวหรือหลายใบก็ได้ ต่อมานิยมใช้โทน “รำมะนา”

- ทำรำ

เป็นการรำให้เข้ากับจังหวะของโทน ผู้ชายจะโค้งชวนผู้หญิงออกมารำเป็นคู่ ช่วยกันร้องรำตามกันไปเป็นวง นักดนตรีจะตีทนให้จังหวะเร้าใจ เพลงหนึ่ง จะร้องซ้ำ 3-4 เที่ยว จึงเปลี่ยนเพลงต่อไป

ภาพที่ 2.40 ภาพการแสดง รำโทน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(3) การละเล่นพื้นบ้าน

การละเล่นของท้องถิ่นเพื่อความสนุกสนานหรือเล่นในเทศกาล ต่าง ๆ บางประเภทแฝงความเชื่อไว้ด้วย เช่น กุลาตีไม้ หกสูง นางแมว นางครก แม่ศรี ฯลฯ

(3.1) การเล่น “จับๆ” ในงานเงินเฮือนดี

เงินเฮือนดี หมายถึง บ้านที่มีคนตาย หรือบ้านที่กำลังมีสระ จะกี่วันก็ตาม คนยวนเรียกบ้านนั้นว่า “เฮือนดี” การเล่นจับๆ เป็นการเล่นในงานศพ วิธีการเล่นจะนั่งล้อมภาคเครื่องหมากพลู ที่คนสมัยก่อนนิยมเคี้ยวกัน วงละประมาณ 4-5 คน จะมีคนกล่าวว่า จับๆๆ หมากพลู หรือของที่อยู่ในภาคหมาก หากใครจับได้ก่อนถือว่าเป็นคนชนะ และสามารถลงโทษผู้อื่นได้ เช่น เขกเข่า หรือให้คนที่ นแพ้ตีมน้ำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอยู่เป็นเพื่อนกับครอบครัวของผู้ตาย ให้คลายความทุกข์โศกนั่นเอง

ภาพที่ 2.41 ภาพการเล่น “จับๆ” ในงานเงินเฮือนดี

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(3.2) การเล่น “จ๊อกหลุม”

จ๊อกหลุม เป็นการเล่นช่วงสงกรานต์ระหว่างหนุ่มสาวกติกา โยนเหรียญใส่หลุม ขาดใครโยนเข้าหลายเหรียญก็จะชนะ ทำโทษฝ่ายแพ้ได้

ภาพที่ 2.42 ภาพการเล่น จ๊อกหลุม ในอดีต

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

2.2.3.5 ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

(1) เครื่องมือเครื่องใช้

เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นหน้าที่ใช้สอยที่ปรากฏใน ครัวเรือน ชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว และเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น สังคมไทย ยวน สี่คิ้ว ในอดีตเป็น สังคมเกษตรกรรม ชาวไทย ยวน สี่คิ้ว ดำรงชีพด้วยการทำไร่ทำนาและเลี้ยงสัตว์ และในการดำรงชีพก็ จะสร้างเครื่องมือเพื่อเอาไว้อใช้ในครัวเรือน เครื่องจักสานถือว่าเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว มักใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเช่น ไม้ไผ่ ใบตาล รวมทั้งวัสดุบางอย่างที่อาจจะไม่มีใน ท้องถิ่น เช่น หวาย ซึ่งจำเป็นต้องหาซื้อจากที่อื่น วัสดุเหล่านี้คนไทยยวนจะนำมาศาลเป็นเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ นอกจากเครื่องมือประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ชาวไทย ยวน สี่คิ้ว ได้มาตั้ง รกรากอยู่ที่ลุ่มน้ำ ลำตะคอง ทำให้มีการสร้างเครื่องมือสำหรับดักจับสัตว์น้ำ ในลำน้ำลำตะคอง โดย เครื่องมือเหล่านี้มาจากการจักสานขึ้นรูปด้วยวัสดุในท้องถิ่นเช่นเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและ รวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือนชาว ไทย ยวน สี่คิ้วไว้ดังนี้

ภาพที่ 2.43 มานิตย์ มณีจันทิก อายุ 74 ปี ประชาชนชาวบ้านหัตถกรรมจักสาน

ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย-ยวน บ้านยวน สี่คิ้ว

(1.1) เครื่องจักสานที่ใช้เป็นภาชนะ

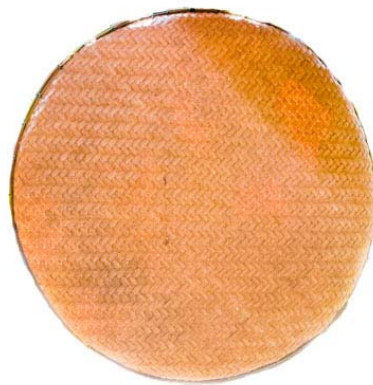
-ตะกร้าหรือที่ภาษาถิ่นเรียกว่า “กะต๋ำ” เป็นภาชนะสำหรับใส่ของต่างๆ เช่นใส่ชั้นข้าวไปตักบาตร หรือไปจ่ายตลาด ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยลายขัด ขึ้นโครงด้วยไม้ไผ่หรือหวาย

ภาพที่ 2.44 ตะกร้า

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-กระด้ง หรือภาษาถิ่นเรียกว่า “กะโล่” หรือ “กระเปียน” ใช้เป็นเครื่องมือปัดข้าว หรือร่อนและตากข้าวเปลือกหรือเมล็ดพันธุ์อื่นๆ ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบสานด้วยลายขัด ขึ้นโครงขอบด้วยไม้ไผ่หรือหวาย

ภาพที่ 2.45 กระด้ง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-กระติบ ภาษาถิ่นเรียกว่า “กระติบ” เป็นภาชนะสำหรับใส่ข้าวเหนียว มีฝาปิด สามารถเก็บความร้อนได้ดี ใอน้ำสามารถระเหยออกไปได้ ทำให้ข้าวเหนียวที่บรรจุอยู่ภายในไม่แฉะด้วยไอน้ำ ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สารตัวกระติบด้วยลายสอง ส่วนฝากระติบสานด้วยลายขัด วัสดุที่ใช้ใช้ไม้ไผ่ ไม้บึง หรือบางครั้งใช้ใบตาล

ภาพที่ 2.46 กระติบ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-คู้ หรือภาษาถิ่นเรียกว่า “คู้ไม้” เป็นภาชนะสำหรับใช้ตักน้ำ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิดน้ำออกจากบ่อหรือนา ใช้สำหรับวิดน้ำใส่ภาชนะ วิดน้ำออกจากนา ใช้เป็นถังตักน้ำรองน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภค ในอดีตนิยมหาคัดเป็นคู้ ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยลายขัด ใช้ชั้นและน้ำมันยาง ยาที่ผิววนอก เพื่อให้ไม้ไม่ร้าวซึม วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่ ชั้น น้ำมันยาง

ภาพที่ 2.47 คู้

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-ตะแกรง ภาษาถิ่นเรียกว่า “กะแตง” ใช้สำหรับร่อนพืชผลทางการเกษตร เช่นถั่วลิสง ข้าวสาร เป็นต้น ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานเป็นลายขัด แต่เว้นช่องว่างไว้เป็นช่องช่อง ขนาดเท่าเท่ากัน วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่ หวาย

ภาพที่ 2.48 ตะแกรง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-กระเชอ เป็นภาชนะอเนกประสงค์ที่ใช้ในการใส่สิ่งของต่างๆ เช่น ใส่จานชาม เสื้อผ้า หรือผลผลิตทางการเกษตร ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ส่วนตัวสารด้วยลายสาม ส่วนปากสานด้วยลายสอง วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่

ภาพที่ 2.49 กระเชอ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-กระบุง เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับตักตวง หรือโกยข้าว เมล็ดพืช หรือสิ่งของอื่นๆ ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ส่วนตัวสารด้วยลายนึ่ง สวนกันสารด้วยลายสอง วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่สีสุก และหวาย

ภาพที่ 2.50 กระบุง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

-กระจาดหาบ ใช้สำหรับวางสิ่งของต่างๆ เช่น อาหาร หรือขนม ที่ต้องการหาบขาย แล้วหาเพื่อยไม้คาน ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยสายขัด

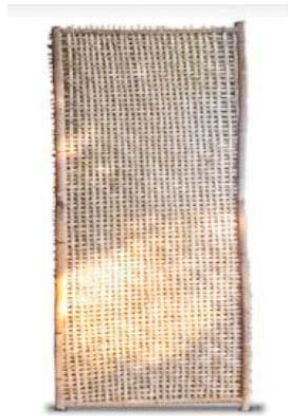

ภาพที่ 2.51 กระจาดหาบ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(1.2) เครื่องจักสานที่ใช้ในการเกษตร

-กระแฉง ใช้สำหรับตากยาสูบ ข้าวแคบ ข้าวแต่น และพืชผลทางการเกษตร
ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ส่วนตัวสานด้วยสายหนึ่ง

ภาพที่ 2.52 กระแผง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- กระตะตะ หรือ ตะตะ หรือภาษาถิ่นเรียกว่า “ตาด” เป็นชิ้นส่วนของระหัดวิดน้ำ หรือ หลุบ ทำหน้าที่เป็นใบพาย มัดติดซี่ระหัดทุกซี่ เมื่อกระแสน้ำพัดมาสัมผัสก็จะทำให้ระหัดวิดน้ำหมุน ทรงกระบอกที่ตักน้ำขึ้นไปยังรางน้ำเข้ามา
ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ส่วนตัวสานด้วยลายหนึ่ง

ภาพที่ 2.53 กระตะตะ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ตะกร้อ หรือภาษาถิ่นเรียกว่า “กะต้อ” เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บผลไม้ที่อยู่สูง ทำให้ผลไม้ไม่บอบช้ำ วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่หรือหวาย

ภาพที่ 2.54 ตะกร้อ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- กระช้ ภาษาล้านนาเรียกว่า “กระจู้” เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิดน้ำเข้า ออก จาก บ่อหรือนา ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ส่วนตัวสานด้วยสองร่วมกับลายสาม

ภาพที่ 2.55 กระช้

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(1.3) เครื่องจักสานที่ใช้ดักจับ ชิ่ง สัตว์

- ยอ ภาษาล้านนาเรียกว่า “จ้อม” ใช้ดักปลาบริเวณแม่น้ำลำคลอง ทำจาก ไม้ไผ่ทั้ง ต้น 4 ต้น นำมาประกบกันเป็นขากลางออก ยึดติดกับไม้ไผ่อีกหนึ่งต้นที่มีขนาดใหญ่กว่าเพื่อใช้เป็น ด้ามจับ ปลายขาทั้ง 4 ด้านยึดติดกับตาข่ายขนาดใหญ่

ภาพที่ 2.56 ไซ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ไซ เป็นเครื่องมือดักสัตว์น้ำ โดยมากใช้จับจำพวกปลาเล็กปลาน้อย ใช้งานในน้ำที่ไม่ลึก และมีลักษณะเป็นช่องน้ำไหล เช่นตามหัวคันนา เป็นต้น ลักษณะการจักสาน ไซไม้ไผ่จักให้เรียบสานลายขัดตาสี่เหลี่ยม

ภาพที่ 2.57 ไซ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- หมวง ภาษาถิ่นเรียกว่า “ซ้อง” ใช้สำหรับใส่ขัง สัตว์น้ำต่างๆ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอย กบ เขียด หลังจากจับมาได้แล้ว ลักษณะการจักสาน ไซไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยลายสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนตัวสารด้วยลายขัดคอ ส่วนปากสานด้วยลายขัดทแยง

ภาพที่ 2.58 ซ้อง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ซ้อม เป็นเครื่องมือสำหรับดักปลา โดยใช้กรอบไปยังบริเวณที่มีปลา แล้วล้วงมือเข้าไปทางด้านบนของซ้อม เพื่อจับปลา วัสดุที่ใช้ ไม้ไผ่

ภาพที่ 2.59 ส้อม

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ส้อม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับดักปลาไหลโดยเฉพาะ ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยลายขัด

ภาพที่ 2.60 ตุ้ม

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(1.4) เครื่องจักสานสำหรับใช้งานในชีวิตประจำวัน

- พัด เป็นเครื่องมือที่ใช้พัดเป่าไฟหรือใช้สำหรับพัดโบกร่างกายเพื่อบรรเทาความร้อน ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ศาลด้วยลายสอง และลายสาม

ภาพที่ 2.61 พัด

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- งอบ ภาษาถิ่นเรียกว่า “กูป” เป็นเครื่องจักสานที่มีลักษณะเป็นเหมือนหมวก ใช้ใส่เพื่อบังแดดบังฝน มีหน้าที่เช่นเดียวกับหมวกหรือร่ม ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ ศาลด้วยลายสอง และลายสาม

ภาพที่ 2.62 งอบ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(1.5) เครื่องจักสานที่เกี่ยวกับความเชื่อ

- ไซดักทรัพย์ ภาษาถิ่นเรียกว่า “ไซน้อย” เป็นสิ่งของที่เป็นมงคล ใช้แขวนไว้ที่หน้าประตูบ้าน เพราะคนไทย ยวน สี่คิ้ว เชื่อว่า การแขวนไซน้อยที่หน้าบ้าน จะช่วย ดักเงินดักทอง และ โชคลาภ เข้าบ้าน ลักษณะการจักสาน ใช้ไม้ไผ่จักให้เรียบ สานด้วยลายขัดตาเหลี่ยม

ภาพที่ 2.63 ไซดักทรัพย์

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(2) คหกรรมศาสตร์ วิชาที่ว่าด้วยหลักโภชนาการ ความรู้เรื่องอาหาร ความรู้เรื่อง เสื้อผ้า การแต่งกาย การดูแลบ้าน ที่อยู่อาศัย การอบรมดูแลเด็ก

(2.1) อาหาร การประกอบและการปรุงอาหารคาวหวาน เครื่องดื่ม คน ไทย ยวน มีวัฒนธรรมทางด้านอาหารที่ค่อนข้างเป็นเอกลักษณ์คือ มีรากฐานทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหารมาจากทางภาคเหนือ ดังนั้น อาหารของชาวไทย ยวน สี่คิ้ว จึงมีความคล้ายคลึงกับอาหารจากภาคเหนือ และมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ ไทอีสาน และ ไทยโคราช ทำให้เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่น่าสนใจ

ประเภทอาหารคาว

- หมกหน่อไม้ เนื่องจากถิ่นอาศัยหุ่นยนต์สี่คิ้วมี จึงทำให้มีหน่อไม้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารอยู่จำนวนมาก

ส่วนผสม หมูสามชั้น น้ำย่านาง น้ำปลาร้า น้ำปลา กะทิ ข้าวเป็อ ใบแมงลัก ใบยอ หน่อไม้รวกเผาแล้วต้ม ใบตอง

วิธีทำ ต้มหน่อไม้ให้ความหืนและความขมหมดไปโดยการใส่เกลือแล้วชูดเอาไว้เป็นเส้นเส้น ขึ้นนำออกทิ้งไว้ให้หมาด ใส่ย่านาง พริกแกง กะทิ ข้าวเป็อ หมูสามชั้น 3 ชั้น คลุกเคล้าให้เข้ากันปรุงรสด้วยน้ำปลา เช็ดทำความสะอาดใบตองเตรียมไว้วางซ้อนกันสองชั้นเย็บเป็นกระทง ตักส่วนผสมที่ปรุงเอาไว้ลงไป แล้วโรยด้วยใบแมงลัก พอแล้วกลับด้วยไม้กีด เรียงใส่ลังถึงนำไปนึ่งประมาณ 30 นาที

หมกหน่อไม้ เป็นอาหารที่นิยมทำในช่วงฤดูฝน เพราะหน่อไม้จะออกมาก และทำในงานบุญเช่น วันเข้าพรรษา ตานก๋วยสลาก เป็นต้น

ภาพที่ 2.64 หมกหน่อไม้

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- แกงหยวก

ส่วนผสม เนื้อไก่ กะทิ พริกแกง หยวกกล้วย ใบชะพลู ชะอม น้ำปลา

วิธีทำ เลือกหยวกกล้วยที่มีความอ่อน หั่นเป็นชิ้นเล็ก แช่ในน้ำผสมน้ำมะขามเปียกเพื่อไม่ให้ดำ จากนั้นแปลงหัวกะทิตั้งไฟอ่อน พอกะทิแตกมันใส่พริกแกงผัดให้หอม ใส่เนื้อไก่ลงไปผัดปรุงรสด้วยน้ำปลา เติมกะทิที่เหลือตั้งไฟพอเดือดใส่หยวกกล้วยลงไป รอให้เดือดอีกครั้งใส่ใบชะพลูและใบชะอม

แกงหยวกเป็นอาหารที่นิยมทำในงานบุญ เช่น ทอดกฐิน บุญปอยข้าวสัง และงานบุญต่างๆ

ภาพที่ 2.65 แกงหยวก

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- สู้สี่

ส่วนผสม เนื้อหมูสับละเอียด มะพร้าวขูด พริกแกง ใบมะกรูด ไข่ไก่ เกลือ
น้ำปลา แป้งมัน

วิธีทำ ผสมพริกแกงลงไปเนื้อหมูสับที่เตรียมไว้ คลุกเคล้าให้เข้ากัน ปรงรส
มะพร้าวขูด ใบมะกรูดหั่นฝอย ไข่ไก่ เกลือ น้ำปลา แป้งมัน ผสมให้เข้ากัน จากนั้นปั้นเป็นก้อนกลมแบน
ทอดให้สุกบางครั้งเรียกว่าทอดมันหมู

ภาพที่ 2.66 สู้สี่

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ตำป้าหนูน

ส่วนผสม ขนุนอ่อน พริกแห้ง หอมแดง กะปิ เนื้อหมูสามชั้น น้ำปลาร้า
น้ำปลา ใบมะกรูด หอมเจียว นำขนุนอ่อนมาต้มให้นิ่มทิ้งไว้ให้เย็นแล้วปอกเปลือกออก โขลก
เครื่องแกง ประกอบด้วย พริกแห้ง หอมแดง กะปิ โดยโขรกไม่ต้องละเอียดมาก แล้วใส่ขนุนที่ต้มไว้ลง
ไปคลุกให้เข้ากัน อันเนื้อหมูสามชั้นเป็นชิ้นเล็กๆ เจียวให้น้ำมันออกมาเล็กน้อย เอาขนุนที่โขลกไว้ใส่
ไปผัด ปรงรสด้วยน้ำปลาและน้ำปลาร้า โรยหน้าด้วยใบมะกรูดหั่นฝอยผัดให้เข้ากัน ตักใส่จานโรยด้วย
หอมเจียว

ภาพที่ 2.67 ตำป่าหนูน

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- คั่วไข่ผ่า

ส่วนผสม ไข่ผ่า หมูสามชั้น ข้าวอ่อน ตะไคร้ซอย ใบมะกรูดซอย พริกชี้ฟ้าหั่น กระเทียมสับ น้ำมันพืช พริกแห้ง กระเทียม หอมแดง กะปิ เกลือ

วิธีทำ โขลกเครื่องแกงรวมกันให้ละเอียด เจียวกระเทียมกับน้ำมันให้หอม ใส่เครื่องแกงลงไปผัดจนมีกลิ่นหอม จากนั้นใส่หมูสามชั้นผัดให้สุก ใส่ข้าว ตะไคร้ และพริกชี้ฟ้า ผัดให้เข้ากัน ใส่ไข่ผ่าลงไปผัดจนสุก

ภาพที่ 2.68 คั่วไข่ผ่า

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- น้ำพริกหมู

ส่วนผสม เนื้อหมูสับ มะเขือเทศ ผักชี ต้นหอมซอย กระเทียม เกลือ พริกป่น น้ำมันพืช

วิธีทำ นำเนื้อหมูที่สับแล้วลงไปรวนพอสุก นำเนื้อหมูที่รวนแล้วมาโขลกกับหอมแดง มะเขือเทศ พริกป่น เกลือ นำกระเทียมสับมาผัดกับน้ำมัน จากนั้นนำส่วนผสมที่โขลกรวมกันแล้วมาผัดให้เข้ากัน เติมน้ำเล็กน้อย พอน้ำเดือดใส่ต้นหอม ผักชีซอย

ภาพที่ 2.69 น้ำพริกหมู

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ส้าจิ้น

ส่วนผสม เนื้อหมูสับ เครื่องในหมูทอดกรอบ มันหมู เลือดหมู น้ำต้มกะปิ น้ำกระเทียมดอง ใบมะนาวทอดกรอบ ใบมะกรูดทอดกรอบ ตะไคร้ทอดกรอบ หอมเจียว กระเทียมเจียว พริกกลาบ ใบตะไคร้ ผักไผ่ ต้นหอมซอย ผักชี

วิธีทำ คั้นเลือดสดด้วยใบตะไคร้เพื่อดับกลิ่นคาว ใส่ น้ำซूप พริกกลาบ กระเทียมดอง และน้ำต้มกะปิ ลงในช้ำเลือดคนให้เข้ากัน ใส่หมูสับลงในชามส่วนผสม ใส่ไตหมูและมันหมูคนให้เข้ากัน ไทโรใบมะนาวทอดกรอบ ใบมะกรูดทอด ตะไคร้ทอดกรอบ หอมแดงเจียว กระเทียมเจียว ใส่เครื่องในทอดกรอบ สุดท้ายโรยด้วยผักไผ่และผักชีต้นหอม

ภาพที่ 2.70 ส้าจิ้น

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

ประเภทอาหารหวาน

- ขนมข้าวเปียง

ส่วนผสม แป้งข้าวเหนียวดำ มะพร้าวทึนทึกขูด กะทิ น้ำตาลทราย เกลือ

ใบตอง

วิธีทำ นำแป้งข้าวเหนียวตำมานวดกับกะทิใส่เกลือลงไปเล็กน้อย ห่อด้วยใบตองเป็นห่อแบน แล้วนึ่งในลังถึงให้สุก เวลารับประทาน แกะใบตองเอาขนมมาคลุกกับมะพร้าวขูดและน้ำตาล ตามชอบ ขนมข้าวเปีย่ง มักนิยมทำในงานบุญต่างๆ เช่น ทอดกฐิน เข้าพรรษา เป็นต้น

ภาพที่ 2.71 ขนมข้าวเปีย่ง

- ขนมกระยาสารท

ส่วนผสม กะทิ น้ำตาลปี๊บ แปะแซ่ ข้าวตอก ข้าวพอง ถั่วลิสงคั่ว งาคั่ว

วิธีทำ เคี้ยวกะทิให้งวด ใส่น้ำตาลปี๊บและแปะแซ่ เคี้ยวต่อจนเหนียว ใส่ถั่วลิสงคั่วลงจนหมดและใส่งานครึ่งส่วน จากนั้นคนให้เข้ากันใส่ข้าวตอกทั้งหมด และใส่ข้าวพองครึ่งส่วน คนให้ทั่ว ใส่ข้าวพองและงาคั่วที่เหลือ ตักออกใส่กระด้ง เกลี่ยออกเพื่อให้คลายความร้อน ทิ้งไว้ให้เย็น

ภาพที่ 2.72 ขนมกระยาสารท

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ข้าวยาคุ

ส่วนผสม นํ้านมข้าว หัวกะทิ น้ำตาล นมข้น นํ้าใบเตย

วิธีทำ ใช้ข้าวที่กำลังเป็นนํ้านม นำไปตำกับใบเตยแล้วกรองเอากากออก จะได้เป็นนํ้านมข้าว นำหัวกะทิใส่ลงไปตั้งไฟปานกลางและคนตลอดเวลา เมื่อคนจนส่วนผสมเริ่มจะข้นขึ้น ใส่นํ้าตาลและนมข้นลงไป จากนั้นเคี้ยวต่อไปเรื่อยๆจนเหนียวข้นเหมือนสังขยา ข้าวยาคุจะมีเฉพาะ

ช่วงงานบุญเทศน์มหาชาติ เดือน 12 เท่านั้น เท่านั้น เนื่องจากน้ำนมข้าวที่เป็นวัตถุดิบหลักจะมีเฉพาะในช่วงนี้เท่านั้น นิยมรับประทานคู่กับข้าวหลาม

ภาพที่ 2.73 ขนมห้าวยาคุ

- ขนมห้าวเมีย

ส่วนผสม ถั่วเขียวเลาะเปลือกนึ่งสุก น้ำตาลทราย กระจ่างม พริกไทยป่น เกลือป่น น้ำมันพืช แป้งข้าวเหนียว น้ำตาลปีบ น้ำตาลทราย

วิธีทำ นำถั่วเขียวเลาะเปลือกที่นึ่งสุกแล้วไปโขลกให้ละเอียดผสมกับน้ำตาลทรายพริกไทยและเกลือ เคล้าให้เข้ากัน ใส่น้ำมันพืชลงในกระทะ เจียวกระจ่างมจนหอม ใส่ถั่วเขียวที่ผสมไว้แล้วลงผัดให้เข้ากันเมื่อเข้ากันดีแล้วพักไว้จนเย็น ผสมแป้งข้าวเหนียวกับน้ำตาลปีบและน้ำตาลทราย นวดให้เข้ากัน นำแป้งที่ได้นำมาห่อไส้ที่เก็บเอาไว้แล้ว ห่อด้วยใบตองกลับไปนึ่งจนสุก

ภาพที่ 2.74 ขนมห้าวเมีย

- ข้าวแคบ

ส่วนผสม ข้าวเหนียว งา เกลือป่น

วิธีทำ ล้างข้าวเหนียวให้สะอาดแช่ไว้ 1 คืน นำข้าวเหนียวที่ได้มาล้างให้สะอาดอีกครั้งหนึ่งและนำมาม้วนจะได้น้ำแป้งสำหรับทำข้าวแคบ ผสมงาและเกลือลงในน้ำแป้ง กลุ่มหม้อด้วยผ้าขาวบางต้งน้ำให้เดือด ละเลงแป้งลงบนผ้าเป็นแผ่นวงกลม พอแป้งสุกใช้ไม้พายช้อนขึ้น วางแผ่นแป้งลงบนแผ่นหญ้าคาตากแดดให้แห้งประมาณ 2 วันจากนั้นนำแผ่นแป้งที่ได้ไปทอดจนกรอบ

ภาพที่ 2.75 ขนมข้าวแคบ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ข้าวต้มน้ำป่าว

ส่วนผสม ข้าวเหนียวเก่า มะพร้าวขูด น้ำตาลทรายขาว เกลือป่น กลัวย่น้ำว่า

สุกงอม

วิธีทำ หนึ่งข้าวเหนียวแช่น้ำไว้ 1 คืน คั้นมะพร้าวให้ได้น้ำกะทิ ผสมเกลือกับน้ำตาลทรายให้เข้ากัน นำไปใส่กระทะตั้งไฟอ่อน จากนั้นใส่ข้าวเหนียวผัดให้แห้งพักไว้ นำส่วนผสมที่ได้ไปห่อในใบตองพร้อมกับใส่กลัวย่น้ำว่าสุกผ่าซีก ขอให้เรียบร้อยจากนั้นนำไปนึ่งในลังถึงให้สุก

ภาพที่ 2.76 ขนมข้าวต้มน้ำป่าว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ข้าวแต๋น

ส่วนผสม ข้าวสารเหนียว งาดำ งาขาว เกลือป่น น้ำมันพืช

วิธีทำ แช่ข้าวสารไว้ 1 คืน นึ่งข้าวเหนียวให้สุกผสมงาดำคลุกเคล้าให้เข้ากัน กดข้าวในแม่พิมพ์รูปร่างกลมแกะออกจากพิมพ์แล้วนำไปตากแดด 2 วันจากนั้นเมื่อแห้งแล้วนำมาทอดในน้ำมัน

ภาพที่ 2.77 ขนมข้าวแต๋น

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

(3) งานประดิษฐ์การเย็บปักถักร้อย ทอ เพื่อใช้เป็นเครื่องประดับหรือ เครื่องใช้

(3.1) ผ้าชิ้นยวน

ผ้าชิ้นยวนของชาวไทย ยวน สีคิ้ว แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ผ้าชิ้นยวนโบราณและผ้าชิ้นยวนประยุกต์ ลักษณะเด่นของผ้าชิ้นยวนคือ มีลายชิ้นเป็นลายริ้ว มีหัวและตีนชิ้นเป็นสีกรมท่า และมีเล็บหรือขอบผ้าสีเหลือง

- ผ้าชิ้นยวนโบราณ เป็นผ้าที่มีเอกลักษณ์ คือ หัวและตีนชิ้นจะมีสีกรมท่าเหมือนกันซึ่งมีขนาด 1/4 ของตัวผ้า ตัวชิ้นจะเป็นลายทางขวางริ้วใหญ่ เอวชิ้น คือ ส่วนบนสุดของชิ้นต่อด้วยผ้าสีแดงกว้างประมาณ 1 คืบ เย็บด้วยตะเข็บลายก้างปลาและมีผ้าขาวต่อประมาณ 2 นิ้ว เรียกว่า หัวชิ้น หรือเอวชิ้น ไม่นิยมทอลวดลาย ตีนชิ้นมีเล็บเหลือง มีขนาดทั้งผืนยาว 144 กว้าง 90 เซนติเมตรมีลวดลายและกรรมวิธีการทอ คือ ในลายชิ้นยวน จะมีลายตาผ้าและระหว่ายลายจะมีช่องไฟ ช่องไฟจะห่างกัน 12 เส้น เป็นผ้า 2 ตะกอ หัวและตีนไม่มีลาย การทอแบบโบราณใช้กี่ทอมือผ้าที่ได้จะมีหน้าแคบและมีรายริ้วใหญ่ เพราะพื้มีแคบ ไม่สามารถทอลายเล็กๆได้ ขนาดของผ้าทั้งผืนจะมีขนาดเล็กกว่าชิ้นยวนประยุกต์ดังนั้นผ้าที่ทอ ถ้าเป็นผ้าชิ้นหรือผ้าสำหรับนุ่งจึงต้องมีการต่อเอวชิ้น การนำไปใช้ประโยชน์ ใช้นุ่งและเป็นผ้าไหว้ในพิธีแต่งงาน สวมใส่ได้ทุกเทศกาล

ส่วนประกอบของผ้าชิ้น ต่าย คือ ส่วนที่ทอเพื่อให้รู้ว่าการทอลิ้นสุดแล้ว เอวชิ้น เป็นผ้าส่วนที่นำมาต่อกับตัวชิ้นมีขนาดที่ยาวมากขึ้น ให้เหมาะกับการใช้นุ่ง ส่วนบนสุดมีสีแดงกว้างประมาณ 1 คืบไม่นิยมทอลวดลาย หัวชิ้น เป็นผ้าสีขาวเย็บต่อกับผ้าแดง ขอบบนของผ้าสีขาวจะไม่เย็บริม ปล่อยให้ริมผ้าชิ้นฟู ด้วยความเชื่อที่ว่า จะนำความเจริญเฟื่องฟูมาให้กับผู้สวมใส่ คิ้ว คือ ส่วนที่ทอขึ้นหัวชิ้นกับตัวชิ้น และตัวชิ้นกับตีนชิ้น ตัวชิ้น นิยมทอเป็นลายขวาง ตีนชิ้น คือส่วนที่อยู่ตอนล่างสุดของผ้าชิ้น เล็บเหลือง คือส่วนที่อยู่ปลายชิ้น

ภาพที่ 2.78 ผ้าซิ่นยวนโบราณ

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ผ้าซิ่นยวนประยุกต์ เป็นผ้าที่มีเอกลักษณ์ คือ หัวและตีนซิ่นจะมีสีกรมท่ เหมือนกับแบบโบราณ มีขนาด 1/4 ของตัวผ้า ตัวซิ่นจะเป็นลายขวางริ้วเล็ก ไม่มีตาย ไม่มีเอวซิ่น มีขนาดทั้งผืนยาว 180 เซนติเมตร กว้าง 95 เซนติเมตร

ลวดลายและกรรมวิธีการทอ ลายที่ตัวผ้าเป็นลายริ้วเล็ก ในลายซิ่นยวนจะมี ลายตาผ้าและระหว่างลายจะมีช่องไฟ ช่องไฟจะห่างกัน 10 เส้น หัวและตีนไม่มีลาย

การนำไปใช้ประโยชน์ ใช้นุ่งและเป็นผ้าไหว้ในพิธีแต่งงาน ใช้สวมใส่ได้ทุก เทศกาลตามความเหมาะสม

ส่วนประกอบของผ้าซิ่น หัวและตีนซิ่น เป็นสีพื้นไม่มีส่วนต่อเอว ตัวซิ่น นิยม ทอเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายตามขวาง บางครั้งทอลายยกดอก (3 ตะกอ)

ภาพที่ 2.79 ผ้าซิ่นยวนประยุกต์

- ผ้าหม่มุก

เป็นผ้าที่มีคุณค่าสูง กรรมวิธีในการทอยากกว่าผ้าชนิดอื่น มีวิธีการทอที่ ประณีต ผู้ทอต้องมีทักษะมาก ได้รับการถ่ายทอดทางภูมิปัญญาเป็นอย่างดี ผู้ทอต้องมีความพยายาม อดทน มุ่งมั่น เป็นผ้า 5 ตะกอ ตัวผ้ายกดอกเรียกว่า “ดอกมุก” ผ้ามุกดั้งเดิมจะเป็นสีดำกับสีแดง ยก

ดอกด้วยวิธีการขีดด้วยด้ายสีเหลือง ขาว เขียว จึงเรียกว่าผ้าหมัก ปลายผ้ามีลวดลายที่หัวผ้าทั้ง 2 ด้าน และใช้ผ้าสีแดงเก็บริม มีขนาดทั้งผืนกว้าง 75 เซนติเมตร ยาว 180 เซนติเมตร ลวดลายและกรรมวิธีการทอ ตัวผ้าจะยกดอกขีดเล็กๆเรียกว่า “ดอกหมัก” ปลายผ้ามีลวดลายเป็นลายหลักและลายประกอบ ดังนี้

ลายหลัก จะเป็นลายรูปสัตว์ คือ ลายช้าง หรือ ลายม้า หรือเป็นลายดอกจันทร์ เท่านั้น

ลายประกอบ ได้แก่ ลายขุ่มประตู่ ลายพินปลา ลายมะลิเลื้อย ลายหงส์ ลายจีดอกเปา ตัวผ้าจะมีสีแดงเป็นด้ายยืน สีดำเป็นด้ายพุ่ง เท่านั้น การทอตัวผ้าทอแบบทอยกดอกหมัก หัวผ้าทอลายขีดมีลวดลายเป็นลายรูปสัตว์หรือดอกจันทร์ หรือลายขุ่มประตู่ ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาและความต้องการของผู้ใช้ ใช้ผ้าสีแดงเย็บเก็บริม

การนำไปใช้ประโยชน์ ใช้ห่มในฤดูหนาว ห่มไปวัด หรือใช้ในพิธีการเรียกขวัญนาค (ห่อชั้นบายศรี) ผู้ทออาจจะส่งลูกหลานไว้ให้ห่มในตอนเสียชีวิต หรืออาจจะทอใส่สั้นลงเพื่อใช้เป็นผ้ากราบ หรือ ผ้าคลุมหัวนาค

ภาพที่ 2.80 ผ้าหมัก

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

- ผ้าขาวม้า

ผ้าขาวม้ามี่สองลวดลาย คือ ผ้าขาวม้าตาคืบ และ ผ้า ผ้าขาวม้าตาม่อง ทอด้วยด้ายสังเคราะห์ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าริมผ้าจะเป็นสีขาวทั้ง 2 ข้าง ใช้สีขาวกับสีกรมท่าเท่านั้น มีขนาด กว้าง 85 เซนติเมตร ยาว 200 เซนติเมตร ลวดลายเป็นลายสีเหลี่ยมสลับกันเป็นคู่ๆ ตรงกลางสี่เหลี่ยมจัตุรัสจะทอลายตัดกันทำให้เกิดเป็นลายสีเหลี่ยมเล็กๆ ที่มีขนาดเท่ากัน ชายผ้าจะเป็นลายยาว โดยมีความแตกต่างระหว่าง ผ้าขาวม้าตาคืบ และ ผ้า ผ้าขาวม้าตาม่อง คือ ผ้าขาวม้าตาคืบ จะมีลายใหญ่กว่า ผ้าขาวม้าตาม่อง มี 23 ตา ส่วนผ้าขาวม้าตาม่อง มี 32 ตา

การนำไปใช้ประโยชน์ ผ้าขาวม้าเป็นผ้าเอนกประสงค์ ใช้ห่มห่ม ใช้คลุม ใช้คาดเอวและเป็นผ้าสำหรับอาบน้ำ ส่วนใหญ่ใช้กับผู้ชาย และใช้ในงานประเพณีต่างๆ

ส่วนประกอบของผ้าขาวม้า ประกอบด้วย ชายผ้า คือ ปลายผ้าทั้งสองข้าง คือ ส่วนที่ทอคั่นระหว่างชายผ้ากับตัวผ้า

ภาพที่ 2.81 ผ้าขาวม้าตาคียบ

ภาพที่ 2.82 ผ้าขาวม้าตาม่อง

- ถุงย่าม

ถุงย่าม หรือ ถุงหมาก เป็นถุงผ้าที่ประกอบด้วยขาย่ามและตัวย่าม ขากับตัวย่าม จะมีขนาดสูงเท่ากัน เป็น 1:1 เย็บตัวและขาติดกันด้วยด้ายสีเหลืองเรียกว่า ตะเข็บกระตุกุง ปากถุง ย่ามจะใช้ด้ายสีแดงในการเย็บริม จะมีลายอยู่บริเวณปากย่าม ตัวย่าม และมีฟู่สีแดงห้อยด้านละ 2 ข้าง มีขนาดทั้งถุง 24X48 เซนติเมตร ลวดลายและวิธีการทอ ด้ายยืนเป็นสีกรมท่ากับสีน้ำเงินเป็นริ้ว สลับกัน จะมีลวดลายทอด้วยวิธีขีดเฉพาะบริเวณปากถุงทั้ง 2 ด้าน เป็นลายหลักและลายประกอบ

ลวดลาย ลายหลักจะเป็นรูปสัตว์ ได้แก่ ลายช้าง ม้า หรือ ดอกจันทร์ ลายประกอบ ได้แก่ ลายช่มประตุ ลายพินปลา ลายมะลิเลื้อย ลายตุ้มหู ตัวและขาไม่มีลวดลาย

การนำไปใช้ประโยชน์ ใช้ใส่สิ่งของต่างๆ นิยมใช้ใส่ของขึ้นบ้านใหม่คล้องเสาเอก ใช้ใส่หมากพลู ใส่ขันข้าวไปทำบุญ และใช้ในงานประเพณีต่างๆ

ส่วนประกอบของถุงย่าม ประกอบด้วย ขาย่าม คือตัวสายสะพายของย่าม ตัวย่าม คือ ส่วนที่ใช้ใส่สิ่งของ

ภาพที่ 2.83 ถุงย่าม

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

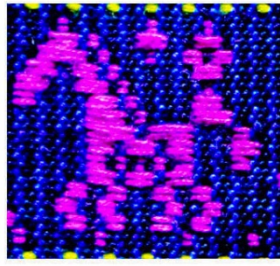
-รูปแบบลวดลายที่ใช้ในงานสิ่งทอของบ้านไท ยวน สีคิ้ว

ภาพที่ 2.84 ลายช้าง

ภาพที่ 2.85 ลายช้างชมจันทร์

ภาพที่ 2.86 ลายม้า

ภาพที่ 2.87 ลายม้าใหญ่

ภาพที่ 2.88 ลายหงษ์

ภาพที่ 2.89 ลายดอกจันทน์

ภาพที่ 2.90 ลายดอกมุก

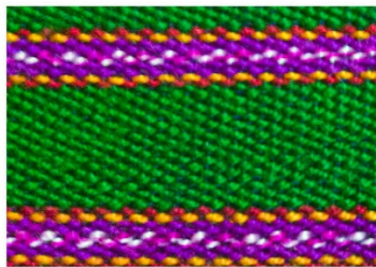
ภาพที่ 2.91 ลายจี๊ดอกเปา

ภาพที่ 2.92 ลายมะลิเลื้อย

ภาพที่ 2.93 ลายเสือ

ภาพที่ 2.94 ลายรี้ว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

ภาพที่ 2.95 ลายตาศีบ

ภาพที่ 2.96 ลายตาม่อง

ภาพที่ 2.97 ลายฟันปลา

ภาพที่ 2.98 ลายผ้าตั้ง

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

ภาพที่ 2.99 ลายกุดข้าว

ที่มา : <http://it2.sut.ac.th>

2.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา

2.3.1 ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา Wisdom หมายถึงความรู้ความคิดความเชื่อความสามารถความชัดเจน ที่กลุ่มชนได้สร้างจากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัว การดำรงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา ภูมิปัญญาเป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่างๆในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่ และได้แลกเปลี่ยนสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมกับชุมชนอื่น จากพื้นที่ที่สิ่งแวดล้อมอื่นได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แล้วรับเอามาปรับเปลี่ยนนำมาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคมของวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ภูมิปัญญาจึงมีทั้งภูมิปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ ภูมิปัญญาที่เกิดจากภายนอก และภูมิปัญญาที่ผลิตใหม่หรือผลิตซ้ำ เพื่อการแก้ปัญหา การปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความเปลี่ยนแปลง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ก่อเกิดสั่งสมปรับเปลี่ยนตามเหตุปัจจัย อยู่ในจิตใจ พฤติกรรมความเคยชินและความสันทัน ชัดเจนที่เรียกเป็นองคร่วมว่า ชาวบ้าน โดยชาวบ้านเพื่อชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการทดสอบในชีวิตจริง ผ่านกาลเวลา สถานการณ์ และบริบททางเศรษฐกิจ สังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง จึงเป็นธรรมดาที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายสิ่งหลายอย่างย่อมตกสมัยไปแล้ว ทว่าพร้อมกันนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกหลายอย่างก็ยังคงอยู่ หากแต่มีการปรับใช้สถานการณ์แล้ว งามงามเจริญเติบโตต่อไป (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2546)

2.3.1.1 ภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นจากการสะสมเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานานสะท้อนออกมาใน 3 ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน(เสรี พงศ์พิศ 2529) คือ

- (1) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ หรือธรรมชาติ
- (2) ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่ร่วมกัน หรือชุมชนในสังคม
- (3) ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ และสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้

สัมผัสได้

2.3.1.2 ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านซึ่งเกิดจากความเชื่อของคนมี 3 แบบอย่าง (มณี พยอมยงค์ 2537) ได้แก่

- (1) ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา การนับถือพระพุทธศาสนามีพื้นฐานมาจากไสยศาสตร์ เกิดพิธีกรรมที่ปะปนระหว่างศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อย่อยๆ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การพลัดพราก บุปเพสันนิวาส และอาณิสต์บุญ
- (2) ความเชื่อทางไสยศาสตร์ เป็นวิชาลึกลับ เกี่ยวกับบอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เวทมนตร์ คาถา ความต้องการ 2 ประการได้แก่ ปิยะ ทำให้เกิดความรัก ความโชคดี และความสำเร็จ กายะ เป็นเครื่องทำลาย และเครื่องกำจัดอัปมงคล ทำให้เกิดมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นรก สวรรค์ ยักษ์ อสุรกาย ของวิเศษ และอาถรรพ์
- (3) ความเชื่อทางโหราศาสตร์ การทายทักเกี่ยวกับอนาคต ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม โชคชะตา

2.3.2 รูปแบบของภูมิปัญญา

2.3.2.1 ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมาอันเป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหา การปรับตัวเรียนรู้และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อการดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เผ่าพันธุ์หรือเป็นวิถีของชาวบ้าน

2.3.2.2 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง แกนหลักของการมองชีวิต การใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งมีความหมายในแง่ของปัจเจกบุคคล และในแง่ของสังคมหมู่บ้าน ภูมิปัญญานี้เกิดจากการสะสมเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานาน เป็นมวลความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมา ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

2.3.2.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิด วิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายๆเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกัน เกิดการยอมรับถ่ายทอดและพัฒนาสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

2.3.2.4 ภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทยเป็นผลของประสบการณ์สั่งสมของคนที่ยังคงปฏิบัติสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มชนเดียวกัน และระหว่างกลุ่มชนหลายๆชาติพันธุ์ รวมไปถึงโลกทัศน์ที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ภูมิปัญญาเหล่านี้เอื้ออำนวยให้คนไทยแก้ปัญหาได้ดำรงอยู่และสร้างสรรค์อารยธรรมของเราเองได้อย่างมีคุณภาพกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในระดับพื้นฐานหรือระดับชาวบ้าน ภูมิปัญญาในแผ่นดินนี้มีได้เกิดขึ้นเป็นเอกเทศแปลมีส่วนแลกเปลี่ยนเลือกเฟ้น และปรับให้ภูมิปัญญาจากอารยธรรมอื่นตลอดเวลา

แนวความคิดของภูมิปัญญาไทยจึงเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยการตีความหมายอย่างลึกซึ้งให้เข้าใจถึงมูลเหตุแห่งการสร้างสรรค์อย่างชาญฉลาด แสดงถึงควมมีภูมิปัญญาของคนไทยในยุคสมัยหนึ่ง ที่สามารถคิดค้นสิ่งที่เป็นระเบียบแบบแผน และมีรูปแบบที่ยอมรับกันภายในสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นๆ ทั้งยังมีคุณค่าความงดงามในรูปแบบของงานศิลปะ ผลงานจากภูมิปัญญาของคนไทยโบราณจะปรากฏคุณค่าเด่นชัด และน่าอนุรักษ์เมื่อเราได้ประจักษ์ชัดถึงความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี สภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละยุคสมัย

2.3.3 ขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

ตามนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนดขอบข่ายภูมิปัญญาไทยไว้ 9 ด้าน ดังนี้

2.3.3.1 ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด และการแก้ปัญหาด้านการผลิต และรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร

2.3.3.2 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูป ผลิตเพื่อบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี

2.3.3.3 ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดแผนโบราณ และการดูแลสุขภาพสภาพพื้นบ้าน

2.3.3.4 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน และการจัดการป่าต้นน้ำและชุมชน

2.3.3.5 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ได้แก่ ความสามารถในด้านการสะสม การบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อสร้างเสริมความมั่นคงให้แก่ชีวิต และความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนชุมชนในรูปแบบของสหกรณ์ออมทรัพย์รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคง

ทางเศรษฐกิจ สังคม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการพยาบาลของชุมชน และจัดระบบสวัสดิการ
บริหารชุมชน

2.3.3.6 ด้านศิลปกรรม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ
เช่น จิตรกรรม ปฏิมกรรม นาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ

2.3.3.7 ด้านภาษาและวรรณกรรม ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์
ผลงานด้านภาษา คือ ภาษาถิ่น ภาษาไทยภูมิภาคต่างๆ รวมถึงด้านวรรณกรรมท้องถิ่น และการจัดทำ
สารานุกรมท้องถิ่น ปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆ

2.3.3.8 ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี ได้แก่ ความสามารถประยุกต์และปรับใช้
หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ และประเพณี ที่มีคุณค่าให้เหมาะต่อบริบททาง
เศรษฐกิจและสังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรมคำสอน การบวชป่า และการประยุกต์ประเพณีบุญ
ประเพณีต่างๆ

2.3.3.9 ด้านโภชนาการ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่ง
อาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้า
และบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการเพิ่มคุณค่าของทรัพยากรด้วย

2.3.4 การพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมแห่งศีลธรรมและฐานความรู้

โดยที่ “คน” หรือ “ทุนมนุษย์” เป็นทุนที่มีความสำคัญที่สุด และมีบทบาททั้งเป็นผู้สร้างการ
พัฒนาและผู้ที่ได้รับผลจากการพัฒนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งทางด้านร่างกาย
จิตใจ โดยเริ่มจากการเสริมสร้าง “สุขภาวะ” ของประชาชนให้มีสุขภาพแข็งแรงและมีพฤติกรรม
สุขภาพที่ดีได้ สามารถดูแลตนเองให้มีกำลังทำประโยชน์ต่อส่วนรวม และให้ความสำคัญต่อการสร้าง
“ภูมิคุ้มกันทางจิตใจ” ของคนไทย โดยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และ
สถาบันการศึกษา ในการยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างศรัทธา และปลูกฝังให้คนอย่างลึกใน “ศีลธรรมชั้น
พื้นฐาน” คือการเคารพในศักดิ์ศรี คุณค่า สิทธิและหน้าที่ของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดมั่นใน
คุณความดีต่อตนเองและผู้อื่น สำนึกใน “คุณธรรม” มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับ
ผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่โลภ ความไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความเมตตา ความรู้รักสามัคคี
ความรักชาติ และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และมี “ความเพียร” คือ ความปรารถนาตนมีเหตุผลและ
รอบคอบ ระมัดระวัง นำไปสู่ “สังคมแห่งศีลธรรมความดี” ที่มีความสมดุลระหว่าง “โลกวัตถุ” และ
“จิตวิญญาณ” และมีความสันติสุข พร้อมไปกับการพัฒนาตนให้มี “ปรัชญาความรู้” ให้เรียนรู้ตนเอง
โดยเชื่อมโยงขานความรู้ในตัวค้นจากชีวิตจริงเข้ากับฐานความรู้ในหลักวิชาการอย่างบูรณาการ ให้รู้
รอบด้าน กระตุ้นให้ใฝ่รู้และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาในตัวตนที่มี
หลากหลายและถ่ายทอดเป็นภูมิปัญญาเปิดเผยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์เป็น
นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับศักยภาพ และโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่
“สังคมแห่งการเรียนรู้” อันเป็นภูมิคุ้มกันให้คนมีความรอบรู้เท่ากัน และพร้อมเผชิญต่อการ
เปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกได้

2.3.5 การเกิดและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาที่มีกระบวนการที่เกิดจากการสืบทอด ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมในชุมชน
ท้องถิ่นต่างๆ แล้วพัฒนาเลือกสรรปรับปรุงองค์ความรู้เหล่านั้นจนเกิดทักษะและความชำนาญที่

สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย แล้วเกิดเป็นภูมิปัญญาที่เหมาะสมและสืบทอดพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

ภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น อันจะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม ความสำคัญของภูมิปัญญาเป็นสัจธรรมที่เด่นชัดไม่ว่าสังคมใดหรือชุมชนใดก็ตาม เป็นรากฐานของการพัฒนาชุมชน และเป็นรากฐานของวัฒนธรรม โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบของขนบ ประเพณี ศาสนา ความเชื่อ ภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรี การละเล่นพื้นบ้าน และวิทยาการต่างๆ เมื่อมีชุมชนเกิดขึ้นหรือดำรงอยู่มานานแล้วต้องมีภูมิปัญญาของตนเอง การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาในมุมมองทั้งในด้านความคิดและความรู้ รัฐบาลและภาคเอกชนไม่ค่อยให้ความสำคัญในภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือความรู้ดั้งเดิมของสังคมไทยด้วยมุมมองที่เห็นว่าภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสิ่งที่โบราณ ต้องพัฒนาให้ทันสมัยตามแบบทวีปยุโรป เมื่อผ่านการต่อเนื่องเป็นเวลานานผลที่ตามมาอาจกล่าวได้ว่า ชนบทไทยถูกทำให้ล่มสลาย เกิดสภาพล้มละลายทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ก็ผลกระทบถึงครอบครัวเนื่องจากความสมดุลของชีวิตเท่าที่เคยเป็นมาก่อนถูกทำลายลง ดังนั้น การพัฒนาจึงต้องคำนึงถึงภูมิปัญญาแห่งชาติและภูมิปัญญาชาวบ้าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาของภูมิปัญญาไทยดังนี้

- 2.3.5.1 ความรู้เดิมในเรื่องนั้นๆ ผสมผสานกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ
- 2.3.5.2 การสั่งสมและการสืบทอดของความรู้ในเรื่องนั้น
- 2.3.5.3 ประสบการณ์เดิมที่สามารถเทียบเคียงกับเหตุการณ์ประสบการณ์ใหม่ได้
- 2.3.5.4 สถานการณ์ที่ไม่มั่นคงหรือมีปัญหาที่ยังหาทางออกไม่ได้
- 2.3.5.5 รากฐานทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และความเชื่อ

2.3.6 ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

- 2.3.6.1 ภูมิปัญญาไทย เป็นเรื่องราวการใช้ความรู้ (knowledge) ทักษะ (Skill) ความเชื่อ (Belief) และพฤติกรรม
- 2.3.6.2 ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ แวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ
- 2.3.6.3 ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต
- 2.3.6.4 ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชนและสังคม
- 2.3.6.5 ภูมิปัญญาไทยเป็นแกนหลัก หรือกระบวนการทัศน์ในการมองชีวิตเป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่างๆ
- 2.3.6.6 ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในการพัฒนาการทางสังคม

2.3.7 ความสัมพันธ์ของภูมิปัญญาไทย

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2534 ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาไทย บางครั้งจะเรียกว่าเป็นความรู้พื้นบ้าน (Folk Wisdom) ถือเป็นความคิดทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่งกรณีสังคม ดูได้จากเครื่องมือประกอบอาชีพ เรื่องสุขอนามัย และสาธารณสุข ได้แก่ ยาสมุนไพร น้ำมันต์ วิธีการรักษาโรคด้วยการบีบนิ้ว เป่ากระหม่อม พ่นน้ำมันต์ ความรู้หลากหลาย

เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ฤดูกาล ดิน น้ำ อากาศ การเสาะแสวงหาตาน้ำ หรือความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางพันธุศาสตร์ พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ หิน ดิน ตลอดจนงานช่าง การเป็นผู้นำ การทำศึกสงคราม การต่อสู้ และการละเล่นต่างๆ

จากความหมายของขอบข่าย ตลอดทั้งลักษณะของภูมิปัญญาไทยกล่าวมาแล้วในข้างต้นภูมิปัญญาไทยสามารถสะท้อนออกมาได้ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คือ ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างคนกับโลกสิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช และความสัมพันธ์ของคนกับคนอื่นที่อยู่รวมกันในสังคมหรือชุมชน ดังนั้น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคนิควิทยาการพื้นบ้าน นั้นอาจสรุปความ หมายถึงกระบวนการของการนำความรู้ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาปรับประยุกต์ใช้ในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน โดยสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือถ่ายทอดความรู้นั้นข้ามท้องถิ่นหรือข้ามชาติก็ได้ นักสังคมวิทยามักจะเรียกกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่กันและกันว่าเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของคนและชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ แต่จะถ่ายทอดความรู้ในลักษณะของการเรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน และการนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากการจัดการวิถีชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข กิจกรรมของภูมิปัญญาของแต่ละสาขาจึงมีความเอื้อต่อการในการดำรงชีวิตในสังคมหรือเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การติดต่อผ่านองค์กรทั้งในและนอกชุมชนหรืออาจเป็นลักษณะภายในประเทศหรือต่างทวีปก็ได้ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงความคิดอย่างไร้พรมแดน เช่นในยุคปัจจุบันเรียกว่า “ยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้จะมีผลต่อการดำรงชีวิต การเปลี่ยนแปลงสังคม และคุณภาพชีวิตของคนได้ พบว่าเครือข่ายการเรียนรู้สามารถทำลายล้างหรือรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ถ้าบุคคลหรือชุมชนเหล่านั้นไม่พยายามอนุรักษ์ความรู้ดั้งเดิมและเลือกรับวิทยาการความรู้ ทักษะ และความชำนาญใหม่ๆ โดยนำมาปรับใช้ในสังคมได้อย่างเหมาะสมหรือชาญฉลาด

2.3.8 กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย

การสร้างสรรคและสั่งสมภูมิปัญญาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของมนุษย์ท่ามกลางสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีการพัฒนามายาวนาน ซึ่ง เอกวิทย์ ฌ ฌกลาง 2544 ได้วิเคราะห์และประมวลเอาลักษณะการเรียนรู้ของชาวบ้านหรือคนสามัญธรรมดาจนก่อให้เกิดการพัฒนาภูมิปัญญาไว้อย่างมากมายว่ากระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของมนุษย์ดังนี้

2.3.8.1 การลองผิดลองถูก ในบรรพกาลมนุษย์เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตเผ่าพันธุ์ของตนเองให้อยู่รอดด้วยการ “ลองผิดลองถูก” ในการหาอาหาร การต่อสู้กับภัยธรรมชาติ การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ต่อสู้แย่งชิงสิ่งของระหว่างมนุษย์ที่อยู่ด้วยกัน และเผชิญโรคร้ายด้วยการเสี่ยงต่างๆ เมื่อประสบความล้มเหลวก็ถึงกับตายหรือบาดเจ็บ แต่ถ้าสำเร็จก็ได้อาหารได้สิ่งของพ้นอันตรายเป็นต้น จากประสบการณ์การลองผิดลองถูกมนุษย์ก็สะสมความรู้ความเข้าใจของตนไว้แล้วถ่ายทอดส่งต่อให้แก่ลูกหลานเผ่าพันธุ์ของตน นานๆเข้าสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติก็กลายเป็นจารีตธรรมเนียมหรือข้อห้ามใน “วัฒนธรรม” ของกลุ่มคนนั้นๆไป กาลเวลาที่ล่วงเลยไปมนุษย์อาจลืมเหตุผลที่มาของข้อธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้ว แต่รู้ว่าในสังคมของตนต้องประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นจึงอยู่รอดปลอดภัยแก้ไขหรือป้องกันปัญหาได้ บ่อยครั้งภูมิปัญญาเหล่านั้นใช้การต่อไปไม่ได้เพราะเหตุปัจจัยเปลี่ยนไป สถานการณ์เปลี่ยนไป มนุษย์ก็ต้องใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเอาใหม่ ต้องเสี่ยงชีวิตกันใหม่ ต่อเมื่อได้เรียนรู้ว่าคิดอย่างไรทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาก็จดจำความคิดและวิธีปฏิบัตินั้นไว้ต่อไป ถ้าล้มเหลวก็จดจำเป็นข้อห้าม ด้วยการสั่งสมประสบการณ์ดังกล่าว

2.3.8.2 ลงมือกระทำจริง มนุษย์เรียนรู้ด้วยการ “ลงมือกระทำจริง” ในสถานการณ์แวดล้อมที่มีอยู่จริง เช่น การเดินทาง การปลูกพืช การสร้างบ้าน การต่อสู้กับภัยอันตราย ในกรณีชาวบ้านในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า ภาคเหนือ มีการเรียนรู้จากการร่วมกันจัดระบบเหมืองฝายหรือการกสิกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำระหว่างเขาแล้วค่อยๆพัฒนาขึ้นเป็นระบบความสัมพันธ์ในการแบ่งปันน้ำระหว่างคนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในลุ่มน้ำเดียวกัน ภาคอีสาน เรียนรู้ที่จะแสวงหาแหล่งดินชุ่มน้ำเป็นที่ทำกินหรือขุดสระไว้เป็นบริเวณรอบเขตสถานเพื่อเลี้ยงชุมชน ภาคกลาง เรียนรู้ที่จะอยู่กับภาวะน้ำหลาก น้ำท่วม น้ำลัด ด้วยการปลูกเรือนใต้ถุนสูง ทำนาทำไร่ให้สอดคล้องกับฤดูกาล ส่วนภาคใต้ เรียนรู้ที่จะพึ่งพากันระหว่างคนอยู่ต่างถิ่นกันในเชิงเขา ลุ่มน้ำและชายทะเล ด้วยการผูกไมตรีและแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างพื้นที่ การเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆไว้ในสถานการณ์จริง ปฏิบัติจริงแล้วส่งผลต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลานแบบค่อยเป็นค่อยไปกลายเป็นธรรมเนียมหรือวิถีปฏิบัติ

2.3.8.3 การถ่ายทอดความรู้ การเรียนรู้จากการทำจริงได้พัฒนาต่อมาจนเป็นการส่งต่อ (Trans mission) แก่คนรุ่นหลังด้วยการ “สาดิทธิวิธีการด้วยการสั่งสอน ด้วยการบอกเล่า” (oraltredition) ในรูปแบบเพลงกล่อมเด็ก คำพังเพย สุภาษิตและการสร้างองค์ความรู้ไว้เป็นลายลักษณ์ (literary tredition) ซึ่งโดยทั่วไปการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านไทยทุกภูมิภาคจะนิยมแบบสาดิทธิวิธีการ และสอนเป็นวาจา ในกรณีที่เป็นศิลปะวิทยาที่มีความซับซ้อนลึกซึ้ง จะใช้วิธีลายลักษณ์ ในรูปของตำรา เช่น ตำรายา ตำราปลูกบ้าน ตำราโหราศาสตร์ หรือปลูกเป็นวรรณกรรม คำสอน คำตักเตือน สุภาษิต คู่มือ ตำนาน และนิทาน สุดแต่จะเห็นว่าสะดวกและสอดคล้องกับพื้นฐานของชาวบ้าน การถ่ายทอด โดยวาจาและลายลักษณ์หรือการสาดิทธิก็ไม่มีอะไรที่ตายตัว แต่จะปรับเปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัยที่อยู่ในการรับรู้ของคนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม บางกรณีความรู้ที่สั่งสมก็อาจจะถอยหรือสูญหายไป

2.3.8.4 พิธีกรรมการเรียนรู้โดย “พิธีกรรม” ชาวในเชิงจิตวิทยาพิธีกรรมมีความศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจโน้มน้าวให้คนมีส่วนร่วมรับเอาคุณค่าและแบบอย่างพฤติกรรมที่ต้องการเน้นเข้าไปในตัวเป็นการตอกย้ำความเชื่อ กรอบศีลธรรม จรรยาของกลุ่มชน แนวปฏิบัติและความคาดหวังโดยไม่ต้องใช้การจำแนกแจกแจงเหตุผล แต่ใช้ศรัทธา ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรมเป็นการสร้างกระแสความเชื่อ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ถึงแม้จะมีภูมิปัญญาความรู้รอบรู้อยู่เบื้องหลังพิธีกรรมก็ไม่มี การเน้นย้ำภูมิปัญญาเหล่านั้น แต่จะเน้นผลที่เกิดต่อสำนึกของผู้มีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ด้วยเหตุตั้งนี้พิธีสืบชะตาของแม่น้ำ สืบชะตาเมือง บวชต้นไม้ บวชป่า พิธีอุปสมบท พิธีบั้งสุกุล และพิธีสู่ขวัญในโอกาสต่างๆจึงเกิดผลทางใจแก่ผู้ร่วมพิธี และมีผลในการวางบรรทัดฐานความประพฤติตลอดจนควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นอันมาก รวมทั้งตอกย้ำความสำคัญของคุณค่าทางสังคมอย่างมีพลังด้วยพิธีกรรม จึงมิใช่เรื่องเหลวไหลหรือมลายแต่เป็นกรรมวิธีในทางวัฒนธรรมที่มีผลในการปลูกฝัง บ่มเพาะความเชื่อ คุณค่า และแนวทางความประพฤติที่พึงประสงค์ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมประเพณี แม้แต่ในสังคมสมัยใหม่ที่นับถือความเป็นเหตุเป็นผลต่อกันของสรรพสิ่ง และให้ความสำคัญต่อข้อมูลเชิงประจักษ์ พิธีกรรมก็ยังมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ทางจิตวิทยาอยู่นั่นเองเพราะมนุษย์ก็ยังคงเป็นมนุษย์ที่ไม่ได้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของวิทยาศาสตร์ได้เสีย

2.3.8.5 ศาสนา ทั้งในด้านหลักคำสอน วัตรปฏิบัติ พิธีกรรม กิจกรรมต่างๆ ที่มีวัดเป็นศูนย์กลางล้วนมีส่วนตอกย้ำภูมิปัญญาที่เป็นอุดมการณ์แห่งชีวิต ให้กรอบ บรรทัดฐาน ความประพฤติ และความมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจเป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่คนในการเผชิญชีวิตบนความไม่แน่นอน มั่นเป็นสัจธรรมอย่างหนึ่งของสถาบันศาสนา จึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของคนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่

เหล่านี้สำหรับพุทธศาสนาในชั้นปรมาตม มีผลต่อการพัฒนาจิตวิญญาณให้เป็นอิสระจากความทุกข์ยาก ทั้งปวง สำหรับบุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติศาสนาจึงเป็นหลักในการหล่อหลอมบ่มเพาะทั้งความประพฤติ สติปัญญา และอุดมการณ์แห่งชีวิตไปพร้อมๆกัน ถือได้ว่าเป็นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนที่น่าเชื่อถือศรัทธาแน่นั้น ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม อีกทั้งเป็นแก่น และกรอบในกระบวนการขัดเกลาสังคม อย่างไรก็ตามสถาบันศาสนาทั้งภายในและภายนอกแตกต่างกันหลายประการ กับชีวิตที่ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมและบริโภคนิยม เดินทางสวนกันและขัดแย้งกันอย่างอันตราย เมื่อเป็นเช่นนี้จุดมุ่งหมายของกระบวนการเรียนรู้ก็เดินสวนทางกันไปด้วย

2.3.8.6 การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกลุ่มคนที่แตกต่างกันทั้งในชาติ ที่พินถิ่นฐานทำกิน รวมไปถึงแลกเปลี่ยนกับคนทางวัฒนธรรม ทำให้กระบวนการเรียนรู้ขยายตัว มีความคิดใหม่ วิธีการใหม่เข้ามาผสมผสานกลมกลืนบ้างขัดแย้งบ้าง แต่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายกว้างขวางทั้งในด้านสาระ รูปแบบ และวิธีการ กระบวนการเรียนรู้ของ ในสังคมจึงมีพลวัต มากกว่าเดิม ส่วนหนึ่งไปกับกระแสเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารอันทันสมัย ส่วนหนึ่งไปกับโลกกายภาพ หรือธรรมชาติแวดล้อม และอีกส่วนหนึ่งมุ่งเน้นไปทางจิตวิญญาณ ขณะเดียวกันก็มีการกระจาย เครือข่ายและการขยายตัวของ การเรียนรู้กว้างขวางหลากหลายมาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สังคมไทยจึงกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีทางเลือกได้แสวงหามากมายไม่รู้จบและมีเครือข่ายแห่ง การเรียนรู้ที่มีภูมิปัญญาทั้งเก่าใหม่ให้พิจารณาอย่างเอนกอนันต์

2.3.8.7 การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (cultural reproduce) ในการแก้ปัญหาทั้งทางด้าน สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มีคนพยายามเลือกฟื้นเอาความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาในสังคมประเพณี มาผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมให้ตรงกับฐานความเชื่อเดิม ขณะเดียวกันก็ แก้ปัญหาในบริบทใหม่ได้ระดับหนึ่ง การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้อีกลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากการแสวงหาความมั่นคงทางจิตใจในคนหนุ่มที่มี อาชีพที่ต้องเสี่ยง โดยการบูชาเจ้าแม่กวนอิม พระพรหม และการทรงเจ้าเข้าผีมีอยู่มากมายเพื่อขอรับ ผล แก้วกฤตการณ์ในชีวิต หรือรักษาโรคร้ายไข้เจ็บด้วยการผสมผสานการแพทย์สมัยใหม่กับสมุนไพรรักษาทางใจจากหมอเมืองและพระสงฆ์ และการไปหาหมอดูทำนายทายทักโชคชะตาในยามมี ทุกข์ขาดความมั่นใจในตัวเอง ตัวอย่างดังกล่าวนี้ไม่เกี่ยวกับการประเมินค่าว่าผิดถูกหรือชั่วแต่อย่างใด แต่หากเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้โดยทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในสังคมไทยที่มีปัญหา มีวิกฤตความสลับซับซ้อนทางสังคมยิ่งกว่าในอดีตที่ผ่านมา และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเป็น กระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ย่อมมีทั้งที่ได้ผลและไม่ได้ผล สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์

2.3.8.8 ครูพักลักจำ เป็นกระบวนการเรียนรู้วิถีหนึ่งที่มีมาอยู่เดิมและมีอยู่ต่อไป วิธี ครูพักลักจำเป็นการเรียนรู้ทำนองแอบเรียน แอบเอาอย่าง แอบลองทำตามแบบอย่างที่เราสังเกตเห็นอยู่ เจ็บๆแล้วรับเอามาเป็นของตนเมื่อสามารถทำได้จริง วิธีนี้ดูเผินๆเป็นเหมือนการลักขโมยสิ่งที่เป็น ภูมิปัญญาของคนอื่น แต่ในความหมายที่เข้าใจกันหาสื่อความหมายในทางชั่วร้ายไม่ อาจเป็นวิธีการ ธรรมดาของคนในการ เรียนรู้จากผู้อื่น ในชีวิตของทุกคนจะมีพฤติกรรมครูพักลักจำอยู่ไม่มากก็น้อย และถ้ายอมรับนับถือว่าวิธีการเรียนรู้ที่ดูประหนึ่งว่าไม่สำคัญนี้มีมูลค่าสูงมีความจำเป็นในธรรมชาติใน นิสัยมนุษย์ และเป็นการหาความรู้ทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งได้ โดยนัยกล่าวได้ดังนี้ “ครูพักลักจำเป็นคนละเรื่องกับการขโมยลิขสิทธิ์ ทางปัญญา”

2.3.8.9 สรุปได้ว่า ระบบและกระบวนการเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายดังกล่าวมานี้ เป็น การเรียนรู้ที่ต่างจากการเรียนรู้ในรูปของสถาบันการศึกษาที่แพร่หลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ของชุมชนในภูมิภาคของสังคมไทยที่เป็นแหล่งบ่มเพาะภูมิปัญญามาช้านาน แตกต่างกัน โดยสิ้นเชิงกับการเรียนรู้ในรูปแบบสถาบัน

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งงานส่วนภาครัฐและเอกชนมีการตื่นตัวและนำความรู้ด้านภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจประเภทต่างๆ ทั้งธุรกิจบริการและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อเพิ่ม เอกลักษณ์และลักษณะเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ สรุปแนวทางประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้โดยศึกษากระบวนการปรัวรรตวัฒนธรรม(เสรี พงศ์พิศ, 2536)

(1) การอนุรักษ์ คือ การบำรุงรักษาความรู้หรือสิ่งดีงามไว้ เช่น ประเพณีต่างๆ งานหัตถกรรม

(2) การฟื้นฟู คือ การรื้อฟื้นความรู้หรือสิ่งที่ดีงามต่างๆ ที่สูญหายไป เปลี่ยนไป เลิกไป หรือกำลังจะเลิก ให้กลับมาเป็นประโยชน์ให้กับผู้คนสมัยนี้

(3) การประยุกต์ คือ การปรับหรือการผสมผสานความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้า ด้วยกันให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

(4) การสร้างใหม่ คือ การคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่สัมพันธ์กับความรู้เดิมโดยเครื่องมือ ที่จะช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาคำความรู้ของชาวบ้าน มีหลายประการดังนี้

(4.1) ประการแรก เผยแพร่ภูมิปัญญาชาวบ้านให้ชุมชนได้เข้าใจ โดยการ จัดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ จัดประชุมชี้แจงหรือการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น รวมทั้ง การทัศนศึกษาและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

(4.2) ประการที่สอง สร้างโอกาสในการนำความรู้ที่มีอยู่เดิมในพื้นที่บ้านมาใช้ ให้เกิดประโยชน์

(4.3) ประการสุดท้าย การให้คุณค่าภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นการสะท้อนองค์ ความรู้รวมที่มีอยู่ในรูปแบบของวิถีการดำรงชีวิต

(5) ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านโดยคนภายนอกที่มีความรู้ทางวิชาการ หลังจากเข้าใจแล้วก็จะดึงประโยชน์จากภูมิปัญญาชาวบ้านไปสู่เมืองหรือต่างประเทศ หรืออาศัยความ เข้าใจนั้นไปพัฒนาตัวเขาให้ดีขึ้น ซึ่งมักจะทำลายอาชีพชุมชนไปทันที ดังนั้น การศึกษาวิจัยชุมชนเป็น การศึกษาเพื่อช่วยให้ชีวิตชุมชนดีขึ้น

(6) การนำความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้มันสามารถปรับเข้ากันได้ดี ถ้าสามารถปรับจัดให้ถูกต้อง ปัญหาต่างๆก็จะหมดไป เทคโนโลยีที่นำเข้ามาต้องเข้าใจว่าไม่ใช่ เครื่องจักรเพียงอย่างเดียว รวมถึงวิทยาการความรู้ต่างๆ พี่เอาไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนที่เรียกว่า ซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งไม่ใช่วัตถุหรืออุปกรณ์

(7) การศึกษา ค้นคว้า ฟื้นฟู หรือประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาตนเอง Take หรือสร้างเทคโนโลยีขึ้นมาเอง การจะก้าวไปนั้นควรมีขั้นตอนดังนี้

(7.1) ต้องมีความเข้าใจว่าภูมิปัญญาชาวบ้านมีเรื่องสำคัญ เป็นความดี มี คุณค่าและสิ่งสมกันมานาน เป็นเรื่องที่ผสมผสานทุกสิ่งทุกอย่าง เชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้าด้วยกัน

(7.2) ศึกษาชาวบ้านให้มากที่สุด ทำอะไร เก่งอะไรและมีอะไร

(7.3) ต้องเอาข้อมูลมาหาความหมาย เพื่อจัดระบบขึ้นใหม่ แล้วเอาภูมิปัญญา อื่นขึ้นมาเชื่อมโยงเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น ความรู้ที่เชื่อมโยงกันได้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(7.4) การศึกษาอบรมชาวบ้านควรมีหลายแบบ บลหลักการเคารพของชาวบ้าน พยายามเข้าถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้ ศิลปะวิทยาของชาวบ้าน โดยพาไปดูงานเพื่อให้เห็นของจริง การแลกเปลี่ยนความคิดในหมู่บ้านเองหรือเชิญชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากร

นอกจากนี้เรายังต้องสนใจในปัญหาการเชื่อมโยงวิทยาการสากลเข้ากับภูมิปัญญาชาวบ้าน เพราะช่วยให้วิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาก้าวต่อไป ขณะเดียวกันสิ่งที่ชาวบ้านทดลองว่าดีก็สามารถเข้าไปอยู่ในภูมิปัญญาสากล (ประเวศ วะสี, 2533)

2.3.9 วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญา เป็นเรื่องของ การสืบทอดประสบการณ์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ดังนี้ จารุวรรณ ธรรมวัตร 2531 กล่าวถึงการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน คือ การถ่ายทอดความรู้ของชาวอีสานเพื่อสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาอีกรุ่นหนึ่ง ขึ้นอยู่กับวิธีการและกลุ่มเป้าหมาย อย่างเช่น วิธีการถ่ายทอดความรู้จากเด็กจะแตกต่างจากผู้ใหญ่ คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้แก่เด็กต้องง่าย ไม่ซับซ้อน สนุกสนาน ดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การลองทำ ได้แก่ ปริศนาคำทาย โดยจะเลือกคำที่สร้างภาพ คำเปรียบเทียบทำให้ชวน คล่องจอง ให้เสียงและจังหวะเพื่อดึงดูดใจและจดจำได้ง่าย การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยความสนุกสนานจากตัวละครในเรื่อง และวิธีการเล่าที่น่าสนใจต้องเป็นเรื่องสั้นๆ เนื้อหาสร้างเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนาส่วนใหญ่มุ่งเน้น จริยธรรม คือ สิ่งที่ดีควรทำและไม่ควรทำ ส่วนวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่มีหลายรูปแบบ เช่น วิธีบอกเล่า พิธีสู่ขวัญ พิธีทางพระพุทธศาสนา พิธีกรรมในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนวิธีการอ่านหนังสือและแสดงมหรสพ การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้วยวิธีการบอกเล่าในวัยนี้จะมีสารประโยชน์ทั้งทางด้านการเพิ่มพูนความรู้จากการฟังและเป็นการรวมกลุ่มทางสังคม เพื่อทำงานร่วมกันหรือช่วยเหลือกัน ผู้เล่าคือ ผู้อาวุโสหรือผู้มีความรู้ ซึ่งโอกาสในการถ่ายทอดภูมิปัญญา ได้แก่ พิธีงานศพซึ่งชาวบ้านจะไปชุมนุมที่บ้านคนตาย เพื่อช่วยเจ้าภาพทำงานและเป็นเพื่อนงานศพ ตลอดกลางคืนจะมีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นเสื่อกินหมู การเล่านิทานโดยการอ่านจากหนังสือลูกหรือใบลาน เจ้าภาพจะเลือกหม่อ่านที่มีน้ำเสียงดีให้สนุกสนานเพลิดเพลินทั้งยังสอดแทรกจริยธรรมคำสอนด้วย

ในเวลาต่อมาเมื่อมีมหรสพสมัยใหม่ การอ่านหนังสือจึงลดบทบาทไป วิธียุ่ไฟหลังคลอดบุตร จึงมีการนำนิทานมาอ่านสู่กันฟังเพื่อให้กำลังใจและให้ความเพลิดเพลินแก่แม่ลูกอ่อนและเพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมฟัง เมื่อการแพทย์สมัยใหม่เข้ามามีบทบาทประเพณีอยู่ไฟจึงค่อยๆ เลิกไป ประเพณีทางพระพุทธศาสนา เช่น การเข้าพรรษา การทำบุญผ้าป่า การทำบุญกฐิน และการทำบุญมหาชาติ นับเป็นโอกาสพิเศษที่ชาวบ้านต่างมาชุมนุมกันฟังเทศน์ฟังธรรม พระสงฆ์จะนิมนต์นิทานชาดกมาเทศน์ เรื่องราวที่นำมาเทศน์นอกจากนิทานและกระชู้ธรรมแล้วยังเน้นเรื่องราวปฏิบัติระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ คติธรรมเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเรื่องบาป บุญ กรรม นรก สวรรค์ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและมโนทัศน์ของผู้ฟัง

2.3.9.1 พิธีสู่ขวัญ เป็นการกระทำที่เชื่อมโยงจิตสำนึกและสร้างจิตสำนึกอันดีงามต่อตนเองและสิ่งที่ให้คุณ เช่น พิธีสู่ขวัญข้าวเป็นการกระทำที่สร้างเอกภาพระหว่างสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ คติความเชื่อเรื่องขวัญ คุณค่าของข้าว และวิธีทำนา สารสำคัญคือ ขวัญข้าวมีคุณค่าเลี้ยงชีวิตเลี้ยงโลก และเลี้ยงศาสนาพิธีกรรมช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ คือ พิธีกรรมในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนวัย การเปลี่ยนสถานะภาพ เปลี่ยนที่อยู่อาศัยหรือการเจ็บไข้ได้ป่วย ชาวอีสานมีแนวปฏิบัติเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเริ่มต้นใหม่โดยเพิ่มกำลังใจและให้หลักการดำเนินชีวิต เช่น พิธีสู่ขวัญบ่าว

สาว พิธีบายศรีสู่ขวัญ บ่าวสาวจะเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้โดยความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีและการรับรู้ของชุมชนเป็นสิ่งเตือนใจให้ความสำนึกรับผิดชอบต่อครอบครัว นอกจากนี้ คำสู่ขวัญยังชี้นำหลักการวางตนในฐานะสามีภรรยาและหลักการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติ

2.3.9.2 มหรสพที่เป็นมรดกอีสานสามารถแสดงภูมิปัญญาที่สั่งสมสืบทอดกันมาจนถือเป็นสมบัติของสังคมแสดงภูมิปัญญาของปัจเจกบุคคลได้ คือ การลำและการเล่นหนังประโมทัย การลำเป็นการขับลำนำตามทำนองท้องถิ่น การลำมีหลายประเภทแต่คำกลอนจะเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาอีสานได้เด่นชัด เพราะเป็นการร้องโต้ตอบระหว่างหมอลำชายหญิง เรื่องที่นำมาร้องมีทั้งกลอนเกี่ยวพาราณี กลอนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ลัทธิธรรมนิยมท้องถิ่น หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา การเมืองการปกครองและงานอาชีพ หนังประโมทัยเป็นมหรสพที่ชาวอีสานนำมาจากการเล่นหนังตะลุงของภาคใต้ ตามรูปแบบเดิมนิยมเล่นรวมเกียรติ แต่หนังประโมทัยจะแสดงภูมิปัญญาด้านการประยุกต์วัฒนธรรมท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับรสนิยมแบบอีสาน คือ นิยมเล่นเรื่อง "สินชัย" ซึ่งเป็นวรรณกรรมเอกที่แพร่หลายในอีสาน บางแห่งเรียกกลีกล้วยหรือลำเพลิน การประยุกต์จากดนตรีลูกทุ่งแต่เป็นลูกทุ่งแบบอีสานซึ่งมีอิทธิพลของหมอลำแทรกอยู่มาก

2.3.9.3 การจารหนังสือหรือเขียนหนังสือในใบปลานก็เป็นวิธีการช่วยถ่ายทอดภูมิปัญญา ที่จำกัดจำเพาะกลุ่มราชสำนักและกลุ่มบทรเย็น ตัวอักษรที่เขียน คือ อักษรธรรมและอักษรไทยน้อย จุดมุ่งหมายที่เขียนเพื่อตราเป็นประกาศหรือกำหนดเป็นกฎหมายให้บ้านเมืองและประชาชนได้ยึดถือ แต่ละหมู่บ้านจึงมีหนังสือใบลาน อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ที่วัด คณะผู้อาวุโสใช้ตรวจสอบในการปกครองหมู่บ้าน หนังสือใบลานอีกส่วนหนึ่งเป็นการบันทึกนิทานธรรม นิทานพื้นบ้าน ตำนาย ตำนายหมอดู หลักคำสอนและประเพณีต่างๆ มีข้อที่ควรพินิจคือ หนังสือเหล่านี้ชาวบ้านถือว่าเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่าเป็นพุทธวจนหลายเรื่องเกิดขึ้นในชุมชนแต่แอบอ้างว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยกุศโลบาย ใช้ศรัทธาชี้้นำให้เกิดความเชื่อถ้อยยอมรับจนเป็นคติ นิยมเก็บหนังสือปลุกใบลานมีไว้บนหิ้งแล้วกราบบูชา บ้างแห่งบทเป็นยารักษาโรคหรือเป็นผงวิเศษสำหรับบรรจุไว้ในองค์พระพุทธรูป เมื่อจัดการศึกษาใหม่แบบตะวันตกคุณค่าของหนังสือใบลานก็ลด

2.3.10 วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน

สามารถ จันทรสุรย์ (2534) กล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาของชาวบ้านว่า ชาวบ้านทุกหมู่เหล่าใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ เพื่อการดำรงชีพมาโดยตลอด ย่อมถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งด้วยวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนา

ความเชื่อผีสาวต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อบรรพบุรุษเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดเรียนรู้สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษในอดีตถึงลูกหลานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภทดังนี้

2.3.10.1 วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็ก เด็กโดยทั่วไปมีความสนใจช่วงเวลาสั้นในสิ่งที่ใกล้ตัวซึ่งแตกต่างจากผู้ใหญ่ สนุกสนาน และดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การลองทำ และการเล่นปริศนาคำทาย วิธีการเหล่านี้เป็นการสร้างเสริมนิสัยบุคลิกที่สังคมปรารถนา ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นจริยธรรมที่เป็นสิ่งควรทำและไม่ควรทำ

2.3.10.2 วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ถือว่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ต่างๆมากพอสมควรแล้วและเป็นวัยทำงาน วิธีการถ่ายทอดทำได้หลายรูปแบบ เช่น วิธีบอกเล่าโดยตรงหรือบอกผ่านพิธีสู่ขวัญ พิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ ดังจะเห็นได้โดยทั่วไปในพิธีการแต่งงานของทุกท้องถิ่น จะมีขั้นตอนและคำสอนของ

ผู้ใหญ่สอนคู่บ่าวสาวอยู่ทุกครั้ง รวมทั้งการลงมือประกอบอาชีพตามอย่างบรรพบุรุษ ได้มีการถ่ายทอด เชื่อมโยงประสบการณ์มาโดยตลอด นอกจากนี้ วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาจะออกมาในรูปแบบการ บันเทิงที่สอดแทรกในกระบวนการและเนื้อหาหรือคำร้องของการบันเทิง เช่น ในคำร้องลิเกลำตัดของ ภาคกลาง โนราหนังตะลุงของภาคใต้ หนังสือพิมพ์ของภาคอีสาน กลอนลำคำพญา คำสอยของ อีสาน และคำขอของภาคเหนือ คำร้องเหล่านี้จะกล่าวถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น คติธรรมคำสอนของศาสนา การเมืองการปกครอง การประกอบอาชีพ การรักษาโรค พื้นบ้าน รวมทั้งการปฏิบัติตนตามจารีตประเพณีต่างๆ ซึ่งถ้าจะแบ่งการถ่ายทอดภูมิปัญญาในอดีต ตามรูปแบบใหญ่ๆอาจแบ่งได้ 2 แบบ คือ แบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับแบบไม่เป็นลายลักษณ์ อักษรได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ส่วนแบบเป็นลายลักษณ์อักษรนั้นในอดีตส่วนใหญ่ใช้งานหรือเขียนใส่ ใบลาน หรือสมุดข่อยที่ชาวใต้เรียก “บุดคำ บุดขาว” เพื่อผู้ที่สนใจได้ศึกษาเล่าเรียนสืบต่อได้วิธีหนึ่ง ส่วนในปัจจุบันในยุคที่การสื่อสารมวลชนทุกสาขาไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และอื่นๆ จนทำให้เกิดการเลือกรับสารหรือไม่รับการถ่ายทอดมีรูปแบบที่หลากหลาย สะดวกต่อผู้บริโภคมากขึ้น

ดังนั้น การถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านจะต้องคำนึงถึงวัยเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งมีความ สนใจและประสบการณ์ต่างกัน ดังนั้น วิธีการถ่ายทอดจึงต้องใช้วิธีการต่างกันด้วย

2.3.11 ภูมิปัญญาไทยสู่เศรษฐกิจพอเพียง

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้กลายเป็นแนวทางการพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพโดยจะเห็นว่าเป็นการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์แหล่งความรู้ต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูลซึ่งกันและกันในชุมชนและนอกชุมชนหรือในธุรกิจประเภทเดียวกันหรือ ธุรกิจต่างประเทศกัน ซึ่งหลักการนี้จะกระตุ้นจิตสำนึกในการพัฒนาเศรษฐกิจได้โดยการแลกเปลี่ยน ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงการระดมและประสานการ ใช้ทรัพยากรมนุษย์ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และเงินงบประมาณเพื่อให้หน่วยงานต่างๆสามารถใช้ ทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจของชุมชนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าชุมชนต่างๆได้มีการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างต่อเนื่องทั้งในส่วน ราชการและเอกชน รวมทั้งภาครัฐได้สร้างนโยบายเพื่อให้เกิดทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดย เน้นด้านการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสถาน ประกอบการต่างๆตลอดจนผู้ที่ตกงาน นโยบายของภาครัฐในการที่จะพลิกฟื้นสถานการณ์ด้าน เศรษฐกิจนี้จึงก่อให้เกิดแนวทางการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสมกับประเทศไทยด้วยการนำแนวทางการ พัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตัวเอง ความพอมีพอกินพอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ รวมทั้งการคำนึงถึงเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ดังปฐมพระราชดำรัสว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ พลอดุลยเดชใจความว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตาม หลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความ เจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มสร้างความสำเร็จยก เศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและ ของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยาก

ล้มเหลวในที่สุด”(พระบรมราชาโหวาทพระราชนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517)

กลาง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรง ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรับสั่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า

“การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่พอมีพอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน” และ “คนเรากล้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนน้อย

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งใหม่ แต่เราอยู่อย่างพอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบ ช่วยกันรักษาส่วนร่วม ให้อยู่ที่พอสมควร ขอย้ำพอสมควร พออยู่พอกิน มีความสงบไม่ให้อื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้ไปจากเราได้...” (พระราชกระแสรับสั่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. 2517)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พัฒนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิต และเพื่อคงไว้ซึ่งทฤษฎีของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต จุดเด่นของแนวปรัชญานี้คือ แนวทางที่สมดุล ประเทศชาติสามารถทันสมัยและก้าวสู่ความเป็นสากลได้โดยปราศจากการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในช่วง พ.ศ. 2540 เมื่อปีที่ประเทศไทยต้องการรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพ เพื่อที่จะยืนหยัดในการพึ่งตนเองและพัฒนานโยบายที่สำคัญ เพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยการสร้างแนวความคิดเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ซึ่งคนไทยจะสามารถเลี้ยงชีพโดยอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำริว่า ไม่ได้มีความจำเป็นที่จะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ พระองค์ได้ทรงอธิบายว่า ความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือทางสายกลางที่จะป้องกัน การเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้

2.3.10.1 เศรษฐกิจพอเพียงเชื่อว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมของชุมชนให้ดีขึ้นโดยมีปัจจัย 2 อย่าง คือ

(1) การผลิตจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างปริมาณผลผลิตและการบริโภค

(2) ชุมชนจะต้องมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรของตนเอง
จากพระราชดำรัสในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ทำให้ทางราชการ ธุรกิจ เอกชน และประชาชน มีความสนใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอย่างกว้างขวาง ข้อมูลจากเอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในความมั่นคงกับการพัฒนาประเทศและในบริบทการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” (27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550) สำนักคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลถ้อยแถลงพระราชดำรัสเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อความ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปอย่างสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ครั้นนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาต่างๆมาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องมีการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนฐานรากของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเหมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เป็นเสาเข็ม และล้มเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเน้นย้ำว่า คำที่สำคัญที่สุดคือคำว่า “พอ” ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้ตรงกับตัวเองให้ได้แล้วจะพบความสุข เป็นกระแสพระราชดำรัสที่สมเหตุสมผลตามอัตภาพตามความสามารถ

2.3.10.2 การก่อให้เกิดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องประกอบด้วยสิ่งดังนี้

(1) หลักการและหลักคิดที่ชัดเจนว่า ต้องการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้พึ่งตนเองได้ เชื่อมมั่นว่ามีคุณท้องถิ่นเพียงพอเพื่อจะเริ่มต้นอย่างมั่นคง ที่เหลือให้ช่างนอกมาเติมเต็มให้ได้ ต้องมีเครื่องมือ วิธีการที่ดีที่จะนำไปสู่เป้าหมายคือ กระบวนการทำประชาพิจาย

(2) แรงจูงใจ เป็นผลลัพธ์ (output) หรือผลผลิตที่เห็นได้ สัมผัสได้ และในระยะสั้นทำให้ชุมชนอยากมีส่วนร่วม เช่น ทำให้มีรายได้ แก้ปัญหาหนี้สินได้ ทำแล้วสุขภาพดีขึ้น

(3) แรงบันดาลใจ เป็นผลสัมฤทธิ์ (Out come) ที่มาจาก “ข้างหลัง” และมองเห็น “ข้างหน้า” คือความปรารถนาที่จะเห็นชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ แก้ปัญหาความทุกข์ยากจากวงจรของหนี้สินและการกินการอยู่ที่ไม่เหมาะสม แรงบันดาลใจนี้สัมพันธ์กับ “วิสัยทัศน์” (Vision)

การช่วยให้ชุมชนเรียนรู้ไม่ได้หมายถึง การช่วยให้พวกเขาหายใจ หายจนหายใจแบบเดิมๆอีกต่อไป แต่หมายถึงการช่วยให้พวกเขาค้นพบศักยภาพและภูมิปัญญาที่แท้จริงของตนเอง พัฒนาศักยภาพดังกล่าวไปสู่การพึ่งตนเอง วิธีการหนึ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ว่านี้เรียกว่า “ประชาพิจาย” คือ ชาวบ้านวิจัยตนเอง พวกเขาเรียนรู้จักตนเอง ชุมชน และโลก เรียนรู้เอกลักษณ์และรากเหง้าความรู้ภูมิปัญญา ทรัพยากรท้องถิ่น เรียนรู้จากสภาพที่แท้จริงของตนเอง รายรับ รายจ่าย หนี้สิน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม รู้ทั้งปัญหา ความต้องการ และทุนของตนเอง ทุนที่จะช่วยให้พบทางออกได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอรัฐช่วย นำไปสู่การพัฒนาแผนแม่บทชุมชน ยุทธศาสตร์ของชุมชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองอย่างมั่นคง เศรษฐศาสตร์สมัยใหม่เอา

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสินค้า ขายไปเพื่อได้เงินมาซื้อปัจจัยต่างๆเพื่อการบริโภค เศรษฐศาสตร์แนวพุทธถือว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นทุนที่สำคัญ เพื่อการมีชีวิตอยู่จึงต้องใช้อย่างมีสติ ใช้แบบไม่ทำลายให้หมดไป แต่ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เหลือให้ลูกหลานได้ใช้ด้วย

2.4 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์

ในการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สืบค้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ และรวบรวมออกมาดังนี้

2.4.1 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์และการวิเคราะห์

ในส่วนต้นได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมแนวคิดวัฒนธรรมรากเหง้ากระบวนการผลิตวัฒนธรรมการนำวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเชื่อมโยงสู่การนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าใจในบริบทและกระบวนการของวัฒนธรรมยิ่งขึ้นและสามารถประยุกต์ใช้เนื้อหาทางวัฒนธรรมสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม

การออกแบบผลิตภัณฑ์หมายถึงการแก้ปัญหาผลงานสร้างสรรค์โดยอาศัยศาสตร์แห่งการเรียนรู้จากประสบการณ์และทฤษฎีต่างๆ ด้วยระยะเวลาหนึ่งจนเกิดความเข้าใจและนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์นั้นๆด้วยการรู้จักเลือกใช้กรรมวิธีการออกแบบจากวัสดุต่างๆเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของการใช้งานที่มีความงามและประโยชน์ใช้สอยนอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงรูปแบบผลงานหรือสิ่งต่างๆที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมมีความแปลกใหม่ทางด้านรูปทรงและความรู้สึก โดยอาจพิจารณาจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งเมื่อผ่านการใช้งานด้วยระยะเวลาหนึ่งแล้วจะเกิดความเคยชินในรูปแบบเดิม จึงต้องมีการพัฒนารูปแบบขึ้นตามความเหมาะสมกับกระแสความนิยมในระยะเวลาที่ต่างกัน ฯลฯ การออกแบบส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานส่วนที่มาจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ มักจะเกิดจากแรงบันดาลใจที่มาจากทั้งธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นเพื่อให้สิ่งทีออกแบบมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันและนำมาสู่ความงามของรูปทรงได้อย่างลงตัวจึง ต้องอาศัยการออกแบบจากหลักพื้นฐาน ของการออกแบบทั่วไปคือการนำเอาส่วนประกอบ ขององค์ประกอบศิลป์ มาใช้ร่วมในการออกแบบประกอบด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สีและพื้นผิว โดยนำมาจัดวางเพื่อให้เกิดความสวยงามจาก ความเป็นหน่วยความสมดุลหรือความถ่วงและความสัมพันธ์ทางศิลปะซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหลักพื้นฐานที่ต้องนำมาใช้ในการออกแบบงานทุกประเภทเพื่อให้เกิดความงามตามวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ

ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเป็นการแก้ปัญหาความต้องการของผู้บริโภคเกี่ยวกับรูปทรงของผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งทีออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ วิเคราะห์การสร้างสรรค์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทุกครั้ง จะต้องดำเนินการร่างภาพขึ้นจำนวนมาก ในลักษณะการร่างภาพข้างต้น เพื่อบันทึกความคิด ให้ได้จำนวนผลงานในรูปแบบที่หลากหลายและให้ได้รูปแบบที่พอใจที่สุดสอดคล้องกับการใช้สอยในประเภทของกิจกรรมนั้นๆ ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนของการเขียนแบบเพื่อผลิตต่อไป ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้ดี และยังสามารถลดต้นทุนในการทำงานได้ด้วยทั้งนี้ในการร่างภาพดังกล่าว มักร่างด้วยความรวดเร็ว ตามความชำนาญของแต่ละบุคคลซึ่งอาจร่างขึ้นเพื่อวาดเป็นรูปภาพ สำหรับเอาไว้ดูเอง หรือเอาไว้สื่อสารกับวิศวกร เพื่อดูรายละเอียดของรูปแบบและพื้นผิวเป็นต้น

2.4.2 ความหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์

ได้มีนักวิชาการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์นิยามความหมาย ในลักษณะที่สอดคล้องกันดังนี้

2.4.2.1 พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง กล่าวว่า กระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการแปลงสภาพ เหตุปัจจัยไปเป็นภาพวาด หรือลักษณะจำเพาะของผลิตภัณฑ์ มีการทำงานเป็นระบบจากกลไกต่างๆของผลิตภัณฑ์ โดยกลไกจะทำหน้าที่นำผลที่เกิดขึ้นจากการแปลงสภาพไปเปรียบเทียบกับผล ที่ต้องการซึ่งมักเป็นไปตามนโยบายผู้ผลิต ดังนั้นในการออกแบบ จึงสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นมาเป็นทางเลือก และนำออกแบบ ต้องพยายามควบคุมเหตุปัจจัย เพื่อให้ได้ผลปัจจัยหรือลักษณะจำเพาะผลิตภัณฑ์ที่ดี และวัดค่าเหตุปัจจัยจากทางเลือกหรือผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

2.4.2.2 นवलน้อย บุญวงษ์ กล่าวว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ คือการวิเคราะห์สร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้รูปร่างที่ถูกต้องก่อนที่จะลงทุนในการผลิต

2.4.2.3 อุดมศักดิ์ สาริบุตร ให้คำจำกัดความของการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือการรวบรวมหรือจัดองค์ประกอบที่เป็นงาน 2 มิติและ 3 มิติเข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความงามเป็นสำคัญ cristian ceamos ได้ให้คำนิยามการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ คือการออกแบบที่แสดงความโดดเด่นน่าสนใจสะดุดตาจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับการใช้งานที่ง่ายขึ้น

จากการนิยามความหมาย ของการออกแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จึงเป็นการแสดงถึงการแก้ปัญหาความต้องการ ของผู้บริโภค เกี่ยวกับรูปทรงของผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งที่ออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงหมายถึงการออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ที่พิจารณาองค์ประกอบความงาม และประโยชน์ใช้สอยร่วมกันโดยมุ่งเน้นในการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างสูงสุด

ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายด้านเช่นการคำนึงถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่ง มีถือเป็นประเด็นหลักในการที่ผู้บริโภค ใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าเสมอเพื่อให้สามารถใช้งานได้ยาวนาน และยินดีที่จะจ่ายเงินในการซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆมากขึ้นเพื่อคุณภาพที่เหนือกว่าโดยนักออกแบบ อาจเริ่มจากการกำหนดวัสดุที่ใช้ในการผลิต เพื่อให้ทราบถึงความยากง่ายในการผลิตความคงทนถาวร การใช้เครื่องทุ่นแรงต่างๆที่เหมาะสม กับวัสดุแต่ละประเภทเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมามีคุณภาพอีกทั้งยังสามารถกำหนดระยะเวลาในการผลิตได้อย่างเหมาะสมโดยพบว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการ ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคด้วย ซึ่งการพิจารณาความต้องการ ควรพิจารณาจากการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อให้ออกแบบได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมวัฒนธรรม รสนิยม กระแสความนิยมที่เกิดขึ้นและความจำเป็นในการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองผู้บริโภคได้สูงสุดนอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจในช่วงนั้นนั้น เนื่องจากเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วย เช่นเมื่อพบว่าสภาพสังคมกำลังอยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องสามารถทำให้ขายได้ในราคาต่ำ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อได้ในขณะเดียวกันยังคำนึงถึงการออกแบบที่เน้นคุณค่าทางความงาม โดยในการออกแบบที่เน้นความงามเป็นหลัก นักออกแบบมักจะสร้างสรรค์งานออกแบบ ด้วยการพิจารณาด้านสุนทรียภาพเพิ่มขึ้นทั้งรูปแบบที่ทันสมัย ประณีตเพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนส่วนการออกแบบที่คำนึงถึงหน้าที่ใช้ สอย

ของผลิตภัณฑ์เป็นหลักผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาถึงการใช้งานที่สอดคล้องกับหน้าที่หลักเป็นสำคัญ เพื่อจะได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถใช้งานได้ดี

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น เป็นกระบวนการที่ผู้ออกแบบควรพิจารณา โดยรวมก่อนที่จะทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ทุกประเภท หลังจากนั้นจึงพิจารณาที่ประเด็นย่อยของตัวชิ้นงาน เพื่อให้ผลงานออกมาสมบูรณ์ที่สุดทั้งนี้ควรคำนึงถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบโจทย์ของการนำมาใช้สอยตามวัตถุประสงค์และประเภทของงานนั้นๆเป็นหลัก

2.4.3 การวิเคราะห์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสิ่งที่จะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อการออกแบบรูปแบบของผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมคือการนำหลักพื้นฐานในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทั่วไปที่ประกอบด้วยหลักการ 10 ข้อมาเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมให้มีรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้รับความพึงพอใจมากที่สุดซึ่งมีแนวทางการวิเคราะห์ดังนี้

2.4.3.1 การออกแบบที่คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยหรือหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ (Functions)

ในประเด็นดังกล่าว เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์จึงต้องพิจารณาความสามารถในการตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจ ของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้ใช้เกิดความสะดวกสบาย จากการทำหน้าที่ที่สมบูรณ์ของผลิตภัณฑ์นั้นๆซึ่งการทำหน้าที่โดย สมบูรณ์ คือความสามารถ ในการตอบสนองหน้าที่หลัก ของผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้ ในขณะที่เดียวกันยังต้องพิจารณาจากองค์ประกอบรวม ที่สนับสนุนให้หน้าที่หลักมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นการออกแบบเก้าอี้ที่ออกแบบต้องคำนึงถึงหน้าที่หลักคือการรองรับการนั่งของผู้ใช้โดยการนั่งนั้นต้องสามารถทำให้ผู้ใช้เกิดความสะดวกสบายจากท่าทางการนั่ง สัดส่วนที่สัมพันธ์ระหว่างเก้าอี้กับผู้ใช้ ความปลอดภัยที่เกิดจากการใช้งาน ทั้งนี้ในการออกแบบเก้าอี้แม้จะกำหนดให้หน้าที่หลักคือ ใช้สำหรับนั่งแต่การนั่งก็มักจะผันแปรไปตามลักษณะของกิจกรรมนั้นๆ ด้วยเช่นการนั่งในห้องรับแขก ขนาดลักษณะรูปแบบเก้าอี้ จะเป็นในลักษณะที่ใช้สำหรับนั่งพูดคุยกัน เก้าอี้สำหรับนั่งรับประทานอาหาร ลักษณะเก้าอี้ต้องมีสัดส่วนที่สะดวกต่อการนั่งที่เหมาะสมกับโต๊ะอาหารเก้าอี้พักผ่อน ลักษณะจะแสดงออกในรูปแบบที่นั่งสบายมี พนักพิงที่เอนหลังได้มีความโค้งงอของรูปทรงเพื่อให้สอดคล้องกับสรีระของผู้นั่งและทำให้เกิดความรู้สึกสบาย ฯลฯ

2.4.3.2 ความปลอดภัย (Safety) เป็นอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงเสมอเมื่อทำการออกแบบผลิตภัณฑ์เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางประเภทหาผู้ใช้ไม่เข้าใจถึงวิธีการใช้งาน อาจเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายได้ง่ายดังนั้นจึงต้องคิดหาวิธีป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้เช่นในการออกแบบพัดลมโดยเริ่มจากการวิเคราะห์หน้าที่หลักคือการทำให้เกิดความเย็นด้วยใบพัดของพัดลม และความเย็นดังกล่าวเกิดจากการหมุนของใบพัดโดยใบพัดหมุนเมื่อมีการเปิดใช้และการหมุนของใบพัดหากไม่มีฝาครอบจะทำให้เกิดอันตรายได้ ดังนั้นในการออกแบบที่คำนึงถึงความปลอดภัยจึงจำเป็นต้องทำฝาครอบใบพัดไว้เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากการหมุนของใบพัดนั้นเป็นต้น

2.4.3.3 ความแข็งแรง (Durable) ผลิตภัณฑ์โดยทั่วไปจะพิจารณาจากความแข็งแรงจากโครงสร้างของผลิตภัณฑ์เป็นหลักซึ่งความแข็งแรงอาจพิจารณาจากการรับน้ำหนักความเหมาะสมจากการใช้วัสดุ จำนวนหรือปริมาณของโครงสร้างที่ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เช่น การออกแบบโต๊ะ เก้าอี้ ต้องเข้าใจใน ขนาด สัดส่วนความกว้าง ความยาว ในการรับน้ำหนัก โดยอาจมีการศึกษา

ความยาวที่เหมาะสมกับการวางโครงสร้างในแต่ละช่วงโดยรายละเอียดเพื่อให้สามารถรับน้ำหนักได้ดี และไม่เกิดอันตรายต่อผู้ใช้งานได้

2.4.3.4 ความสะดวกสบายในการใช้งาน หรือความถูกต้อง ตามหลักสรีระศาสตร์ (Ergonomics) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทุกประเภทโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานของมนุษย์นักออกแบบจำเป็นต้องศึกษาวิชากายวิภาคเชิงกล คือการศึกษาเกี่ยวกับ สัดส่วน ขนาด และขีดจำกัดที่เหมาะสมสำหรับอวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกายของมนุษย์เพื่อใช้ประกอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆให้มีความเหมาะสม และสะดวกสบายในการใช้งานเช่นการออกแบบช้อนสำหรับถ้วยกาแฟ นักออกแบบต้องคำนึงถึงขนาดสัดส่วนที่เหมาะสมกับการใช้มือจับถือทั้งส่วนโค้งส่วนเว้าส่วนตรงส่วนแคบเพื่อให้สามารถจับถือได้สะดวกซึ่งแม้จะเป็นการใช้สอย อ้อยในช่วงระยะเวลาสั้นๆ แต่ก็มี ความสำคัญในส่วนของการเคลื่อนไหวข้อมือน้อยด้วยในขณะเดียวกันการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องพิจารณาในเรื่องของ กายวิภาคเชิงกลคือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ใช้ต้องใช้อวัยวะของร่างกายไปสัมผัสเป็น เวลานานเช่นกรโกกรขนาดเล็กเมาส์ หรืออุปกรณ์ที่เป็นผลิตภัณฑ์แบบพกพาต่างๆที่มีขนาดเล็กกว่าขนาดมาตรฐานในการใช้งานปกติ ซึ่งการออกแบบจึงต้องให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดการใช้สอยได้ดีและมีประสิทธิภาพ หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่มีการใช้งาน ในขณะที่ต้องจับถือเป็นประจำซึ่งเมื่อใช้เป็นเวลานาน จะเกิดการเมื่อยล้าของข้อมือและแขน ดังนั้นนักออกแบบจึงต้องมีการศึกษาลักษณะ ทำทางในการใช้งาน ขนาดสัดส่วนที่พอเหมาะสำหรับการจับถือแรงต้านของการเคลื่อนไหวอวัยวะ ของส่วนนั้นๆ ฯลฯหรือลดอาการปวดเมื่อยของร่างกายทั้งในขณะที่ใช้งานและหลังใช้งานแล้ว

2.4.3.5 ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ (Aesthetic) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปนักออกแบบมักจะคำนึงถึงความสวยงามเป็นหลัก เนื่องจากความสวยงามเป็นคุณค่าอีกด้าน หนึ่งที่ฝ่ายการตลาด มักนำมาใช้ในการส่งเสริมการตลาดเสมอเพื่อทำให้เกิดความตัดสินใจซื้อได้ง่าย ขึ้นเช่นการออกแบบรถยนต์ของบริษัทแห่งหนึ่ง ที่ผสมผสานแนวความคิดการออกแบบที่เน้นความงาม ควบคู่กับการใช้งานโดยใช้ประเด็นความสวยงาม จากลีลาการเคลื่อนไหวของสัตว์หรือสิ่งต่างๆใน ธรรมชาติผสมผสานความสวยงามและพลังเข้าไว้ด้วยกันเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ทั้ง จากแนวคิด รูปแบบ และสี โดยเฉพาะสีซึ่งมีผลต่ออารมณ์ของผู้บริโภคได้ชัดเจนและมักจะขึ้นอยู่กับ กระแสความนิยมในแต่ละปีซึ่งในแต่ละประเทศมีบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการทำนาย “เทรนด์” หรือ แนวโน้มจำนวนมาก เพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์อนาคตเพื่อหาวิธีกระตุ้นตลาดและช่วยให้สินค้าขายได้เช่น ฝ่ายวิจัย “เทรนด์” ของ อักเซอร์ โนเบล ในประเทศสวีเดนที่มีการค้นหาโทนสีที่ใช้ในการออกแบบ ล่วงหน้าถึง 3 ปีโดยมีการวิเคราะห์รสนิยมของตลาดร่วมด้วย เพื่อดูปัจจัยต่างๆทั้งสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมในหลายด้านที่มีผลต่อการออกแบบนำมาสู่การกระตุ้นให้สินค้าสามารถขายได้

2.4.3.6 ราคา (Cost) การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายไปยัง ตลาดผู้บริโภคนั้นควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน เพื่อให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ เหมาะสมกับรสนิยมของผู้บริโภค และยังสามารถกำหนดราคาได้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้บริโภคอีกด้วยซึ่งราคาจะเป็นสิ่งที่กำหนดจำนวนเงินที่ ผู้บริโภคพอใจที่จะทำการแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ จะได้รับบางอย่างในการกำหนดราคานั้นสามารถกำหนดได้จากปัจจัยต่างๆ 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้าน อุปสงค์ ราคาสินค้าของคู่แข่ง ต้นทุน ข้อบังคับ กฎหมาย หรือการยอมรับของสังคมและกำไรที่ ต้องการดังรายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยด้านอุปสงค์ เป็นปัจจัยที่เกิดจากการรับรู้ของผู้ซื้อซึ่งอาจจะต้องประเมินจากคุณประโยชน์ที่ได้รับจากตัวสินค้านั้นๆ ความพอใจด้านความงามหรือรูปแบบที่สอดคล้องกับรสนิยม ฯลฯ

(2) ราคาสินค้าของคู่แข่ง เป็นปัจจัยที่ผู้ผลิตสินค้าใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อกำหนดราคาสินค้าของตนเองโดยกำหนดให้ราคาสินค้าของคู่แข่งเป็นราคาสูงสุดก่อนจึงมีการกำหนดราคาให้เท่ากันหรือต่ำลงตามวัตถุประสงค์หรือกลยุทธ์ที่ต้องการ

(3) ต้นทุนเป็นปัจจัยที่กำหนดจากต้นทุนการผลิตต้นทุนการดำเนินการและต้นทุนทางการตลาดทั้งนี้ต้องอิงราคาตลาด และราคาที่ผู้บริโภคมอบรับได้ด้วยเช่นเมื่อพบว่าราคาตลาดของสินค้ารายอื่นคือ 10 บาทราคาที่ผู้บริโภคมอบรับได้คือ 20 บาทและต้นทุนคือ 5 บาทดังนั้นราคาที่จะขายได้จึงต้องเป็นราคาที่อยู่ในช่วงที่ผู้บริโภคมอบรับได้เท่านั้น(ไม่เกิน 20 บาท)จึงจะทำให้สินค้าสามารถขายได้

(4) ข้อบังคับ กฎหมาย หรือการยอมรับของสังคม เช่นภาษีของสินค้าในแต่ละประเภทซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนของสินค้าเพิ่มขึ้นด้วย จึงทำให้ราคาของสินค้ามีความแตกต่างกันไปจากต้นทุนที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องรวมราคาจากปัจจัยดังกล่าวเพิ่มเข้าไปด้วย เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการผันแปรของราคา

(5) กำไรที่ต้องการ เป็นปัจจัยที่เพิ่มรวมกับต้นทุนไว้แล้วซึ่งผู้ประกอบการต้องพิจารณาร่วมกับ ระดับราคาที่ผู้บริโภคมอบรับได้ด้วยเพื่อให้สินค้าสามารถขายได้

2.4.3.7 การซ่อมแซมง่าย (Maintenance) ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เมื่อมีการใช้งานไปสักระยะหนึ่งจะเสื่อมสภาพลง จึงต้องมีการซ่อมแซมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ต่อไป ซึ่งมักจะเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องจักรกลเครื่องยนต์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ที่มีกลไกภายในซับซ้อน ส่วนใหญ่ปัญหาต่างๆเกิดจากชิ้นส่วนของอะไหล่บางชิ้น มีการเสื่อมสภาพลงตามอายุการใช้งาน ซึ่งนักออกแบบต้องศึกษาถึงกระบวนการจัดวางกลไกแต่ละชิ้น การขึ้นน้อสกรูต่างๆการประกอบชิ้นส่วนเพื่อออกแบบให้สะดวกต่อการถอดซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอะไหล่ได้ง่าย ลดการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและลดขยะที่เป็นอันตรายต่อสังคมได้ด้วยนอกจากนี้ยังมี ผลิตภัณฑ์ประเภทใช้สอยทั่วไปเช่นเฟอร์นิเจอร์ต่างๆของตกแต่งบ้าน ที่จำเป็นต้องออกแบบให้มีชิ้นส่วนที่สามารถถอดประกอบง่ายด้วยเพื่อลดขั้นตอนในการผลิต

2.4.3.8 วัสดุ (Material) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งที่ต้องพิจารณาอีกประการหนึ่งคือวัสดุในการผลิตและกระบวนการผลิต เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้สอดคล้องและเหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์ให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันยังส่งผลต่อการทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ทั้งคุณค่า จากประโยชน์ใช้สอย และความงามร่วมกันดังนั้นในกระบวนการดังกล่าว จึงเป็นกระบวนการที่ต้องพิจารณาร่วมกัน ทั้งการผลิตชิ้นงาน การออกแบบและพัฒนา การทดสอบ การเตรียมวัตถุดิบ ฯลฯ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้จะต้องสามารถบูรณาการความรู้ของศาสตร์ทางด้านกรรมวิธีการผลิตการออกแบบผลิตภัณฑ์วัสดุผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถกำหนดวัสดุได้อย่างเหมาะสม

2.4.3.9 กรรมวิธีการผลิต (Production) เป็นการคำนึงถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงกระบวนการผลิตที่ต้องให้มีความง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถผลิตได้รวดเร็วเพื่อประหยัดต้นทุนในการผลิต

2.4.3.10 การขนส่ง (transportation) เป็นอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถคุ้มครองผลิตภัณฑ์ให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างปลอดภัย ดังนั้น หลักการ

ออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้ง 10 ข้อจึงเป็นหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ในขั้นพื้นฐานที่นักออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงทุกครั้งเมื่อมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้งนี้อาจจะไม่ต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวครบทุกข้อแต่ขึ้นอยู่กับประเภทของผลิตภัณฑ์ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นหลักเช่นการออกแบบผลิตภัณฑ์สะดวกซื้อไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการซ่อมแซมเพื่อใช้ใหม่เนื่องจากเป็นสินค้าที่ใช้สอยในระยะเวลาสั้นๆราคาต่ำหาซื้อได้ง่ายและมีการซื้ออยู่เป็นประจำดังนั้นจึงต้องเน้นหลักการด้านประโยชน์ใช้สอยความสะดวกสบายในการใช้งานและความสวยงามเป็นหลัก

2.4.4 บทบาทของวัฒนธรรมกับความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการนำมาเป็นต้นแบบของความคิดสร้างสรรค์ ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ หรืออาจเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือผลิตขึ้นจากระบบค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อของมนุษย์ ในขณะเดียวกันการออกแบบผลิตภัณฑ์ก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้นเช่นกัน โดยอาจพิจารณาได้จาก รูปแบบของการสร้างสรรค์ การบริการที่ตอบสนองความต้องการใช้สอยในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเป็นการออกแบบที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆ ให้สามารถตอบสนองการใช้งานได้อย่างสะดวกสบาย และยังเป็น การออกแบบที่เน้นในเรื่องของการทำให้สิ่งนั้นๆ มีความสวยงามร่วมด้วย ดังนั้นผู้เขียนจึงได้กล่าวถึง ความสำคัญของการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามหลักปัจจัย 4 เพื่อให้เข้าใจง่ายตามหลักปัจจัย ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันซึ่งเมื่อนำปัจจัยดังกล่าว มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ หรือพัฒนาตามกระบวนการของการพัฒนา วัฒนธรรมเป็นสินค้าสามารถสร้างสรรค์เป็นสินค้าวัฒนธรรมและสินค้าเชิงอุตสาหกรรมจากโครงสร้าง ด้านรูปแบบของมรดกทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ในการดำรงชีพต่างๆ ที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน รวมกันเช่นปัจจัย 4 การศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีการศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตภูมิปัญญาเป็นต้น โดยเฉพาะปัจจัย 4 ที่ประกอบด้วยอาหารที่อยู่อาศัยเครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรคจัดเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถทำให้เกิดโรงงานสินค้าทางวัฒนธรรมได้อย่างมหาศาลซึ่งผู้เขียนได้แสดงให้เห็นแนวทางการ สร้างสรรค์จากปัจจัยวัฒนธรรมดังกล่าวให้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าทางวัฒนธรรมได้ดังนี้

2.4.6.1 วัฒนธรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารอาหารเป็นสิ่ง บริโภคที่สำคัญที่สุดในการทำให้อาหารร่างกายมนุษย์เจริญเติบโต โดยในประเด็นนี้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องด้าน อาหารได้เข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องของการผลิตและสร้างสรรค์องค์ประกอบรวมของอาหารเช่นภาชนะ ใส่อาหาร บรรจุภัณฑ์อาหาร อุปกรณ์ทำอาหารต่างๆ หรือแม้กระทั่งการปรุงอาหารเพื่อให้รสชาติ สอดคล้อง กับวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้นองค์ประกอบต่างๆดังกล่าวจึงสามารถนำส่วนที่ เป็นวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องได้โดยตลอดซึ่งทางวัฒนธรรมใดเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดหรือคุ้นเคยกับ ผู้บริโภคยิ่งทำให้การเข้าถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ ได้ง่ายขึ้น ในขณะเดียวกันนักออกแบบ ผลิตภัณฑ์ ได้เข้ามามีบทบาทในส่วนที่ต้องคิดในขั้นตอนการออกแบบองค์ประกอบของอาหาร เหล่านั้นทั้งในส่วนของภาชนะต่างๆซึ่งอำนวยความสะดวกในการห่อหุ้มหรือบรรจุภัณฑ์อาหารให้ สามารถเก็บอาหารได้โดยปลอดภัย ทั้งจากการเก็บเพื่อโซ่วหรือในบ้านพักอาศัยรวมทั้งการเก็บเพื่อ กัน กระแสกในการเคลื่อนย้ายในระหว่างการขนส่งด้วยโดยสิ่งห่อหุ้มหรือบรรจุภัณฑ์นั้นๆต้องสามารถ แสดงตัวตนของผลิตภัณฑ์ และต้องการผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในได้ดีจึงจะแสดงถึงคุณภาพ ของบรรจุภัณฑ์ได้

นอกเหนือจากการปกป้องผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในแล้ว บรรจุกภัณฑ์ยังต้องสามารถกระตุ้นความรู้สึก ให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการ ด้วยองค์ประกอบของความงามจากภายนอกและเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงกระตุ้นทางอารมณ์ ให้ผู้คนที่เกิดความสนใจเกิดความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์ที่สามารถดึงดูดใจและน่าเชื่อถือ ต่อผู้ที่พบเห็นด้วยในขณะที่เดียวกันหากเชื่อมโยงเนื้อหาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเภทของผลิตภัณฑ์อาหาร ผสมผสานบนบรรจุภัณฑ์ด้วยยังทำให้เกิดคุณค่าที่แสดงเอกลักษณ์ได้ดี ตีตั้งนั้นนักออกแบบจึงต้องคิดโจทย์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหาร เพื่อให้เป็นทั้งสิ่งปกป้องแสดงความแตกต่างแสดงความงามที่สื่อเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ในผลิตภัณฑ์อาหารในแต่ละประเภทด้วย

ในประเด็นดังกล่าว ทำให้บรรจุภัณฑ์มีบทบาทที่สำคัญต่อผลิตภัณฑ์มากขึ้นจึงทำให้บรรจุภัณฑ์มีอัตราการเติบโต ร่วมกับการเติบโตของอุตสาหกรรมอาหาร และยังส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศด้วย โดยเฉพาะการมีบทบาทในการส่งเสริมด้านการตลาดกล่าวคือรูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์ยังสามารถใช้เป็นสื่อโฆษณาที่ แสดงเอกลักษณ์ร่วมกับการแสดงเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้กับสินค้าเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์จึงต้องออกแบบให้สวยงามเหนือกว่าคู่แข่งอื่น ๆ จึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์นั้นๆ อาจกล่าวได้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านผลิตภัณฑ์อาหารมีความเกี่ยวข้องกับโภชนาการ และบรรจุภัณฑ์เป็นส่วนใหญ่โดยรูปแบบของภาชนะและบรรจุภัณฑ์มักมีความสัมพันธ์กับสิ่ง ศิลปวัฒนธรรมของคนในประเทศนั้นๆจึงมีตัวอย่างให้เห็นได้ จากบรรจุภัณฑ์ที่สื่อวัฒนธรรมพื้นถิ่นซึ่งอาจสื่อจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเช่นไม้ไผ่ ใบตอง ใบกล้วย ใบบัว หรือเรื่องราวการผลิตโดยการทำบรรจุภัณฑ์เหล่านี้ นอกจากเพื่อปกป้องสินค้าแล้วยังจัดเป็นงานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งที่แฝงไว้ด้วยเนื้อหาเชิงศิลปวัฒนธรรมที่ได้สืบทอดกันมาตามต้นแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ดังกล่าวจึงนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่มีส่วนในการนำเรื่องราวทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องดังกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามปัจจัย จากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเช่นไม้ไผ่ ใบตองใบกล้วยใบบัวหรือเรื่องราวและการผลิต โดยการทำบรรจุภัณฑ์เหล่านี้นอกจากเพื่อปกป้องสินค้าแล้วยังจัดเป็นงานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่ง ที่แฝงไว้ด้วยเนื้อหาเชิงศิลปวัฒนธรรมที่ได้สืบทอดกันมาตามต้นแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ดังกล่าวจึงนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนในการนำเรื่องราวทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องดังกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามปัจจัยสี่

2.4.5 แนวคิดการออกแบบสื่ออารมณ์ (Emotional Design)

ในตลาดปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างรุนแรง มีสินค้ามากมายและหลากหลาย การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์จึงต้องมีเกณฑ์ข้อกำหนดที่มากมายตามกลุ่มผู้บริโภค แนวคิดที่แสดงถึงการออกแบบในการผลิตสินค้าที่เข้าใจในความรู้สึก มอบความประทับใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยใช้ปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นประสัมผัสทั้งห้า คือ รูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัส ให้ผู้ใช้รับรู้ถึงความสำคัญของการมีสินค้าชิ้นนั้นเป็นปัจจัยใหญ่ในการออกแบบเสมอ

Donald Arthur Norman เสนอแนวคิดที่ว่า การออกแบบที่ดี หมายถึง การมอบความสุขให้กับมนุษย์โดยเน้นที่ปัจจัยกระตุ้นความรู้สึกซึ่งมีความหมาย ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ และอารมณ์ แม้ Human Centered Design จะแนะนำว่า ควรทดสอบแนวทางการออกแบบจากด้านสะดวกในการใช้งานแต่ก็อธิบายถึงความสำคัญของ Emotional Design ควบคู่กันไปด้วยในหลายๆการวิจัย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ ตลอดความรู้สึกกับการรับรู้ของมนุษย์

การออกแบบควรจะแสดงถึงความสุขแบบกระตุ้นความรู้สึกของมนุษย์ให้มากขึ้น ซึ่งระดับการรับรู้ของมนุษย์มี ระดับ คือ 3

2.4.5.1 ระดับสัญชาตญาณ โดยดูจากรูปลักษณ์ภายนอก

2.4.5.2 ระดับพฤติกรรม เป็นความยินดี และพอใจในประสิทธิภาพการใช้งานของตัวผลิตภัณฑ์

2.4.5.3 ระดับการคิดใคร่ครวญ โดยมุมมองในภาพลักษณ์ของตนเอง ความพึงพอใจส่วนตัวและประสบการณ์ความทรงจำ

จะเห็นได้ว่า แนวคิดหรือกลยุทธ์ต่างๆ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกแก่หากแต่นักออกแบบหรือผู้ผลิตต้องเล็ง ผลิตภัณฑ์ออกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมเพื่อผลลัพธ์ที่ประสิทธิภาพสูงสุด

2.4.6 หลักการออกแบบ

องค์ประกอบของการออกแบบประกอบด้วย ส่วน คือ ด้านรูปลักษณ์ และด้านประโยชน์ 2 ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.6.1 องค์ประกอบของการออกแบบด้านรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์

องค์ประกอบศิลป์(Visual Elements) หมายถึง ทัศนธาตุ ส่วนประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มองเห็นได้ สามารถให้อารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการออกแบบได้หลากหลาย ซึ่งประกอบไปด้วย

(1) .จุด.1 อาจจะเป็นร่องรอยที่อยู่บนผลิตภัณฑ์ หรือเป็นตัวผลิตภัณฑ์ที่ไร้มิติกว้าง ยาว สูง เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นในการออกแบบ จุดอันเดียวอาจไม่มีความหมายเชิงการออกแบบมากนักแต่หากนำจุดมาวางหลายจุดจะสร้างความหมายให้กลายเป็นภาพขึ้นมาได้ เช่น การแปรรอักษรในสนามกีฬา หรืองาน Pixel art หรือการต่อโมเสกในงานเฟอร์นิเจอร์

(2) .เส้น คือร่องรอยที่เกิดจากเคลื่อนที่ของจุดหรือถ้าเรานำจุดมาวางเรียงต่อกันไปจะเกิดเป็นเส้นขึ้น เส้นมิติเดียว คือ ความยาวไม่มีความกว้างทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่าง รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี ตลอดจนกลุ่มรูปทรงต่าง ๆ รวมทั้งเป็นโครงสร้างของรูปร่าง รูปทรงเส้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมาย แสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้ด้วยตัวเองเส้นมีลักษณะ คือ เส้นตรง (Straight Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) เส้นทั้ง 2 ชนิดเมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กันก็มีชื่อเรียกต่าง ๆ และให้ความหมาย ความรู้สึกที่แตกต่างกันดังนี้

(2.1) .เส้นตั้ง หรือเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกทางความสูง สง่า มั่นคง แข็งแรง หนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อตรง

(2.2) เส้นนอน ให้ความรู้สึกทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย

(2.3) เส้นเฉียง หรือเส้นทแยงมุม ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

(2.4)เส้นหยัก ให้ความรู้สึกซิกแซกแบบฟันปลา ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะ มีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ชัดแย้ง ความรุนแรง

(2.5) .เส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้าๆ ลื่นไหลต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล

(2.6) .เส้นโค้งแบบกันหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คลื่นคลาย หรือ เติบโตในทิศทางที่หมุนวนออกมา ถ้ามองเข้าไปจะเห็นพลังความเคลื่อนไหวที่ไม่สิ้นสุด

(2.7) .เส้นโค้งวงแคบ ให้ความรู้สึกพลังความเคลื่อนไหวที่รุนแรง การเปลี่ยนทิศทางที่รวดเร็ว ไม่หยุดนิ่ง

(2.8) .เส้นประ ให้ความรู้สึกที่ไม่ต่อเนื่อง ขาด หาย ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความเครียด

(3) รูปร่างเกิดจากการเคลื่อนที่ของเส้น สู่การเป็นพื้นที่ระนาบ มีลักษณะ ความกว้างและยาว โดยรูปร่างที่แตกต่างให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากมิติ มีขนาดค 2 โครงสร้างของวัตถุประเภทแผ่น เช่น แผ่นไม้อัด แผ่นกระจก แผ่นเหล็ก

(4) .รูปทรง คือ ผลิตรัศน์ที่สัมผัส.4สัจต้องได้ มีความหนาและลักษณะ เป็นฉากแบ่งรูปทรงได้ตามลักษณะกว้างๆดังนี้มีเกิดเป็นรูปทรง โดยอ

(4.1).รูปเรขาคณิต (Geometric Form) มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยสูงสุด สามารถวัดหรือคำนวณได้ง่าย มีกฎเกณฑ์ เกิดจากการสร้างของ มนุษย์ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี นอกจากนี้ ยังรวมถึงรูปทรงของสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์คิดค้น ขึ้นอย่างมีแบบแผนแน่นอน เช่น รถยนต์ เครื่องจักรกล เครื่องบิน สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ผลิตโดย ระบบอุตสาหกรรมก็จัดเป็นรูปเรขาคณิตเช่นกัน รูปเรขาคณิตเป็นรูปที่ให้โครงสร้างพื้นฐานของรูป ต่างๆ

(4.2) รูปอินทรีย์ (Organic Form) เป็นรูปของสิ่งมีชีวิตหรือคล้ายกับ สิ่งมีชีวิต ที่สามารถเจริญเติบโต เคลื่อนไหว หรือเปลี่ยนแปลงรูปได้ เช่น รูปของคน สัตว์ พืช

(4.3) รูปอิสระ (Free Form) เป็นรูปที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ ไม่มี โครงสร้างที่แน่นอนตายตัวไม่สามารถคาดเดาขอบเขตลักษณะที่แน่นอนได้ สามารถปรับตัวเปลี่ยนไป ตามพื้นที่สิ่งแวดล้อมที่จะติดตั้งซึ่งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว มีพลัง มีอิสระ ชัดแย้งกับรูปเรขาคณิต แต่ กลมกลืน

(4.4) น้ำหนัก (Value) เกิดจากแสงและเงา (Light & Shade) เป็น องค์ประกอบที่อยู่คู่กัน แสงเมื่อส่องกระทบกับวัตถุจะทำให้เกิดเงาซึ่งเป็นตัวกำหนดของระดับค่า น้ำหนัก ความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ในที่มีแสงสว่างมาก เงาจะเข้มขึ้น และในที่ ที่มีแสงสว่างน้อย เงาจะไม่ชัดเจน เงาจะอยู่ตรงข้ามกับแสงเสมอ ค่าน้ำหนักของแสงและเงาที่เกิดบน วัตถุ ความเข้มสว่างของค่าน้ำหนักขาวและดำก่อให้เกิดระยะลวงตา ความใกล้ ไกล หรือลวงตาให้เกิด ความรู้สึกเก่าและใหม่ให้กับตัวผลิตภัณฑ์ได้ ค่าน้ำหนักอาจเกิดจากผิวสัมผัสกับวัตถุได้ เช่น ความ เรียบ กลมมน จะให้ค่าน้ำหนักที่นุ่มนวล

(4.5) สี (Color) เป็นส่วนที่สำคัญมาก ช่วยในเรื่องความรู้สึก สร้าง การจดจำและอัตลักษณ์ (Identity) เป็นอย่างมาก แต่ละสีจะให้อารมณ์ที่สัมพันธ์กับจิตวิทยาที่ ต่างกัน เช่น สีแดง สื่อถึงความร้อนแรง สีน้ำเงิน สื่อถึงความเย็น โลกอนาคต ความทันสมัย ฯลฯ

(4.6) บริเวณว่าง (Space) เป็นจังหวะเว้นว่างเพื่อการพักผ่อนสายตา หรือเพื่อให้เกิดความสบายตา และสร้างความเรียบง่ายให้เกิดขึ้นแก่ผลิตภัณฑ์ แสดงความเป็นมิตรต่อ ผู้ใช้

(4.7) พื้นผิว(Texture) หมายถึง บริเวณหน้าของสิ่งต่างๆ ที่เมื่อสัมผัสแล้วสามารถรับรู้ได้ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น หยาบ ขรุขระ เรียบ มัน ด้าน เนียน สาก ลักษณะที่สัมผัสได้ของพื้นผิวมี ประเภท คือ 2

(ก) พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยร่างกาย หรือการใช้มือสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริงๆของผิวหน้าของวัสดุนั้น ซึ่งสามารถสัมผัสได้จากงานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม และสิ่งประดิษฐ์อื่นๆ พื้นผิววัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ หวาย วัสดุจักสานจะให้ความรู้สึกจากความสัมผัสที่อบอุ่นไม่สนองตอบอย่างรุนแรงต่ออุณหภูมิร้อน เย็น สิ่งที่แข็งกระด้าง เช่น โลหะ ฯลฯ

(ข) พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยสายตา จากการมองเห็นซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิว วัสดุนั้นๆ เช่น การวาดภาพก้อนหินบนกระดาษ จะให้ความรู้สึกเป็นก้อนหิน แต่เมื่อสัมผัสเป็นกระดาษหรือใช้กระดาษพิมพ์ลายไม้ หรือลายหินอ่อน เพื่อปะทับบนผิวหน้าของสิ่งต่างๆ ลักษณะเช่นนี้ถือว่าการสร้างพื้นผิวลวงตาให้สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นเท่านั้น

ผิวสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากวัสดุและกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น หวาย ผักตบ ขวา หรือวัสดุธรรมชาติ หรือการผสมผสานวัสดุในจังหวะที่เหมาะสม จะให้ความรู้สึกกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้พบเห็น

2.4.6.2 ทฤษฎีการออกแบบ (Design Theory)

(1). ความเป็นเอกภาพ (Unity) การออกแบบที่ทำให้ความรู้สึกกลมกลืน อยู่ในหน่วยงานเดียวกันเป็นกลุ่มก้อน หรือมีความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบในแต่ละงาน

(2). ความสมดุล(Balancing) เป็นหลักศิลปะที่ความงามเกิดจากความสมดุลของงานในความรู้สึกความคิดในเรื่องของความงามในสิ่งนั้นๆ มีหลักความสมดุลอยู่ รูปแบบ 3

(3) ความสมดุลในลักษณะที่เท่ากัน (Symmetry balancing) คือมีลักษณะเป็นซ้าย - ขวา บน - ล่าง เหมือนกัน หรือพับแล้วทับกันสนิท

(4) ความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน (Asymmetry balancing) คือมีลักษณะที่สมดุลกันทางความรู้สึกด้วยองค์ประกอบศิลปะที่แตกต่างกันได้ เช่น ใช้ความสมดุลด้วยพื้นผิว(Texture) ด้วยแสง - เงา (Shade) หรือด้วยสี (Color)

2.4.6.3 ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of Art) ในเรื่องของศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณากันหลายขั้นตอนเพราะเป็นเรื่องความรู้สึกที่สัมพันธ์กัน ได้แก่

(1) การเน้นหรือจุดสนใจ (Emphasis) จุดเน้นให้เกิดความโดดเด่น ทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น

(2) จุดสำคัญรอง (Subordinate) เป็นส่วนที่เด่นรองลงไปตามลำดับ ช่วยให้มีความรู้สึกกลมกลืน ไม่แข่งกันในการออกแบบผลิตภัณฑ์

(3) จังหวะ (Rhythm) จังหวะ ระยะเวลา หรือความถี่ห่างในตัวผลิตภัณฑ์ก็ดี หรือสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์อยู่ ไม่ว่าจะเป็นเส้น สี แสง - เงา หรือช่วงจังหวะของการตกแต่ง แสงไฟ ลวดลายที่มีความสัมพันธ์กันในที่นั้น เป็นความรู้สึกของผู้พบเห็นหรือผู้ออกแบบจะรู้สึกความงาม

(4) ความตรงกันข้าม (Contrast) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้มีการเคลื่อนไหวไม่ซ้ำซากเกินไปหรือเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ ในการตกแต่งก็เช่นกัน ปัจจุบันผู้ออกแบบมักจะหาทางให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกันต่างกันเพื่อเกิดจุดเด่นไม่ธรรมดา

(5) ความกลมกลืน (Harmonies) ความกลมกลืนในที่นี้หมายถึง พิจารณาในส่วนรวมทั้งหมดแม้จะมีบางอย่างที่แตกต่างกัน การใช้สีที่ตัดกันหรือการใช้ผิว ใช้เส้นที่ขัดกัน ความรู้สึกส่วนน้อยนี้ไม่ทำให้ส่วนรวมเสียก็ถือว่าเกิดความกลมกลืนกันในส่วนรวม

2.4.7 แนวคิดนวัตกรรมใหม่ในผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา

เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา การตรวจสอบและวิเคราะห์ด้วยแนวคิด Osborn' checklist ที่กล่าวถึง วิธีการในการคิดสร้างสรรค์หรือสร้างนวัตกรรมให้กับ 8 ผลิตภัณฑ์ยังเป็นสิ่งสำคัญที่นักออกแบบควรคำนึงถึง ดังนี้

2.4.7.1 เปลี่ยนวิธีใช้ (Other uses?) คือ ให้นักออกแบบลองคิดว่าผลิตภัณฑ์เดียวกันจะมีวิธีใช้งานแบบใหม่ๆได้อย่างไรบ้าง

2.4.7.2 พลิกมุมมอง (Adapt?) ให้ลองคิดถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างออกไป เช่น รูปร่าง รูปทรง รส กลิ่น สี

2.4.7.3 เพิ่มคุณสมบัติ (Modify ?) สามารถเพิ่มคุณสมบัติใดลงไปในผลิตภัณฑ์ได้บ้าง เช่น เวลา ความคงทน ความถี่ ความแข็งแรง ขนาด ความยาว ความหนา คุณค่า ส่วนผสม ฯลฯ

2.4.7.4 ลดคุณสมบัติ (Minify?) เราจะตัดหรือลดคุณสมบัติใดออกได้บ้าง เช่น ขนาด ความสั้น ความเตี้ย ความแคบ ความผอม ความเบา ความบาง การแบ่งออก ฯลฯ

2.4.7.5 แทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (Substitute?) เราจะสามารถแทนที่องค์ประกอบหรือรูปแบบเดิมได้อย่างไร เช่น แทนที่ด้วยวัสดุ ขั้นตอน แหล่งพลังงาน สถานที่ วิธีการ เวลา อารมณ์ ความรู้สึก เสียง ฯลฯ

2.4.7.6 ลำดับรูปแบบใหม่ (Rearrange?) เราจะเปลี่ยนรูปแบบการจัดลำดับได้อย่างไรบ้าง อาทิ การสลับเปลี่ยนองค์ประกอบ การจัดวางองค์ประกอบ ลำดับตำแหน่ง กำหนดการก่อนหลัง ฯลฯ

2.4.7.7 พลิกกลับ (Reverse?) เป็นการเปลี่ยนสิ่งที่เป็นอยู่ให้กลายเป็นตรงกันข้าม อย่างเช่น กระจกที่และรูปทรง กลับหัวกลับหาง ข้างนอกข้างใน พลิกบทบาทหน้าที่ ฯลฯ

2.4.7.8 ผสมผสาน (Combine?) อาจเป็นการผสมผสานระหว่างวัสดุ สี ลักษณะพื้นผิว รูปทรง ทิศทาง การจัดวาง หรือสิ่งของ

นักออกแบบควรหมั่นสำรวจ ตรวจสอบรูปแบบผลิตภัณฑ์และภูมิปัญญาต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและระหว่างการออกแบบ เพื่อให้รูปแบบที่ได้มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ในตัวผลิตภัณฑ์เอง

2.4.8 กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา

มีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตลอดจนการปฏิบัติการออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์แต่ละท้องถิ่น และยังคงอัตลักษณ์และคุณค่าของถิ่นไว้ได้ ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อยอดทางภูมิปัญญาท้องถิ่น นักออกแบบจำเป็นต้องเข้าถึงแหล่งข้อมูลและองค์ความรู้ที่เป็นรากฐานเดิมในแต่ละชุมชนนั้นๆ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์จะยังคงอัตลักษณ์และคุณค่า นักออกแบบจึงต้องเข้าใจถึงกระบวนการสร้างองค์ความรู้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.8.1 การสร้างองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาเพื่องานออกแบบ

เนื่องจากความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้จะมีลักษณะเป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล) หรือความรู้แบบฝังลึก Tacit Knowledge) ดังนั้นในการศึกษาข้อมูลทางภูมิปัญญา นักออกแบบควร

มีการลงพื้นที่และมีส่วนร่วมกับชุมชน และคลุกคลีหรือฝังตัวในระดับที่สามารถทำได้ เช่น การสังเกตการณ์วัสดุท้องถิ่น การปฏิบัติการของช่าง การศึกษาความเป็นมาวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องว่าเพราะอะไรช่างถึงได้ทำรูปแบบชิ้นงานแบบนี้ เพื่อความเข้าใจ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภูมิปัญญาที่ศึกษา ผู้เขียนจึงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ของ Seci Model ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เป็นกระบวนการทางสังคมแรกเริ่มถือกำเนิดมาเพื่อใช้ในบริษัทที่ทำอุตสาหกรรมและธุรกิจ แต่ทว่ากรอบแนวคิดนี้สามารถนำมาใช้กับการสร้างองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาได้ เพราะมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับลักษณะความรู้ทั้ง 2 แบบ คือความรู้แบบฝังลึก (Tacit knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้รู้ทางภูมิปัญญาในที่นี้ขอเรียกว่า ช่างหัตถกรรมและความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) ลักษณะขององค์ความรู้ ประเภทนี้เกิดขึ้น 2นได้ทั้งระดับบุคคล ชุมชน หรือระหว่างชุมชน ตามวิธีของ Seci Model นี้การเปลี่ยนกลับขององค์ความรู้สามารถเปลี่ยนจากความรู้ฝังลึกไปเป็นความรู้แจ้งชัด และกลับไปสู่ลักษณะของความรู้ฝังลึกอีกครั้ง เป็นพลวัตรที่ไม่รู้จบ เกิดขึ้นโดยผ่านการบวนการ ขั้นตอน 4 ดังที่นาโกะได้อธิบายว่า (อ้างอิงใน ยูวูซุ ทินนะลักษณะ, (204-196 : 2549)

(1) การพบกัน (Socialization) ระหว่างนักออกแบบและช่างหัตถกรรม รู้สึกได้ว่ามีบางอย่างร่วมกัน

(2) เผยแพร่ (Externalization) การนำเอาประสบการณ์ความรู้ ความคิดภายในตัวช่างท้องถิ่นและนักออกแบบออกมาแลกเปลี่ยนระหว่างกัน

(3) บูรณาการ (Combination) การออกแบบภายใต้ข้อจำกัด และช่างท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น

(4) ปฏิบัติร่วมกัน (Internalization) การสร้างต้นแบบโดยช่างท้องถิ่นพัฒนาร่วมกับนักออกแบบโดยโครงสร้างของการเกิดองค์ความรู้ทางภูมิปัญญานี้ จะเป็นลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบหมุนเป็นวงกลมดังภาพ

เมื่อนักออกแบบศึกษาภูมิปัญญากับกลุ่มบุคคลคนอื่น หรือกลุ่มบุคคลที่มีขึ้นไปเรื่อยๆ ทำให้นักออกแบบมี 3 และ 2 ครอบองค์ความรู้รอบที่หลากหลายนั่นจะเป็นการเริ่มวนหรือมีประสบการณ์ เกิดองค์ความรู้ที่กว้างขวางและเชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบของงานออกแบบทางภูมิปัญญามากขึ้น ส่วนช่างท้องถิ่นก็ได้รับองค์ความรู้การพัฒนาแบบและมีการสร้างสรรค์รูปแบบองค์ความรู้ที่จะกล้าปรับเปลี่ยนที่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้ย่นรูปแบบภูมิปัญญาให้มีความร่วมสมัยมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น ธรรมชาติของการพบกันระหว่างนักออกแบบกับผู้รู้ทางภูมิปัญญาในแต่ละด้านจะทำให้เกิดองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ก้าวหน้า ก่อให้เกิดงานออกแบบที่ร่วมสมัยและเป็นสากลมากขึ้น

2.4.8.2 กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจมีกระบวนการที่แตกต่างจากการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบ้าง ในช่วงต้นทางของการออกแบบที่มุ่งเน้นในรายละเอียดที่โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นจะมุ่งหาอัตลักษณ์ โดยการจัดการใน แตกต่างกัน การสร้างสรรค์ผลงานออกแบบที่ดีจะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง และยังเป็นการสร้างผลกระทบทางบวกให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนได้ เช่น ภาพลักษณ์ชุมชน เรื่องราวคุณค่าของการสืบทอดภูมิปัญญาจากอดีต ด้านแรงงาน ฝีมือ การแก้ไขปัญหาเรื่องวัสดุในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ความสามัคคีในชุมชน ตลอดจนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่สังเกตได้ในตัวผลิตภัณฑ์

ดังนั้นการออกแบบจำเป็นต้องตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

(1) การสร้างแรงบันดาลใจจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (Inspiration & Appreciation) ซึ่งเป็นการศึกษาคุณค่าเชิงรูปธรรม (Tangible) ได้แก่ ลวดลาย รูปสัญลักษณ์ รูปทรง สี สัน ตลอดจนพื้นผิวและวัสดุ และคุณค่าเชิงนามธรรมของผลิตภัณฑ์ (Intangible) เช่น ความซาบซึ้งในเรื่องราว คุณค่าและความหมาย จิตวิญญาณที่แฝงอยู่ในภูมิปัญญา ปรัชญาแนวคิด การแก้ปัญหาเชิงความคิด เชิงช่าง อาจจัดรวบรวมอยู่ในลักษณะของผังภาพแสดงอารมณ์หรือ Mood Board

(2) การตัดทอนรายละเอียด พื้นผิว ลวดลายของรูปทรง ให้เข้าสู่โครงสร้างรูปทรงที่มีความเรียบง่าย (Simplicity Form) โดยพิจารณาใช้โครงสร้างเรขาคณิตเป็นพื้นฐาน เบื้องต้นก่อนจะใช้รูปทรงอิสระในรูปแบบอื่นเพื่อสร้างทางเลือก (Solution) ให้รูปทรง ในขั้นตอนนี้ยังลดบทบาทสัญญาณของรูปทรงให้มีความเรียบง่ายมากขึ้นเท่าไร (Intangible) ของผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความโดดเด่นมากขึ้นเท่านั้น และยังช่วยเพิ่มทางเลือกในการออกแบบสร้างสรรค์รูปทรงรูปทรงในกระบวนการถัดไปให้มีความหลากหลายและมีความเป็นสากลขึ้นอีกด้วย ความเรียบง่ายของรูปทรงนี้จะช่วยให้ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์อยู่ได้นานหลุดพ้นจากช่วงเวลาดีที่ปัจจุบัน และสามารถคงอยู่ได้ในอนาคต

(3) การถ่ายทอดสัญญาณรูปทรงองค์ประกอบต่างๆ (Elements Design and Principles) โดยถอดองค์ประกอบต่างๆ จากรูปทรงเป็นจุดเส้นระนาบ รูปทรงใหม่ เป็นลวดลายหรือเป็นพื้นผิว เปรียบเสมือนการเรียบเรียงองค์ประกอบใหม่ ปรับสัดส่วนใหม่ ประกอบสร้างรูปลักษณ์รูปทรงขึ้นใหม่ ให้เกิดความรู้สึกใหม่ บรรยากาศใหม่ เพื่อสร้างความแตกต่าง ความเป็นปัจเจกหรือความอัตลักษณ์ในขั้นตอนนี้จะเพิ่มศักยภาพให้กับงานออกแบบและช่วยขยายกรอบการออกแบบจากผลิตภัณฑ์สู่งานออกแบบประเภทอื่นๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ในขั้นตอนนี้ จะปรับเปลี่ยนสัญญาณรูปทรงและก้าวผ่านบรรยากาศเดิมๆ สู่นวัตกรรมการออกแบบทางแบบสิ่งอื่นๆ ได้อีกมากมาย ถือเป็นการจัดเตรียมองค์ประกอบขั้นสูงเพื่อใช้ในการออกแบบทางกายภาพได้อย่างกว้างขวาง เป็นการขยายขอบเขตในการทำงานออกแบบสู่งานออกแบบประเภทอื่นๆ ต่อไปอย่างไร้ขอบเขต เช่น การออกแบบกราฟิก การออกแบบอัตลักษณ์องค์กร การออกแบบลวดลายผ้า ฯลฯ

(4) การออกแบบเพื่อประสานพฤติกรรม และประโยชน์ใช้สอยในรูปแบบใหม่ (Functional) จะเป็นขั้นตอนที่เน้นการวิเคราะห์ ในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องพิจารณาจากความสะดวกคล่องของรูปทรงกับการใช้สอยด้วย อาจใช้การพิจารณาในประเด็นของ Osborn's checklist เพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้แก่ การเปลี่ยนวิธีใช้ การพลิกมุมมอง การเพิ่มคุณสมบัติ การลดคุณสมบัติ การแทนที่ด้วยสิ่งใหม่ การลำดับรูปแบบใหม่การพลิกกลับ การผสมผสาน ฯลฯ

(5) การผลิตต้นแบบ (Prototype) เพื่อตรวจประเมินและดูผลพิจารณาของการออกแบบในด้านต่างๆ ได้แก่ รูปลักษณ์ความสวยงาม ความสอดคล้องกับพฤติกรรม ความเหมาะสมวัสดุการลดต้นทุนการผลิต ฯลฯ กระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาทั้งหมดปรากฏอยู่ในแผนผังต่อไปนี้โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 จนถึงขั้นที่โดยอาจปรับลดกระบวนการหนึ่ง อาจใช้ ก็ยังสามารถทำได้หากสามารถควบคุมผลลัพธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ โดยเมื่อถึงขั้นที่ใหม่ จะสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์จากภูมิ 1 กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์โดยวนกลับมาขั้นที่) ปัญหาที่เป็นกลุ่ม Collection) หรือพัฒนาให้แตกต่างหลากหลายต่อไปได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

สรุปกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

นจากการลองผิดลองถูกเพื่อดำรงชีวิตในสมัยโบราณช่วงแรกเริ่มของศิลปะพื้นบ้านอาจเริ่มต้นหรือเพื่อความอยู่รอด ไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแน่นอน เป็นรูปแบบของการสร้างสรรค์ จากข้อจำกัดต่างๆหรือเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักนั่นเอง ต่อมาเมื่อโลกพัฒนาขึ้น มนุษย์และสังคมมีอารยะวัฒนธรรมและประเพณีจึงเบ่งบาน ลวดลาย วิจิตร ความงามที่ละเอียดลออจึงเพิ่มเติมเข้าไป มาในยุคสมัยปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยได้ถูกระบบอุตสาหกรรมแทนที่ในการผลิตเป็นหลัก ดังนั้น ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมต่างๆ จึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นสิ่งของที่มุ่งเน้นการระดับตกแต่ง การสร้างบรรยากาศ และอัตลักษณ์ความเป็นไทยมากกว่ามุ่งเน้นที่ประโยชน์ใช้สอย ดังนั้น กระบวนการออกแบบงานแบบทางภูมิปัญญาจึงแตกต่างจากงานออกแบบทางอุตสาหกรรม โดยวัตถุประสงค์ก็เพื่อคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างครบถ้วนหากแต่มีความร่วมสมัยและเหมาะสมกับบริบทปัจจุบันนั่นเอง

2.5 ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.5.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สุภางค์ จันทวานิช กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่นำแนวคิด 2 ประการ มาผสมผสานคือการปฏิบัติการ (Action) ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่โครงการวิจัยจะต้องดำเนินการ และคำว่ามีส่วนร่วม (Participation) อันเป็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา หรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนกระทั่งสิ้นสุดการวิจัย โดยมีความหมายถึง วิธีการที่ให้ผู้ถูกวิจัยหรือชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหาของการดำเนินการ การช่วยให้ข้อมูลและการช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลจากการทำวิจัยทุกขั้นตอนชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญห าระบวนการวิจัยจึงดำเนินไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างชาวบ้านกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้นๆส่วน กระบวนการสังเคราะห์ ส่วนกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในเชิงวิภาษ (Dialectic) ซึ่งชาวบ้านจะค่อยๆเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้วยวิธีการวิจัยเช่นนี้ข้อมูลที่ได้จึงมีความชัดเจน สะท้อนความคิดอ่าน ตลอดจนนิสัยใจคอของชาวบ้าน สะท้อนความต้องการและแบบแผนในการดำเนินชีวิตของเขา การวิจัยแบบนี้จึงเป็นวิธีการที่สนับสนุนให้ชาวบ้านหรือตัวแทนในชุมชนเป็นคนสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับตนเองและชุมชน โดยการศึกษาเรียนรู้หาข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ โดยการร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ พร้อมทั้งการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ ประกอบกับการใช้ภูมิปัญญาและทุนที่มีอยู่ในชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ นอกจากจะส่งผลดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาของผลงานวิจัย และอีกทางหนึ่งการวิจัยยังเป็นส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย ซึ่งสามารถเป็นตัวนำของการพัฒนาลงสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2531 : 67)

ขนิษฐา กาญจนสินนท์ ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การวิจัยที่พยายามศึกษาชุมชน โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา วางแผนและดำเนินการตามแผนในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการดำเนินการประเมินผล โดยที่ทุกขั้นตอนกตังกล่าวสมาชิกชุมชนเข้าร่วมด้วย อันเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาตนเอง ในการทำงานพัฒนา (ขนิษฐา กาญจนสินนท์. 2536)

อุทัย ดุลยเกษม กล่าวไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประชาชนซึ่งเคยเป็นประชากรของการวิจัย กลับบทบาทมาเป็นผู้ร่วมในการทำวิจัย โดยเข้ามามีบทบาท ส่วนร่วมตลอดกระบวนการวิจัย (อุทัย ดุลยเกษม. 2538 : 89)

นิตยา เงินประเสริฐศรี กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of Development) โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นอยู่ไปสู่สิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม โดยหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่กระบวนการวิจัยซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกลุ่มผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนี้กระบวนการวิจัยจะต้องเป็นประชาธิปไตย Stakeholders ยุติธรรม มีอิสระ และส่งเสริมคุณค่าของชีวิต และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้าร่วมสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของตน ทรัพยากรที่มีอยู่ อุปสรรคและปัญหาที่ปรากฏอยู่ ตรวจสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ (นิตยา เงินประเสริฐศรี. 2544 : 66-67)

ภาพที่ 2.100 การแสดงความคิดเห็นแบบกลุ่มของชาวบ้าน ไท ยวน สีคิ้ว โดย ชูชัย ปรีกษา

ภาพที่ 2.101 ผู้วิจัยได้ร่วมพูดคุยกับ นักวิชาการ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพถ่ายโดย วุฒิชัย ศรีมิตร วันที่ 21 กันยายน 2560

สรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ทำการวิจัย ร่วมกับชาวบ้าน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆในงานวิจัย เช่น การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบกลุ่ม ตลอดจนไปถึงการเข้ามามีบทบาทในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย ยวน สีคว

2.5.2 หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

โดยหลักการนั้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation) การให้การศึกษา (Education) และการกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) เพื่อที่จะให้กลุ่มผู้ถูกกดขี่หรือด้วยโอกาสในสังคมได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างหลายฝ่าย อันเป็นการสร้างความรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีหลักการสำคัญที่ให้ความเคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนจนระบบการสร้างความรู้ ซึ่งแตกต่างไปจากของนักวิชาการ โดยประกอบด้วย

(1) ปรับปรุงความสามารถและพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ด้วยการส่งเสริมยกระดับนักศึกษาและพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดการวิเคราะห์/สังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของตนเอง ซึ่งเป็นการนำเอาศักยภาพเหล่านี้มาใช้ประโยชน์

(2) ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ชาวบ้าน ตลอดจนมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสม

(3) สนใจปริทัศน์ของชาวบ้าน โดย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับประเด็นปัญหา

(4) การปลดปล่อยแนวความคิดเพื่อให้ชาวบ้านและคนยากจนด้วยโอกาสสามารถมองความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเสรี มองสภาพการณ์และปัญหาของตนเอง วิเคราะห์วิจารณ์ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.5.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

(1) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งเข้ามาร่วมศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งการหาประเด็นปัญหาเชิงพัฒนา และวรรณกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนตนมิใช่รอคอยแต่นักวิจัยและนักพัฒนามาดำเนินการให้

(2) เพื่อให้ได้ข้อมูลความเป็นจริง แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม หรือมีความพอดีกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้น

(3) เพื่อให้มีการขับเคลื่อนมวลสมาชิกเข้าด้วยกัน เป็นกระบวนการของผู้มีความรับผิดชอบร่วมกัน เรียนรู้ด้วยกันและแก้ไขปัญหาไปพร้อมกัน

2.5.4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นวิธีการ (Means) สำคัญที่จัดว่าเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่ง และเป็นสาระสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมรูปแบบ มีทั้งกับประการใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากทัศนะของ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ ซึ่งมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิของ

ประชาชนต่อการตัดสินใจโดยนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (Allocation) และการใช้ประโยชน์ (Utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผนเพื่อการกินดีอยู่ดี และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึงซึ่งการพัฒนาให้คนจน ได้รับประโยชน์เพื่อการผลิต การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริการทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออก ซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นโดยเน้นการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามาส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้โดยมิใช่การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก ตามนิยามที่กล่าวถึงนี้ การมีส่วนร่วมทางของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคม ไม่ว่าจะในบริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงพัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาในการกำหนดชีวิตของตนเองเป็นตัวของตนเอง ในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี นอกจากนี้การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากร ควบคุมการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ แสวงหาทางเลือก หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้มีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนคือ เป็นผู้กำหนดความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน และเป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐานและบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ในเชิงทฤษฎีแล้ว การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานั้น มีหลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งเป็น การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนร่วมกัน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วยการกระตุ้นให้ประชาชนได้เรียนรู้สภาพของชุมชน วิถีชีวิต สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำและประกอบการศึกษาพิจารณาวางแผนงานวิจัย มิติที่สอง ร่วมวางแผนเป็นการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนแล้ว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาปัญหาสาเหตุของปัญหาเรียบร้อยแล้วก็นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะใช้เพื่อการวิจัย มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาหรือเป็นขั้นตอนปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุนวัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดการแจกจ่ายผลประโยชน์จากกิจกรรมการวิจัยในชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียม เสมอภาคกัน และมิติที่ห้า

เป็นการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัย และผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป การเปิดให้ประชาชนหรือชาวบ้านที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการวิจัยนั้น นับได้ว่าเป็นคุณค่าโดยแท้ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบนี้ ซึ่งก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนา (ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. 2527 : 2)

2.6 พฤติกรรมผู้บริโภค

2.6.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค

แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคต้องการจะให้นักศึกษามีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไปการศึกษาในตอนนี้จะศึกษาถึงลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและตัวแบบต่างๆ ในพฤติกรรมผู้บริโภค

ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมผู้บริโภคจะมีความหมายครอบคลุมสาระสำคัญอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ การกระทำของแต่ละบุคคล การได้รับและการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจและกระบวนการตัดสินใจ

การกระทำของแต่ละบุคคลเป็นการเน้นพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แตกต่างกันไปในตนเอง การได้รับและการใช้สินค้าของผู้บริโภคเป็นเรื่องปกติวิสัยที่จะต้องอุปโภคบริโภคสินค้า ส่วนในเรื่องของกระบวนการตัดสินใจได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคจะซื้อสินค้าอะไรก็ตามแต่จะผ่านขั้นตอนของการตัดสินใจซึ่งประกอบด้วย การตระหนักถึงปัญหา การค้นหา การประเมินผลทางเลือก ทางเลือก และผลได้

2.6.2. ส่วนประสมทางการตลาด

2.6.2.1 ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix: 4'Ps) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการตลาดการจะทำให้กาดำเนินงานของกิจการประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับ การปรับปรุงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมของส่วนประสมทางการตลาด

2.6.2.2 ส่วนประกอบในการส่งเสริมการขาย (Promotional Contents) เกี่ยวข้องกับการโฆษณา การสร้างตราสินค้า จุดที่จัดทำประกันภัย การขายตรง การขายส่วนบุคคล การทดแทนสินค้า การส่งเสริมการขาย การโฆษณาตามเพศ ความจงรักภักดีในตลาด การตลาดเพื่อสาธารณณะ การตลาดผ่านมือถือ กาดั้งราคาสินค้าลูกค้าระดับสูง (Premiums) การให้รางวัล Corporate Anniversary, On-Hold Messaging

2.6.2.1 ส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย

(1) Product: สินค้า หรือบริการ โดยพิจารณาจากการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

(2) Price: ความเหมาะสมของราคากับคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับ เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งอื่นๆ

(3) Place: สถานที่จัดจำหน่าย หรือช่องทางในการจัดจำหน่าย ซึ่งพิจารณาจากความสะดวกและปริมาณของลูกค้า

(4) Promotion: การส่งเสริมการขาย ที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อสินค้า สื่อส่งเสริมการขาย (Promotional Media) เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์ การพิมพ์และกระจาย สื่อ

ผ่านออนไลน์เคเบิลทีวี การประชาสัมพันธ์นอกบ้าน อินเทอร์เน็ต จุดขายหน้าร้าน การจัดการสินค้า การตลาดยุคดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ในเกม การสาธิตสินค้า การส่งเสริมการขายแบบปากต่อปาก การมีตัวแทนผลิตภัณฑ์

การตลาดแบบ Drip และการจัดการสินค้าที่สามารถติดตามและมองเห็นได้ ปัจจุบันได้เพิ่มส่วนประสมทางการตลาดเป็น 7Ps โดยเพิ่มขึ้น 3Ps คือ

(5) People: ความรู้ความสามารถ และความน่าเชื่อถือของบุคลากร

(6) Physical Evidence/Environment : สิ่งที่ปรากฏต่อสายตาลูกค้า เช่น สี รูปร่าง แพ็คเกจ บรรยากาศภายในร้าน

(7) Process: กระบวนการในการจัดการด้านการบริการ ที่จะทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและเกิดความภักดีในตัวสินค้า

2.6.3. ความสำคัญของพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภคนับได้ว่ามีความสำคัญต่อนักการตลาดเป็นอย่างมาก โดยพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นเป้าหมายหลักที่นักการตลาดให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะถือได้ว่าพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ถ้านักการตลาดนำสินค้าออกสู่ตลาดโดยไม่มีวิเคราะห์ตลาดอย่างเพียงพอแล้วเชื่อได้ว่านักการตลาดผู้นั้นไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายทางการตลาดได้เลย

ในการที่นักการตลาดได้เน้นพฤติกรรมของผู้บริโภค ก็ควรที่จะใช้ผู้บริโภคเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาพฤติกรรม ไม่ใช่ใช้เกณฑ์ของตัวเองที่จะพิจารณาพฤติกรรมผู้บริโภค นักการตลาดจะต้องติดตามอยู่เสมอว่าผู้บริโภคมีความต้องการอย่างไร มีความต้องการจะเห็นและจะถึงอะไรบ้าง และไม่ต้องการที่จะเห็นและจะฟังอะไรบ้าง และเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นที่นักการตลาดจะต้องวิจัยสิ่งจูงใจและพฤติกรรมผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวจะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและเป็นอิทธิพลที่ถูกกฎหมายด้วย และประการสุดท้ายนักการตลาดจะต้องศึกษาถึงผู้บริโภคเพื่อจะได้เสนอขายสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุด

2.6.4. เหตุผลในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค

มีเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนดังนี้คือการศึกษากฎพฤติกรรมผู้บริโภค

2.6.4.1 เพื่อประโยชน์ต่อการตลาด การศึกษากฎพฤติกรรมผู้บริโภคจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานทางการตลาด เพราะว่าพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นเป้าหมายหลักนั่นเอง เป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลโอกาสตลาดใหม่ โดยที่นักการตลาดจะต้องศึกษาว่าพฤติกรรมผู้บริโภคอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่า นักการตลาดจะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด ในการประเมินผลโอกาสตลาดใหม่ควรจะต้องคำนึงถึงการเคลื่อนย้ายประชากรตามเขตภูมิศาสตร์ การเคลื่อนย้ายประชากรทางสังคม และการเคลื่อนย้ายทางจิต ซึ่งการเคลื่อนย้ายทั้ง 3 ลักษณะนี้ มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภคเป็นประโยชน์ต่อการเลือกส่วนแบ่งตลาด เนื่องจากผู้บริโภคย่อมจะมีพฤติกรรมที่เหมือนกันและต่างกันไป จึงทำให้นักการตลาดสามารถจะเลือกเข้าส่วนแบ่งตลาดที่ตนต้องการได้เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านกลยุทธ์ การศึกษากฎพฤติกรรมผู้บริโภคจะสามารถนำมาใช้เป็นหลักหรือแนวทางที่จะกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดได้เป็นอย่างดี ดังนั้นนักการตลาดจึงต้องวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคโดยเน้นที่สาเหตุมากกว่า “ผลลัพธ์” กล่าวคือ วิเคราะห์ว่าอะไรเป็นสาเหตุในเรื่องนั้น เช่น อะไรเป็นสาเหตุของ

แนวโน้มยอดขายเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกิจการร้านค้าปลีก ในการค้าปลีกให้กับผู้บริโภคนั้น จำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างมาก เพราะว่าโดยลักษณะของการค้าปลีกนั้นเป็นการขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง ดังนั้นพฤติกรรมผู้บริโภคจึงอิทธิพลต่อผู้ค้าปลีกอย่างมาก

2.6.4.2 เพื่อเพิ่มความสนใจในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภค ในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภครู้สึกยังมีเหตุผลที่ว่าเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของผู้บริโภค ซึ่งในระบบการค้าหรือระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมได้เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการเลือกซื้อสินค้าอย่างมากมาย จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริโภคควรที่จะได้รับการปกป้องในเรื่องของคุณภาพสินค้าและสารสนเทศต่างๆ ที่จะได้รับควรจะมีคุณภาพถูกต้องไม่เป็นการหลอกลวง นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมือสำหรับนโยบายสาธารณะ กล่าวคือ นักการตลาดที่จะนำสินค้าได้ออกสู่ตลาด ก็ควรจะคำนึงว่ามีผลกระทบต่อสาธารณะ เมื่อผู้บริโภคได้ใช้สินค้านั้นไปแล้ว

2.6.5. ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภคตามรูปท1.2 เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค (Consumer) ลักษณะการดำเนินชีวิต (Life Style) และประสบการณ์ (Experience) ต้องเรียนรู้ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.6.5.1 ส่วนบุคคล (Personal) รวมถึง อายุ อาชีพ และการศึกษา

2.6.5.2 วัฒนธรรม (Culture) รวมถึง สถานะทางสังคมชั้นของสังคมและวัฒนธรรม
กลุ่มย่อย

2.6.5.3 จิตวิทยา (Psychological) รวมถึง แรงจูงใจ การยอมรับ การยอมรับและทัศนคติ

2.6.5.4 สังคม (Social) รวมถึง กลุ่มอ้างอิงทางสังคม บทบาทหน้าที่ทางสังคม สถานะ และชนิดของครอบครัว

2.6.5.5 สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รวมถึง ไลน์ ยูทูบ เฟสบุค และทวิตเตอร์

2.6.5.6 การตอบสนองลูกค้า (Customer's Response) รวมถึง เลือกตราสินค้า เวลาในการซื้อ การซื้อซ้ำ และช่วงเวลาในการซื้อ

2.6.5.7 การตลาด (Marketing) รวมถึง กลยุทธ์การตลาด การส่งเสริมการขาย การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสื่อสาร

2.6.5.8 สภาพแวดล้อม (Environment) รวมถึง เทคโนโลยี เศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และการเมือง

2.6.6 ตัวแบบพฤติกรรมผู้บริโภค

ในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคได้มีการคิดสร้างตัวแบบพฤติกรรมผู้บริโภคขึ้นมา เพื่อใช้อธิบายขั้นตอนต่างๆ ของพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งตัวแบบนี้ว่ามีประโยชน์ต่อนักการตลาดดังนี้

2.6.6.1 ใช้เป็นข้ออ้างอิงในการทำวิจัย

2.6.6.2 ช่วยในการวิจัยและค้นหา

2.6.6.3 ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อโครงสร้างทฤษฎี

2.6.6.4 ช่วยในการอธิบายถึงผลปฏิบัติงานในระบบ

2.6.6.5 ช่วยให้ผู้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมีความเข้าใจในตัวแปรต่างๆ

โดยได้มีนักพฤติกรรมผู้บริโภคได้สร้างตัวแบบออกมามากมายเพื่อจะใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภคซึ่งประกอบด้วย

2.6.6.5.1 Engle, Kollat และ Blackwell เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งกระตุ้นทางการตลาด ความเชื่อ ทศนคติ ความสนใจ และการดำเนินชีวิต

2.6.6.5.2 Kotler เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่าง ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยอื่นๆ

2.6.6.5.3 Nicosia เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่าง ตัวกระตุ้น ทศนคติ การจูงใจ และพฤติกรรมการซื้อ

2.6.6.5.4 Howard-Sheth เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่าง คุณภาพ ราคา บริหาร และคุณค่า

2.6.7 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

2.6.7.1 ความหมายของการบริโภค

การบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึงการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ รวมถึงการนำสินค้าและบริการมาใช้ประโยชน์เพื่อการผลิตเป็นสินค้าและบริการอื่นๆ การบริโภคไม่ได้ความหมายถึงการรับประทานอาหารอย่างที่คนทั่วไปเข้าใจแต่เพียงอย่างเดียว การใช้สินค้าอื่นๆ และการใช้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งก็คือการบริโภคด้วยเช่นกัน เช่น การใช้บริการจากผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ การไปพบแพทย์เมื่อยามเจ็บป่วย การพักโรงแรม การท่องเที่ยว การขนส่ง การประกันภัย ฯลฯ จึงสรุปได้ว่าการกระทำทั้งหลายอันทำให้สินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งสิ้นเปลืองไปเพื่อเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ถือเป็นการบริโภคทั้งสิ้น

2.6.7.2 ประเภทของการบริโภค

การแบ่งประเภทของการบริโภคตามลักษณะของสินค้าสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.6.7.2.1 การบริโภคสินค้าไม่คงทน (Nondurable Goods Consumption) คือการบริโภคสิ่งของชนิดใดชนิดหนึ่งแล้วสิ่งของชนิดนั้นจะสิ้นเปลืองหรือใช้หมดไป การบริโภคลักษณะนี้เรียกว่าการทำลาย (Destruction) เช่น การบริโภคน้ำ อาหาร ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ

2.6.7.2.2 การบริโภคสินค้าคงทน (Durable Goods Consumption) คือการบริโภคสิ่งของอย่างใด อย่างหนึ่งโดยสิ่งของนั้นยังคงใช้ได้อีก การบริโภคลักษณะนี้เรียกว่าการลดลง (Diminution) เช่น การอาศัยบ้านเรือน การใช้รถยนต์ พัดลม โทรทัศน์ ฯลฯ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสินค้าคงทนเหล่านี้จะใช้แล้วไม่หมดไปในทีเดียว แต่ก็ค่อยๆ สึกหรอไป จนในที่สุดจะไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก 3 ปัจจัยที่ใช้กำหนดการบริโภค

ถึงแม้ว่าความต้องการบริโภคสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคแต่ละรายจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็พอจะสรุปได้ว่าตัวกำหนดการบริโภคหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและโดยรวมมีระดับบริการนี้

(1) รายได้ของผู้บริโภค ระดับรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการของผู้บริโภค โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริโภคที่มีรายได้มากจะบริโภคมาก ถ้ามีรายได้น้อยก็จะบริโภคน้อย เช่น สมมติว่าเดิมนายรวยมีรายได้เดือนละ 50,000 บาท และนายรวยใช้รายได้ไปในการบริโภคร้อยละ 70 เก็บออมร้อยละ 30 เพราะฉะนั้นนายรวยจะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเป็นเงินเท่ากับ 35,000 บาท ต่อมาอีก 10 ปี ถ้านายรวยมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ 80,000 บาท และนายรวยยังคงรักษาระดับการบริโภคในอัตราเดิมคือบริโภคในอัตราร้อยละ 70 ของรายได้ที่ได้รับ นายรวยจะใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นเป็น 40,000 บาท ในทางกลับกัน ถ้านายรวยมีรายได้ลดลงเหลือเพียงเดือนละ 40,000 บาท นายรวยจะใช้จ่ายในการบริโภคเป็นงาน 28,000 บาท (ร้อยละ 70 ของรายได้) จะเห็นได้ว่าระดับรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อระดับของการบริโภค

(2) ราคาของสินค้าและบริการ เนื่องจากระดับราคาของสินค้าและบริการเป็นตัวกำหนดอำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในมือของผู้บริโภค นั่นคือ ถ้าราคาของสินค้าหรือบริการสูงขึ้นจะทำให้อำนาจซื้อของเงินลดลงส่งผลให้ผู้บริโภคบริโภคสินค้าหรือบริการได้น้อยลง เนื่องจากเงินจำนวนเท่าเดิมซื้อสินค้าหรือบริการได้น้อยลง ในทางกลับกัน ถ้าราคาของสินค้าหรือบริการลดลงอำนาจซื้อของเงินจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคสามารถบริโภคสินค้าหรือบริการได้มากขึ้น ด้วยเหตุผลทำนองเดียวกันกับข้างต้น

(3) ปริมาณเงินหมุนเวียนที่อยู่ในมือ กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมียุเงินหมุนเวียนอยู่ในมือมากจะจูงใจให้ผู้บริโภคบริโภคมากขึ้น และถ้ามีเงินหมุนเวียนอยู่ในมือน้อยก็จะบริโภคได้น้อยลง

(4) ปริมาณของสินค้าในตลาด ถ้าสินค้าหรือบริการในท้องตลาดมีปริมาณมาก ผู้บริโภคจะมีโอกาสในการจับจ่ายใช้สอยหรือบริโภคได้มาก ในทางกลับกัน ถ้ามียุเงินน้อยก็จะบริโภคได้น้อยตาม

(5) การคาดคะเนราคาของสินค้าหรือบริการในอนาคต จะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคกล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคราคาในอนาคตของสินค้าหรือบริการจะสูงขึ้น ผู้บริโภคจะเพิ่มการบริโภคในปัจจุบัน (ลดการบริโภคในอนาคต) ตรงกันข้าม ถ้าคาดว่าราคาของสินค้าหรือบริการจะลดลงผู้บริโภคระมัดการบริโภคในปัจจุบันลง (ลดการบริโภคในอนาคต) จะเห็นได้ว่าการคาดคะเนราคาของสินค้าหรือบริการในอนาคตจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการตัดสินใจเลือกบริโภคหรือระดับการบริโภคในปัจจุบันและจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการตัดสินใจเลือกบริโภคหรือระดับการบริโภคในอนาคต

(6) ระบบการค้ำและการชำระเงิน เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการตัดสินใจในการเลือกบริโภคของผู้บริโภค กล่าวคือ ถ้าเป็นระบบการซื้อขายด้วยเงินผ่อน

ดาวนั้ต่ำ ผ่อนระยะยาว จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการบริโภคให้กับผู้บริโภคมากขึ้น นั่นคือ ผู้บริโภคสามารถบริโภคโดยไม่ต้องชำระเงินในงวดเดียวมีเงินเพียงส่วนหนึ่งในการดาวนั้ก็สามารถซื้อหาสินค้าและบริการมาบริโภคได้ โดยเฉพาะสินค้าหรือบริการที่มีราคาสูง เช่น บ้าน รถยนต์ ฯลฯ ตรงกันข้ามถ้าไม่มีระบบซื้อขายแบบเงินผ่อน คือผู้บริโภคจะต้องชำระเงินค่าสินค้าตามราคาในงวดเดียว ผู้บริโภคอาจไม่สามารถซื้อหาหรือบริโภคสินค้าหรือบริการนั้นๆ ได้

นอกจากที่กล่าวข้างต้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา ฤดูกาล เทศกาล รสนิยม หรือความชอบส่วนตัวของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น ในเทศกาลกินเจถ้าผู้บริโภครับประทานอาหารเจ ผู้บริโภคจะไม่บริโภคเนื้อสัตว์ โดยจะหันมาบริโภคพืชผักผลไม้แทน หรือในวัยเด็ก ส่วนใหญ่เด็กๆ มักจะชอบบริโภคลูกอม ลูกกวาด ขนม มากกว่าเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ (อายุ) เป็นต้น

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการศึกษาพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุดจากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

2.6.7.3 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคในทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมผู้บริโภคนั้นเราออกได้รทที่แบ่งส่วนการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

2.6.7.3.1. Cardinal Approach : ความพึงพอใจ สามารถวัดออกมาเป็นหน่วยได้

2.6.7.3.2. Ordinal Approach : วัดเป็นลำดับของความพึงพอใจ เช่น ชอบสีแดง มากกว่าสีน้ำเงิน

ซึ่งหากเราจะพิจารณาเฉพาะเรื่องของผู้บริโภคแล้วก็คงจะมีความเข้าใจตรงกันว่าผู้บริโภคนั้นจริงๆ แล้วก็คือผู้ซื้อนั่นเอง ซึ่งสิ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องก็คือเรื่องของความต้องการคือเส้นอุปสงค์ (Demand) ซึ่งลักษณะของเส้นอุปสงค์นั้นจะเป็นไปตามกฎของอุปสงค์ที่ว่าปริมาณและราคามีความสัมพันธ์กันแบบแปรผกผันกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคนั้น จะต้องตั้งอยู่บนข้อสมมุติฐานที่ว่าผู้บริโภคจะซื้อสินค้าที่ตนเองพอใจมากที่สุด (Maximize Satisfaction) สืบเนื่องมาจากรายได้ของผู้บริโภคแต่ละคนนั้นมีจำกัด (Limited in Budget) หรือมีไม่เท่ากันยังผลทำให้ผู้บริโภคนั้นต้องรู้จักการวางแผน (Planning) ในการซื้อจำนวนสินค้า และบริการที่ผู้บริโภคจะซื้อนั้นสามารถแบ่งออกเป็นหน่วยย่อยๆ ได้ เช่น ส้ม 1 กิโลกรัม สามารถแบ่งออกเป็นแต่ละผลได้

ในการเลือกสินค้า และบริการนั้นปัจจัยภายนอก เช่น รสนิยม แฟชั่น นิยม รายได้ ฯลฯ จะต้องไม่นำเข้ามาเกี่ยวข้อง สิ่งที่น่ามาพิจารณาก็คือ เฉพาะราคา และปริมาณของสินค้าของสินค้า และบริการที่กำลังพิจารณาอยู่เท่านั้น ผู้บริโภคจะต้องมีความรู้ในตัวของตัวเองของสินค้า และบริการในด้านคุณภาพเป็นอย่างดีทั้งนี้คือผู้ขายไม่สามารถหลอกลงได้

2.6.8 วิธีการวิเคราะห์อรรถประโยชน์

อรรถประโยชน์ในการวิเคราะห์ (Utility Approach) นั้นสิ่งที่เราควรที่จะต้องรู้จักควรมีดังต่อไปนี้

ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าหรือบริการชนิด อรรถประโยชน์ หมายถึง นั้นๆ สินค้าหรือบริการจะให้อรรถประโยชน์มากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของ

ผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าหรือบริการนั้น ถ้ามีความต้องการมาก สินค้าหรือบริการจะให้อรรถประโยชน์จากการบริโภคมาก ตรงกันข้าม ถ้ามีความต้องการน้อย สินค้าหรือบริการจะให้อรรถประโยชน์จากการบริโภคน้อย

ซึ่งในวิธีนี้เราสามารถที่จะวัดความพอใจของผู้บริโภคออกมาเป็นหน่วยได้ เช่น นายไก่ ได้ทานไข่เจียวแล้วมีความพึงพอใจหรือมีอรรถประโยชน์เท่ากับ 10 หน่วย เป็นต้น ซึ่งในค่าตัวเลขของอรรถประโยชน์นั้นหากมีค่ามาก ก็ย่อมแสดงว่าสินค้าและบริการชนิดนั้นย่อมมีอรรถประโยชน์มาก แต่ในทำนองกลับกัน หากค่าตัวเลขของอรรถประโยชน์นั้นมีค่าน้อยย่อมหมายถึงสินค้าชนิดนั้นมีอรรถประโยชน์หรือสร้างความพึงพอใจได้น้อยแก่ผู้บริโภคสินค้านั้น แต่เราต้องไม่ลืมว่าในการศึกษาอรรถประโยชน์ในส่วนของเศรษฐศาสตร์ จุลภาคนั้นเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นก็แสดงว่าอรรถประโยชน์ของคนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน สินค้า หรือบริการที่สร้างความพอใจแก่คนหนึ่งมาก ก็ไม่ได้หมายความว่าสร้างพอใจแก่อีกบุคคลหนึ่งได้มากเช่นเดียวกัน เช่น นายไก่ชอบทานไข่เจียว แต่นายไข่ ไม่ชอบ ดังนั้น อรรถประโยชน์ของไข่เจียวในแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่ากัน

2.6.8.1 อรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวม

2.6.8.1.1 อรรถประโยชน์รวม (Total Utility :TU) หมายถึง ผลรวมของอรรถประโยชน์ทั้งหมดที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งตั้งแต่หน่วยแรกจนถึงหน่วยที่กำลังพิจารณาในขณะนั้น

2.6.8.1.2 อรรถประโยชน์เพิ่ม (Marginal Utility :MU) หมายถึง อรรถประโยชน์หรือความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับเพิ่มขึ้น เมื่อบริโภคสินค้าหรือบริการชนิดนั้นเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย

$$MU_n = TU_n - TU_{n-1}$$

$$TU_n = U_1 + U_2 + \dots + U_n$$

หรือ

$$TU_n = MU_1 + MU_2 + \dots + MU_n$$

โดยที่ : MU_n = อรรถประโยชน์เพิ่มจากการบริโภคสินค้าหน่วยที่ n

U_n = อรรถประโยชน์จากการบริโภคสินค้าหน่วยที่ n

TU_n = อรรถประโยชน์รวมจากการบริโภคสินค้าหน่วยที่ n

สินค้าในแต่ละหน่วย เรียกว่า “ยูทิลิตี้” (Util) ความสัมพันธ์ของอรรถประโยชน์รวม (TU) และอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย (MU) สรุปได้ดังนี้ ในช่วงที่ค่า MU เป็นบวก ค่า TU จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ณ จุดที่ค่า MU เท่ากับศูนย์ ค่า TU จะมากที่สุดและในช่วงที่ค่า MU เป็นลบ ค่า TU จะลดลงเรื่อย ๆ

2.6.8.2 กฎการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์เพิ่ม (Law of Diminishing Marginal Utility) กล่าวว่าเมื่อผู้บริโภคได้สินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งมาบริโภคเพื่อบำบัดความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้ว อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายหรืออรรถประโยชน์เพิ่มที่ได้จากสินค้าหรือบริการนั้นๆ จะลดลงจนในที่สุดเมื่อได้รับสินค้าหรือบริการนั้นมากเกินระดับหนึ่งแล้ว อรรถประโยชน์หน่วยสุดท้าย หรืออรรถประโยชน์เพิ่มของสินค้าหรือบริการนั้นอาจจะเท่ากับศูนย์หรือติดลบได้

2.6.9 อิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

2.6.9.1 ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง ขอบเขตที่ใช้ในหลายๆ ทาง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อจะรู้ถึงค่านิยม ความคิด ทศนคติ และสัญลักษณ์อื่นๆ ของคนเราที่ได้สร้างพฤติกรรมขึ้นมา แล้วถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งต่อไป ซึ่งเห็นได้วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเรื่องทางสัญชาตญาณวัฒนธรรมจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ รูปธรรมและนามธรรม ลักษณะรูปธรรมนั้นสามารถจะมองเห็นได้ เช่น ความคิด ทศนคติ

) ผู้บริโภคทุกคนจะต้องมีการทำตัวให้เข้ากับสังคม Socialization เพราะว่าตัวผู้บริโภคจะต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม และขณะเดียวกันผู้บริโภคจะต้องผ่านการเรียนรู้วัฒนธรรมเพื่อจะรับเอาวัฒนธรรมเข้ามา (Accultustion)

2.6.9.2 แหล่งที่มาของบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นจากข้อสมมติฐานต่างๆ

ดังนี้

2.6.9.2.1 วัฒนธรรมเกิดจากแนวทางตอบสนองที่ได้เรียนรู้ ทางปฏิบัติใดที่มนุษย์ได้เรียนรู้และปฏิบัติอยู่เป็นประจำในการดำรงชีวิต ก็จะเป็นวัฒนธรรมที่ใช้ต่อกันมา

2.6.9.2.2 วัฒนธรรมเกิดจากค่านิยมที่มีการอบรมหรือสอนอยู่เสมอ วัฒนธรรมจะเกิดจากการค่านิยมที่มีการอบรมหรือสอนกันอยู่เสมอ จนเป็นที่ยอมรับในสังคม

2.6.9.2.3 วัฒนธรรมเกิดจากปรากฏการณ์ทางสังคม ในสังคมหนึ่งๆ ย่อมจะมีปรากฏการณ์เกิดขึ้นในลักษณะของกลุ่มคน ซึ่งสามารถจะกลายเป็นวัฒนธรรมได้

2.6.9.2.4 วัฒนธรรมเกิดจากการตอบสนองความพอใจ การกระทำอะไรก็ตามแต่ที่เป็นการตอบสนองความพอใจของคนในสังคมถือว่าเป็นวัฒนธรรม

2.6.9.2.5 วัฒนธรรมเกิดจากกระบวนการที่ปรับตัวอยู่เสมอ วัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นใหม่ได้ถ้ามีกระบวนการปรับตัวในสังคมเกิดขึ้น

2.6.9.3 การศึกษาวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมมีบทบาทต่อนักการตลาดที่จะใช้วิเคราะห์ว่าพฤติกรรมผู้บริโภคจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอย่างไร จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวัฒนธรรมเพื่อในการศึกษาวัฒนธรรมสามารถจะศึกษาได้ดังนี้

2.6.9.4 การศึกษางานสนามอย่างเข้มข้น เป็นการศึกษาที่เน้นงานสนามเป็นหลัก ได้แก่ การสังเกตจากกลุ่มคนเพื่อนำมาสังเคราะห์และสรุปผลของวัฒนธรรม และยังใช้การสังเกตผู้มีส่วนร่วมโดยการศึกษาวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง การสัมภาษณ์จะเป็นวิธีวัดทัศนคติ และการทดสอบถามเลียบเคียง

2.6.9.5 การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง เป็นการศึกษาที่เน้นเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องจากสิ่งตีพิมพ์ที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเนื้อเรื่องที่นำมาได้จะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ปัญหาที่ควรระวังในการใช้วิธีนี้ก็คือ แหล่งสิ่งตีพิมพ์ควรจะเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ และข้อมูลที่ได้นี้ไม่ได้เป็นการได้จากการถามโดยตรง

2.6.9.6 การศึกษาภาคตัดขวาง เป็นการศึกษาลักษณะเดียวกับการศึกษางานสนามอย่างเข้มข้น แต่ทว่ามีการใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ การศึกษาภาคตัดขวางนี้เป็นการสร้างตัวแปร 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กัน ตามตัวอย่าง

ตัวแปร	ตัวแปร	
	คนที่มีการศึกษาสูง	คนที่มีการศึกษาต่ำ
1. ท่านนิยมสินค้าต่างประเทศใช้หรือไม่		
2.....		

2.6.9.7 การศึกษาตามแนวยาวของค่านิยม เป็นการศึกษาค่านิยมในลักษณะที่มีความต่อเนื่องของความยาวระยะเวลาซึ่งนักการตลาดสามารถใช้กลุ่มสัมภาษณ์ต่อเนื่องและการวัดผลซ้ำเกี่ยวกับค่านิยม โดยการใช้กลุ่มสัมภาษณ์ประจำแล้วถามด้วยข้อมูลซ้ำๆ ส่วนการวัดผลซ้ำนั้นเป็นการถามคำถามเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มขึ้นมา

2.6.9.8 วัฒนธรรมย่อยและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ในสังคมหนึ่งๆ จะมีวัฒนธรรมหลักอยู่วัฒนธรรมหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันก็จะมีวัฒนธรรมย่อยอยู่ด้วย ซึ่งอาจจะมีความบ้างน้อยบ้างก็ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมนั้นและวัฒนธรรมย่อยนี้มีความแตกต่างกันไปด้วย นักการตลาดจึงต้องเข้าใจในวัฒนธรรมย่อยเหล่านี้ ซึ่งจะได้อธิบายโดยละเอียดหัวข้อถัดไป

2.6.9.9 การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคในวัฒนธรรมที่ต่างกัน เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคในแต่ละวัฒนธรรมจะมีความแตกต่างกัน ดังนั้น นักการตลาดจึงควรที่จะวิเคราะห์ดูว่า ผู้บริโภคจะมีสิ่งจูงใจ กระบวนการพฤติกรรม ค่านิยม การตัดสินใจซื้อ การใช้การส่งเสริมการตลาดและการใช้คนกลางมีความแตกต่างกันอย่างไร

2.6.9.10 บทบาทของวัฒนธรรมที่มีต่อการตลาด นักการตลาดควรจะต้องรู้วัฒนธรรมมีบทบาทต่อการตลาด โดยตระหนักถึงว่าวัฒนธรรมจะเป็นบรรยากาศสำหรับธุรกิจ เป็นแนวปฏิบัติในการกำหนดราคาและเป็นแนวทางในการใช้ค่าและการติดต่อสื่อสาร

2.6.10 ปัจจัยอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ โดยภาพรวมประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะทางจิตวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.6.10.1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นเครื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล ภายใต้กระบวนการทางสังคม นอกจากนี้ในแต่ละวัฒนธรรมยังประกอบไปด้วยวัฒนธรรมกลุ่มย่อยหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นที่ยึดถือปฏิบัติกันในคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และยังมีเกี่ยวข้องไปถึงขั้นทางสังคมภายในสังคมนั้นๆ อีกด้วย

(1) วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) วัฒนธรรมพื้นฐานเป็นสิ่งกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากสังคมรอบข้างตั้งแต่วัยเยาว์ และจะมีส่วนทำให้เกิดค่านิยมต่างๆ ตลอดจนความต้องการในสินค้าต่างๆ แตกต่างกันไป ในแต่ละวัฒนธรรม ตัวอย่าง เช่น ลูกชาวไทยต้องการกระเบื้องไปใช้ในการมุงหลังคาบ้านที่สร้างใหม่ ในขณะที่นายนิเชา ชาวอาฟริกา เห็นกระเบื้องมุงหลังคาแล้วไม่รู้จักว่าจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร เป็นต้น

(2) วัฒนธรรมกลุ่มย่อยหรือชนบทรรมนิยมประเพณี (Subculture) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมพื้นฐาน เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม และอยู่ในสังคมขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนมาก มีรากฐานมาจากเชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์ที่ต่างกัน แม้จะอยู่ในประเทศเดียวกัน เช่น วัฒนธรรมของคนจีน วัฒนธรรมล้านนา แต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการบริโภคต่างกันและในกลุ่มเดียวกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคที่คล้ายกัน เช่น การซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร การแต่งกาย การบันเทิง ดังนั้น กลุ่มวัฒนธรรมย่อยเดียวกันย่อมมีความต้องการและพฤติกรรมการท่องเที่ยวคล้ายๆ กัน การให้บริการสอดคล้องกับวัฒนธรรมนั้นๆ และไม่ขัดต่อวัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมกลุ่มย่อยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ดังนี้

(2.1) กลุ่มเชื้อชาติ (Nationality Groups) ได้แก่ กลุ่มเชื้อชาติไทย อเมริกัน อังกฤษ ฯลฯ แต่ละเชื้อชาติจะมีรสนิยม ความชอบ กิจกรรม และการบริโภคการท่องเที่ยวต่างกัน คนไทยชอบซื้อของจากแหล่งท่องเที่ยว แต่คนอเมริกันชอบสถานที่ท่องเที่ยวแปลกใหม่

(2.2) กลุ่มศาสนา (Religious Groups) ได้แก่ กลุ่มชาวคริสต์ ชาวพุทธ ชาวอิสลาม มีความนับถือ ข้อห้าม ความเชื่อและความชอบแตกต่างกัน เช่น ศาสนาอิสลามห้ามรับประทานหมูและของมีนเมา การให้บริการควรให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

(2.3) กลุ่มสีผิว (Racial Groups) เช่น ผิวขาว ผิวเหลือง ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีรูปแบบวัฒนธรรมและทัศนคติที่แตกต่างกันมาก

(2.4) พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Areas) ภูมิศาสตร์ หรือภูมิประเทศทำให้ลักษณะการดำรงชีวิตต่างกัน เช่นชาวญี่ปุ่นสู้และตรากรำทำงานหนัก แต่คนไทยนิยมการพักผ่อนหย่อนใจมากกว่า เช่น คนทางภาคเหนือตอนบนประเทศไทยซึ่งอยู่ที่ราบส่วนมากในการล่องกระทงจะล่องตามแม่น้ำต่างๆ ในขณะที่คนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่อยู่บนเขาจะล่องกระทงโดยปล่อยขึ้นบนฟ้า เป็นต้น วัฒนธรรมกลุ่มย่อยจะมีผลทำให้พฤติกรรมของคนในกลุ่มต่างมีข้อปลีกย่อยที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมพื้นฐานมีผลกระทบต่อสิ่งที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการซื้อและการบริโภคสินค้าที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่นักการตลาดจะเสนอขายผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นต้องคำนึงว่าเป็นที่ความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นๆ หรือไม่

(3) ชั้นทางสังคม (Social Class) ชั้นทางสังคม หมายถึง การที่มีการจัดลำดับของบุคคลต่างๆในสังคมออกเป็นกลุ่ม โดยอาศัยเกณฑ์หลายๆ อย่างรวมกัน ได้แก่ อาชีพ ฐานะ รายได้ ตระกูลหรือชาติกำเนิด ตำแหน่งหน้าที่ และการศึกษา เป็นต้น ซึ่งชั้นทางสังคมนี้ จะมีการเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ และบุคคลที่ถูกจัดให้อยู่ในชั้นต่างๆ ในสังคมมักจะมีลักษณะพฤติกรรมและการบริโภคที่คล้ายคลึงกัน และจะมีการเปลี่ยนแปลงชั้นทางสังคมขึ้นหรือลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นนักการตลาด อาจนำเกณฑ์การแบ่งชั้นทางสังคมมาเป็นแนวทางในการแบ่งส่วนตลาดและการกำหนดตลาดเป้าหมายได้เช่นกัน ในสังคมมนุษย์ทุกสังคม จะมีการจัดแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นลำดับชั้นอันแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ของบุคคลและกลุ่มบุคคลเสมอ แม้ว่าทุกสังคมไม่ต้องการก็ตาม ชั้นของสังคมอาจให้ความหมายได้ว่า หมายถึง การแบ่งสมาชิกในสังคมซึ่งมีสภาพทางสังคมค่อนข้างจะเหมือนกัน และยังยื่นออกเป็นลำดับชั้น โดยสมาชิกในแต่ละชั้นมีค่านิยม ความสนใจ และพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ร่วมกันอยู่ (Koter.1997:173) ปัจจัยที่นำมาใช้เป็นตัวกำหนดชั้นของสังคม ไม่ใช่รายได้

เป็นเกณฑ์แต่เพียงอย่างเดียวเป็นตัวชี้แสดง แต่จะพิจารณาจากปัจจัยหลายๆ อย่างร่วมกัน เช่น อาชีพ ระดับการศึกษา และท้องที่ที่อาศัยอยู่ เป็นต้น แต่ละชั้นของสังคมจะมีความแตกต่างกันใจด้านการแต่งกาย รูปแบบการพูด และการแสดงออกด้านความชอบทางด้านสุนทรีนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

โคลแมน ได้แบ่งชนชั้นของสังคมอเมริกันอย่างไม่เป็นทางการ ออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ เป็น 3 ระดับ และแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 6 กลุ่ม ซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปสรุปได้ดังนี้ (Coleman, quoted in Evens and Berman, 1997:209) ได้แก่

(3.1) ระดับสูง (Upper Class) แบ่งเป็น

ก. ระดับสูงอย่างสูง (Upper Upper Class) ได้แก่ ผู้ดีเก่าและได้รับมรดกจำนวนมากสินค้าที่ต้องการ ได้แก่ พวกสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ

ข. ระดับสูงอย่างต่ำ (Lower Upper Class) ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง เจ้าของกิจการขนาดใหญ่เศรษฐกิจต่างๆ สินค้าที่ต้องการ ได้แก่ สินค้าฟุ่มเฟือยตามอย่างกลุ่มแรก

(3.2) ระดับกลาง (Middle Class) แบ่งเป็น

ก. ระดับกลางอย่างสูง (Upper Middle Class) ได้แก่ ผู้ที่ได้รับความสำเร็จทางอาชีพพอสมควร สินค้าที่ต้องการ ได้แก่ พวกบ้าน เสื้อผ้า รถยนต์ที่ประหยัดน้ำมัน เฟอร์นิเจอร์ และของใช้ในครัวเรือน

ข. ระดับกลางอย่างต่ำ (Lower Middle Class) ได้แก่ พนักงานบริษัทและข้าราชการระดับปฏิบัติงาน สินค้าที่ต้องการ ได้แก่ สินค้าที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันที่มีราคาปานกลาง

(3.3) ระดับล่าง (Lower Class)

ก. ระดับล่างอย่างสูง (Upper Lower Class) ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีทักษะเช่นช่างฝีมือต่างๆ สินค้าที่ต้องการ ได้แก่ สินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพและราคาประหยัด

ข. ระดับล่างอย่างต่ำ (Lower Lower Class) ได้แก่ กรรมกรที่มีรายได้ต่ำ ต้องการสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ เน้นที่ราคาถูก

นักการตลาดพบว่าชั้นทางสังคมมีประโยชน์มากต่อการแบ่งส่วนตลาดสินค้า การกำหนดการโฆษณา การให้บริการ และกิจกรรมทางการตลาดต่างๆ เพราะแต่ละชั้นทางสังคมจะแสดงถึงความแตกต่างกันในด้านความต้องการ การตัดสินใจซื้อ และการบริโภคผลิตภัณฑ์

2.6.11 การตัดสินใจซื้อ

การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) เมื่อผ่านขั้นของการประเมินทางเลือกต่างๆ แล้ว ผู้บริโภคจะได้สินค้าตราขายที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุดที่ตั้งใจจะซื้อ นั่นคือผู้บริโภคจะเกิดความตั้งใจที่จะซื้อ (Purchase Intention) ขึ้นแต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาที่จะทำการซื้อจริงๆ อาจมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามามีผลกระทบต่อ การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้อีก ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคม (Social Factors) เช่น การที่สวดสวยชอบบรรณิญี่ปุ่นรุ่นขนาดเล็กประหยัดน้ำมันและสะดวกในการจอด แต่ลูกน้องในที่ทำงานที่ซื้อรถใหม่มีแต่คนใช้รถยนต์ยุโรปแบบหรูหราราคาแพง อาจมีผลทำให้สวดสวยลังเล

ไม่กล้าซื้อ หรือเปลี่ยนใจไปซื้อยี่ห้ออื่นเพราะเกิดความรู้สึกถึงความเสี่ยงว่าไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ (Anticipated Situation Factors) เช่น ในช่วงเวลาที่ตัดสินใจแล้วไปจนถึงเวลาที่จะซื้อจริงอาจเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ ขึ้นได้แก่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้ซื้อตกงาน มีผู้เคยใช้มาบอกว่าสินค้ายี่ห้อนั้นๆ ไม่ดี เป็นต้น ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้บริโภคเกิดความลังเลใจในการซื้อ ทั้งๆ ที่มีความตั้งใจซื้อแล้วตั้งแต่นั้นนักการตลาดไม่อาจจะเชื่อถือได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าการที่ผู้บริโภคมีความตั้งใจที่จะซื้อสินค้าของเราแล้วจะต้องมีการซื้อเกิดขึ้นจริงๆ เพราะผู้บริโภคมักจะเกิดความรู้สึกถึงความเสี่ยง (Risk Perception) เกิดขึ้น ซึ่งผู้บริโภคมักจะทำการลดความเสี่ยงให้กับตัวเองโดยการสอบถามจากผู้ที่เคยใช้หรือเลือกซื้อยี่ห้อที่มีการรับประกันหรือเลือกเฉพาะยี่ห้อที่มีคนใช้กันมากๆ (ไวใจได้) ดังนั้นนักการตลาดจะต้องพยายามให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสินค้า ให้ความช่วยเหลือแนะนำในการซื้อ และมีการรับประกันการซื้อครั้งนั้นๆ เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคคลายความรู้สึกเสี่ยงลงและตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้นการตัดสินใจซื้อจะเป็นทางเลือกและผลได้ที่ผู้บริโภคได้ตัดสินใจ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.6.11.1 ตัวแบบทางเลือก ทางเลือกเป็นผลที่เกิดจากการประเมินผลทางเลือกและได้รับอิทธิพลจากความตั้งใจซื้อ และสรุปที่ไม่ได้มุ่งหวัง

ลักษณะของทางเลือก ทางเลือกของผู้บริโภคมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ลักษณะคือ 3

2.6.11.1.1 สรุปที่ไม่มุ่งหวัง สรุปที่ไม่ได้มุ่งหวังส่งผลถึงทางเลือกของผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วยการจัดแสดงสินค้า การลดราคา และการไม่มีสินค้า สภาพเหล่านี้จะมีผลต่อทางเลือกของผู้บริโภคทั้งสิ้นโดยเฉพาะในกิจการร้านค้าปลีก ได้รับผลจากสรุปที่ไม่ได้มุ่งหวังอย่างมาก

2.6.11.1.2 การซื้อที่ไม่ได้วางแผน ผู้บริโภคเป็นจำนวนมากได้รับอิทธิพลจากการซื้อที่ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เป็นเพราะว่ามีจำนวนสินค้าที่จะซื้อเยอะ มีการเดินทางไปซื้อสินค้า ความถี่ในการซื้อและรายการซื้อสินค้าหลายๆ ชนิด นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลด้านอื่นอีกได้แก่ การแสดงออกในร้านค้าที่นำสินค้าต่างๆ ออกมาแสดงให้ผู้บริโภคได้เห็นทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อทันทีโดยไม่ได้วางแผน และผู้บริโภคใช้ความจำเป็นในการซื้อสินค้ามากกว่าการจรรยาบรรณ จึงทำให้เกิดการซื้อที่ไม่ได้วางแผนขึ้น

2.6.11.1.3 การซื้อสินค้าในบ้าน ทางเลือกของผู้บริโภคอีกประการหนึ่งก็คือการซื้อสินค้าในบ้านโดยที่ผู้บริโภคไม่ต้องเดินทางไปซื้อสินค้าที่ร้านเอง การซื้อสินค้าในบ้านประกอบไปด้วยการซื้อทางโทรศัพท์การซื้อทางไปรษณีย์และการซื้อจากพนักงานขายตามบ้าน

2.6.11.2 ตัวแบบผลได้ทางเลือก เมื่อผู้บริโภคเลือกทางเลือกแล้วต่อมาก็มาถึงผลได้ทางเลือกซึ่งจะออกมาในรูปแบบของความพอใจและความไม่สอดคล้องหรือความไม่พอใจ ถ้าผู้บริโภคมีความพอใจจากทางเลือกก็จะถูกเก็บไว้เป็นสารสนเทศและประสบการณ์ แต่ถ้าไม่สอดคล้องหรือไม่พอใจจากทางเลือกผู้บริโภคก็ต้องทำการค้นหาสารสนเทศใหม่หรือไม่มีผู้บริโภคก็ต้องค้นหาสารสนเทศ เพื่อยืนยันทางเลือกเดิมของตนดูตัวแบบผลได้ทางเลือกได้

2.6.11.3 ความแปรผันในกระบวนการตัดสินใจ จากที่ศึกษาได้เน้นการตัดสินใจที่มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่การตระหนักถึงปัญหา การค้นหา กระบวนการสารสนเทศ การประเมินผลทางเลือกทางเลือกและผลได้ แต่ทว่าในการตัดสินใจเป็นจำนวนมากไม่ได้ใช้ขั้นตอนครบทุกขั้นตอน อาจจะมีการตระหนักถึงปัญหาแล้วก็ตัดสินใจซื้อได้เลย ทั้งนี้เพราะว่าเป็นการซื้อประจำอยู่แล้ว หรือว่าสินค้านั้นมีราคาถูก

2.6.12 การตัดสินใจรับเอาผลิตภัณฑ์ใหม่มาใช้

การตัดสินใจรับเอาผลิตภัณฑ์ใหม่มาใช้ (Buyer-Decision Process for New Products) นักวิจัยชาวอเมริกันชื่อ Everett M. Rogers ทำการวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจรับเอาผลิตภัณฑ์ใหม่มาใช้ของผู้ซื้อ และได้ตั้งเป็นทฤษฎีเอาไว้ว่า ก่อนผู้ซื้อหรือผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งนั้น ผู้บริโภคจะมีกระบวนการตัดสินใจเป็นขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาดังนี้

2.6.12.1 การรู้จัก (Awareness) ในขั้นนี้ผู้บริโภคจะรับรู้ว่ามีผลิตภัณฑ์ใหม่จำหน่ายในท้องตลาดแต่มีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่น้อยมาก

2.6.12.2 ความสนใจ (Interest) ผู้บริโภคได้รับสิ่งกระตุ้นบางอย่างจึงเกิดความสนใจ และทำการเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้น

2.6.12.3 การชั่งใจ (Evaluation) ในขั้นนี้ ผู้บริโภคจะทำการพิจารณาว่า ควรจะซื้อนี้มาทดลองหรือไม่

2.6.12.4 การทดลอง (Trial) ผู้บริโภคจะทดลองซื้อมาใช้ โดยจะซื้อในจำนวนน้อยก่อน เพื่อดูว่าผลิตภัณฑ์ใหม่มีประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ระลึก และบรรจุภัณฑ์ รวมไปถึงศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งเอาไว้

จากการศึกษาของ อรุณวรรณ ตั้งจันทร์ และนิรัชสุดสังข์ (2554) ในหัวข้อ “การออกแบบผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกจากผ้าปักของชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์” พบว่า การปักผ้าเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษของชนเผ่าม้ง เพื่อใช้ประดับตกแต่งเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายและของใช้ต่างๆให้เกิดความสวยงาม นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่สุดของชาวเขาเผ่าม้ง ลวดลายต่างๆของการปักผ้าเกิดจากการศึกษาจากธรรมชาติแล้วนำมาประยุกต์เป็นลวดลายต่างๆ ที่ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่ามาก การปักไม่ได้มีอุปกรณ์ใดๆมาช่วยนอกจากเข็ม ด้ายและผ้า เป็นการปักด้วยมือล้วนๆซึ่งสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงามและมีคุณค่าในอดีตการปักผ้าม้งส่วนใหญ่จะใช้ผ้าดิบที่ผลิตเองปักเป็นลวดลายต่างๆ ซึ่งลวดลายเหล่านี้ มังคิดค้นออกแบบของลวดลายเอง ปกติแล้วมังจะมีความปราณีตในการคิดลวดลายและปักลวดลายต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้จากกระโปรงของมังที่ทำจากผ้าบาติกและผ้าปัก และเมื่อมีการปักลายเรียบร้อยแล้วจะนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ในเทศกาลปีใหม่ และสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้อย่างอื่นได้ เช่น ยาม กระเป๋าสะพาย กระเป๋าเป้ เป็นต้น แต่ปัจจุบันมีความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นหญิงชาวมังจึงหาซื้อผ้าฝ้ายจากในเมืองนำมาปักหรือเขียนเทียนแทนการปั่นฝ้ายด้วยมือแบบดั้งเดิมแล้วพัฒนาไปถึงการใช้จักรไฟฟ้าหรือเทคโนโลยีในการปักผ้า

จากการศึกษาของ รพีพัฒน์ มั่นพรม และนิรัช สุดสังข์ (2553) ในหัวข้อ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากดินเผากลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์” จากการศึกษาปัญหาของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากดินเผาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มผลิตเป็นส่วนมากมีแต่ผลิตภัณฑ์ชิ้นใหญ่ ได้แก่ กระถาง อ่าง และโถงรูปแบบต่างๆ ซึ่งหากนำมาเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

แล้วมีขนาดที่ใหญ่เกินไป ไม่สะดวกในการพกพาหรือนำกลับเป็นเป็นของฝาก อีกทั้งรูปแบบยังไม่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ขาดเอกลักษณ์ที่สื่อถึงจังหวัดนครสวรรค์ ในการออกแบบของที่ระลึกนั้นเป็นการสร้างสัญลักษณ์แทนบุคคล เหตุการณ์ เรื่องราว เพื่อกระตุ้นเตือนหรือเน้นย้ำความทรงจำให้คิดถึงหรือนึกถึงอยู่เสมอ เรื่องราวของการออกแบบของที่ระลึกเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการ แนวทาง ความนึกคิด การจัดรวบรวม การลำดับ และความริเริ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่จะสร้างอยู่ที่ประโยชน์ใช้สอยในการตกแต่งเป็นสิ่งสำคัญ และให้มีรูปลักษณ์ของสิ่งที่จะสร้างเป็นสื่อหรือสัญลักษณ์ที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย เร้าใจ มีความเหมาะสม กะทัดรัด มีความเป็นระเบียบและมีความสวยงามเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาการออกแบบที่ดีจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบแต่ละอย่างโดดเด่นเฉพาะก่อน เพื่อให้การออกแบบสอดคล้องกับความเป็นจริง หรืออาจให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงไม่มากก็น้อย ไม่ใช่เป็นการออกแบบที่เลื่อนลอยอยู่เหนือความเป็นจริง ถ้าเช่นนั้นการออกแบบก็จะมีคามหมายน้อยลง ผู้วิจัยจึงสนใจนำองค์ความรู้ทางการออกแบบและการตลาดช่วยพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและเอกลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อดำรงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์จังหวัดนครสวรรค์อีกทั้งหนึ่ง และเป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาดให้มากขึ้น อันจะส่งผลให้พัฒนาได้รวดเร็วและยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษาของ รัชนิวรรณ บุญอนันต์ (2560) ในหัวข้อ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรังซ์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร” โครงการส่งเสริมเครือข่ายทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยว” เชิงวัฒนธรรมและโครงการความร่วมมือวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรร่วมกับองค์การ ร่วมมือด้านบริการวิชาการ บริหารส่วนตำบลไตรตรังซ์ในวันที่8สิงหาคม 2557 มีตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากหลายๆ ฝ่ายทั้งจากตัวแทน ของคนในชุมชนตำบลไตรตรังซ์ ผู้นำชุมชนและตัวแทนจากภาครัฐในเขตตำบลไตรตรังซ์ได้ร่วมกันระดมสมอง CRRU 268 วารสารการวิจัย กาสะลองคำ และพูดคุยกันในเรื่องของการท่องเที่ยว มรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงผลิตภัณฑ์สินค้าของตำบลไตรตรังซ์ ซึ่งพบว่ายังไม่มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลไตรตรังซ์ที่ชัดเจน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนใหญ่มักจะเป็นสินค้า ที่ใช้ในการบริโภค มีข้อจำกัดคือเก็บรักษาไว้ได้ยาก ต้องทำ การผลิตใหม่ทุกวัน จึงเป็นการยากที่นักท่องเที่ยว จะนำ กลับไปด้วยได้จากเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถเก็บรักษาและ นำ กลับไปใช้ประโยชน์ได้โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ของ ตำบลไตรตรังซ์ ทั้งในด้านของศิลปหัตถกรรม วรรณกรรม ปฐมกรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรมรวมถึงอาหาร เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการคิดค้น พัฒนา การผลิต คุณภาพ ระยะเวลาในการผลิต การออกแบบการผลิตและกระบวนการต่างๆ ของการผลิต ที่เกี่ยวข้องกัมรดกทางวัฒนธรรม และจากการที่นักท่องเที่ยวแต่ละคน มีรสนิยม ค่านิยม ความชอบ ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทแตกต่างกันส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ นักท่องเที่ยวต้องการที่จะซื้อแตกต่างกันไปด้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากมรดกทางวัฒนธรรมของ ตำบลไตรตรังซ์จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของ ตำบลไตรตรังซ์

จากการศึกษาของชัชวาล ทัดศิวิชัย (2555) ในหัวข้อ “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น” พบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) นับเป็นการพัฒนาอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเป็นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคมและชุมชนที่ได้รับความ

สนใจงานพัฒนางานวิจัยที่เริ่มต้นจากชุมชน โดยดารศึกษาเรียนรู้หาข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ โดยร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ พร้อมทั้งการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการและมีนักวิจัยภายนอก ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้กระบวนการวิจัยบังเกิดผลสอดคล้องกับเป้าหมายอันนับได้ว่าการวิจัยได้ช่วยสร้างคุณลักษณะของการเรียนรู้แบบพหุภาคี พร้อมกับก่อให้เกิดผลพลอยได้ที่เป็นจิตสำนึกตระหนักในปัญหา หน้าที่ และร่วมกันแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม ทำงานร่วมกันทั้งแก้ปัญหา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องยั่งยืนของชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยหาแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนิน การวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 3.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 3.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 3.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.)
- 3.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

3.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

การศึกษาประวัติ และความเป็นมาของชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว อย่างเหมาะสม โดยใช้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ และหาลักษณะเฉพาะจากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ที่สอดคล้องและเหมาะสมในการประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา สำหรับนำมาใช้ออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ผู้วิจัยได้เรียงลำดับขั้นตอน ในการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key in formant) ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

- (1) ดร.ชัชรินทร์ สติธรรมรงค์ หัวหน้าภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- (2) นายชุตินันท์ ทองคำ นักวิชาการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- (3) นางสาว นาดยา อุดร นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา
- (4) อาจารย์ สุชัยญา สิทธิกุลเกียรติ อาจารย์ โรงเรียนสี่คิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา ผู้ดูแล ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท-ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก
- (5) อาจารย์ ณิชชัย พันธุ์แก้ว ข้าราชการบำนาญ อดีตรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนปากช่อง ประธานศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท-ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ผู้วิจัยใช้กระบวนการแบบ Mixed Methods Research โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้วและ แบบสอบถาม แบบปลายปิด (Closed-ended questions) ในการสอบถามความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน เพื่อให้ทราบความสำคัญของ

วัฒนธรรมไท-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดย
ใช้การจัดหมวดหมู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้านจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ในการตั้งประเด็นคำถาม

(2) การสร้างเครื่องมือ

(2.1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา รายงานจากส่วนราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษา วัฒนธรรมไท-ยวน สี่คิ้ว เพื่อสรุปประเด็นในการสัมภาษณ์

(2.2) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและขอ
ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข

(2.3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่าง

3.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field survey) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็น
รายบุคคล (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยโดยตรง คือ กลุ่ม
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว บันทึกด้วยการจดบันทึก
และถ่ายภาพ แล้วนำผลที่ได้มาทำการสรุปวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็นหัวข้อหลักดังนี้

3.1.3.1 หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา

3.1.3.2 หมวดภาษาและวรรณกรรม

3.1.3.3 หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี

3.1.3.4 หมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ

3.1.3.5 หมวดชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับ
ขั้น AHP (analytic hierarchy process) และแสดงค่าผลลัพธ์ในเชิงสถิติ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทาง
ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

3.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้วนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้
ข้อมูลของวัฒนธรรม และวิถีชีวิต ของชาว ไท-ยวน สี่คิ้ว โดยเอาอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมที่ได้ศึกษา
มานั้นมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดรูปแบบและวิธีการผลิตของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ กลุ่มของนักวิชาการ และกลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน

กลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)
โดยพิจารณาเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มของนักวิชาการ ที่มีความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว และ
เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านไท ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1.1) ดร. ชัชกรินทร์ สถิตธรรมรงค์ หัวหน้าภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

(1.2) นายชุตินันท์ ทองคำ

นักวิชาการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

(1.3) นางสาว นาดยา อูธร นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงาน

วัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา

(2) กลุ่มของเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้ว ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(2.1) นาง สายชล ไพศาลพันธ์ เลขานายองค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้ว

(2.2) นาย อภิชาติ พงธราธาร ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้ว

(2.3) นางสาว ภัทรพร พันธุ์แก้ว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

(3) กลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเลือก ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ ชุมชนไทย ยวน สีคิ้ว โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(3.1) นาง น้อม ดิษฐานุสร ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(3.2) อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(3.3) อาจารย์ ญัฐชัย พันธุ์แก้ว ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(4) กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทย-ยวน สีคิ้ว จำนวน 98 คน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการสนทนากลุ่ม กับ กลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทย-ยวน สีคิ้ว ในประเด็นของประเภท และความต้องการของ ผลิตภัณฑ์ชุมชน แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิด (Closed Form) เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

(1) หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

(1.1) ความเป็นเอกภาพ (Unity)

(1.2) ความสมดุล(Balancing)

(1.3) ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of art)

(1.4) หน้าที่ใช้สอย (Function)

(1.5) ความปลอดภัย (Safety)

(1.6) ความแข็งแรง (Construction)

(1.7) ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Economics)

(1.8) ราคาที่เหมาะสม (Cost)

(1.9) วัสดุและการผลิต (Material and Production)

(2) แนวคิด Osborn's checklist หรือวิธีการในการคิดสร้างสรรค์หรือสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์

(2.1) เปลี่ยนวิธีใช้ (Orther uses)

(2.2) พลิกมุมมอง (Adapt)

(2.3) เพิ่มคุณสมบัติ (Modify)

(2.4) ลดคุณสมบัติ (Minify)

(2.5) แทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (Substitute)

(2.6) ลำดับรูปแบบใหม่ (Rearrange)

(2.7) พลิกกลับ (Reverse)

(2.8) ผสมผสาน (Combine)

(3) กรอบแนวคิดของวิบูลย์ ลีสุวรรณ (2532 : 129-136) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวความคิดดังนี้

(3.1) พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด

(3.2) ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงสารรูป (Image)

(3.3) พยายามใช้แรงงานด้านหัตถกรรมให้มากที่สุด

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายเปิด (Open Form) ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามตัวแปรที่ได้ทำการศึกษา

(2) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและขอข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข

(3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of item- Objective Congruence : IOC) (ยูทพงษ์ กัยวรรณ. 2543 : 123) ซึ่งได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

(3.1) ผศ. พิสิฐ คลังกุล อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(3.2) ผศ.ดร. ดวงจันทร์ นาชัยสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์และออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(3.3) ดร.กฤษฎา ดูพันดุง อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การถามหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Center Validity) ของแบบสัมภาษณ์โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยข้อความที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อความนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

(4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ตามลำดับดังนี้

(1) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของชาวบ้านและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

(2) นำผลสรุปของการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของชาวบ้านและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ มาใช้กำหนดแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สี่คิ้ว

(3) ทำการออกแบบภาพร่างผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ประเภท ประเภทละ 5 รูปแบบ จากนั้นนำแบบร่างที่ได้ไปทำการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดประเภทละ 1 รูปแบบ และพัฒนาต่อเพื่อนำไปสู่กระบวนการทำต้นแบบและประเมินความพึงพอใจในลำดับต่อไป

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม กับกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ชุมชนชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ quality function deployment (QFD) เพื่อประยุกต์สู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

(2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สี่คิ้ว มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแบ่งเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายและตาราง

3.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

การประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อประเมินผลที่ได้รับที่เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กระทำโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อมาเทียบกับสินค้าจากวัฒนธรรมไทย ยวน เพื่อนำมาอภิปรายผลในลำดับต่อไป

3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอ สีคิ้ว จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินเทียบตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่

- (1) นางสาว อุษา จำปาวิทยาคุณ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
- (2) นาง วรณศิริ นพรัตน์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
- (3) นางสาว อารีย์ ประสิทธิ์สุวรรณ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
- (4) นางสาว วลัยพร สมศักดิ์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
- (5) นาย ณัฐพล ทองดี นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบบปลายปิด (Closed-ended questions) ในการสอบถามความเหมาะสม ของผลิตภัณฑ์จากการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยเทียบกับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยสอบถามข้อคิดเห็นตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยจำแนกดังนี้

- (1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทกระเป๋าผ้า เลขที่ มผช.417/2558
- (2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากวัสดุผสม เลขที่ 1122/2548
- (3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทสิ่งประดิษฐ์จากผ้า เลขที่196/2546 โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ
 - 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
 - 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
 - 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

3.4.3.2 กำหนดประเด็นและจำนวนข้อในแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4.3.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้

3.4.3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปแก้ไข

3.4.3.5 นำแบบประเมิน ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการตรวจสอบความตรงในเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดังนี้

(1) ผศ. พิสิฐ คลังกุล อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

(2) ผศ.ดร. ดวงจันทร์ นาชัยสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์และ ออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(3) ดร.กฤษฎา ดูพันธุ์ อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะ ศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

การถามหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Center Validity) ของแบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 คะแนน สำหรับข้อความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 คะแนน สำหรับข้อความที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 คะแนน สำหรับข้อความที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยข้อความที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อความนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

3.4.3.6 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการสร้างต้นแบบชิ้นงาน ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม โดยใช้วัสดุและ กรรมวิธีการผลิตตามจริง เพื่อนำไป เทียบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนตามประเภท ของผลิตภัณฑ์นั้นๆ

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนำมา นำข้อมูลที่ได้จากการ แจกแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สีส้ม ที่มาวิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความพึงพอใจของ ผลงานการออกแบบ โดยแบ่งเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม

การประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มของผู้สนใจผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม เพื่อให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึคนั้น ได้รับความสนใจมากน้อย เพียงใด

3.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและบริบททางสังคมในชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว และกลุ่มของประชากรชาว ไทย-ยวน ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว โดยกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3.4.1.1 กลุ่มของนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน ไทย ยวน สี่คิ้ว

ประชากรคือ คือนักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย ยวนสี่คิ้ว กลุ่มตัวอย่างคือ นักวิชาการ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในไทย ยวนสี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1) กลุ่มของเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(1.1) นางสาวชล ไพศาลพันธ์ เลขานายกององค์การบริหารส่วนตำบลสี่คิ้ว

(1.2) นายอภิชาติ พงธราธารผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

(1.3) นางสาว ภัทราพร พันธุ์แก้ว ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน

(2) กลุ่มของปราชญ์ชาวบ้าน โดยเลือก ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ ชุมชนไทย ยวน สี่คิ้ว โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

(2.1) นาง น้อม ดิษฐานุสร ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(2.2) อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

(2.3) อาจารย์ ณัฐชัย พันธุ์แก้ว ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่

3.4.1.2 กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 370 คน จากประชากรชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว ทั้งหมด 5,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (YAMANE) ในการหากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดการคาดเคลื่อน $\pm 5\%$

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความพึงพอใจของชาวบ้านไทย-ยวนสี่คิ้ว

3.4.2.1 โดยในส่วนของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญนั้นได้มีประเด็นในการพิจารณา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นดังนี้

(1) ต้องมีกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation)

(2) การกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) เพื่อที่จะให้กลุ่มชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่

(3) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

3.4.2.2 เพื่อให้ทราบความคิดเห็นจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในประเด็นดังนี้

(1) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

(2) ด้านความสวยงาม

(3) ด้านประโยชน์ใช้สอย

(4) ด้านคุณภาพและราคา

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.4.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

3.4.3.2 กำหนดประเด็นและจำนวนข้อในแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4.3.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้

3.4.3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปแก้ไข

3.4.3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบความตรงในเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้ทรงวุฒิ 3 ท่าน ดังนี้

(1) ผศ.พิสิฐ คลังกุล อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

(2) ผศ.ดร.ดวงจันทร์ นาชัยสิทธิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์และออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(3) ดร.กฤษฎา คูพันธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การถามหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Center Validity) ของแบบสัมภาษณ์โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

3.4.3.6 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการนำแบบประเมินความพึงพอใจ พร้อมกับผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่ออกแบบไปทำการเก็บข้อมูล ยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

3.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการการแจกแบบประเมินความพึงใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีควู้ ที่มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความพึงพอใจของผลงานการออกแบบ โดยแบ่งเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

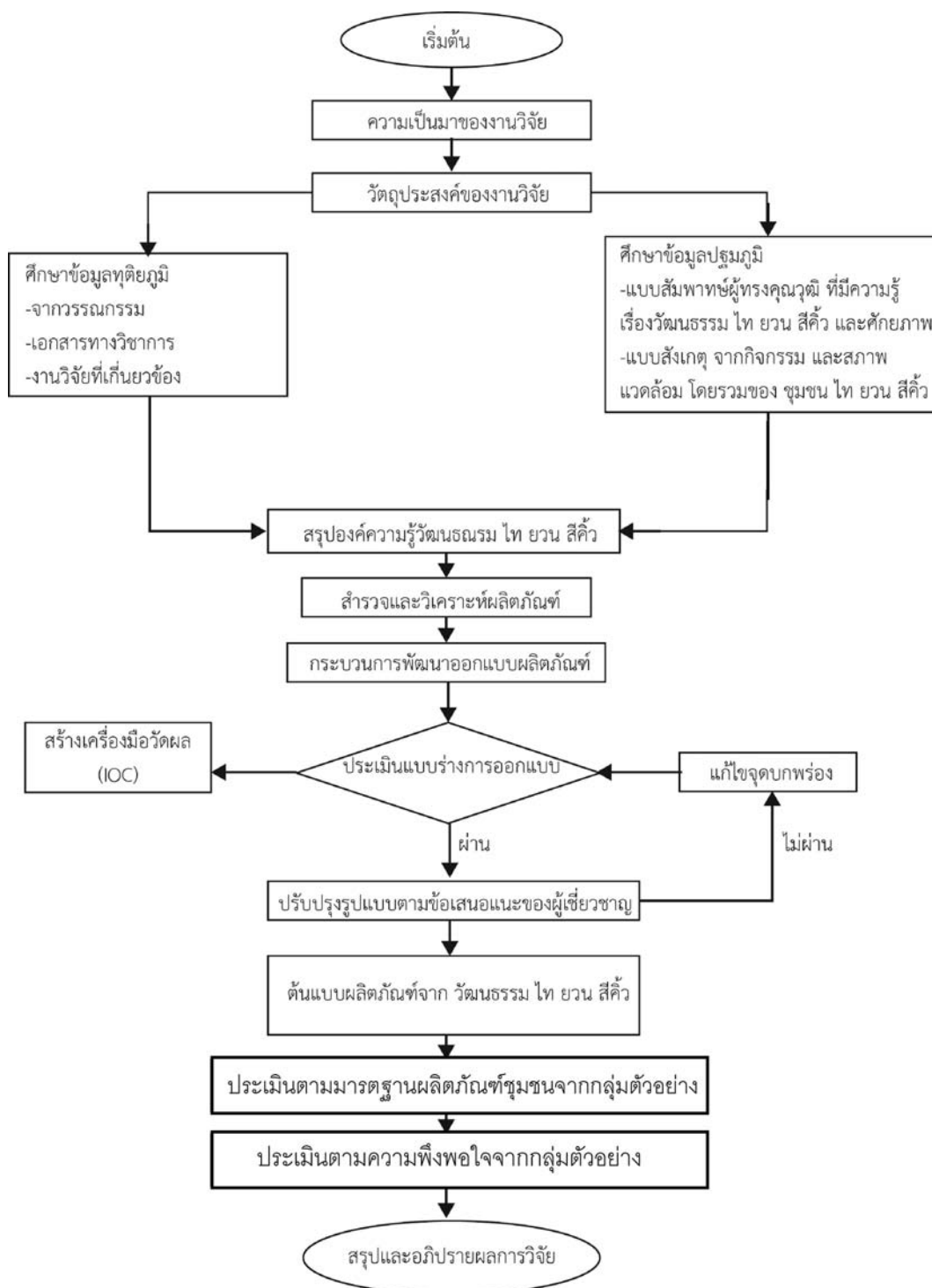
3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายและตาราง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สีควู้ สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษา การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

- 4.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 4.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 4.3 การประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
- 4.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชน ไท-ยวนสี่คิ้ว

4.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรียนรู้ข้อมูลด้านต่างๆของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท-ยวน บ้านยวน นครจันทิกเป็นจุดศูนย์กลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว นำมาวิเคราะห์และนำไปใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป โดยจำแนกออกเป็นรายข้อดังนี้

- 4.1.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาชุมชน ไท-ยวน
- 4.1.2 การวิเคราะห์วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 4.1.3 การวิเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อพิจารณาสู่กระบวนการออกแบบ
- 4.1.4 การวิเคราะห์เพื่อบูรณาการสู่แนวทางการสร้างนวัตกรรมจากวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว
- 4.1.5 การวิเคราะห์วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว ด้วย AHP (analytic hierarchy process)

เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

4.1.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาชุมชน ไท-ยวน

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาข้อมูลชุมชน ไท-ยวน ได้ดังนี้ ชาว ไท-ยวน สี่คิ้ว มีที่ชาติกำเนิดมาจากชาว ยวน ยูน หรือ โยนก จากเมืองเชียงแสนในอดีต (เชียงรายในปัจจุบัน) โดยมีการย้ายถิ่นฐานจากปัจจัยทางสังคม จนท้ายที่สุดจึงได้มาลงหลักปักฐานที่เขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้วในปัจจุบัน เป็นเวลาราว 200 ปีมาแล้ว โดยปัจจุบันมีชาวไทย เชื้อสาย ยวน อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้วราว 5,000 คน มีกลุ่มหมู่บ้านที่มีชาว ไท-ยวน อาศัยอยู่หนาแน่นดังนี้ บ้านสี่คิ้ว บ้านโนนกลุ่ม บ้านถนนคต และกระจายตัวไปตามหมู่บ้าน และ ตำบลต่างๆ ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว โดยยึดอาชีพ เกษตรกรรม เป็นหลัก รวมไปถึง ค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการ พนักงานบริษัท เป็นต้น ชาว ไท-ยวน สี่คิ้วทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ และมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆที่เชื่อมโยงกับศาสนา และ วัด อีกทั้งยังมีความเชื่อเกี่ยวกับตัวบุคคลเชื่อมโยงไปถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ คือ พ่อพระยาสี่เขี้ยว ซึ่งเชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของชาวสี่คิ้ว และเป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาว ไท-ยวน โดยสังเกตจาก มีพิธีกรรมและการเฉลิมฉลองที่

เกี่ยวข้องกับพ่อพระยาสี่เขี้ยว โดยในท้องที่อำเภอสี่คิ้ว มีวัสดุที่น่าสนใจคือ ไม้ไผ่ ผ้าทอ หินทราย และเครื่องทองลงหิน โดยวัสดุดังกล่าวมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันและผลิตได้ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว

จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ ซึ่งเป็นผู้ดูแล ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย-ยวน บ้านยวน นครจันทริก ในด้านของศักยภาพบุคคลในพื้นที่ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สรุปได้ดังนี้คือ ชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว มีศักยภาพทางด้าน สิ่งทอ คหกรรม งานประดิษฐ์ และงานจักสาน

นอกเหนือจากศักยภาพบุคคลในพื้นที่ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว แล้ว ภายในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว ยังมีศักยภาพอื่นที่น่าสนใจอีกเช่น การทำกระดิ่งทองลงหิน การทำหินทราย และงานจักสานจากไม้ไผ่ และเส้นพลาสติก

4.1.2 การวิเคราะห์วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ในการวิเคราะห์วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ผู้วิจัยได้ใช้การแบ่งประเภทของวัฒนธรรม จากกระทรวงวัฒนธรรม มาใช้ในการจำแนกวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ออกเป็นส่วน ดังนี้

4.1.2.1. หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา

หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา ผู้วิจัยได้ศึกษาและสรุปประเด็นทางด้านหมวดหมู่ดังกล่าวว่า ในส่วนของหมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา ของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมสามารถศึกษาและนำมาวิเคราะห์เพื่อเข้าสู่กระบวนการออกแบบได้ดังนี้คือ ความเชื่อและไสยศาสตร์ของชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว, ศาสนาของชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว , ประเพณีกวนข้าวยาคุ , ประเพณีตานก๋วยสลาก , ประเพณีตานขันข้าว , ประเพณีปอยข้าวสังหรือปอยพะสัง , ประเพณีสงกรานต์ , ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีการขึ้นเฮือนใหม่ , ประเพณีแต่งงาน, ประเพณีการยกเสาเอก โดยกิจกรรมต่างๆในหมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นล้วนเป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมาในกลุ่มชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจและนำมาวิเคราะห์และนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป

4.1.2.2. หมวดภาษาและวรรณกรรม

หมวดภาษาและวรรณกรรม สรุปได้ว่า ชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว มีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นที่มีความแตกต่างจากชาติพันธุ์อื่นๆในพื้นที่เดียวกัน ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน โดยมีพื้นฐานมาจากภาษาเมือง หรือภาษาล้านนา ทางภาคเหนือของประเทศ แม้ว่าปัจจุบันจะไม่ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในชุมชน แต่ภาษา ยวน ของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ก็มีความโดดเด่นและน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจและนำมาวิเคราะห์และนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป

4.1.2.3. หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี

หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปได้ดังนี้ ทางด้านสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของ วัฒนธรรม ไทย-ยวนสี่คิ้ว คือ เรือนยวน ที่มีเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมที่แตกต่างจากบ้านเรือนจากชาติพันธุ์อื่นๆ ในท้องที่ และมีรายละเอียดในส่วนต่างๆที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ทางด้านศิลปหัตถกรรม ที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งคือ หลุก หรือ รหัดวิดน้ำ ซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบภูมิปัญญาที่เหมือนกับ หลุก หรือ รหัดวิดน้ำของทางภาคเหนือ และมีจำนวนมากที่สุดแห่งหนึ่งของภาคอีสาน และท้ายสุด วัฒนธรรมสถาน ในที่นี้ หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ยวน “บ้านยวน” นครจันทริก หรือคนในท้องที่เรียกว่า “บ้านยวน” ซึ่งเป็นสถานที่

รวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาต่างๆของชาว ไท-ยวน สี่คิ้วเอาไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียด เพื่อทำความเข้าใจและนำมาวิเคราะห์และนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป

4.1.2.4. หมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ

ในหมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหมวดหมู่ดังกล่าวแล้ว สรุปได้ดังนี้ ในหมวดการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว มีทั้งหมด 5 ชนิดด้วยกัน ประกอบด้วย รำไทยยวน ลำแคนเดือนห้า รำโทน การละเล่น “จับจับ” ในงานงันเฮือนติ และการละเล่น “จ้อกลุม” ซึ่งการละเล่นแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านที่มา สถานที่ และช่วงเวลา และการละเล่นจากวัฒนธรรมเดิมของชาวยวน การละเล่นบางชนิดได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อม และมีบางชนิดที่เป็น การละเล่นที่สร้างขึ้นใหม่ด้วยเช่นกัน

การละเล่นจากวัฒนธรรมเดิมของชาวยวนคือ การละเล่น “จับจับ” ในงานงันเฮือนติ และการละเล่น “จ้อกลุม” การละเล่นบางชนิดได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามบริบทของสังคม และสภาพแวดล้อม คือ รำไทยยวน และ ลำแคนเดือนห้า โดยผนวกเข้ากับเครื่องดนตรี ทำพ็อนรำ รวมไปถึงคำร้องทำนอง ที่มาจากวัฒนธรรมของชาวอีสาน โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมยวน จนออกมาเป็นการละเล่นดังกล่าว ประเภทสุดท้ายคือการละเล่นที่สร้างขึ้นใหม่ คือรำไท-ยวน เป็น ลักษณะการพ็อนรำที่คิดค้นขึ้นมาใหม่โดยอิงจากพื้นฐานการละเล่นและนาฏศิลป์เดิมของชาวยวน โดยเนื้อหาของรำไท-ยวน จะพยายามสื่อถึงตัวตนและวัฒนธรรมของชาวไท-ยวน สี่คิ้วซึ่งผู้วิจัยได้ ศึกษาในรายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจและนำมาวิเคราะห์และนำไปสู่กระบวนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป

4.1.2.5. หมวดชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

หมวดความเป็นอยู่และวิทยาการ ในหมวดหมู่นี้จะรวบรวมภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน หลักๆดังนี้คือ เครื่องมือเครื่องใช้ ยกตัวอย่างเช่น ไช ยอ กระเชอ कु กระดิ่ง กระจาด ตะแกรง งอบ ตะกร้อ เป็นต้น โดยเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆมักมีความเชื่อมโยงกับการเกษตรโดยเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กับ ผลผลิตทางการเกษตรหรือเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับจับ ดัก สัตว์ และรวมถึงอุปกรณ์สำหรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน ส่วนต่อไปคือ การคหกรรม ในส่วนของการคหกรรม ในที่นี้ว่าด้วย วัฒนธรรมอาหาร ของชาวไท-ยวน โดยอาหารของชาวไท-ยวนนั้น มีทั้งคาวและหวาน และสังเกตเห็นได้ว่าอาหารของชาว ไท-ยวน มีพื้นฐานใกล้เคียงกับวัฒนธรรมอาหารของทางภาคเหนือของประเทศไทย เช่น น้ำพริกหมู ของชาวไท-ยวนสี่คิ้ว คล้ายคลึงกับน้ำพริกอ่องของทางภาคเหนือ ตำขนนของชาวไท-ยวนสี่คิ้ว คล้ายคลึงกับย่ำบ่าหนูนของทางภาคเหนือ โดยทั้งสองชนิดนี้มีความใกล้เคียงกันมากในเรื่องของ รสชาติและส่วนผสมหากแต่จะแตกต่างกันบ้างที่ชื่อเรียกเท่านั้น หรือรวมไปถึงขนมบางชนิด ยกตัวอย่างเช่น ข้าวเป็ยง ในวัฒนธรรมอาหารของชาวไท-ยวน สี่คิ้ว จะเป็นขนมที่พบได้ทางภาคเหนือ ของประเทศไทยเท่านั้นแต่กลับไม่มีในภาคอีสาน ซึ่งอนุมานได้ว่าความใกล้เคียงทางวัฒนธรรมอาหาร เหล่านี้มาจากที่ชาวไท-ยวนสี่คิ้ว นั้นได้มีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากทางภาคเหนือของประเทศไทย นั้นเอง และท้ายสุด งานประดิษฐ์เย็บปักถักร้อยทอ เพื่อเป็นข้าวของเครื่องใช้ ชาวไท-ยวนสี่คิ้วมี ทักษะการทอผ้าชนิดหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไท-ยวนสี่คิ้ว และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ผ้าซิ่นยวน และยังมีผ้าชนิดอื่นๆเช่น ผ้าห่มมุก ที่มีความละเอียดและปราณีตมากกว่าผ้าซิ่นยวน และมีประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกัน รวมไปถึงผ้าขาวม้าที่มีการผลิตในชุมชนเช่นกัน

4.1.3 การวิเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อพิจารณาสู่กระบวนการออกแบบ

ในการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาสู่กระบวนการออกแบบผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวความคิดในวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สี่คิ้ว นำมาวิเคราะห์ขยายความเพื่อให้เกิดเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาสู่กระบวนการออกแบบ ดังนี้

กรอบแนวคิดที่ 1 มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองแบบองค์รวม โดยมองอย่างเป็นระบบ ระเบียบและมองให้เห็นถึงภาพรวม และความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งต่างๆ

บทวิเคราะห์ การศึกษาวัฒนธรรมขององค์กรหรือชุมชนใดใดผู้วิจัยควรจะมีแบบองค์รวม มองให้เห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง ของบริบททางวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อให้เกิดมุมมองที่เป็นมุมมองกว้างต่อวัฒนธรรมที่ต้องการศึกษา ทำให้สามารถมองเห็นถึงรายละเอียด เงื่อนไข และปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมนั้น

กรอบแนวคิดที่ 2 มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองที่วิถีคิดของคน นอกเหนือจากการมองวัฒนธรรมในภาพรวมแล้วอยากจะต้องมองความคิดเพื่อจะทำให้ไม่เป็นการมองที่คุณค่าทางสังคมอย่างเดียว แต่จำเป็นที่จะต้องมองไปถึงคุณค่าที่มาจากข้างในทำให้สามารถเชื่อมโยงประเด็นต่างๆเข้าด้วยกันเป็นองค์รวมได้

บทวิเคราะห์ การศึกษาวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว จะต้องมองให้เกิดคุณค่าที่มาจากวัฒนธรรมนั้นๆอย่างแท้จริงและสามารถนำคุณค่านั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

กรอบแนวคิดที่ 3 มิติทางวัฒนธรรมเป็นการมองจากมุมมองของคนท้องถิ่น โดยวิเคราะห์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นได้สะท้อนอะไรจะท้องถิ่น และท้องถิ่นกำลังสื่อสารอะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น โดยศึกษากับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

บทวิเคราะห์ ในการศึกษาวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว จะต้องศึกษาให้เข้าใจว่าวัฒนธรรมนั้นๆ ได้สะท้อน แสดงออก และสื่อถึงท้องถิ่น และวัฒนธรรมนั้นๆจะมีประสิทธิภาพในการสื่อสารไปยังผู้ที่มีความสนใจ โดยปัจจัยนี้จะส่งผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมไท-ยวน สี่คิ้ว อย่างชัดเจนที่สุด

กรอบแนวคิดที่ 4 มิติทางวัฒนธรรมต้องมองในเชิงเคลื่อนไหว เพราะวัฒนธรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นมุมมองต่อวัฒนธรรมต้องมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงแบบไร้ทิศทาง แต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสังคม

บทวิเคราะห์ วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว ก่อนข้างมีความยืดหยุ่นและเคลื่อนไหวมาโดยตลอด มีการปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ ในการศึกษาจึงต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่ผิดเพี้ยน ไปจากรากเหง้าของวัฒนธรรมเดิม และศึกษาในสิ่งที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงต้องมีมุมมองที่เป็นอิสระ ไม่ยึดติดกับมุมมองใดมุมมองหนึ่ง

กรอบแนวคิดที่ 5 การศึกษาวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นปัจจัยในการออกแบบแม้ว่าจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรม ในแบบขององค์รวม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องแยกส่วนวัฒนธรรมร่วมที่แยกซ้อนกันอยู่ในมิติต่างๆ ออกจากกันเพื่อความชัดเจนและเพื่อให้ ขอบเขตของการวิเคราะห์เป็นไปได้ โดยเฉพาะโครงการที่มีลักษณะเป็นพาณิชย์ศิลป์ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

บทวิเคราะห์ ในการศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ตามกรอบแนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ได้มา จะสามารถผ่านกระบวนการออกมาเป็นรูปธรรมในเชิงพาณิชย์ศิลป์ ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีที่มาจาก วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

สรุป ในการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาสู่กระบวนการออกแบบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กรอบแนวคิดทั้งหมด เพื่อให้ได้คำจำกัดความ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการหาวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยสรุปได้เป็นข้อดังนี้

1. วัฒนธรรมนั้นสามารถสื่อถึงภาพรวมของ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ได้
2. วัฒนธรรมนั้นมีคุณค่าน่าสนใจ
3. วัฒนธรรมนั้นมีการแสดงออกถึงท้องถิ่น
4. วัฒนธรรมนั้นมีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม
5. วัฒนธรรมนั้นมีความยืดหยุ่น
6. วัฒนธรรมนั้นมีเนื้อหารายละเอียดที่เหมาะสม
7. วัฒนธรรมนั้นสามารถนำไปสู่การพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ได้

4.1.4 การวิเคราะห์เพื่อบูรณาการสู่แนวทางการสร้างนวัตกรรมจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ในการศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วัฒนธรรมทางด้านต่างๆ รวมถึงข้อมูลชุมชน ศักยภาพชุมชน และวิถีชีวิตของชุมชนชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ทั้งนี้ยังศึกษาครอบคลุมไปถึงศักยภาพชุมชนอื่นๆที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว ทั้งที่มีความเกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้อง ทางชาติพันธุ์กับชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อดึงเอาศักยภาพชุมชนนั้นๆ มาใช้ในการบูรณาการสู่แนวทางการสร้างนวัตกรรม โดยนำมาผนวกเข้ากับการศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อให้ งานวิจัยเกิดประโยชน์ในวงกว้าง ชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้วจะได้ ประโยชน์ร่วมในงานวิจัยนี้ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาในด้านวัสดุและการผลิต

ภาพที่ 4.1 การผลิตหินทรายของกลุ่มชาวบ้านตำบล ลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว
โดย : ชูชัย ปรีกษา (2561)

ในเขตพื้นที่อำเภอสีคิ้วมีวัสดุทางธรรมชาติจำพวกหินทรายอยู่มากตามหลักภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม ทำให้มีการนำหินทรายมาใช้ประโยชน์ในการทำเป็นผลิตภัณฑ์จำพวกงานแกะสลักข้าวของเครื่องใช้ประดับตกแต่ง รวมไปถึงชิ้นส่วนในงานก่อสร้าง นอกจากนี้หินทรายตามธรรมชาติแล้วยังมีหินทรายเทียมเพื่อเพิ่มตัวเลือกให้กับผู้บริโภคด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มผู้ทำหินทรายจะมีอยู่มากที่ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สามารถนำวัสดุและกรรมวิธีการผลิตหินทรายและหินทรายเทียมมาใช้เพื่อบูรณาการเข้ากับผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไท-ยวน สีคิ้วได้

ภาพที่ 4.2 งานจักสานจากไม้ไผ่และเส้นพลาสติก จากกลุ่มชาวบ้านบ้านโคกมุลตุน อำเภอสีคิ้ว

โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2560)

ในเขตพื้นที่อำเภอสีคิ้ว มีวัสดุจำพวกไม้ไผ่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากภูมิประเทศที่มีลำตะคองไหลผ่าน และริมฝั่งลุ่มน้ำลำตะคองก็มีทรัพยากรจำพวกไม้ไผ่อยู่ตลอดสาย อีกทั้งมีกลุ่มชุมชนที่มีความถนัดทางด้านการทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่รวมไปถึงเครื่องจักสานจากเส้นพลาสติก ผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นว่า สามารถนำเอาศักยภาพในการผลิตเครื่องจักสานดังกล่าวมาผนวกเข้ากับภูมิปัญญาในการจักสานของชุมชนชาว ไท-ยวน สีคิ้วได้

ภาพที่ 4.3 เครื่องทองลงหินของกลุ่มชาวบ้านตำบล หนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว

เครื่องทองลงหิน หรือที่ ชาวชุมชนหนองมน ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว ได้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ กระดังทองลงหิน และเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลหนองบัวน้อย อีกด้วย ด้วยคุณสมบัติที่น่าสนใจของเครื่องทองลงหิน และกรรมวิธีการผลิตที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลของกระดังทองลงหินและนำมาเป็นหนึ่งในตัวเลือก สำหรับนำมาใช้บูรณาการเข้ากับผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไท-ยวน สีคิ้ว

ภาพที่ 4.4 ผ้าซิ่นยวนของกลุ่มชาวบ้านบ้านหนองกก อำเภอสีคิ้ว
ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไท-ยวน บ้านยวน สีคิ้ว

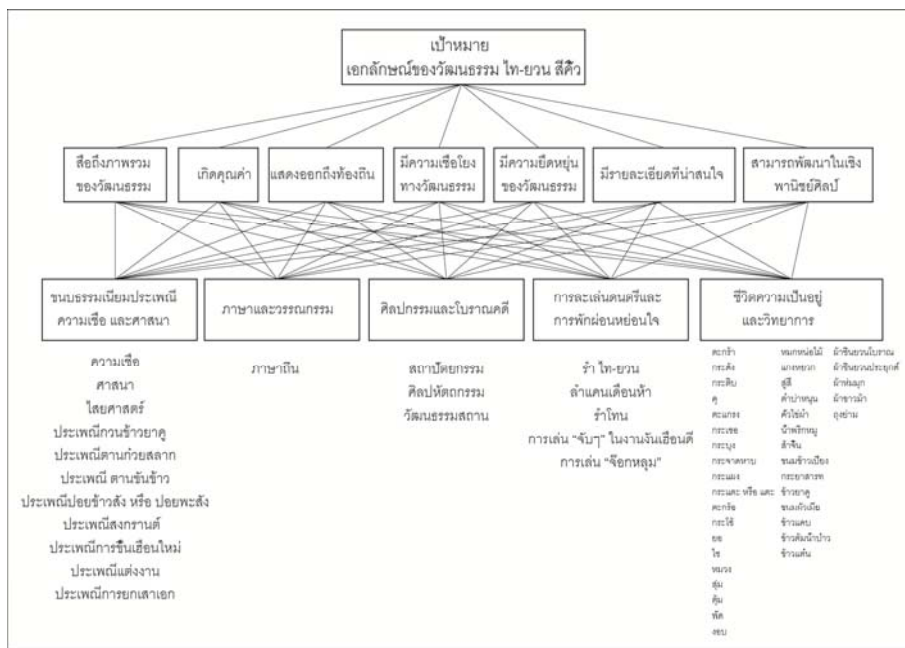
ผ้าซิ่นยวน เป็นภูมิปัญญาของชาว ไท-ยวน สีคิ้ว แต่ก็ยังมีชุมชนอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ ไท-ยวน เป็นผู้ผลิตอีกด้วย เนื่องจากผ้าซิ่นยวน มีการผลิตเพื่อใช้สอยและจำหน่ายมาอย่างยาวนาน ทำให้ภูมิปัญญาเหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดไปสู่ชุมชนอื่นๆด้วยเช่นกัน เช่น ชุมชนบ้านหนองกก ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว ได้มีการผลิตผ้าซิ่นยวนเพื่อจำหน่ายอย่างแพร่หลาย และผ้าซิ่นยวนของแต่ละชุมชนนั้น ก็จะมี ความแตกต่างการออกไปในรายละเอียดปลีกย่อย อาทิเช่น ความหนาของผ้า สี สัน และลวดลาย ซึ่งผันผวนไปตามสมัยนิยม และเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของผ้าซิ่นยวนจากชุมชนอื่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางวัสดุ เกิดประโยชน์ในวงกว้าง และเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนรอบข้าง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การบูรณาการสู่แนวทางสร้างนวัตกรรมจากวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและมุ่งประเด็นไปในส่วนของเรื่องวัสดุและกรรมวิธีการผลิต ซึ่งจะนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยวัสดุและกรรมวิธีการผลิตที่เลือกใช้มี 4 ประเภท ได้แก่ หินทราย เครื่องทองลงหิน เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ และผ้าซิ่นยวน โดยเชื่อว่าจะเกิดประโยชน์ไปสู่ชุมชนอื่นร่วมด้วย อาทิเช่น การสร้างรายได้ การจ้างงาน เป็นต้น

4.1.5 การวิเคราะห์วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

ในกระบวนการศึกษา วัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว สำหรับนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ จากที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว ในบริบทต่างๆ รวมทั้งกรอบแนวความคิดทั้งหมดแล้วนั้น จึงได้นำมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดในเชิงสถิติ และนำข้อมูล

ดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยแสดงกระบวนการวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ในเบื้องต้นได้ดังนี้

ภาพที่ 4.5 แสดงผังกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในกระบวนการศึกษา วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีสัว เพื่อนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์

4.1.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยในการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีสัว ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ทำการปัจจัยในวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีสัวที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วมาสรุปและเรียบเรียงให้เกิดเป็นประเด็นใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมต่อเป้าหมายเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีสัวที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) โดยทำการวิเคราะห์ ปัจจัย ดังนี้

(1) การสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีสัว จากกรอบแนวคิดทางด้านการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีสัว เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สื่อได้ถึงองค์รวมและภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีสัว จากการศึกษาพบว่า ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีสัวประกอบด้วย

- (1.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (1.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (1.3) การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ
- (1.4) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.6 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน การสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้วนั้น มีนัยยะทางการศึกษาและวิเคราะห์ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับ ปัจจัยข้อที่ 3 และ 4 คือ การแสดงออกถึงท้องถิ่น และ มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยทั้งสามข้อนี้มารวมกันเพื่อเกิดปัจจัยใหม่ คือ “แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่น” และนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วย AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(2) การเกิดคุณค่า จากการศึกษาพบว่า เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สื่อได้ถึงเกิดการเกิดคุณค่าของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้วประกอบด้วย

- (2.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (2.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (2.3) ภาษาและวรรณกรรม
- (2.4) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

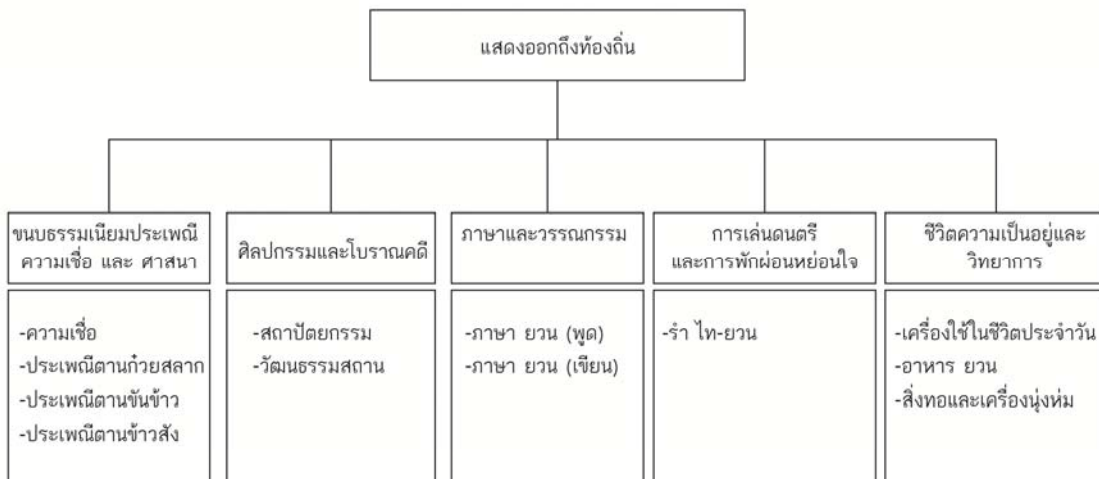
ภาพที่ 4.7 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการเกิดคุณค่า จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีคุณค่าที่น่าสนใจ มีนัยยะที่สอดคล้องทางการศึกษาและวิเคราะห์อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(3) การแสดงออกถึงท้องถิ่น ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีการแสดงออกถึงท้องถิ่น เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สื่อได้ถึงการแสดงออกถึงท้องถิ่นของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว จากการศึกษาพบว่า ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้วประกอบด้วย

- (3.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (3.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (3.3) ภาษาและวรรณคดี
- (3.4) การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ
- (3.5) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.8 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการการแสดงออกถึงท้องถิ่นของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีการแสดงออกถึงท้องถิ่นนั้น มีนัยยะทางการศึกษาและวิเคราะห์ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับ ปัจจัยข้อที่ 1 และ 4 คือ การสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว และ มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยทั้งสามข้อนี้มารวมกันเพื่อเกิดปัจจัย ใหม่ คือ “แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่น” และนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ใน กระบวนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(4) ความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สื่อได้ถึงความเชื่อมโยงกันของ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว จากการศึกษาพบว่า ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วประกอบด้วย

- (4.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (4.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (4.3) การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ
- (4.4) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.9 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการมีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้น มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม มีนัยยะทางการศึกษาและวิเคราะห์ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน กับ ปัจจัยข้อที่ 1 และ 3 คือ การสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว และการแสดงออกถึงท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยทั้งสามข้อนี้มารวมกันเพื่อเกิดปัจจัยใหม่ คือ “แสดงถึงภาพรวม และมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่น” และนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วย กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(5) มีความยืดหยุ่น ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีความยืดหยุ่น เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความยืดหยุ่นของ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว จากการศึกษาพบว่า ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้วประกอบด้วย

- (5.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (5.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (5.3) การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ
- (5.4) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.10 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการมีความยืดหยุ่น ของวัฒนธรรม จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรม นั้นมีความยืดหยุ่น มีนัยยะที่สอดคล้องกับการศึกษาวัฒนธรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยสอดคล้องกับปัจจัยข้อที่ 7 ในปัจจัย การสามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ เกิดเป็นปัจจัย วัฒนธรรมสามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(6) มีรายละเอียดน่าสนใจ ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีเนื้อหารายละเอียดที่เหมาะสม เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีรายละเอียดน่าสนใจ ของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว จากการศึกษาพบว่าทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้วประกอบด้วย

- (6.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา
- (6.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี
- (6.3) การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ
- (6.4) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.11 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยมีรายละเอียดน่าสนใจ ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นมีเนื้อหารายละเอียดที่เหมาะสม มีนัยยะที่สอดคล้องทางการศึกษาและวิเคราะห์อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(7) การสามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นสามารถนำไปสู่การพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ได้เป็นการจำกัดความของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความสามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ ของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว จากการศึกษาพบว่า ทางเลือกที่ส่งผลต่อการสื่อถึงภาพรวมของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้วประกอบด้วย

(7.1) ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและศาสนา

(7.2) ศิลปกรรมและโบราณคดี

(7.3) ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

โดยแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพที่ 4.12 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ในปัจจุบันที่ว่าด้วยการสามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สืบเนื่องจากกรอบแนวคิดทางด้าน วัฒนธรรมนั้นสามารถนำไปสู่การพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ได้ มีนัยยะที่สอดคล้องทางการศึกษาและวิเคราะห์อย่างชัดเจน และเชื่อมโยงกับปัจจัยข้อที่ 5 คือ วัฒนธรรมมีความยืดหยุ่น และสร้างเป็นปัจจัยใหม่คือ “วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์” ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ปัจจัย จากกรอบแนวคิดทางการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน โดยวิเคราะห์ถึงความสำคัญ และความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน ในแต่ละปัจจัย และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และสรุป ประเด็นทางด้านปัจจัยขึ้นใหม่ เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) โดยสรุปและจำแนกปัจจัยออกเป็น 4 ประเด็นได้ดังนี้

1. แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม
2. เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม
3. มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ
4. วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

โดยแสดงเป็นผังในการสรุปผลปัจจัยเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สืบที่ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.13 แสดงผังในการสรุปผลปัจจัยเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

อธิบายแจกแจงผลกระทบจากปัจจัยเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อนำใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น

ปัจจัย	ผลกระทบต่อผลการวิจัย	การนำไปประยุกต์ใช้
แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเป็นเอกภาพให้กับผลการวิจัย เกิดผลลัพธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สามารถเป็นตัวแทนในการสื่อสารให้ผู้ที่มีความสนใจได้รับรู้และเข้าใจได้ - เกิดความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้แนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อจุดประสงค์อื่นได้ อาทิเช่น การศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเชิงสังคมศาสตร์ เพื่อศึกษาข้อมูลวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับใช้ในการพัฒนาทางด้านอื่นๆ เช่น การอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นต้น

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	ผลกระทบต่อผลการวิจัย	การนำไปประยุกต์ใช้
เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม	- เพื่อให้เกิดมุมมองที่เป็นรูปธรรม เกิดมูลค่า และเกิดความน่าสนใจ เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมุ่ง ประเด็นไปที่ วัฒนธรรมชุมชน ไทย- ยวน สี่คิ้ว และมองเห็นถึง ความสำคัญของวัฒนธรรม -	- ปัจจัยดังกล่าวสามารถ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการ นำเสนอของวัฒนธรรม เพื่อให้ เกิดความเข้าใจ และเลือก นำเสนอในแง่มุมที่เป็นประโยชน์ อาทิเช่น การนำไปใช้เพื่อ ประชาสัมพันธ์ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน หรืองานประชาสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้อง
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่น่าสนใจ	- เพื่อให้เกิดการศึกษาพิจารณา เจาะลึกไปยังรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ศึกษา เพื่อให้ได้องค์ ความรู้ในประเด็นที่สำคัญและมี รายละเอียด เพื่อนำเข้าสู่ กระบวนการวิเคราะห์ หรือ กระบวนการนำไปใช้ในลำดับต่อไป ก็จะความเสถียรภาพของข้อมูล อีก ทั้งยังเป็นตัวช่วยในการคัดกรอง ความสำคัญของข้อมูลด้วยเช่นกัน	- การประยุกต์ใช้ คือ เป็นการ สร้างแนวทางในการศึกษาข้อมูล วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อให้สามารถนำข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ อาทิ เช่น หากกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน สี่ คิ้ว มีความต้องการในการ นำเสนอ วัฒนธรรม ทางด้านใด ด้านหนึ่ง ก็สามารถใช้นวัตกรรมนี้ ในการพิจารณาคุณสมบัติที่ เหมาะสมของวัฒนธรรมนั้นๆ ได้
วัฒนธรรมสามารถนำไป พัฒนาในเชิงพาณิชย์ ศิลป์	- ส่งผลกระทบต่อสู่ปลายทางของ งานวิจัย ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณา จากปัจจัยทั้งหมด เพื่อวิเคราะห์และ สังเคราะห์ เอาวัฒนธรรมที่มีความ สองคล้อง ต่อปัจจัย ในบริบทของ ความเป็นรูปธรรม จับต้องได้ สามารถผันไปสู่กระบวนการในเชิง พาณิชย์ แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรม	- ปัจจัยดังกล่าวจะนำไป ประยุกต์ใช้ในกระบวนการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยจะเป็น ตัวเชื่อมระหว่างการศึกษา วัฒนธรรมกับการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการนำไปใช้ ในกิจกรรมอื่นๆได้ อาทิเช่น งาน บริการ การท่องเที่ยว การ บริหารงานในภาคการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

4.1.5.2 การวิเคราะห์ทางเลือกที่ส่งผลต่อปัจจัยในการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรม
ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และกลั่นกรองเอาสาระสำคัญของทางเลือกที่มีผลต่อปัจจัยใน
การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วมาสรุปและเรียบเรียงให้เกิดเป็น

ประเด็นใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมต่อเป้าหมายเพื่อนำไปสู่กระบวนการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คว ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process)

(1) ในประเด็น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และ ศาสนา มีรูปแบบของวัฒนธรรมในประเด็น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และ ศาสนา ดังนี้

- (1.1) ความเชื่อ
- (1.2) ศาสนา
- (1.3) ประเพณีกวนข้าวยาคุ
- (1.4) ประเพณีตานก๋วยสลาก
- (1.5) ประเพณี ตานขันข้าว
- (1.6) ประเพณีปอยข้าวสัง

แสดงเป็นผังความสัมพันธ์ได้ดังนี้

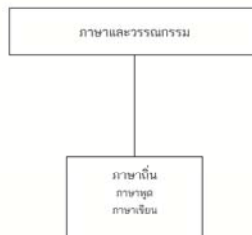
ภาพที่ 4.14 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และ ศาสนา

สรุป ในประเด็น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และ ศาสนาเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัย แล้ว มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเป้าหมายคือการนำไปสู่การค้นหาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน ที่เป็นเอกลักษณ์ และเหมาะสมต่อการนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้สรุปเอารูปแบบวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของชาว ไทย-ยวนสี่ควได้เป็นความเชื่อเรื่องพ่พระยาสี่เขี้ยว, ประเพณีกวนข้าวยาคุ, ประเพณี ตานก๋วยสลาก, ประเพณี ตานขันข้าว, ประเพณีปอยข้าวสัง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(2) ในประเด็น ภาษาและวรรณกรรม มีรูปแบบของวัฒนธรรม ดังนี้

- (2.1) ภาษาถิ่น

แสดงเป็นผังความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.15 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ภาษาและวรรณกรรม

สรุป ในประเด็น ภาษาและวรรณกรรม เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัย แล้ว พบว่ายังไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเป้าหมายคือการนำไปสู่การค้นคว้าวัฒนธรรม ไทย-ยวน ที่เป็นเอกลักษณ์ และเหมาะสมต่อการนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยประเด็นดังกล่าวขาดความชัดเจนของการมีตัวตนในวิถีชีวิตของชาวไทย-ยวน รวมทั้งขาดความเป็นรูปธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำเข้าสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์

(3) ในประเด็น ศิลปกรรมและโบราณคดี มีรูปแบบของวัฒนธรรม ดังนี้

- (3.1) สถาปัตยกรรม
- (3.2) ศิลปะหัตถกรรม
- (3.3) วัฒนธรรมสถาน

แสดงเป็นผังความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.16 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ศิลปกรรมและโบราณคดี

สรุป ในประเด็น ศิลปกรรมและโบราณคดี เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัย แล้ว มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเป้าหมายคือการนำไปสู่การค้นคว้าวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน ที่เป็นเอกลักษณ์ และเหมาะสมต่อการนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้สรุปเอารูปแบบวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของชาวไทย-ยวนได้เป็น เรือนยวน , รหัสวดินน้ำ, ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย-ยวน บ้านยวน นครจันทริก เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

(4) ในประเด็นการละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ มีรูปแบบของวัฒนธรรม ดังนี้

- (4.1) รำ ไท-ยวน
- (4.2) ลำแคนเดือนห้า
- (4.3) รำโชน
- (4.4) การเล่น “จับๆ”
- (4.5) การเล่นจ๊อกหลุม

แสดงเป็นผังความสัมพันธ์ได้ดังนี้

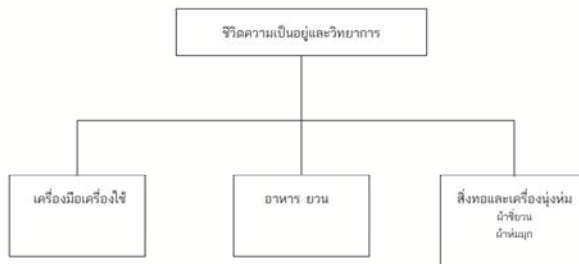
ภาพที่ 4.17 แสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ

สรุป ในประเด็น การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัยแล้ว พบว่ายังไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเป้าหมายคือการนำไปสู่การค้นคว้าวัฒนธรรมไท-ยวน ที่เป็นเอกลักษณ์ และเหมาะสมต่อการนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยประเด็นดังกล่าวขาดความชัดเจนของการมีตัวตนในวิถีชีวิตของชาวไท-ยวน รวมทั้งขาดความเป็นรูปธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำเข้าสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์

(5) ในประเด็น ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ มีรูปแบบของวัฒนธรรม ดังนี้

- (5.1) เครื่องมือเครื่องใช้
- (5.2) อาหารยวน
- (5.3) ผ้าซิ่นยวน
- (5.4) ผ้าห่มมุก

แสดงเป็นผังความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.18 ภาพแสดงผังการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในประเด็น ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

สรุป ในประเด็น ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัย แล้วมีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อเป้าหมายคือการนำไปสู่การค้นคว้าพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้วที่เป็นเอกลักษณ์ และเหมาะสมต่อการนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยผู้วิจัยได้สรุปเอารูปแบบวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรมเฉพาะตัวของชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว ได้เป็น เครื่องจักสาน, อาหารยวน, ผ้าชีวน และผ้าหมัก เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ในลำดับต่อไป

4.1.5.3 ผลสรุปปัจจัยและทางเลือกในการวิเคราะห์วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process)

ในกระบวนการศึกษาและรวบรวมวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม ในบริบทต่างๆ โดยรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมตามประเภทของวัฒนธรรม และ กรอบแนวคิดในการศึกษาวัฒนธรรม ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยได้จำแนกและลำดับเรียงเรียงข้อมูลขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายในการวิเคราะห์ คือ วัฒนธรรมไทย-ยวน สีคิ้ว เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

โดยสรุปและจำแนกปัจจัยออกเป็น 4 ประเด็นได้ดังนี้

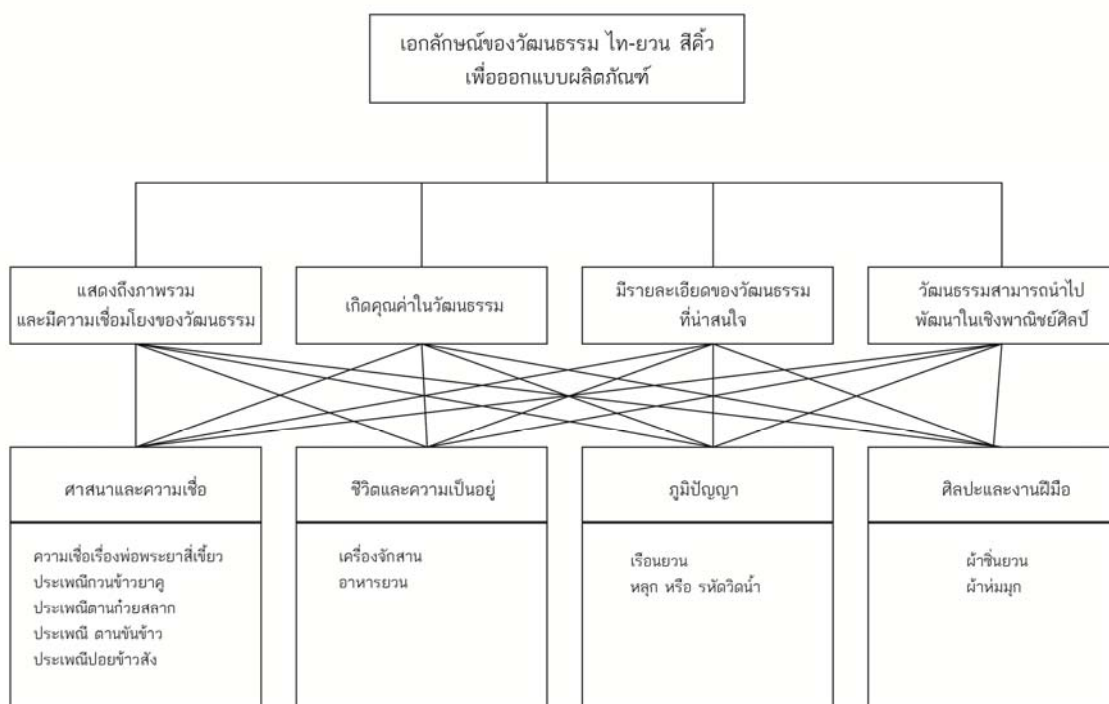
1. แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม
2. เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม
3. มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ
4. วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

และสรุปประเด็นทางเลือกได้ดังนี้

(1) ศาสนาและความเชื่อ หมายถึง วัฒนธรรมที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับความเชื่อทางด้านจิตวิญญาณ, ฤทธิผี, บรรพบุรุษ รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประกอบด้วย

- (1.1) ความเชื่อเรื่องพ่อพระยาสี่เขี้ยว
- (1.2) ประเพณีกวนข้าวยาคุ
- (1.3) ประเพณีตานก้วยสลา
- (1.4) ประเพณี ตานขันข้าว
- (1.5) ประเพณีปอยข้าวสัง

- (2) ชีวิตและความเป็นอยู่ หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต, การดำรงชีวิต, การทำมาหากิน, และอาชีพ เป็นต้น ประกอบด้วย
- (2.1) เครื่องจักสาน
 - (2.2) อาหารยวน
- (3) ภูมิปัญญา หมายถึง วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากองค์ความรู้ที่สั่งสมมาเป็นเวลานานและมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ประกอบด้วย
- (3.1) เรือนยวน
 - (3.2) หลูก หรือ ระหัดวิดน้ำ
- (4) ศิลปะและงานฝีมือ หมายถึง วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากทักษะทางงานฝีมือ ประกอบด้วย
- (4.1) ผ้าซิ่นยวน
 - (4.2) ผ้าห่มมุก
- โดยแสดงความสัมพันธ์เป็นแผนผังได้ดังนี้

ภาพที่ 4.19 แสดงผัง ข้อมูล สำหรับกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) เพื่อนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์

4.1.5.3 การวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process)

โดยแสดงผลจากข้อมูลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยแยกตามแบบฟอร์มดังนี้

(1) การให้คะแนนปัจจัย

ตารางที่ 4.2 แบบฟอร์มการให้คะแนนปัจจัย

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1			
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม		1		
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ			1	
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์				1

ตารางที่ 4.3 เกณฑ์การให้คะแนนปัจจัย

คะแนน 1/5	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าที่สุด
คะแนน 1/4	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด
คะแนน 1/3	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าปานกลาง
คะแนน 1/2	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าเล็กน้อย
คะแนน 1	หมายถึง มีความสำคัญเท่ากัน
คะแนน 2	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าเล็กน้อย
คะแนน 3	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด
คะแนน 5	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าที่สุด

ตารางที่ 4.4 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1	3	2	1/2
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	1/3	1	2	1/2
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	1/2	1/2	1	1/2
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	2	2	2	1

ตารางที่ 4.5 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1	2	2	1/2
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	1/2	1	1/2	1/2
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	1/2	2	1	1/2
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	2	2	2	1

ตารางที่ 4.6 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1	2	3	3
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	1/2	1	2	1/3
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	1/3	1/2	1	1/3
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	1/3	3	3	1

ตารางที่ 4.7 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1	2	3	1/2
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	1/2	1	2	1/2
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	1/3	1/2	1	1/2
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	2	2	2	1

ตารางที่ 4.8 คะแนนปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5

ปัจจัย	แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	1	3	2	2
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	1/3	1	3	1/2
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	1/2	1/3	1	1/3
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	1/2	2	3	1

ตารางที่ 4.9 สรุปคะแนนปัจจัย

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
แสดงถึงภาพรวม และมีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	0.3025	0.2750	0.4375	0.3000	0.4100	0.345
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	0.1825	0.1385	0.1675	0.1900	0.1900	0.174
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่ น่าสนใจ	0.1375	0.1985	0.1075	0.1250	0.1150	0.136
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	0.3800	0.3880	0.2875	0.3850	0.2850	0.345

ตารางที่ 4.10 คำนวณน้ำหนักปัจจัย

ปัจจัย	ค่าน้ำหนัก	%
แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม	0.345	43.1
เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม	0.174	21.7
มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ	0.136	17.1
วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์	0.345	43.1

(2) การให้คะแนนทางเลือก

แบบฟอร์มการให้คะแนนทางเลือก

การให้คะแนนทางเลือกประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีส้ม โดยแบ่งเป็นหัวข้อตามปัจจัยที่กำหนดไว้และใช้ข้อมูลรายละเอียดข้างต้น

ตารางที่ 4.11 ตัวอย่างแบบฟอร์มการให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัย แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม

ทางเลือก	ศาสนาและความเชื่อ	ชีวิตและความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและงานฝีมือ
ศาสนาและความเชื่อ	1			
ชีวิตและความเป็นอยู่		1		
ภูมิปัญญา			1	
ศิลปะและงานฝีมือ				1

โดยทั้ง 4 ปัจจัย ใช้แบบฟอร์ม การให้คะแนนเหมือนกันทั้ง 4 ปัจจัย ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม, ปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรม, ปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ และปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

ตารางที่ 4.12 เกณฑ์การให้คะแนนทางเลือก

คะแนน 1/5	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าที่สุด
คะแนน 1/4	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด
คะแนน 1/3	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าปานกลาง
คะแนน 1/2	หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าเล็กน้อย
คะแนน 1	หมายถึง มีความสำคัญเท่ากัน
คะแนน 2	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าเล็กน้อย
คะแนน 3	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด
คะแนน 5	หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด

(2.1) การรวบรวมคะแนนทางเลือก

การรวบรวมคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านจากการทำแบบสอบถาม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย และหาค่าน้ำหนักของปัจจัย

(ก) คะแนนแต่ละปัจจัย

ปัจจัยที่ 1 แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.13 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/4	1/5	1/5
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	4	1	1/4	1/4
ภูมิปัญญา	5	4	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	5	4	4	1

ตารางที่ 4.14 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/5	1/5
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	1/3	1/5
ภูมิปัญญา	5	3	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	5	5	4	1

ตารางที่ 4.15 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/2	1/4	1/5
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	1/5	1/4
ภูมิปัญญา	4	4	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	5	4	4	1

ตารางที่ 4.16 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/4	1/3
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	1/4	1/4
ภูมิปัญญา	4	4	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	3	4	3	1

ตารางที่ 4.17 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม จากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/4	1/3	1/4
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	4	1	1/3	1/4
ภูมิปัญญา	3	3	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	4	4	4	1

ปัจจัยที่ 2 เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.18 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/2	1/3	1/3
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	1/2	1/3
ภูมิปัญญา	3	2	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	3	3	3	1

ตารางที่ 4.19 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/2	1/2	1/3
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	1/2	1/3
ภูมิปัญญา	2	2	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	3	3	4	1

ตารางที่ 4.20 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	2	1/2	1/2
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	1/2	1	1/2	1/3
ภูมิปัญญา	2	2	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	2	3	3	1

ตารางที่ 4.21 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	2	2	1/2
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	1/2	1	1/3	1/2
ภูมิปัญญา	1/2	3	1	1/2
ศิลปะและ งานฝีมือ	2	2	2	1

ตารางที่ 4.22 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/2	1	1/2
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	1/2	1/2
ภูมิปัญญา	1	2	1	1/2
ศิลปะและ งานฝีมือ	2	2	2	1

ปัจจัยที่ 3 มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

ตารางที่ 4.23 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจจาก
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/3	1/4
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	2	1/2
ภูมิปัญญา	3	1/2	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	4	2	4	1

ตารางที่ 4.24 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ
คนที่ 2

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/3	1/3
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	1	2
ภูมิปัญญา	3	1	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	3	1/2	3	1

ตารางที่ 4.25 การให้คะแนนทางเลือก ในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจจาก
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/4	1/2	1/4
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	4	1	1	2
ภูมิปัญญา	2	1	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	4	1/2	3	1

ตารางที่ 4.26 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ
คนที่ 4

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/2	1/2
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	2	2
ภูมิปัญญา	2	1/2	1	1/2
ศิลปะและ งานฝีมือ	2	1/2	2	1

ตารางที่ 4.27 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ
คนที่ 5

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/2	1/2	1/2
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	1	1
ภูมิปัญญา	2	1	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	2	1	4	1

ปัจจัยที่ 4 วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

ตารางที่ 4.28 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์จาก ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/4	1/3	1/5
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	4	1	1/2	1/2
ภูมิปัญญา	3	2	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	5	2	4	1

ตารางที่ 4.29 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์จาก ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/4	1/4
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	2	1/3
ภูมิปัญญา	4	1/2	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	4	3	4	1

ตารางที่ 4.30 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์จาก ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/3	1/4
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	1	1/2
ภูมิปัญญา	3	1	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	4	2	3	1

ตารางที่ 4.31 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจุบันวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์จาก
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/3	1/5
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	2	1	2	1/2
ภูมิปัญญา	3	1/2	1	1/3
ศิลปะและ งานฝีมือ	5	2	3	1

ตารางที่ 4.32 การให้คะแนนทางเลือกในปัจจุบันวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์จาก
ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5

ทางเลือก	ศาสนาและ ความเชื่อ	ชีวิตและ ความเป็นอยู่	ภูมิปัญญา	ศิลปะและ งานฝีมือ
ศาสนาและ ความเชื่อ	1	1/3	1/3	1/3
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	3	1	1/2	1/3
ภูมิปัญญา	3	2	1	1/4
ศิลปะและ งานฝีมือ	3	3	4	1

(3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คว่ำ จำนวน 5 ท่าน โดยการกรอกแบบสอบถาม ไปทำการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญ และค่าอัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล หากค่าอัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล เกิน 0.1 ผู้วิจัยจะทำการอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนและให้ผู้ตอบแบบสอบถามใหม่ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของคะแนน

(3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัย

ตารางที่ 4.33 ค่าน้ำหนักของปัจจัย

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
แสดงถึงภาพรวมและ มีความเชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	0.3025	0.2750	0.4375	0.3000	0.4100	0.345
เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	0.1825	0.1385	0.1675	0.1900	0.1900	0.174
มีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่น่าสนใจ	0.1375	0.1985	0.1075	0.1250	0.1150	0.136
วัฒนธรรมสามารถ นำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	0.3800	0.3880	0.2875	0.3850	0.2850	0.345

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 อัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล (C.I.) = 0.072

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 อัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล (C.I.) = 0.041

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 อัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล (C.I.) = 0.084

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4 อัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล (C.I.) = 0.047

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 อัตราความไม่สอดคล้องของข้อมูล (C.I.) = 0.086

(3.2) ความสำคัญของทำเลที่ตั้งทางเลือกในแต่ละปัจจัยในการเปรียบเทียบความเหมาะสมของทางเลือกจะเปรียบเทียบโดยหาความสำคัญของประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในทางเลือกภายใต้ปัจจัย ต่างๆ โดยจะเปรียบเทียบเป็นคู่

(ก) ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม

จากข้อมูลปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม นำมาเป็นข้อมูลการให้คะแนนค่าน้ำหนักของประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม ได้จาก การนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และนำไปประมวลผล ได้ค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 4.34 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยแสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
ศาสนาและ ความเชื่อ	0.07	0.07	0.07	0.09	0.08	0.08
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	0.15	0.13	0.12	0.14	0.16	0.14
ภูมิปัญญา	0.27	0.25	0.27	0.30	0.23	0.26
ศิลปะและ งานฝีมือ	0.51	0.55	0.54	0.47	0.52	0.52

(ข) ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ ปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรม

จากข้อมูลปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมนำมาเป็นข้อมูลการให้คะแนนค่าน้ำหนักของประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรมได้จากการนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และนำไปประมวลผล ได้ค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 4.35 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยเกิดคุณค่าในวัฒนธรรม

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
ศาสนาและ ความเชื่อ	0.11	0.12	0.19	0.27	0.17	0.17
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	0.16	0.16	0.22	0.13	0.21	0.16
ภูมิปัญญา	0.26	0.22	0.24	0.22	0.24	0.24
ศิลปะและ งานฝีมือ	0.48	0.50	0.45	0.38	0.38	0.43

(ค) ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ ปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

จากข้อมูลปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจนำมาเป็นข้อมูลการให้คะแนนค่าน้ำหนักของประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจได้จากการนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และนำไปประมวลผล ได้ค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 4.36 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยมีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
ศาสนาและ ความเชื่อ	0.09	0.09	0.10	0.12	0.14	0.11
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	0.26	0.35	0.37	0.42	0.27	0.33
ภูมิปัญญา	0.17	0.23	0.21	0.19	0.20	0.20
ศิลปะและ งานฝีมือ	0.48	0.33	0.32	0.27	0.39	0.36

(ง) ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

จากข้อมูลปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์นำมาเป็นข้อมูลการให้คะแนนค่าน้ำหนักของประเภทของวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์ได้จากการนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และนำไปประมวลผล ได้ค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 4.37 ค่าน้ำหนักของทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ภายใต้ปัจจัยวัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิงพาณิชย์ศิลป์

ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	SUM
ศาสนาและ ความเชื่อ	0.07	0.08	0.09	0.09	0.10	0.09
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	0.21	0.23	0.23	0.25	0.18	0.22
ภูมิปัญญา	0.23	0.18	0.21	0.18	0.23	0.20
ศิลปะและ งานฝีมือ	0.49	0.51	0.47	0.48	0.49	0.49

(4) สรุปการเลือกประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบ

(5) สรุปการเลือกประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.38 สรุปการเลือกประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

ปัจจัย	แสดงถึง ภาพรวมและ มีความ เชื่อมโยงของ วัฒนธรรม	เกิดคุณค่าใน วัฒนธรรม	มีรายละเอียด ของวัฒนธรรม ที่น่าสนใจ	วัฒนธรรม สามารถนำไป พัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์	SUM (ทางเลือก)
ศาสนาและ ความเชื่อ	0.08	0.17	0.11	0.09	0.11
ชีวิตและ ความเป็นอยู่	0.14	0.16	0.33	0.22	0.21
ภูมิปัญญา	0.26	0.24	0.20	0.20	0.23
ศิลปะและ งานฝีมือ	0.52	0.43	0.36	0.49	0.45
SUM (ปัจจัย)	0.35	0.17	0.13	0.35	

นำคะแนนในแต่ละทางเลือกในแต่ละปัจจัยไปคูณกับผลค่าเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยนั้น และนำมาบวกรวมกัน จากนั้นนำ ผลลัพธ์ ที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยอีกครั้ง จะได้ผลคะแนน ของประเภทของ วัฒนธรรม ที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

ศาสนาและความเชื่อ $[(0.08)(0.35)+(0.17)(0.17)+(0.11)(0.13)+(0.09)(0.35)] \div 4 = 0.10$

ชีวิตและความเป็นอยู่ $[(0.14)(0.35)+(0.16)(0.17)+(0.33)(0.13)+(0.22)(0.35)] \div 4 = 0.20$

ภูมิปัญญา $[(0.26)(0.35)+(0.24)(0.17)+(0.20)(0.13)+(0.20)(0.35)] \div 4 = 0.23$

ศิลปะและงานฝีมือ $[(0.52)(0.35)+(0.43)(0.17)+(0.36)(0.13)+(0.49)(0.35)] \div 4 = 0.47$

เพราะฉะนั้น ทางเลือก ประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ โดยเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย จากกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) คือ

1. ศิลปะและงานฝีมือ
2. ภูมิปัญญา
3. ชีวิตและความเป็นอยู่
4. ศาสนาและความเชื่อ

4.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

การออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์และสรุปผลแล้ว และนำ ข้อมูลทางวัฒนธรรมนั้น เข้าสู่กระบวนการออกแบบ ตามแนวทางที่ได้กำหนดโดยสอดคล้องกับกรอบ แนวคิด สามารถจำแนกตามขั้นตอนได้ดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนของ ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมนำมาใช้สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

4.2.3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนของ ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ศักยภาพชุมชนของชุมชนไทย-ยวนสี่คิ้วจากการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการ สทนทนาแบบกลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.39 ศักยภาพชุมชน ของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

ศักยภาพชุมชน	รายละเอียด	การประยุกต์ใช้
วัสดุในชุมชน		
1 ไม้ไผ่	มีอยู่ทั่วไปตลอดสองฝั่งของลำน้ำลำตะคองหาได้ง่ายและมีจำนวนมาก ชาวไท-ยวน สีคิ้ว ในพื้นที่นำมาใช้จักสานเป็นข้าวของเครื่องใช้มาช้านาน	นำรูปแบบการจักสานและรูปทรงของเครื่องจักสานมาใช้เป็น แรงบันดาลใจในการออกแบบ
2 ผ้ายวน	ในชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีการทอผ้าเพื่อใช้นุ่งห่มและเป็นผ้าทอที่มีเอกลักษณ์ของ ชาว ไท-ยวน สีคิ้ว เช่น ผ้าซินยวน ผ้าห่มมุก ผ้าโสร่งและผ้าขาวม้า โดยเป็นวัสดุที่สำคัญทั้งผ้าผืนและเศษผ้าที่เหลือจากการตัดเย็บ สามารถนำมาใช้เป็นวัสดุเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้	ผ้ายวน จัดเป็นวัฒนธรรมในประเภท ศิลปะและงานฝีมือ ซึ่งเป็นประเภทของวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดในการสื่อถึงวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว เพราะฉะนั้นผ้ายวนจึงถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นวัสดุหลักในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว และผู้วิจัยเลือกใช้ผ้าซินยวน เนื่องจากมีความเหมาะสมด้านคุณสมบัติทางกายภาพและความเหมาะสมทางด้านการสื่อถึงวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว
3 หินทราย	ทราย มีอยู่มากในพื้นที่ และมีกลุ่มอาชีพหินทรายอยู่ทั่วไป สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้	สามารถนำหินทรายมาประยุกต์ใช้เป็นวัสดุ ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว
4 กระดิ่งทองลงหิน	ทองลงหิน (ตีบุก+ทองแดง) เป็นวัสดุที่มีคุณค่า มีความงามและยังเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของอำเภอสีคิ้ว อีกทั้งยังมีกรรมวิธีการผลิตที่น่าสนใจ อาจจะใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ได้	จากการศึกษาพบว่า วัสดุทองลงหินในปัจจุบันนั้น มีกำลังการผลิตที่ลดลงเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต จึงปรับและประยุกต์นำกรรมวิธีการผลิตกระดิ่งทองลงหินมาใช้แทนวัสดุ

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ศักยภาพชุมชน	รายละเอียด	การประยุกต์ใช้
<p>ศักยภาพบุคคลในพื้นที่ชุมชน ไท-ยวน</p> <p>อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ</p>	<p>พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอและ คหกรรม</p>	<p>นำองค์ความรู้ทางด้านสิ่งทอมา ประยุกต์ใช้ในกระบวนการ ออกแบบผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว</p>
<p>นาง น้อม ดิษฐานุสร</p>	<p>ทอผ้ามุก</p>	<p>นำเทคนิคและรูปแบบการทอ ผมห่มมุกมาประยุกต์ใช้เป็นแรง บันดาลใจในกระบวนการ ออกแบบผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว</p>
<p>นาง หนูแดง ลอยจันทิก</p>	<p>งานเย็บผ้า ถักผ้า</p>	<p>ประยุกต์ใช้ทักษะในการตัดเย็บ ร่วมกับเทคนิคการผลิตอื่นๆ ใน กระบวนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไท- ยวน สี่คิ้ว</p>
<p>นาย พิเสก หนูจันทิก</p>	<p>งานจักสาน</p>	<p>ประยุกต์ใช้เทคนิคในงานจัก สาน การขึ้นรูปเครื่องจักสาน ในกระบวนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไท- ยวน สี่คิ้ว</p>

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ศักยภาพชุมชน	รายละเอียด	การประยุกต์ใช้
กลุ่มทอผ้าซิ่นยวน (บ้านหนองกก)	เป็นกลุ่มผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหินทราย โดยกระจายกันกันอยู่มากในพื้นที่ตำบล ลาดบัวขาว อำเภอ สีคิ้ว	นำเทคนิคกระบวนการวิธีการผลิตหินทรายมาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากบุคลากร
กลุ่มจักสานไม้ไผ่และพลาสติก	เป็นกลุ่มผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายกระติ่งทองลงหิน โดยกระจายกันกันอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอ สีคิ้ว เป็นกลุ่มที่ผลิตผ้าซิ่นยวน ที่สามารถทอผ้าซิ่นยวน ผ่านการเรียนรู้ทักษะการทอผ้าซิ่นยวน มาเป็นระยะเวลาานาน กระจายกันกันอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอ สีคิ้ว	นำเทคนิคกระบวนการวิธีการผลิตกระติ่งทองลงหินมาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากบุคลากร สามารถใช้เทคนิคต่างๆในการทอผ้า เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว
	เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่แปรรูปและเส้นพลาสติก ชุมชนวัดสิงหาราม ตำบล มิตรภาพ อำเภอ สีคิ้ว	ประยุกต์ใช้เทคนิคการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่และเส้นพลาสติกในกระบวนการออกแบบ

จากตารางที่ 4.45 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนของ ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ได้ใจความสำคัญดังนี้ คือ ศักยภาพชุมชนของชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว จากการศึกษาบริบทโดยรวมของชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลทางด้านต่างๆของชุมชน และสามารถสรุปและจำแนกออกเป็นสาม โดยเลือกวิเคราะห์ในปัจจุบันที่ส่งผลในการประยุกต์สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ได้ดังนี้

ทางด้านวัสดุ ในการประยุกต์ไปสู่กระบวนการออกแบบนั้น สามารถ จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ ไม้ไผ่ หินทราย และ ผ้ายวน ซึ่งจะเป็นวัสดุหลักในกระบวนการออกแบบ โดยมี ผ้ายวน เป็นวัสดุที่สำคัญที่สุด สอดคล้องกับ การวิเคราะห์วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น AHP (analytic hierarchy process) ที่ชี้ชัดว่า วัฒนธรรมทางด้านศิลปะและงานฝีมือ อันประกอบด้วย ผ้าซิ่นยวน และผ้าหม่มก เป็นวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ที่สำคัญที่สุด และผ้าซิ่นยวนเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาประยุกต์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์

ทางด้าน ศักยภาพบุคคล สามารถจำแนกออกเป็นสองส่วนคือ ศักยภาพบุคคลในพื้นที่ และ ศักยภาพบุคคลนอกพื้นที่ที่ศักยภาพบุคคลในพื้นที่หมายถึง บุคคลที่มีศักยภาพมีองค์ความรู้ทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและเป็นชาว ไทย-ยวน ในพื้นที่ชุมชนไทย-ยวน ประกอบไปด้วย บุคลากรทางด้าน การพัฒนาสิ่งทอ การทอผ้า การเย็บผ้า การปักผ้า และ การทำเครื่องจักสาน เป็นต้น ศักยภาพบุคคลนอกพื้นที่ หมายถึง บุคคลที่มีศักยภาพมีองค์ความรู้ทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ที่ไม่ใช่ชาว ไทย-ยวน ในชุมชน ไทย-ยวน แต่เป็นบุคคลหรือกลุ่มชุมชนใกล้เคียง และอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสีคิ้ว ประกอบไปด้วย บุคลากรทางด้าน การทำหินทราย การทำกระดิ่งทองลงหิน การทอผ้า และการจักสาน โดย ศักยภาพทางด้านบุคคล จะถูกนำมาประยุกต์ใช้ใน กระบวนการการผลิตผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมนำมาใช้สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ quality function deployment (QFD)

โดยวิเคราะห์จากประเภทของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทสินค้า อุปโภค ของจังหวัด นครราชสีมา ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด จำนวน 10 อันดับ นำมาวิเคราะห์เพื่อหาประเภทผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว 3 อันดับ เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ quality function deployment (QFD) เพื่อสร้างแนวทาง หรือข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลำดับต่อไป

4.2.2.1 การวิเคราะห์ประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ เทคนิค quality function deployment (QFD)

จากประเภทของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทสินค้า อุปโภค ของจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด จำนวน 20 อันดับ โดยไม่เลือกผลิตภัณฑ์ในพื้นที่อำเภอสีคิ้ว นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว เพื่อเลือก 10 อันดับที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ดังนี้

ตารางที่ 4.40 การวิเคราะห์ประเภทผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	รายละเอียด	สถานะ	ผลการวิเคราะห์
1		ดอกไม้ประดิษฐ์จากรังไหม	✓	ดอกไม้ประดิษฐ์จากรังไหม มีความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ทางด้านการทำดอกไม้ประดิษฐ์
2		เทียนหอม		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

3		ผ้าไหม		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน
4		เครื่องประดับ หินสี		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน
5		เครื่องดนตรี		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน
6		กระเป่า กะลามะพร้าว	✓	สามารถประยุกต์ใช้กับ วัสดุในชุมชนได้
7		ผ้าไหมบาติก	✓	สามารถนำเทคนิคการทำ ผ้าบาติกมาประยุกต์ใช้ กับวัสดุในชุมชนได้
8		ของใช้สำหรับ อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ (ที่ใส่ โทรศัพท์มือถือ)	✓	สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชนทางการตัดเย็บ และทางด้านวัสดุใน ชุมชน
9		กระเป่าแฟชั่น	✓	สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชนทางการตัดเย็บ และทางด้านวัสดุใน ชุมชน

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

10		หมอนอิง	✓	สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชนทางด้านการตัดเย็บ และทางด้านวัสดุใน ชุมชน
11		เสื้อผ้าสำเร็จรูป	✓	สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชนทางด้านการตัดเย็บ และทางด้านวัสดุใน ชุมชน
12		เกลือหอม		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน
13		โคมไฟกรงนกไม้ ไผ่	✓	สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชนทางด้านเครื่องจัก สาน และสามารถใช่ ศักยภาพชุมชนทางด้าน วัสดุจากธรรมชาติ (ไม้ไผ่)
14		กระเช้าดอกไม้ จากรังไหม		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน
15		กาบหมาก		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพ ชุมชน

ตารางทรา 4.40 (ต่อ)

16		กรอบรูปจากรังไหม	✓	สอดคล้องกับศักยภาพชุมชนทางด้านการทำงานดอกไม้ประดิษฐ์และสามารถประยุกต์ใช้วัสดุในชุมชนได้
17		งานดินเผาปูนต่ำ		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน
18		เก้าอี้หวาย		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน
19		งานหัตถกรรมตัดเชือก		ไม่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชน
20		เสื่อบุฟองน้ำ	✓	สอดคล้องกับศักยภาพชุมชนทางด้านการทำงานตัดเย็บและทางด้านวัสดุในชุมชน

สรุปประเภทของผลิตภัณฑ์ที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สีควู้ ได้ดังนี้

- 1 ดอกไม้ประดิษฐ์
- 2 หัตถกรรมจากเชือกถัก
- 3 หัตถกรรมหินทราย
- 4 ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- 5 กระเป๋าแฟชั่น
- 6 หมอนอิง
- 7 เสื้อผ้าสำเร็จรูป
- 8 โคมไฟ
- 9 เครื่องประดับดินเผา
- 10 เครื่องจักสาน

และนำประเภทของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด มาสร้างแบบสอบถาม โดยสอบถาม กลุ่มชาวบ้าน ไท-ยวน สีคิ้ว และ ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 98 คน จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และเลือก 3 อันดับแรกมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ quality function deployment (QFD) เพื่อประยุกต์สู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว

ตารางที่ 4.41 ตารางการแจกแจงความถี่ ประเภทของผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	รอยขีด (Tally)	ความถี่ (f)
1 ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	//////////////////// //////////////////// /////	66
2 หมอน	//////////////////// ////////////////////	52
3 เครื่องประดับดินเผา	////////////////////	24
4 เสื้อผ้าสำเร็จรูป	////////////////////	26
5 กระเป๋าผ้า	////////////////////	22
6 ดอกไม้ประดิษฐ์	////////////////	16
7 เครื่องจักรสาน	////////////////	18
8 หัตถกรรมจากเชือกถัก	////////////////////	30
9 หัตถกรรมจากหินทราย	//////////////////// //	32
10 โคมไฟ	//////////////////// ////////	42

จากกระบวนการ การแจกแจงความถี่ ประเภทของผลิตภัณฑ์ ทั้งหมดสิบอันดับ ได้ผลสรุปเป็นประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่าความถี่เท่ากับ 66 ประเภทหมอน มีค่าความถี่เท่ากับ 52 และประเภทโคมไฟ มีค่าความถี่เท่ากับ 42 จากนั้น นำทั้ง 3 ลำดับ ไปแยกวิเคราะห์ใน ผังโครงสร้าง House of Quality โดยการใช้ เทคนิค quality function deployment (QFD) เพื่อประยุกต์สู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีการแบ่งกระบวนการตามขั้นตอนดังนี้

1. ใช้การสนทนากลุ่มกับสมาชิกชุมชนและประชาชนชาวบ้านในชุมชนไท-ยวน สีคิ้ว เพื่อพิจารณารายละเอียดข้อมูลผลิตภัณฑ์ และรายละเอียดข้อมูลทางเทคนิคที่เหมาะสมกับกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว โดยใช้กรอบแนวคิดทางด้านออกแบบเป็นประเด็นหลักในการสนทนากลุ่ม

2. นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดเรียงถ้อยคำใหม่ แล้วจำแนกถ้อยคำใดของกลุ่มชุมชนที่สามารถจัดว่าเป็นคุณลักษณะความต้องการของผลิตภัณฑ์ (Customer Requirement) แล้วทำการจัดกลุ่มคุณลักษณะความต้องการของผลิตภัณฑ์โดยใช้แผนผังกลุ่มเชื่อมโยง (Affinity Diagram) และรวมคุณลักษณะของความต้องการที่มีความซ้ำซ้อนกันโดยใช้แผนผังต้นไม้ (Tree Diagram) จัดกลุ่ม

ของความต้องการด้านผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน เพื่อทำการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

2.1 ด้านประโยชน์ใช้สอย

2.2 ด้านการออกแบบ

2.3 ด้านวัสดุ

3. นำความต้องการของกลุ่มแปลงเข้าสู่ข้อกำหนดทางเทคนิค(Technical Requirement) เพื่อสร้าง บ้านแห่งคุณภาพ (House of Quality: HOQ) ใช้สำหรับการออกแบบ

ตารางที่ 4.42 ถ้อยคำการเรียกร้องของกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน สี่ตัว (Voice of customer)

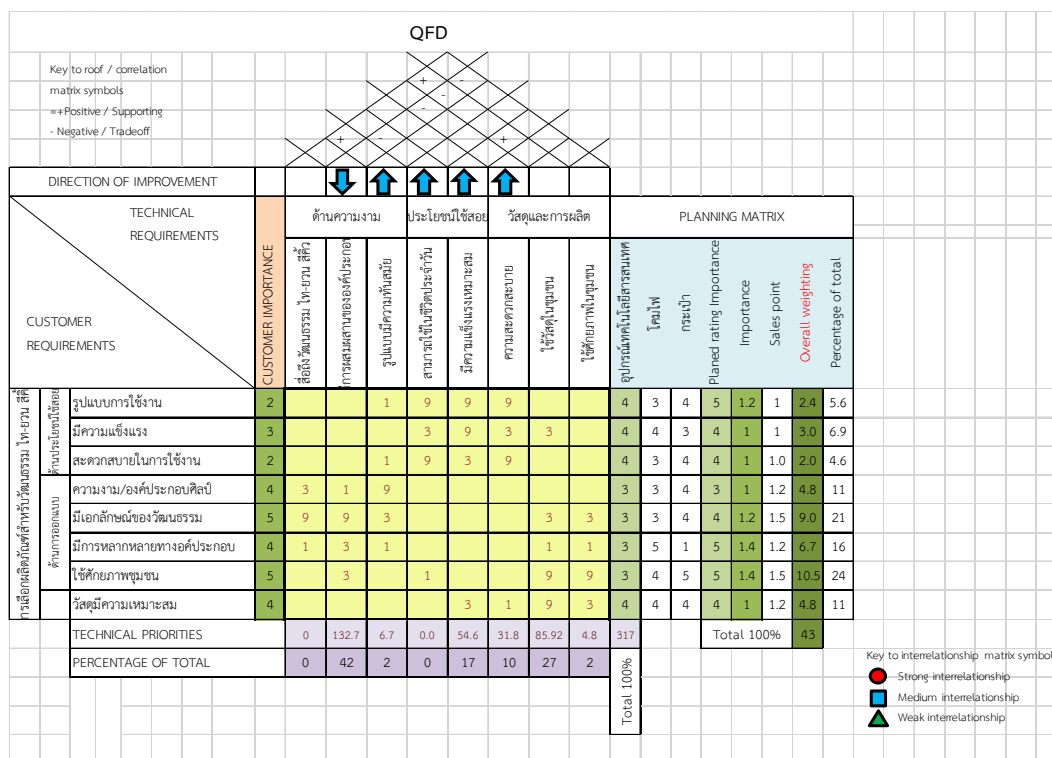
ความต้องการระดับที่1	ความต้องการระดับที่2
ด้านประโยชน์ใช้สอย	รูปแบบการใช้งาน มีความแข็งแรง มีความสะดวกสบายในการใช้งาน
ด้านการออกแบบ	ความงาม/องค์ประกอบศิลป์ มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางองค์ประกอบ ใช้ศักยภาพชุมชน
ด้านวัสดุ	วัสดุมีความเหมาะสม

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

กรอบแนวคิดในการออกแบบ	ความต้องการระดับที่2
<p>แนวคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม อริญ วานิซกร (2559 : 51-54)</p> <p>1 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์</p> <p>1.1 ความเป็นเอกภาพ(Unity)</p> <p>1.2 ความสมดุล(balancing)</p> <p>1.3 ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (relativity of art)</p> <p>1.4 หน้าที่ใช้สอย (function)</p> <p>1.5 ความปลอดภัย (Safety)</p> <p>1.6 ความแข็งแรง (construction)</p> <p>1.7 ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Economics)</p> <p>1.8 ราคาที่เหมาะสม (Cost)</p> <p>1.9 และการผลิต (material and Production)</p>	<p>มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม</p> <p>ความงาม/องค์ประกอบศิลป์</p> <p>ความงาม/องค์ประกอบศิลป์</p> <p>รูปแบบการใช้งาน</p> <p>รูปแบบการใช้งาน</p> <p>มีความแข็งแรง</p> <p>รูปแบบการใช้งาน</p> <p>ราคาเหมาะสม</p> <p>วัสดุมีความเหมาะสม</p>
<p>2 แนวคิด Osborn’s checklist หรือวิธีการในการคิดสร้างสรรค์หรือสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์</p> <p>2.1 เปลี่ยนวิธีใช้ (Orther uses)</p> <p>2.2 พลิกมุมมอง (adapt)</p> <p>2.3 เพิ่มคุณสมบัติ (modify)</p> <p>2.4 ลดคุณสมบัติ (Minify)</p> <p>2.5 แทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (substitute)</p> <p>2.6 ลำดับรูปแบบใหม่ (rearrange)</p> <p>2.7 พลิกกลับ (reverse)</p> <p>2.8 ผสมผสาน (combine)</p>	<p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p> <p>มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์</p>
<p>3 กรอบแนวคิดของวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2532 : 129-136) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวความคิดดังนี้</p> <p>3.1 พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด</p> <p>3.2 ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงสารรูป (Image)</p> <p>3.3 พยายามใช้แรงงานด้านหัตถกรรมให้มากที่สุด และใช้เอกลักษณ์แสดงออกด้วยสัญลักษณ์ที่สังคมนับรู้ ร่วมกันทั้งการสื่อด้วยรูปแบบผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา</p>	<p>ใช้ศักยภาพชุมชน</p> <p>มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม</p> <p>ใช้ศักยภาพชุมชน / มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม</p>

ตารางที่ 4.44 การสกัดองค์ประกอบคุณภาพตามความต้องการของกลุ่มชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

คุณภาพที่ต้องการ	องค์ประกอบคุณภาพ	องค์ประกอบคุณภาพ	องค์ประกอบคุณภาพ
รูปแบบการใช้งาน	รูปแบบมีความทันสมัย	สามารถใช้ในชีวิตประจำวัน	ความสะดวกสบาย
มีความแข็งแรง	มีความแข็งแรงเหมาะสม	ใช้วัสดุในชุมชน	
ราคามีความเหมาะสม	ใช้วัสดุในชุมชน	ใช้ศักยภาพในชุมชน	
ความงาม/องค์ประกอบศิลป์	สื่อถึงวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	ใช้ศักยภาพในชุมชน	ใช้วัสดุในชุมชน
มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม	สื่อถึงวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว		
มีความหลากหลายทางองค์ประกอบ	มีการผสมผสานขององค์ประกอบ	ใช้ศักยภาพในชุมชน	ใช้วัสดุในชุมชน
ใช้ศักยภาพชุมชน	ใช้ศักยภาพในชุมชน	ใช้วัสดุในชุมชน	
วัสดุมีความเหมาะสม	ใช้วัสดุในชุมชน	ใช้ศักยภาพในชุมชน	

ภาพที่ 4.20 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

โดย : ชูชัย ปริกษา

จากการทำ บ้านแห่งคุณภาพ (HOQ) พบว่า กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไท-ยวน สี่คิ้ว ในประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบหลักของการออกแบบดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด
2. สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว รวมไปถึงมีการผสมผสานประเภทของวัฒนธรรม
3. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุและกรรมวิธีการผลิต ซึ่งองค์ประกอบหลัก 3 ข้อเป็นส่วนสำคัญที่กลุ่มลูกค้ามีความต้องการสูง และเมื่อเทียบกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นพบว่า 3 ข้อหลักที่พบมีความสำคัญกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นเช่นเดียวกัน

		QFD																
Key to roof / correlation matrix symbols ==Positive / Supporting - Negative / Tradeoff																		
DIRECTION OF IMPROVEMENT		↓		↑		↑		↑		↑								
TECHNICAL REQUIREMENTS	CUSTOMER IMPORTANCE	ด้านความงาม		ประโยชน์ใช้สอย		วัสดุและการผลิต		PLANNING MATRIX										
		สื่อถึงวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	การผสมผสานองค์ประกอบ	รูปแบบมีความทันสมัย	สามารถใช้ในการชีวิตประจำวัน	มีความแข็งแรงทนทาน	มีความสะดวกสบาย	ใช้วัสดุในชุมชน	ใช้ศักยภาพในชุมชน	ไท-ยวน	กระบี่	อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ	Planned rating	Importance	Sales point	Overall weighting	Percentage of total	
CUSTOMER REQUIREMENTS	ด้านประโยชน์ใช้สอย	รูปแบบการใช้งาน	3		1	9	9	3		3	4	4	5	1.4	1	4.2	10	
		มีความแข็งแรง	3			3	9	1	3	4	3	4	4	1	1	3.0	7.2	
		สะดวกสบายในการใช้งาน	2		1	3	1	9		3	4	4	4	1.2	1.0	2.4	5.8	
		ความงาม/องค์ประกอบศิลป์	4	9	9	3			3	3	4	3	3	1	1.2	4.8	12	
		มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม	4	9	9	3			3	3	3	4	3	4	1.2	1.5	7.2	17
		มีการหลากหลายทางองค์ประกอบ	5	9	9				9	3	5	1	3	5	1	1.2	6.0	14
		ใช้ศักยภาพชุมชน	5		9				9	9	4	5	3	5	1.2	1.5	9.0	22
		วัสดุมีความเหมาะสม	4				3	1	9	93	4	4	4	4	1	1.2	4.8	12
TECHNICAL PRIORITIES		0	199.8	0.0	0.0	67.2	29.4	127.8	14.4	439					Total 100%	41		
PERCENTAGE OF TOTAL		0	46	0	0	15	7	29	3					Total 100%				

Key to interrelationship matrix sym
● - Strong interrelationship
■ - Medium interrelationship
▲ - Weak interrelationship

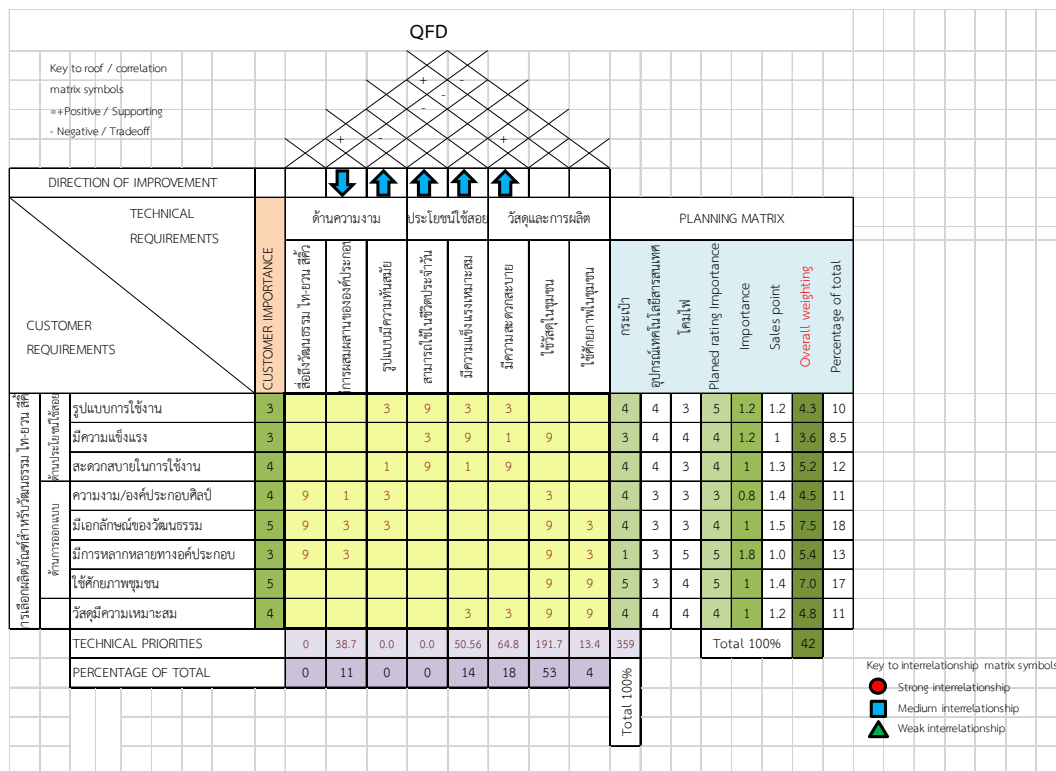
ภาพที่ 4.21 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท โคมไฟ

โดย : ชูชัย ปรีक्षा

จากการทำ บ้านแห่งคุณภาพ (HOQ) พบว่า กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไท-ยวน สี่คิ้ว ในประเภทโคมไฟ ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบหลักของการออกแบบดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต และความผสมผสานขององค์ประกอบ เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด
2. สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว รวมไปถึงมีการผสมผสานประเภทของวัฒนธรรม

3. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุ และกรรมวิธีการผลิตซึ่งองค์ประกอบหลัก 3 ข้อเป็นส่วนสำคัญที่กลุ่มลูกค้ามีความต้องการสูง และเมื่อเทียบกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นพบว่า 3 ข้อหลักที่พบมีความสำคัญกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 4.22 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณภาพและทิศทางการพัฒนา องค์ประกอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ประเภท หมอน

โดย : ชูชัย ปรีกษา

จากการทำ บ้านแห่งคุณภาพ (HOQ) พบว่า กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมไทย-ยวน ลีควิว ในประเภทหมอน ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบหลักของการออกแบบดังต่อไปนี้

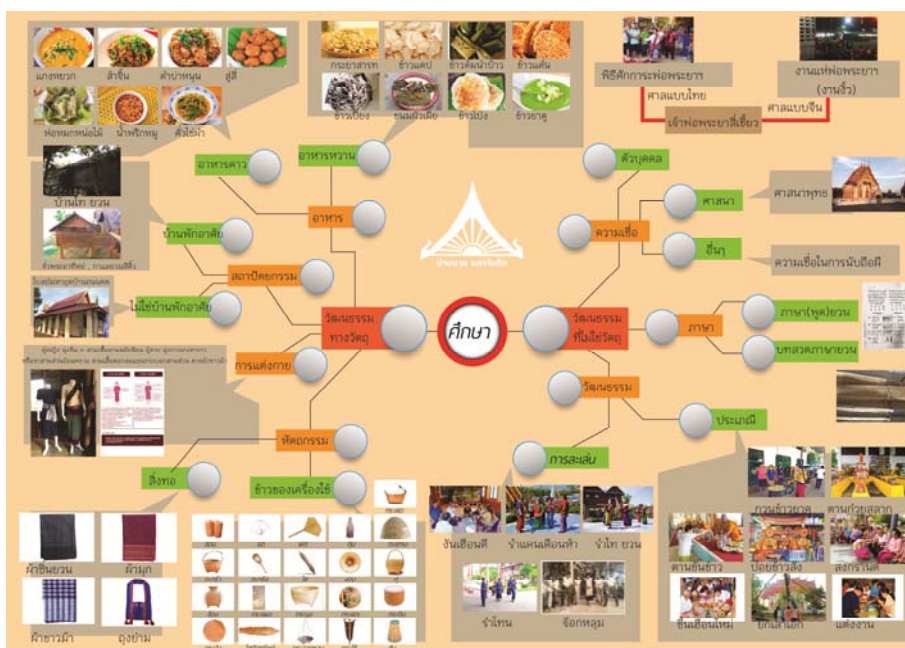
1. รูปแบบผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน ลีควิว โดยสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม และมีวัสดุที่สื่อได้ถึงวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด
2. มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต เป็นองค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์
3. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุ และกรรมวิธีการผลิตซึ่งองค์ประกอบหลัก 3 ข้อเป็นส่วนสำคัญที่กลุ่มลูกค้ามีความต้องการสูง และเมื่อเทียบกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นพบว่า 3 ข้อหลักที่พบมีความสำคัญกับประเภทของผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นเช่นเดียวกัน

สรุปผลจากการวิเคราะห์ประเภทของผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ quality function deployment (QFD) จากการร่วมสนทนากลุ่มอันประกอบด้วยผู้วิจัยและ

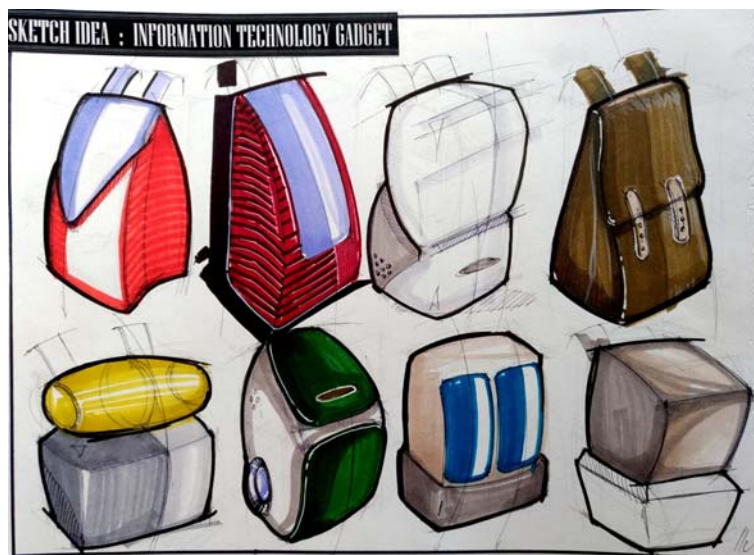
กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชนบ้าน และชาวบ้าน ไท-ยวน สี่คิ้ว ได้ข้อสรุปดังนี้ ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมในการเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้วคือ ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ประเภทคอมพิวเตอร์ และผลิตภัณฑ์ประเภทหมอน โดยมีประเด็นของความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์ตรงกันคือ มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ และ ใช้ศักยภาพชุมชน ซึ่งทั้งสามคุณสมบัตินี้ถูกกำหนดให้เป็น กรอบแนวคิดสำคัญในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

4.2.3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

4.2.3.1 การวิเคราะห์แรงบันดาลใจ เพื่อใช้ในการออกแบบ ผู้วิจัยได้ใช้วัฒนธรรมทางด้านต่างๆของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ที่ปรากฏเป็นลักษณะของรูปธรรม มาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดย วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ วัฒนธรรมทางด้าน ศิลปะและงานฝีมือ ประกอบไปด้วยผ้าซิ่นยวน ซึ่งสอดคล้องกับวัสดุในชุมชนที่มีตามศักยภาพของชุมชน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความหลากหลายทางองค์ประกอบ ตามกรอบแนวคิดในการออกแบบ ผู้วิจัยจึงเลือก วัฒนธรรมทางด้าน ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมทางด้าน ชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ปรากฏเป็นรูปธรรมได้ชัดเจน มาใช้เป็นประเด็นในการ ค้นหาแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดยรวบรวมจากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ในด้านต่างๆ รวมถึงการ sketch เป็นแบบร่างลายเส้น เพื่อค้นหา แรงบันดาลใจ เบื้องต้นทางด้านของ รูปร่าง รูปทรง และ พื้นผิว และนำไปสู่กระบวนการ sketch idea

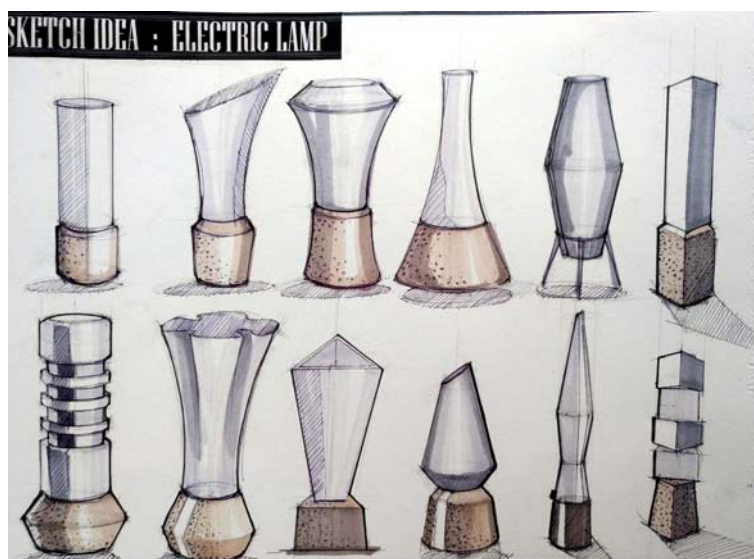

ภาพที่ 4.23 ภาพแผนภูมิการรวบรวมวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว ที่ใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ
โดย : ชูชัย ปรีक्षा

ภาพที่ 4.26 ภาพ sketch idea ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
โดย : ชูชัย ปรีक्षा

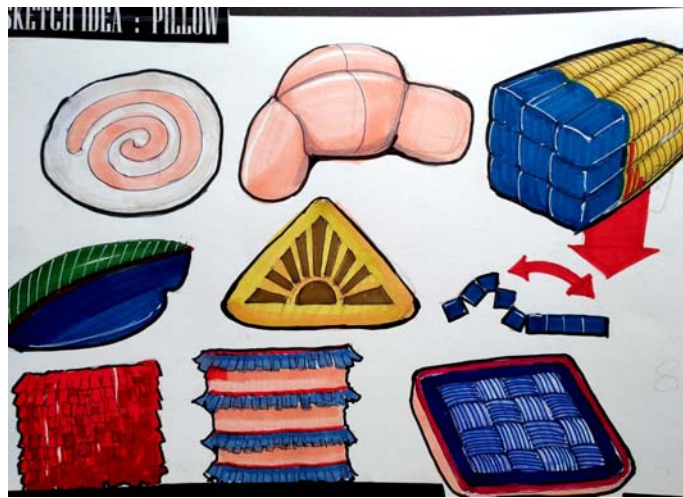
จากภาพที่ 4.26 การระดมความคิดผลิตภัณฑ์ประเภท ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้วิจัยได้กำหนด Concept Design ให้เน้นการใช้วัสดุจากผ้ายวนเป็นวัสดุหลัก โดย มีการนำไปผสมกับวัสดุชนิดอื่น และมีรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน โดยสามารถใช้ศักยภาพชุมชนในการผลิตได้

ภาพที่ 4.27 ภาพ sketch idea โคมไฟ
โดย : ชูชัย ปรีक्षा

จากภาพที่ 4.27 การระดมความคิดผลิตภัณฑ์ประเภท โคมไฟ โดยผู้วิจัยได้กำหนด Concept Design ให้เน้นการใช้วัสดุจากผ้ายวนเป็นวัสดุหลัก โดย มีการนำไปผสมกับวัสดุชนิดอื่น

และมีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของวัสดุ โดยมีรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน โดยสามารถใช้ศักยภาพชุมชนในการผลิตได้

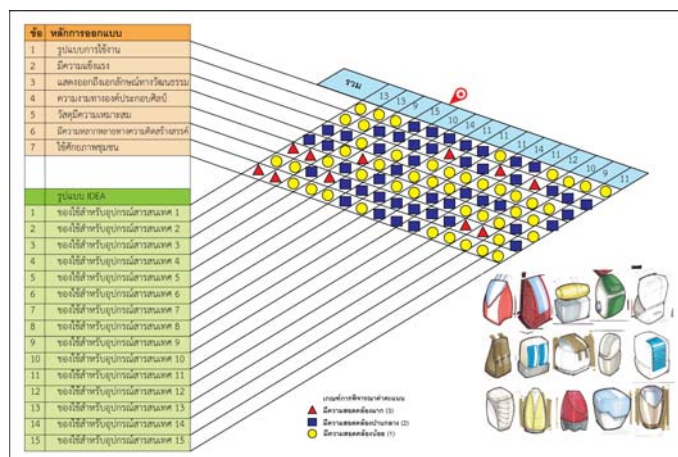

ภาพที่ 4.28 ภาพ sketch idea หมอน

โดย : ชูชัย ปริกษา

จากภาพที่ 4.28 การระดมความคิดผลิตภัณฑ์ประเภท หมอน โดยผู้วิจัยได้กำหนด Concept Design ให้เน้นการใช้วัสดุจากฝ้ายวนเป็นวัสดุหลัก โดยมีรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถใช้ศักยภาพชุมชนในการผลิตได้

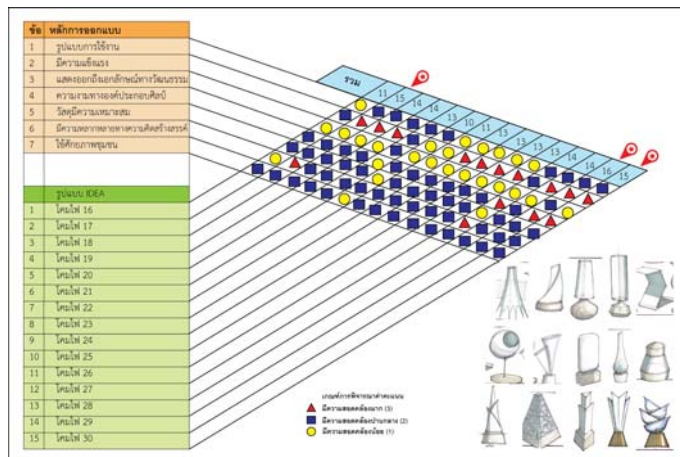
นำ Sketch Idea ทั้ง 30 แบบ มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด เพื่อคัดเลือก 5 แบบ สำหรับนำไปสู่กระบวนการ Sketch Design ในลำดับต่อไป

ภาพที่ 4.29 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท ของใช้เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

โดย : ชูชัย ปริกษา

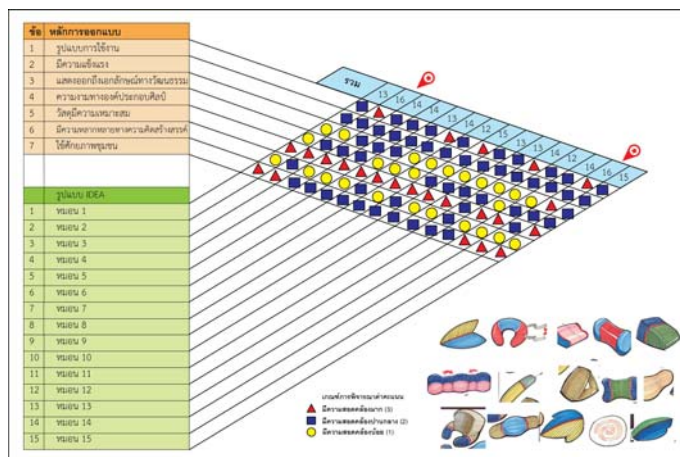
จากภาพที่ 4.29 รูปแบบที่นำไปใช้ในการ Sketch Design คือ รูปแบบที่ 4 มีคะแนนรวม 15 คะแนน, รูปแบบที่ 16 มีคะแนนรวม 18 คะแนน, รูปแบบที่ 20 มีคะแนนรวม 16 คะแนน, รูปแบบที่ 21 มีคะแนนรวม 15 คะแนน และ รูปแบบที่ 22 มีคะแนนรวม 16 คะแนน

ภาพที่ 4.30 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท โคมไฟ

โดย : ชูชัย ปรีกษา

จากภาพที่ 4.30 รูปแบบที่นำไปใช้ในการ Sketch Design คือ รูปแบบที่ 5 มีคะแนนรวม 17 คะแนน, รูปแบบที่ 14 มีคะแนนรวม 15 คะแนน, รูปแบบที่ 16 มีคะแนนรวม 15 คะแนน, รูปแบบที่ 29 มีคะแนนรวม 16 คะแนน และ รูปแบบที่ 30 มีคะแนนรวม 15 คะแนน

ภาพที่ 4.31 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ประเภท หมอน

โดย : ชูชัย ปรีกษา

จากภาพที่ 4.31 รูปแบบที่นำไปใช้ในการ Sketch Design คือ รูปแบบที่ 2 มีคะแนนรวม 16 คะแนน, รูปแบบที่ 14 มีคะแนนรวม 16 คะแนน, รูปแบบที่ 17 มีคะแนนรวม 16 คะแนน, รูปแบบที่ 21 มีคะแนนรวม 18 คะแนน และ รูปแบบที่ 27 มีคะแนนรวม 17 คะแนน

4.2.3.2 กระบวนการ Sketch design

หลังจากวิเคราะห์ด้วยตารางปลาตะเพียน ได้ผลลัพธ์ประเภทละ 5 รูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และนำเสนอในรูปแบบของ Sketch Design เพื่อนำไปสู่กระบวนการเลือกแบบที่เหมาะสมที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่าง และนำไปสร้างเป็น ต้นแบบ Prototype

ภาพที่ 4.32 ตัวอย่าง Sketch Design ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
โดย : ชูชัย ปรีक्षा

ภาพที่ 4.33 ตัวอย่าง Sketch Design โคมไฟ
โดย : ชูชัย ปรีक्षा

ภาพที่ 4.34 ตัวอย่าง Sketch Design หมอน

โดย : ชูชัย ปรีกษา

4.2.3.3 การวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 9 ท่าน

ภาพที่ 4.35 การสอบถามความคิดเห็นด้านการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

ถ่ายโดย : วุฒิชัย ศรีมิตร

ภาพที่ 4.36 ประชาชนชาวไท-ยวน สี่ควิว ให้ความสนใจกับการนำเสนอแบบร่าง

ถ่ายโดย : วุฒิชัย ศรีมิตร

ตารางที่ 4.45 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภท ของใช้ สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	นักวิชาการ (N=3)		การบริหารส่วน ท้องถิ่น (N=3)		ปราชญ์ชาวบ้าน (N=3)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบที่ 1 	2	66.7	3	100	2	66.7	7	77.78
รูปแบบที่ 2 	1	33.3	0	0	0	0	1	11.11
รูปแบบที่ 3 	0	0	0	0	1	33.3	1	11.11
รูปแบบที่ 4 	0	0	0	0	0	0	0	0
รูปแบบที่ 5 	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	3	100	3	100	3	100	9	100

จากตารางที่ 4.46 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ปราชญ์ชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 77.8 และควรมีการปรับปรุงเรื่องวัสดุในการตัดเย็บให้มีการผสมผสานวัสดุมากยิ่งขึ้น และเพิ่มพื้นที่สีน้ำตาลให้มากขึ้นเพื่อความน่าสนใจของชิ้นงาน

ตารางที่ 4.46 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภท โคมไฟ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	นักวิชาการ (N=3)		การบริหารส่วน ท้องถิ่น (N=3)		ปราชญ์ชาวบ้าน (N=3)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบที่ 1 	0	00.0	1	33.33	1	33.33	2	22.22
รูปแบบที่ 2 	1	33.33	1	33.33	0	0	2	22.22
รูปแบบที่ 3 	0	0	0	0	1	33.33	1	11.11
รูปแบบที่ 4 	0	0	0	0	0	0	0	0
รูปแบบที่ 5 	2	66.77	1	33.33	2	66.77	5	55.55
รวม	3	100	3	100	3	100	9	100

จากตารางที่ 4.47 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 55.55 และควรให้ความสำคัญเรื่องกรรมวิธีการผลิตให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชนให้มากที่สุด

ตารางที่ 4.47 แสดงจำนวนค่าร้อยละ ของความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภท หมอน จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	นักวิชาการ (N=3)		การบริหารส่วน ท้องถิ่น (N=3)		ประชาชนชาวบ้าน (N=3)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบที่ 1 	1	33.3	1	33.33	0	00	2	22.22
รูปแบบที่ 2 	1	33.3	0	0	0	0	1	11.11
รูปแบบที่ 3 	0	0	0	0	0	0	0	0
รูปแบบที่ 4 	1	33.3	2	66.7	2	22.22	5	55.55
รูปแบบที่ 5 	0	0	1	33.33	1	33.3	2	22.22
รวม	3	100	3	100	3	100	9	100

จากตารางที่ 4.48 ในกลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดคือ รูปแบบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 55.55 โดยคงไว้ซึ่งรูปแบบการผลิตที่เรียบง่ายเพื่อให้ตอบสนองแก่ศักยภาพชุมชน ในกลุ่มที่มีทักษะการตัดเย็บไม่สูง แต่มีความต้องการรูปทรงของหมอนที่

หลากหลาย โดยแนะนำว่าให้ใช้รูปทรงของประเภทที่ 1 และรูปแบบที่ 5 เพื่อนำเสนอเป็นชุดผลิตภัณฑ์หมอน

สรุป รูปแบบผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเภท ที่เหมาะสม จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้านนั้น ได้ข้อสรุปเพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างต้นแบบดังนี้ รูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่เหมาะสมที่สุดได้แก่ รูปแบบที่ 1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมที่สุดได้แก่ รูปแบบที่ 5 และ รูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนที่เหมาะสมที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่ 4 และในกระบวนการผลิตต้องอ้างอิงตามการเทียบเกณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ การประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

4.2.3.3 การวิเคราะห์รูปแบบการวางตำแหน่งลวดลายผ้า

ในการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีควี้ เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลในการเลือกใช้วัสดุ โดยเลือกใช้ผ้าซิ่นยวน เป็นวัสดุหลัก และนำรูปแบบการวางตำแหน่งลวดลายผ้าซิ่นยวน มาสร้างแบบสอบถาม ในประเด็น รูปแบบการวางตำแหน่งลวดลายผ้า ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของผ้าซิ่นยวน ได้เหมาะสมที่สุด โดยสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 9 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) เพื่อสรุปผล

ภาพที่ 4.37 ขั้นตอนการทำต้นแบบของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สีควี้ โดยชาวบ้านในชุมชน

ถ่ายโดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.38 ขั้นตอนการทำต้นแบบโคมไฟจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยชาวบ้านในชุมชน
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.39 ขั้นตอนการทำต้นแบบหมอนจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยชาวบ้านในชุมชน
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.40 ต้นแบบของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.41 ต้นแบบโคมไฟจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.42 ต้นแบบหมอนจากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

ภาพที่ 4.43 ต้นแบบผลิตภัณฑ์เป็นที่สนใจของชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว
โดย : ชูชัย ปรีक्षा (2561)

4.3 การประเมินตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

4.3.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ใช้มาตรฐานที่สอดคล้องกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องด้วยผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทในงานวิจัยครั้งนี้ ยังไม่เข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อจำหน่ายโดยชุมชน การประเมินนี้จึงเป็นเพียงการประเมินเพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชน ไทย-ยวน สืบค้นเท่านั้น ไม่ใช้การประเมินเพื่อขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การประเมินจากคุณลักษณะทางกายภาพภายนอกที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเท่านั้น

4.3.1.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.)ประเภทกระเป๋าผ้า มาตรฐานเลขที่ มผช.417/2558

โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)ประเภทกระเป๋าผ้ามีความสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภท ของใช้เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด โดยมีมาตรฐาน ดังนี้

(1) ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

(1.1) กระเป๋าผ้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำผ้าทอหรือผ้าถักที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติเส้นใยประดิษฐ์ หรือเส้นใยผสม มาออกแบบ ตัดเย็บ หรือประกอบเป็นกระเป๋ามีรูปร่างและขนาดต่างๆ อาจมีการประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่นเพื่อเพิ่มความแข็งแรงหรือความสวยงาม เช่น ผ้าซับใน ซิป หนัง ไม้ โลหะกระดากแข็ง พลาสติก ฟองน้ำ ลูกไม้โบว์ลูกบิด เลื่อม ด้ายปัก ดิ้นปักสีต่างๆ เช่น ดิ้นเงิน ดิ้นทอง

(1.2) ผ้าทอ (woven fabric) หมายถึง ผ้าที่ได้จากเส้นด้าย ๒ ชุด คือเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่งทอขัดสานกันตามลวดลายที่ต้องการ เช่น ผ้าทอลายขัด ผ้าทอลายสอง

(1.3) ผ้าถักหรือผ้ายัด (knit fabric) หมายถึง ผ้าที่ได้จากการใช้เส้นด้ายเส้นเดียวหรือมากกว่า มาทำเป็นห่วงสอดคล้องเกี่ยวโยงกันเป็นผืนผ้า

(1.4) เส้นใยธรรมชาติ (natural fibers) หมายถึง เส้นใยที่มาจากพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ป่าน กัญชง และเส้นใยที่มาจากสัตว์ เช่น ขนสัตว์ ไหม

(1.5) เส้นไหมแท้ หมายถึง เส้นใยโปรตีนที่ได้จากตัวหนอนไหม

(1.6) เส้นใยประดิษฐ์ (man-made fibers) หมายถึง เส้นใยสังเคราะห์ เช่น พอลิเอสเตอร์ ไนลอน อะคริลิกและเส้นใยกึ่งสังเคราะห์ (regenerated fibers) เช่น แอซีเตต เรยอน

(1.7) เส้นใยผสม หมายถึง เส้นใยธรรมชาติผสมกับเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยธรรมชาติผสมกับเส้นใยประดิษฐ์หรือเส้นใยประดิษฐ์ผสมกับเส้นใยประดิษฐ์ เช่น ฝ้ายผสมกับไหม ฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ เรยอนผสมพอลิเอสเตอร์

(2) มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน

(2.1) ลักษณะทั่วไป

ก ต้องสะอาด ประณีต สวยงาม มีรูปแบบและรูปร่างที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่มีขอบคมและปลายแหลมยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน ไม่มีข้อบกพร่องที่เกิดจากกรรมวิธีการทำและมีผลเสียต่อการใช้งาน เช่น รอยห่วงหลุดเป็นทาง (เฉพาะผ้าถัก) รอยขาด รอยแยก รู

ข สีและลวดลายสวยงามผสมผสานกลมกลืนตลอดชิ้นงาน และไม่มีข้อบกพร่องที่เกิดจากกรรมวิธีการทำและมีผลเสียต่อการใช้งาน เช่น รอยเปราะเปื้อนจากสีพิมพ์ รอยต่อของลวดลายไม่ตรงกัน สีของลายพิมพ์ไม่สม่ำเสมอยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของลวดลาย

ค กรณีที่มีการตกแต่งด้วยด้ายปักหรือด้นปัก ต้องไม่คลายตัวหรือแยกออกจากกัน ไม่ขาด แตก หัก งอกรณีด้นทำจากโลหะต้องไม่มีสนิมหรือมีตำหนิ

(2.2) การเย็บ (ถ้ามี)

ก ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์และไม่น้อยกว่า 36 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร โดยไม่รวมฝีเข็มเพื่อการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ตะเข็บด้านในต้องเย็บพันริมผ้า (พัง) เพื่อป้องกันการหลุดลุ่ย ริมผ้าต้องเรียบ แน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย

ข การบุด้วยแผ่นฟองน้ำ (ถ้ามี) ต้องมีผ้าหุ้มหรือปิดทับและเย็บให้เรียบร้อย แน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ยฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์และไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร

ค การเย็บหุ้มริมผ้าหรือก้น (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์และไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร

ง การติดกระดุมหรือซิปป (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย แน่น และไม่ย่น กรณีเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม ขอบคมและปลายแหลม

จ กรณีที่มีการซับใน ต้องเย็บเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย สีผ้าซับในต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีตัวผลิตภัณฑ์ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงานการทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจและการวัด

(2.3) การประกอบ (ถ้ามี)

ต้องเรียบร้อย ประณีต ติดแน่น สวยงาม รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีกลิ่นของสารเคมี และรอยเปราะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน ไม่มีขอบคมและปลายแหลมยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน กรณีใช้วัสดุประกอบเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม กรณีใช้วัสดุจากธรรมชาติต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลง กรณีใช้พลาสติกต้องไม่มีเสี้ยนหรือครีป

(2.4) การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต ติดแน่น สวยงาม กลมกลืนและเหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีกลิ่นของสารเคมี และรอยเปราะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน ไม่มีขอบคมและปลายแหลมยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน กรณีวัสดุประกอบหรือตกแต่งเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม กรณีใช้วัสดุจากธรรมชาติต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลง กรณีใช้พลาสติกต้องไม่มีเสี้ยนหรือครีป

4.3.1.2 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากวัสดุผสม มาตรฐานเลขที่ 1122/2548

โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทผลิตภัณฑ์จากวัสดุผสม มีความสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภท โคมไฟ มากที่สุด โดยมีมาตรฐาน ดังนี้

(1) ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

(1.2) ผลิตภัณฑ์ประดิษฐ์จากวัสดุผสม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำวัสดุธรรมชาติจากพืช เช่น เมล็ดผล ใบไม้ เปลือกไม้ กิ่งไม้ รากไม้ วัสดุธรรมชาติจากสัตว์ เช่น กระดุกไก่ กระดองปู แมลงทับ เปลือกหอย และวัสดุสังเคราะห์หรือโลหะ เช่น ลวด ทองเหลือง ผ้าพลาสติก มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ เช่นมัด ขด พัน หรือติดด้วยสารยึดติด อาจแต่งสี เคลือบด้วยสารเคลือบเงา สำหรับใช้งานทั่วไป เช่น เครื่องประดับหุ่นยนต์ โมบาย แมลง

(2) มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน

(2.1) คุณลักษณะที่ใช้ในการประเมิน

ลักษณะทั่วไปต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบและรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่แตก บิ่น และร้าว หากมีการเชื่อมต่อชิ้นงานต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม กรณีใช้ไม้หรือวัสดุธรรมชาติต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของปลวกหรือแมลงอื่นการทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

(2.2) ลวดลาย (ถ้ามี) ต้องประณีต สวยงาม สม่่าเสมอ และถูกต้องตามลักษณะเฉพาะของลวดลาย

(2.3) สี(ถ้ามี) ต้องมีสีสม่ำเสมอ ติดแน่น ไม่ต่าง หลุด ลอก หรือเปรอะเปื้อน ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะ เมื่อจับหรือสัมผัสแล้วสีต้องไม่ติดมือ

(2.4) การประกอบต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม ติดแน่น เหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีรอยเปรอะเปื้อนของสารยึดติด

(2.5) การเคลือบเงา (ถ้ามี) ต้องเรียบ สม่่าเสมอ สวยงาม ไม่เป็นเม็ดเป็นคราบ กรอบ แตก หลุดหรือลอก

(2.6) การใช้งานต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

4.3.1.3 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทสิ่งประดิษฐ์จากผ้า มาตรฐานเลขที่ 196/2546

โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเภทสิ่งประดิษฐ์จากผ้ามีความสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภท หมอน มากที่สุด โดยมีคำนิยามผลิตภัณฑ์ไว้ว่า

(1) ขอบข่าย

(1.1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นจากผ้าเป็นวัสดุหลักสำหรับใช้เป็นของที่ระลึก ของใช้ทั่วไป และของประดับตกแต่ง

(1.2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ไม่ครอบคลุมถึงของเล่นจากผ้า เช่น ตุ๊กต้ายัดไส้ ดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์จากผ้าผืน เช่น ผ้าพันคอ ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ เช่น ผ้าห่มนอนทอมือ ผ้าคลุมเตียงผ้าปูที่นอนและปลอกหมอน ผ้า màn สำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่ได้ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแล้ว

(2) บทนิยามความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

(2.1) งานประดิษฐ์จากผ้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำผ้ามาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึก ของใช้ทั่วไป หรือของประดับตกแต่ง ซึ่งใช้ผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก อาจประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น เช่น ซิป กระดุมกระดาดแข็ง พลาสติก ไม้ ลวด ฟองน้ำ ไยสังเคราะห์ โดยการเย็บ ใช้กาว หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อความสวยงามและเพิ่มความแข็งแรง และมีมาตรฐาน ดังนี้

(3) มาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน

(3.1) ลักษณะทั่วไปที่ใช้ในการประเมิน

ต้องสะอาด เรียบร้อย ประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงและสัดส่วนที่เหมาะสม และต้องไม่มีข้อบกพร่องหรือตำหนิที่มีผลต่อการใช้งาน เช่น รอยขาด รอยแยก รู สีไม่สม่ำเสมอ ต่าง เปราะเปื้อน การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

(3.2) สีต้องสม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน) ไม่หลุดหรือลอก และเมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

(3.3) การเย็บ (ถ้ามี)

ก ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์

- ฝ้านื้อหนา ต้องไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร

- ฝ้านื้อปานกลาง ต้องไม่น้อยกว่า 38 ฝีเข็มต่อความยาว 10

เซนติเมตร

- ฝ้านื้อบางหรือผ้าโปร่ง ต้องไม่น้อยกว่า 40 ฝีเข็มต่อความยาว 10

เซนติเมตร

(3.4) การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) ต้องประณีต ติดแน่น สวยงาม เหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปราะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน ไม่มีขอบคม และปลายแหลม กรณีวัสดุประกอบหรือตกแต่งเป็นโลหะต้องไม่มีสนิม กรณีใช้ไม้ต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของปลวกหรือแมลงอื่น กรณีใช้พลาสติกต้องไม่มีเสี้ยนหรือครีบ

(3.5) การใช้งานต้องมีความเหมาะสมและสามารถใช้งานได้ตาม

วัตถุประสงค์ของการใช้งาน

4.3.2 กระบวนการประเมินเทียบเกณฑ์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

โดยประเมินจากคุณลักษณะภายนอก เพื่อใช้ในการประเมินเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญคือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอสีคิ้ว จำนวน 5 ท่าน

ตารางที่ 4.48 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1 ลักษณะทั่วไป เรียบร้อย มีรูปแบบและรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
2 สีและลวดลายสวยงาม ผสมผสานกลมกลืนตลอดชิ้นงาน	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
3 การตกแต่งด้วยด้ายปักหรือด้นปัก ไม่คลายตัวหรือแยกออกจากกัน	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 4.48 (ต่อ)

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4 การเย็บ ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ มีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 36 ฝีเข็ม ต่อความยาว 10 เซนติเมตร ริมผ้าเรียบ แน่น ไม่ย้วยหรือ หลุดลุ่ย	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
5 การบุด้วยแผ่นฟองน้ำ มีผ้าหุ้มหรือปิดทับฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ และมีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็ม ต่อความยาว 10 เซนติเมตร	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
6 การเย็บหุ้มริมผ้าหรือก้น มีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็ม ต่อความยาว 10 เซนติเมตร	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
7 กระดุมและซิป มีการประกอบที่แน่นหนา	5	5	5	5	5	5.0	0.00	มากที่สุด
8 ซับใน ไม่หลุดลุ่ย สีผ้าซับใน ต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีตัวผลิตภัณฑ์	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
9 การประกอบ ติดแน่น รอยต่อไม่แยกออกจากกัน	4	5	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
10 การประกอบหรือตกแต่ง ด้วยวัสดุอื่น มีความเหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยผลรวมทั้งหมด						4.68	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.51 ผลการประเมินตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จากผู้เชี่ยวชาญ คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอสีคิ้ว จำนวน 5 ท่าน (N=ผู้เชี่ยวชาญ) โดย ผลการประเมินผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว มีระดับความเหมาะสมตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.46$)

ตารางที่ 4.49 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ประเภท โคมไฟ จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีควู้ ของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1 ลักษณะทั่วไป มีรูปแบบ และรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่แตก บิ่น และ ร้าว	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มาก
2 ลวดลาย มีความ สวยงาม และ ถูก ตั อ ง ต ำ ม ลักษณะเฉพาะของลวดลาย	3	5	5	5	4	4.4	0.89	มาก
3 สี มีความสม่ำเสมอ ติดแน่น ไม่ต่าง หลุด ลอก หรือ เปราะเปื้อน	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มาก
4 การประกอบ มีความ เรียบร้อย รอยต่อไม่แยกออกจากกัน ไม่มีรอยเปราะเปื้อนของสารยึดติด	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มาก
5 การเคลือบเงา เรียบ ไม่ เป็นคราบ,กรอบ แตก หรือ หลุดลอก	4	5	5	5	4	4.6	0.55	มากที่สุด
6 การใช้งาน สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยผลรวมทั้งหมด						4.43	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.51 ผลการประเมินตามมาตรฐานเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จากผู้เชี่ยวชาญ คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอสีควู้ จำนวน 5 ท่าน (N=ผู้เชี่ยวชาญ) โดย ผลการประเมินผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ จากวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีควู้ มีระดับความเหมาะสมตามตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.43$, SD= 0.61)

ตารางที่ 4.50 ความพึงพอใจตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในผลิตภัณฑ์ประเภท หมอน จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1 ลักษณะทั่วไป มีรูปแบบรูปทรง และ สีด ส่วนที่เหมาะสม ไม่มี รอยขาด หรือเปราะเปื้อน	3	5	5	5	5	4.6	0.89	มากที่สุด
2 สี มีความสม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน) ไม่หลุดหรือลอก	4	5	4	5	5	4.6	0.55	มากที่สุด
3 การเย็บ มีฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร	4	5	5	5	4	4.6	0.55	มากที่สุด
4 การประกอบด้วยวัสดุอื่น มีความประณีต เหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน	4	5	4	5	4	4.4	0.55	มาก
5 การใช้งาน สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน	3	5	5	5	4	4.4	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ยผลรวมทั้งหมด						4.52	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.51 ผลการประเมินตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จากผู้เชี่ยวชาญ คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อำเภอสี่คิ้ว จำนวน 5 ท่าน (N=ผู้เชี่ยวชาญ) โดย ผลการประเมินผลิตภัณฑ์ประเภทหมอน จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีระดับความเหมาะสมตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.69$)

4.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

4.4.1 ผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 6 ท่านที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ตารางที่ 4.51 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จาก
ผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	N6	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม									
1) ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ ว่ามีการค้นคว้าข้อมูลของ ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษา และเลือกใช้วัสดุใน ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	5	5	5	4	5	4	4.67	0.51	มากที่สุด
3) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษา และเลือกใช้ศักยภาพ ชุมชนอย่างเหมาะสม	5	5	4	5	5	5	4.83	0.40	มากที่สุด
ผลรวมด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม							4.83	0.30	มากที่สุด
ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ									
1) ผลิตภัณฑ์มีการกระทำ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4	5	5	4	5	3	4.33	0.81	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธี การผลิตที่สามารถผลิตได้ จริง	4	5	4	4	5	4	4.33	0.51	มาก
3) ชุมชนสามารถนำ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ไป ประยุกต์และพัฒนาเพื่อ ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ได้	5	5	5	4	5	5	4.83	0.40	มากที่สุด
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.50	0.57	มาก
ด้านด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น									
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว	5	5	5	5	4	6	4.83	0.63	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์ มีการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว	4	5	5	4	5	5	4.67	0.51	
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิ ปัญญาของชุมชนอย่าง เหมาะสม	5	4	5	5	5	3	4.50	0.83	มาก
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.67	0.65	มากที่สุด
ผลรวมทั้งหมด							4.67	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.54 การผลการประเมินผลิตภัณฑ์ ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน (N= ผู้เชี่ยวชาญ) โดยแบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้วและปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

โดยด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} =4.83,S.D.= 0.30) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} =5.00,S.D. = 0.00) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} =4.67,S.D. = 0.51) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.83,S.D. = 0.40)

ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึงพอใจมาก (\bar{X} = 4.50,S.D. = 0.57) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีการกระทำเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีระดับความพึงพอใจมาก (\bar{X} = 4.33,S.D. = 0.81) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการผลิตที่สามารถผลิตได้จริง มีระดับความพึงพอใจมาก (\bar{X} = 4.33,S.D. = 0.51) ชุมชนสามารถนำรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์และพัฒนาเพื่อต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.83,S.D. = 0.40)

ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.67,S.D. = 0.65) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.83,S.D. = 0.63) ผลิตภัณฑ์ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว (\bar{X} = 4.67,S.D. = 0.51) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมาก (\bar{X} = 4.50,S.D. = 0.83)

ซึ่งผลโดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67,S.D. = 0.51) สรุปผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 5.00) ในด้านผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} =4.83) ในด้านผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสมและมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} =4.83) ในด้านผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรประยุกต์นำเอาวัฒนธรรมอื่น ๆ มาใช้ในการออกแบบเพิ่มขึ้น ควรเพิ่มเทคนิคการผลิตในการตัดเย็บ อาทิเช่น เพิ่มวัสดุอื่น ๆ ลงในชิ้นงานเป็นต้น และท้ายที่สุด สามารถประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ไปในทิศทางของ กระเป๋าแฟชั่น ได้

ตารางที่ 4.52 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทคอมพิวเตอร์จากผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	N6	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม									
1) ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ ว่ามีการค้นคว้าข้อมูลของ ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว	5	5	5	4	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษา และเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่น อย่างเหมาะสม	4	5	5	4	4	4	4.33	0.52	มาก
3) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษา และเลือกใช้ศักยภาพชุมชน อย่างเหมาะสม	4	5	5	4	4	5	4.50	0.55	มาก
ผลรวมด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม							4.50	0.53	มาก
ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ									
1) ผลิตภัณฑ์มีการกระทำ เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4	4	5	4	4	4	4.17	0.41	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการ ผลิตที่สามารถผลิตได้จริง	4	4	5	3	4	3	3.83	0.75	มาก
3) ชุมชนสามารถนำ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ไป ประยุกต์และพัฒนาเพื่อต่อ ยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้	4	4	5	4	4	4	4.17	0.41	มาก
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.05	0.52	มาก
ด้านด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น									
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	4	5	5	4	5	5	4.67	0.52	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์ มีการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	4	5	5	5	4	4	4.50	0.55	มาก
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิ ปัญญาของชุมชนอย่าง เหมาะสม	4	4	5	4	4	4	4.17	0.41	มาก
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.51	0.49	มาก
ผลรวมทั้งหมด							4.35	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.55 การผลการประเมินผลิตภัณฑ์ ประเภทโคมไฟ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน (N=ผู้เชี่ยวชาญ) โดยแบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้วและประชาชนชาวบ้านในชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

โดยด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.53$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.55$)

ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.46$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.55$) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.41$)

ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.52$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีการกระทำเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.41$) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการผลิตที่สามารถผลิตได้จริง มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.83, S.D. = 0.75$) ชุมชนสามารถนำรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์และพัฒนาเพื่อต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.41$) ซึ่งผลโดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.53$)

สรุปผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ในด้านผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ในด้านผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว และ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.50$) ในด้านผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรประยุกต์ใช้วัสดุและศักยภาพในการผลิตในชุมชนให้เกิดกระบวนการอย่างบูรณาการณ เช่น การประยุกต์ใช้โครงสร้างจากไม้ไผ่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่

ตารางที่ 4.53 สรุปผลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทหมอนจากผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	N1	N2	N3	N4	N5	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม									
1) ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	5	4	5	4	5	5	4.67	0.52	มากที่สุด
3) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม	5	5	5	4	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
ผลรวมด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม							4.72	0.48	มากที่สุด
ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ									
1) ผลิตภัณฑ์มีการกระทำเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4	4	5	5	4	5	4.50	0.55	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการผลิตที่สามารถผลิตได้จริง	5	5	5	5	4	5	4.83	0.41	มากที่สุด
3) ชุมชนสามารถนำรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์และพัฒนาเพื่อต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้	5	4	5	5	4	4	4.50	0.55	มาก
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.61	0.50	มากที่สุด
ด้านด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น									
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	4	5	5	5	4	5	4.67	0.52	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว	4	5	5	5	5	4	4.67	0.52	มากที่สุด
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเหมาะสม	5	5	5	4	5	5	4.83	0.41	มากที่สุด
ผลรวมด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ							4.72	0.48	มากที่สุด
ผลรวมทั้งหมด							4.68	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.56 การผลการประเมินผลิตภัณฑ์ ประเภทหมอน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน (N=ผู้เชี่ยวชาญ) โดยแบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีคิ้วและปราชญ์ชาวบ้าน ในชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

โดยด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75, S.D. = 0.47$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ไท-ยวน สีคิ้ว ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = 0.41$)

ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72, S.D. = 0.48$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่าการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = 0.41$) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.52$) ผลิตภัณฑ์มีการศึกษาและเลือกใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.52$)

ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61, S.D. = 0.50$) โดยจำแนกออกเป็นข้อ ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีการกระทำเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.55$) ผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการผลิตที่สามารถผลิตได้จริง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = 0.41$) ชุมชนสามารถนำรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไปประยุกต์และพัฒนาเพื่อต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.55$)

ซึ่งผลโดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69, S.D. = 0.48$)

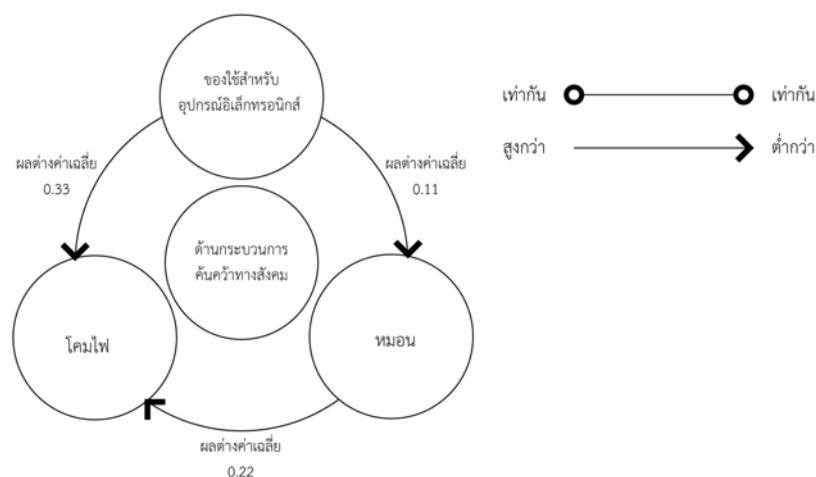
สรุปผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทหมอน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) ในด้านผลิตภัณฑ์สื่อให้เห็นได้ว่า มีการค้นคว้าข้อมูลของชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) ในด้านผลิตภัณฑ์มีกรรมวิธีการผลิตที่สามารถผลิตได้จริง และมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) ในด้านผลิตภัณฑ์มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรเพิ่มกระบวนการผลิตให้สามารถถอดปลอกหมอนออกมาเพื่อทำความสะอาดได้

4.4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามเกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญระหว่างผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 กลุ่มโดยใช้ t-test independent

ตารางที่ 4.54 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคมจากผู้เชี่ยวชาญ

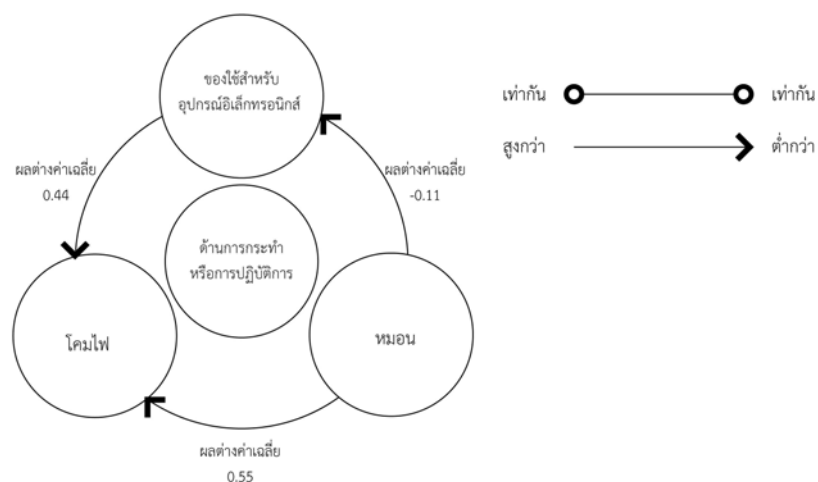
เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า หมอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.44 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคมจากผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 4.55 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ

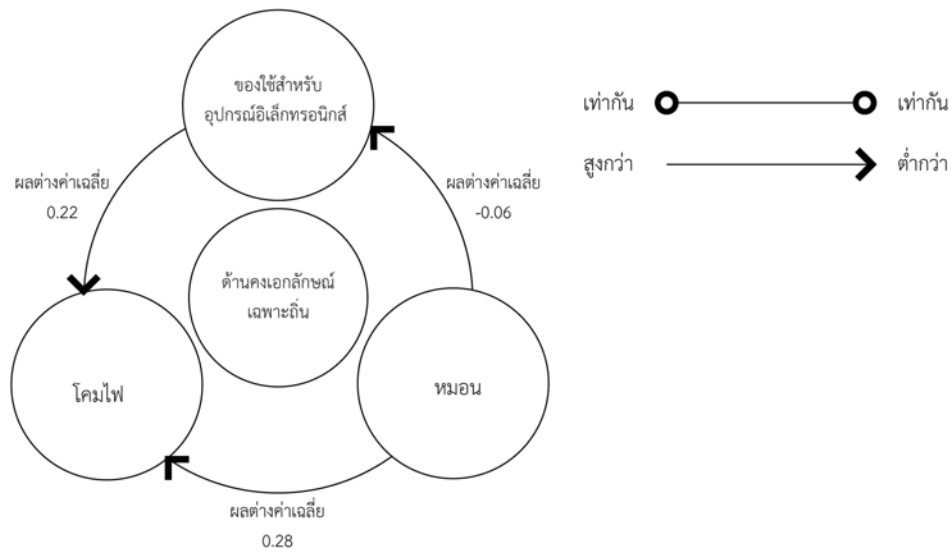
เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ย หมอนมีค่าสูงกว่า ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.45 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการจากผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 4.56 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - คอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า คอมพิวเตอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ย หมอนมีค่าสูงกว่า ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - คอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า คอมพิวเตอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.46 ผลสรุปการวิเคราะห์ทั้งหมดในเกณฑ์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากผู้เชี่ยวชาญ

4.4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

- โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สอบถามกลุ่มชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว จำนวน 370 คน โดยแบ่งตามพื้นที่ดังนี้
- (1) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต.สี่คิ้ว (บ้านสี่คิ้ว) จำนวน 100 คน
 - (2) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต.มิตรภาพ (บ้านโนนกลุ่ม) จำนวน 54 คน
 - (3) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต. สี่คิ้ว (บ้านถนนคด) จำนวน 54 คน
 - (4) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต.บ้านหัน (บ้านหัน) จำนวน 54 คน
 - (5) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต.วังโรงใหญ่ (บ้านวังโรงใหญ่) จำนวน 54 คน
 - (6) กลุ่มของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ในเขตพื้นที่ ต.หนองบัวน้อย (บ้านหนองกก) จำนวน 54 คน

ตารางที่ 4.57 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มชาวไท-ยวน สีคิ้ว

รายละเอียด	ความถี่	ร้อยละ
	N=370	100%
เพศ		
ชาย	130	34.9
หญิง	240	65.1
รวม	370	100
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	52	14.1
ข้าราชการ / พนักงานรับวิสาหกิจรับจ้าง	13	3.5
พนักงานบริษัท	121	32.7
อาชีพอิสระ	54	14.7
รับจ้าง	51	13.8
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	34	9.2
อื่นๆ	0	0
รวม	370	100
อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	22	6.0
18-25 ปี	33	8.9
26-32 ปี	105	28.4
33-39 ปี	73	19.7
มากกว่า 39 ปี	137	37.0
รวม	370	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ม.6 หรือ ปวช	134	36.2
ม.6 หรือ ปวช	82	22.1
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	5	1.4
ปริญญาตรี	98	26.5
สูงกว่าปริญญาตรี	51	13.8
รวม	370	100
รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	112	30.2
10,001 - 15,000 บาท/เดือน	37	10
15,001 - 20,000 บาท/เดือน	68	18.4
20,001 - 25,000 บาท/เดือน	45	12.2
มากกว่า 25,000 บาท	108	29.2
รวม	370	100

ตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จาก
วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์			ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์			ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์หมอน		
	(N=370)			(N=370)			(N=370)		
ด้านคุณลักษณะ เฉพาะถิ่น	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1) ผลิตภัณฑ์มี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว	4.22	0.66	มาก	4.11	0.77	มาก	4.38	0.63	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ วัสดุในท้องถิ่นอย่าง เหมาะสม	4.30	0.69	มาก	4.07	0.66	มาก	4.58	0.57	มากที่สุด
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ ศักยภาพชุมชนอย่าง เหมาะสม	4.14	0.69	มาก	4.04	0.65	มาก	4.63	0.56	มากที่สุด
ผลรวมด้านคุณ ลักษณะเฉพาะถิ่น	4.22	0.68	มาก	4.07	0.69	มาก	4.53	0.58	มากที่สุด
ด้านความสวยงาม	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1) ผลิตภัณฑ์มีความ สวยงาม น่าใช้	4.42	0.64	มาก	4.04	0.73	มาก	4.46	0.55	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบ ที่น่าสนใจ	4.24	0.75	มาก	3.96	0.68	มาก	4.38	0.69	มาก
3) ผลิตภัณฑ์สามารถ สร้างแรงจูงใจในการ ตัดสินใจเลือก	4.24	0.82	มาก	3.96	0.76	ปาน กลาง	4.34	0.69	มาก
ผลรวมด้านความ สวยงาม	4.30	0.73	มาก	3.98	0.72	ปาน กลาง	4.39	0.64	มาก
ด้านประโยชน์ใช้สอย	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1) ผลิตภัณฑ์มีความ เหมาะสมในด้าน ประโยชน์ใช้สอย	4.44	0.62	มาก	4.08	0.63	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด
2) ผลิตภัณฑ์มีความ เหมาะสมเพื่อจัด จำหน่ายเป็นสินค้า ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว	4.57	0.49	มากที่สุด	4.27	0.65	มาก	4.59	0.62	มากที่สุด

ตารางที่ 4.58 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์			ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์			ระดับความคิดเห็น ผลิตภัณฑ์หมอน		
	(N=370)			(N=370)			(N=370)		
3) ผลิตภัณฑ์ดูแล รักษาง่าย	4.28	0.78	มาก	4.01	0.75	มาก	4.34	0.62	มาก
ผลรวมด้านประโยชน์ ใช้สอย	4.43	0.63	มาก	4.12	0.67	มาก	4.47	0.61	มาก
ด้านคุณภาพและ ราคา	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1) ผลิตภัณฑ์มี คุณภาพ	4.35	0.67	มาก	4.09	0.66	มาก	4.32	0.60	มาก
2) ผลิตภัณฑ์มีราคาที่ เหมาะสม	4.46	0.64	มาก	4.12	0.70	มาก	4.44	0.34	มาก
3) ผลิตภัณฑ์มีความ ปลอดภัยในการใช้งาน	4.50	0.62	มาก ที่สุด	4.14	0.62	มาก	4.54	0.57	มาก ที่สุด
ผลรวมด้านคุณภาพ และราคา	4.44	0.64	มาก	4.11	0.66	มาก	4.43	0.50	มาก
ผลรวมทุกด้าน	4.35	0.67	มาก	4.07	0.68	มาก	4.46	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.86 การผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจกลุ่มชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวนสี่คิ้ว มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งออกเป็นข้อมูลดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$ S.D.= 0.67) โดยมีด้านคุณภาพและราคา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$ S.D.= 0.64) ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{x} = 4.43$ S.D.=0.63) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 4.30$ S.D.=0.73) ความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.22$ S.D.=0.68)

2. ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$ S.D.=0.68) โดยมีด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$ S.D.=0.67) ความคิดเห็นด้านคุณภาพและราคา ($\bar{x} = 4.11$ S.D.=0.66) ความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.07$ S.D.=0.69) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 3.98$ S.D.=0.72)

3. ผลิตภัณฑ์หมอน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$ S.D.=0.58) โดยมีความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$ S.D.=0.58) ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{x} = 4.47$ S.D.=0.61) ความคิดเห็นด้านคุณภาพและราคา ($\bar{x} = 4.46$ S.D.=0.50) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 4.39$ S.D.=0.64)

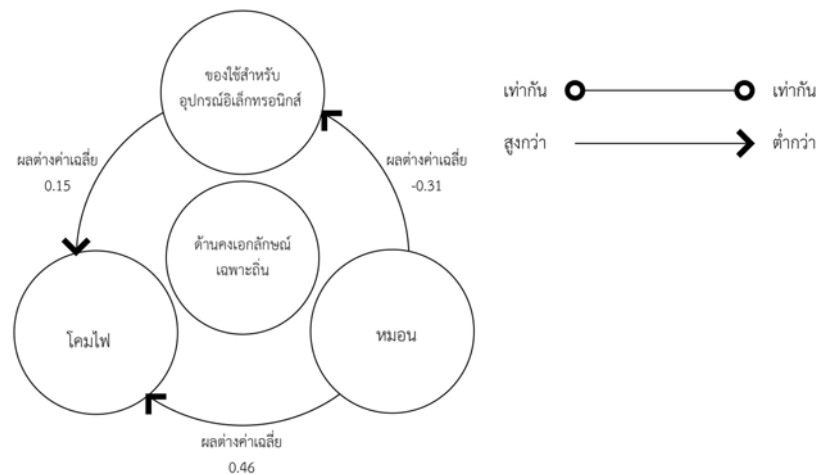
สรุปผล ความพึงพอใจกลุ่มชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สามารถสังเกตเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์หมอน ได้รับความพึงพอใจจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ได้ดี เพราะ

เป็นผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนสามารถตอบสนองเรื่องการผลิตได้มากที่สุด และเป็นสินค้าที่มีขนาดและราคาที่เหมาะสม คนทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย และยังสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่แตกต่าง หรือนำไปประยุกต์เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆได้

4.4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามเกณฑ์การประเมินจากชาวไท-ยวนสี่ครัวระหว่างผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้ t-test independent

ตารางที่ 4.59 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากชาว ไท-ยวน สี่ครัว

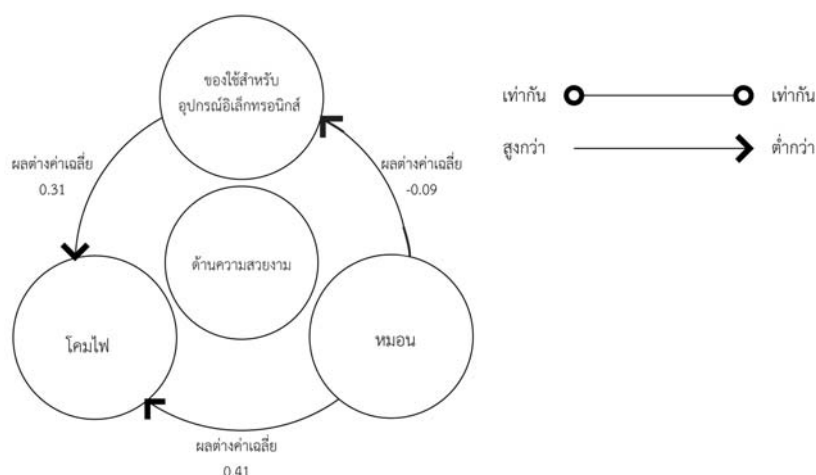
เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ย หมอน สูงกว่า ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.47 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจากชาว ไท-ยวน สี่ครัว

ตารางที่ 4.60 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านความสวยงามจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

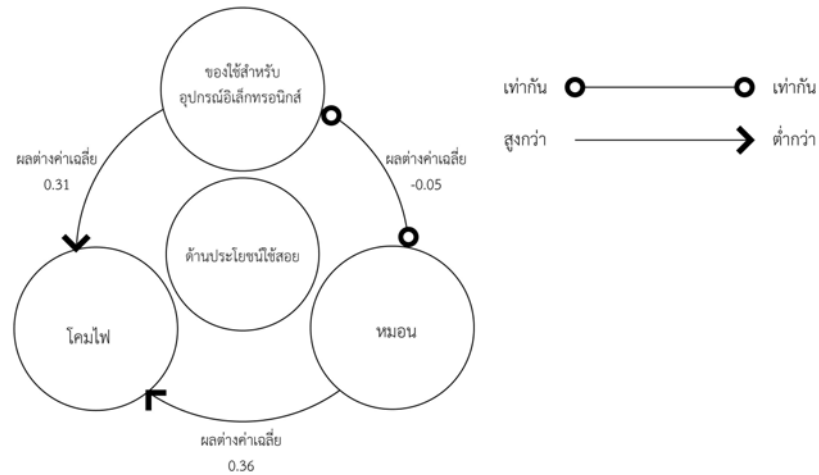
เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านความสวยงาม	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.48 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านความสวยงามจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ตารางที่ 4.61 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านประโยชน์ใช้สอยจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

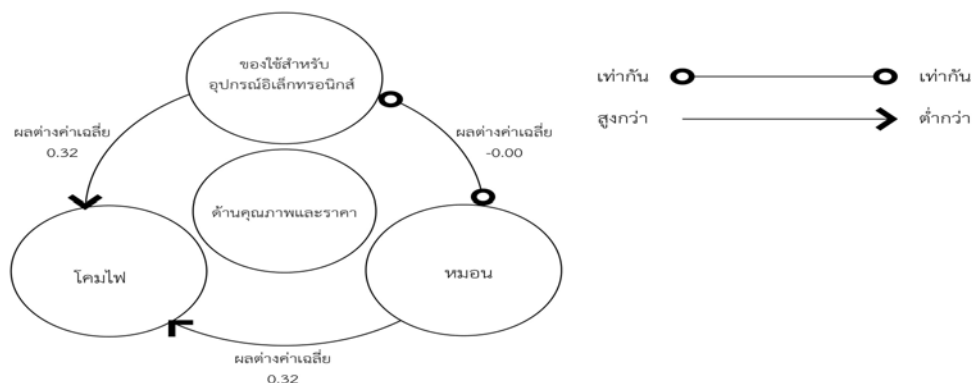
เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - โคมไฟ	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.49 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านประโยชน์ใช้สอยจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ตารางที่ 4.62 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคุณภาพและราคาจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านคุณภาพและราคา	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - คอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า คอมพิวเตอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - หมอน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%
	หมอน - คอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า คอมพิวเตอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ภาพที่ 4.50 ผลสรุปการวิเคราะห์ด้านคุณภาพและราคาจากชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 ผลการวิจัย

ในการวิจัยหาแนวทาง ศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลวิจัยสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลพร้อม ข้อเสนอแนะดังนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

5.1.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

5.1.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

5.1.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชนไทย-ยวนสี่คิ้ว

5.1.1 สรุปผลการวิจัย ศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สรุปผลคือ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว และทราบได้ถึงข้อมูลในด้านต่างๆของชุมชน โดยจำแนกได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีที่ชาติกำเนิดมาจากชาวยวน ยูน หรือ โยนก จากเมืองเชียงแสนในอดีต (เขียงรายในปัจจุบัน) โดยมีการย้ายถิ่นฐานจากปัจจัยทางสังคม จนท้ายที่สุดจึงได้มาลงหลักปักฐานที่เขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้วในปัจจุบัน เป็นเวลาราว 200 ปีมาแล้ว โดยปัจจุบันมีชาวไทย เชื้อสาย ยวน อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้วราว 5,000 คน มีกลุ่มหมู่บ้านที่มีชาว ไทย-ยวน อาศัยอยู่หนาแน่นดังนี้ บ้านสี่คิ้ว บ้านโนนกุ่ม บ้านถนนคต และกระจายตัวไปตามหมู่บ้าน และ ตำบลต่างๆ ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว โดยยึดอาชีพ เกษตรกรรม เป็นหลัก รวมไปถึง ค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการ พนักงานบริษัท เป็นต้น ชาว ไทย-ยวน สี่คิ้วทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ และมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆที่เชื่อมโยงกับศาสนา และ วัด อีกทั้งยังมีความเชื่อเกี่ยวกับตัวบุคคล เชื่อมโยงไปถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ คือ พ่อพระยาสี่เขี้ยว ซึ่งเชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของชาวสี่คิ้ว และเป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาว ไทย-ยวน โดยสังเกตจาก มีพิธีกรรมและการเฉลิมฉลองที่เกี่ยวข้องกับพ่อพระยาสี่เขี้ยว โดยในท้องที่อำเภอสี่คิ้ว มีวัสดุที่น่าสนใจคือ ไม้ไผ่ ผ้าทอ หินทราย และ เครื่องทองลงหิน โดยวัสดุดังกล่าวมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันและผลิตได้ในเขตพื้นที่อำเภอสี่คิ้ว

1.2 ข้อมูลศักยภาพชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว มีศักยภาพทางด้าน สิ่งทอ วัฒนธรรม งานประดิษฐ์ และงานจักสาน โดยศักยภาพดังกล่าว ถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยทางด้าน ศักยภาพชุมชน

1.3 ข้อมูลด้านวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยผู้วิจัยแบ่งวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1.3.1 หมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา ผู้วิจัยได้ศึกษาและสรุปประเด็นทางด้านหมวดหมู่ดังกล่าวว่า ในส่วนของหมวดขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา

ของวัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คิ้ว มีส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมสามารถศึกษาและนำมาวิเคราะห์เพื่อเข้าสู่กระบวนการออกแบบได้ดังนี้คือ ความเชื่อและไสยศาสตร์ของชาว ไท-ยวน สี่คิ้ว, ศาสนาของชาว ไท-ยวน สี่คิ้ว , ประเพณีกวนข้าวยาคุ , ประเพณีตานก๋วยสลาก , ประเพณีตานขันข้าว , ประเพณีปอยข้าวสังหรือปอยพะสัง , ประเพณีสงกรานต์ , ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีการขึ้นเฮือนใหม่ , ประเพณีแต่งงาน, ประเพณีการยกเสาเอก

1.3.2 หมวดภาษาและวรรณกรรม สรุปได้ว่า ชาวไท-ยวน สี่คิ้ว มีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นที่มีความแตกต่างจากชาติพันธุ์อื่นๆ ในพื้นที่เดียวกัน ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน โดยมีพื้นฐานมาจากภาษาเมือง หรือภาษาล้านนา ทางภาคเหนือของประเทศ ปัจจุบันคงไว้เพียงภาษาพูดเท่านั้นที่ยังใช้และสามารถพบเห็นได้ใน ชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว

1.3.3 หมวดศิลปกรรมและโบราณคดี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปได้ดังนี้ ทางด้านสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของ วัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวนสี่คิ้ว คือ เรือนยวน ที่มีเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมที่แตกต่างจากบ้านเรือนจากชาติพันธุ์อื่นๆ ในท้องที่ และมีรายละเอียดในส่วนต่างๆ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาว ไท-ยวน สี่คิ้ว ทางด้านศิลปหัตถกรรม ที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งคือ หลุก หรือ รหัดวิดน้ำ ซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบภูมิปัญญาที่เหมือนกับ หลุก หรือ รหัดวิดน้ำของทางภาคเหนือ และมีจำนวนมากที่สุดแห่งหนึ่งของภาคอีสาน และท้ายสุด วัฒนธรรมสถาน ในที่นี้หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไท ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก หรือคนในท้องที่เรียกว่า “บ้านยวน” ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาต่างๆของชาว ไท-ยวน สี่คิ้วเอาไว้

1.3.4 หมวดการเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจของวัฒนธรรมชุมชน ไท-ยวน สี่คิ้ว มีทั้งหมด 5 ชนิดด้วยกัน ประกอบด้วย รำไทยยวน ลำแคนเดือนห้า รำโทน การละเล่น “จับจับ” ในงานงันเฮือนติ และการละเล่น “จ้อกลุม” ซึ่งการละเล่นแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านที่มา สถานที่ และช่วงเวลา และการละเล่นจากวัฒนธรรมเดิมของชาวยวน การละเล่นบางชนิดได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อม และมีบางชนิดที่เป็น การละเล่นที่สร้างขึ้นใหม่ การละเล่นจากวัฒนธรรมเดิมของชาวยวนคือ การละเล่น “จับจับ” ในงานงันเฮือนติ และการละเล่น “จ้อกลุม” การละเล่นบางชนิดได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อม คือ รำไทยยวน และ ลำแคนเดือนห้า โดยผนวกเข้ากับเครื่องดนตรี ทำพ็อนรำ รวมไปถึงคำร้องทำนอง ที่มาจากวัฒนธรรมของชาวอีสาน โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมยวน จนออกมาเป็นการละเล่นดังกล่าว ประเภทสุดท้ายคือการละเล่นที่สร้างขึ้นใหม่ คือ รำไท-ยวน เป็นลักษณะการพ็อนรำที่คิดค้นขึ้นมาใหม่โดยอิงจากพื้นฐานการละเล่นและนาฏศิลป์เดิมของชาวยวน โดยเนื้อหาของรำไท-ยวน จะพยายามสื่อถึงตัวตนและวัฒนธรรมของชาวไท-ยวน

1.3.5 หมวดความเป็นอยู่และวิทยาการ ในหมวดหมู่นี้จะรวบรวมภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลักๆดังนี้คือ เครื่องมือเครื่องใช้ ยกตัวอย่างเช่น ไช ยอ กระเชอ คุ กระดิ่ง กระจาด ตะแกรงงอบ ตะกร้อ เป็นต้น โดยเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆมักมีความเชื่อมโยงกับการเกษตรโดยเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กับผลผลิตทางการเกษตรหรือเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับจับ ดัก สัตว์ และรวมถึงอุปกรณ์สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนต่อไปคือ การคหกรรม ในส่วนของการคหกรรม ในที่นี้ว่าด้วย วัฒนธรรมอาหารของชาวไท-ยวน โดยอาหารของชาวไท-ยวนนั้น มีทั้งคาวและหวาน และสังเกตเห็นได้ว่าอาหารของชาวไท-ยวน มีพื้นฐานใกล้เคียงกับวัฒนธรรมอาหารของทางภาคเหนือของประเทศไทย เช่น น้ำพริกหมูของชาวไท-ยวนสี่คิ้ว คล้ายคลึงกับน้ำพริกอ่องของทางภาคเหนือ ตำขบของชาวไท-ยวนสี่คิ้ว

คล้ายคลึงกับย่ำป่าหนูนของทางภาคเหนือ โดยทั้งสองชนิดนี้มีความใกล้เคียงกันมากในเรื่องของรสชาติและส่วนผสมหากแต่จะแตกต่างกันบ้างที่ชื่อเรียกเท่านั้น หรือรวมไปถึงขนมบางชนิด ยกตัวอย่างเช่น ข้าวเป็ญ ในวัฒนธรรมอาหารของชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว จะเป็นขนมที่พบได้ทางภาคเหนือของประเทศไทยเท่านั้นแต่กลับไม่มีในภาคอีสาน ซึ่งอนุมานได้ว่าความใกล้เคียงทางวัฒนธรรมอาหารเหล่านี้มาจากที่ชาวไทย-ยวนสี่คิ้ว นั้นได้มีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากทางภาคเหนือของประเทศไทยนั่นเอง และท้ายสุด งานประดิษฐ์เย็บปักถักร้อยทอ เพื่อเป็นข้าวของเครื่องใช้ ชาวไทย-ยวนสี่คิ้วมีทักษะการทอผ้าชนิดหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทย-ยวนสี่คิ้ว และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ผ้าซิ่นยวน และยังมีผ้าชนิดอื่นๆเช่น ผ้าห่มมุก ที่มีความละเอียดและปราณีตมากกว่าผ้าซิ่นยวน และมีประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกัน รวมไปถึงผ้าขาม้าที่มีการผลิตในชุมชนเช่นกัน

1.4 และจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ปัจจัยในการหาค่าความสำคัญของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้วที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยกระบวนการ วิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ผลลัพธ์ดังนี้

ค่าคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์

ศาสนาและความเชื่อ $[(0.08)(0.35)+(0.17)(0.17)+(0.11)(0.13)+(0.09)(0.35)] \div 4 = 0.10$

ชีวิตและความเป็นอยู่ $[(0.14)(0.35)+(0.16)(0.17)+(0.33)(0.13)+(0.22)(0.35)] \div 4 = 0.20$

ภูมิปัญญา $[(0.26)(0.35)+(0.24)(0.17)+(0.20)(0.13)+(0.20)(0.35)] \div 4 = 0.23$

ศิลปะและงานฝีมือ $[(0.52)(0.35)+(0.43)(0.17)+(0.36)(0.13)+(0.49)(0.35)] \div 4 = 0.47$

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ประเภทของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย จากกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) คือ

1.4.1. ศิลปะและงานฝีมือ

1.4.2. ภูมิปัญญา

1.4.3. ชีวิตและความเป็นอยู่

1.4.4. ศาสนาและความเชื่อ

5.1.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

1. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากประเภทของผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ประเภทสินค้าอุปโภคที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพชุมชน 20 อันดับแรก ที่ได้รับความนิยม นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยได้ผลสรุปประเภทของผลิตภัณฑ์คือ ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และ หมอน โดยรูปแบบที่ถูกคัดเลือกด้วยผู้เชี่ยวชาญคือ ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบที่ 1 คอมพิวเตอร์ในรูปแบบที่ 5 และหมอนในรูปแบบที่ 4

2. วิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ด้วยเทคนิค quality function deployment (QFD) และสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ในประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์สารสนเทศ ต้องคำนึงถึง

2.1.1 รูปแบบของผลิตภัณฑ์ มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด

2.1.2 สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว รวมไปถึงมีการผสมผสานประเภทของวัฒนธรรม

2.1.3 ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุ และกรรมวิธีการผลิต

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 77.8

2.2 ในประเภทโคมไฟต้องคำนึงถึง

2.2.1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต และความผสมผสานขององค์ประกอบ เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด

2.2.2. สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม รวมไปถึงมีการผสมผสาน ประเภทของวัฒนธรรม

2.2.3. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 55.55

2.3 ในประเภทหมอน ต้องคำนึงถึง

2.3.1. รูปแบบผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม โดยสามารถ สื่อถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม และมีวัสดุที่สื่อได้ถึงวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด

2.3.2. มีการใช้ศักยภาพของชุมชนด้านวัสดุและการผลิต เป็นองค์ประกอบสำคัญของ ผลิตภัณฑ์

2.3.3. ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ มีการผสมผสานของวัสดุ และการสื่อถึงวัฒนธรรม

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ การบริหารส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนชาวบ้าน มีความคิดเห็นด้านรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดคือ รูปแบบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 55.55

5.1.3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ของผู้เชี่ยวชาญ โดยประเมินด้วยการพินิจเป็นรายชื่อตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผลิตภัณฑ์ประเภทของ ใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$ S.D.=0.46) ผลิตภัณฑ์ประเภท หมอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$ S.D. =0.69) และ ผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$ S.D. =0.61)

5.1.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม โดยแบ่งเป็นสองส่วนดังนี้

1 ผลประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของ ผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีส้ม โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ประเภทหมอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.48) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.47) ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม มีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D.= 0.48) ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึง

พอใจมาก ($\bar{x} = 4.61, S.D. = 0.50$) โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับ กระบวนการผลิต และ ด้านการประยุกต์ใช้วัสดุอื่นในชุมชน รวมถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ในด้านการใช้งานและการทำความสะอาด

1.2 ผลลัพธ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.51$) ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83, S.D. = 0.30$) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.65$) ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.57$) ซึ่งจากผลค่าเฉลี่ยที่ได้ ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ ผลลัพธ์ประเภทของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับ กระบวนการผลิต วัสดุในการผลิต และ เทคนิคในการผลิต เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดการต่อยอดของผลิตภัณฑ์

1.3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คะแนนความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32, S.D. = 0.53$) ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.53$) ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.42, S.D. = 0.46$) และ ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ มีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.05, S.D. = 0.52$) ซึ่งจากผลค่าเฉลี่ยที่ได้ ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ ผลลัพธ์ประเภทโคมไฟ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับ กระบวนการผลิต เทคนิคในการผลิต และศักยภาพของชุมชน ที่มีผลต่อกระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคต

1.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ด้วย t-test independent

ด้านกระบวนการค้นคว้าทางสังคม ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า หมอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ด้านการกระทำหรือการปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ย หมอนมีค่าสูงกว่า ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ย หมอนมีค่าสูงกว่า ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2. ผลประเมินความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน ในเขตพื้นที่ อำเภอสีคิ้ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว ในการให้คะแนนความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

2.1 ผลลัพธ์หมอน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$ S.D.= 0.58) โดยมีความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$ S.D. = 0.58)

ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{x} = 4.47$ S.D. = 0.61) ความคิดเห็นด้านคุณภาพและราคา ($\bar{x} = 4.46$ S.D. = 0.50) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 4.39$ S.D. = 0.64)

2.2 ผลลัพธ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$ S.D. = 0.67) โดยมีด้านคุณภาพและราคา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$ S.D. = 0.64) ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{x} = 4.43$ S.D. = 0.63) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 4.30$ S.D. = 0.73) ความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.22$ S.D. = 0.68)

2.3 ผลลัพธ์โคมไฟ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$ S.D. = 0.68) โดยมีด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$ S.D. = 0.67) ความคิดเห็นด้านคุณภาพและราคา ($\bar{x} = 4.11$ S.D. = 0.66) ความคิดเห็นด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 4.07$ S.D. = 0.69) ความคิดเห็นด้านความสวยงาม ($\bar{x} = 3.98$ S.D. = 0.72)

2.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ด้วย t-test independent

ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ย หมอน สูงกว่าของใช้สำหรับ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของหมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ด้านความสวยงาม ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของ หมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ด้านประโยชน์ใช้สอย ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของ หมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ด้านคุณภาพและราคา ค่าเฉลี่ย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยระหว่าง ของใช้สำหรับอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ กับ หมอน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยของ หมอน มีค่า สูงกว่า โคมไฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย กลุ่มชาวบ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและปราชญ์ ชาวบ้านในชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์,แบบ สังเกต, แบบสอบถาม และแบบประเมิน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผลการวิจัยจำแนก ออกเป็น 4 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในกระบวนการศึกษาพบว่า ชาวไทย-ยวน สี่คิ้ว สืบเชื้อสายมาจากชาว ไทย-ยวน เชียงแสน และมีการสืบทอดวัฒนธรรมไทย-ยวน ต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไปจากของเดิม ในบางส่วน ด้วย “การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม “ ตามหลักทฤษฎีนิเวศน์วิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology Theory) ของ จูเลียน เอช สจ๊วต (Julian H. Steward) (2551: 24) ผู้วิจัยจึงได้ ทำการศึกษาและรวบรวม วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ตามประเภทของวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม 2560) และใช้การวิเคราะห์ ด้วยเทคนิคกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น AHP (analytic hierarchy process) ตามหลักการรอบแนวคิดในการศึกษามิติทางวัฒนธรรมของ พรเทพ เลิศเทวศิริ(2547 : 21) จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางด้านศิลปะและงานฝีมือ เป็นประเภทของวัฒนธรรมที่ เหมาะสมที่สุดสำหรับการนำมาใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในกระบวนการออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่เหมาะสม กับชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว และทำการสรุปเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมมา 3 ชนิด ได้แก่ ของใช้เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โคมไฟ และหมอน โดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบร่างระดมความคิดด้านรูปแบบเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ และทำการคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมโดยใช้หลักทฤษฎี การออกแบบผลิตภัณฑ์ , การสร้างสรรค์ และการใช้ศักยภาพในท้องถิ่น โดยคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมและนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ตามกรอบแนวคิด แนวคิด Osborn’s checklist ของ อรัญ วานิชกร (2559 : 51-54) ว่าด้วยเรื่องแนวคิดหลักการออกแบบ และ แนวคิดที่หลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ โดยนำมาใช้ในกระบวนการออกแบบ อาทิเช่น การผสมผสานวัสดุต่างๆเข้าด้วยกัน , การเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ, การเปลี่ยนวิธีการใช้งาน , การพลิกแพลงกรรมวิธีการผลิต เป็นต้น และให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2532 : 129-136) ว่าด้วย พยายามใช้วัสดุภายในท้องถิ่นให้มากที่สุด, ผลงานที่ผลิตจะต้องแสดงออกถึงสารรูป (Image) และ พยายามใช้แรงงานด้านหัตถกรรมให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในการประเมินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ของผู้เชี่ยวชาญ โดยประเมินด้วยการพินิจเป็นรายข้อตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาของเขตของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยเหลือประเภทของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) (2545) ที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยคำนึง และสร้างเป็นประเด็นคำถามเพื่อรับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว อันประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ , โคมไฟ และหมอน โดยจำแนกออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และ กลุ่มประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ พันธุ์ทิพย์ รามสูตร (2540 : 29) และมารุต อัมรานนท์ (2543 : 50) ในประเด็น ต้องมีกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation) สอดคล้องกับแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่นำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นปัจจัยหลักในการออกแบบ โดยข้อสรุปทางวัฒนธรรมที่ได้ มาจากกระบวนการศึกษาทางสังคม การกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) สอดคล้องกับกระบวนการศึกษาค้นคว้างานวิจัย โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยการนำเอาองค์

ความรู้และภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่นมารวบรวมเป็นศักยภาพของชุมชน อีกทั้งยังมีขั้นตอนการเสวนากลุ่มที่ให้ชาวบ้านในชุมชนได้มีบทบาทร่วมในงานวิจัยและด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สอดคล้องในด้านการนำเอาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว มาปรากฏในงานวิจัย ทั้งด้านวัสดุ และด้านแรงบันดาลใจในการออกแบบ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจจากประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ซึ่งจากการลงพื้นที่สอบถามความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจทางด้านการสื่อถึงวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว และวิธีการนำเอาวัฒนธรรมมาใช้ในการออกแบบ รวมถึงให้ความสนใจเรื่องประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสมการจัดจำหน่ายในฐานะผลิตภัณฑ์ชุมชน และเรื่องของ ราคา ในการจัดจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ต อัมรานนท์ (2543 : 50)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้

1 การศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ควรกำหนดทิศทางในการรวบรวมข้อมูลในเชิงสังคมศาสตร์เพื่อให้สามารถมองเห็นมิติทางวัฒนธรรมที่ผ่านตัวแปรทางสังคมได้ ก่อนจะนำมาสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

2 วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว มีความแตกต่างจาก วัฒนธรรม ไทย-ยวน จากแหล่งอื่นอยู่บ้าง ในรายละเอียดปลีกย่อย เพราะฉะนั้นการนำวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ด้านใดด้านหนึ่งไปใช้ควรศึกษาในรายละเอียดของวัฒนธรรม นั้นๆให้ชัดเจน

3 ศักยภาพชุมชนในพื้นที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์กรความรู้ต่างๆจึงมีลดลงและเพิ่มเติมเสมอ

4 ผ้าซิ่นยวน มีเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาอย่างหนึ่งคือลวดลายที่เป็นลายขวาง และตีนซิ่น การนำผ้าซิ่นยวนมาใช้ในการออกแบบ ควรคำนึงถึงจุดนี้ด้วยเช่นกัน

5 ควรนำเสนอ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ในมุมมองของส่วนรวมที่ส่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ใช่เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่จะเกิดประโยชน์เพียงเฉพาะกลุ่ม

6 ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ ควรคำนึงถึงความสำคัญของวัฒนธรรมและศักยภาพชุมชน เป็นหลัก เพราะปัจจัยทั้งสองนี้จะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชุมชนสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ด้วยตัวเองอย่างมีศักยภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1 การวิจัยครั้งต่อไป ในกระบวนการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว ควรเสริมประเด็นเรื่องการตีความรูปแบบวัฒนธรรมบางชนิดที่เป็น ลักษณะนามธรรม เช่น ภาษาพูด เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย

2 ควรมีการเพิ่มเติมกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพิ่มเติมให้กับชุมชนเพื่อเพิ่มเติมศักยภาพชุมชนให้มีทักษะที่ตอบสนองต่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคต

3 จากการวิจัยที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ทำให้ทราบได้ว่าการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ มีความสำคัญมากสำหรับการวิจัย ทั้งในกระบวนการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว และ การออกแบบผลิตภัณฑ์

4 ในพื้นที่อำเภอสีคิ้ว มีวัสดุที่มีความน่าสนใจอื่นๆเช่น หินทราย หากสามารถนำมาบูรณาการณ ผสมผสานกับวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว ย่อมเกิดผลดีต่อสังคมในวงกว้างมากขึ้น

5 ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว ควรเพิ่มกระบวนการ Design และ เพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการออกแบบ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 กรกฎาคม 2534
- กระทรวงวัฒนธรรม.2560. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ ปี ด้านวัฒนธรรม ตามกรอบทิศทาง 20 ปี 20 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ
- [Online]. https://www.m-culture.go.th/th/ewt_dl_link.php?nid=7162.21/11/60
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล.2558. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชชิ่ง
- ซัชวาลย์ ทัดศิวัช. 2545. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) : มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น”
- [Online].<http://www.mgts.lpru.ac.th/mgts/km/picturn/131856486292.pdf>. 21/11/60
- ชลวุฒิ พรหมสาขา ณ สกลนคร.2547. วัฒนธรรมการนำออกแบบ . วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิสาชล จำนงศรีและครู สุกัญญา สิทธิกุลเกียรติ.2559. วัฒนธรรม ไทย-ยวน นครจันทิก อำเภอสัตร์ไทย-ยวน. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- นวนน้อย บุญวงศ์.2542. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- ประกอบ มีโคตรกอง.2551. วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประเวศ วะสี.2536. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่ม 1 . กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป.
- สถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.2560. ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม ปี 20
- [Online]. <http://nric.go.th/nric-news.21/11/60>
- พรเทพ เลิศเทวศิริ.2547. การคิดออกแบบและมิติทางวัฒนธรรม(DESIGN EDUCATION 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- พันทิพย์ รามศูตร.2540. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
- เพ็ญศรีเจริญวานิช, บุญเลิศ เล็กสมบูรณ์และพรสวรรค์ทองสุขวงศ์. 2548. การพัฒนาตลาดสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มารุต อัมรานนท์.2543. แนวทางในการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน. วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม
- รังสรรค์ ณะพรพันธุ์.2546. ทุนวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มติชน
- รพีพัฒน์ มั่นพรหม และนิรัช สุดสังข์ .2553. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากดินเผากลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร

- รองศาสตราจารย์ ดร.ปานฉัตต์ อินทร์คง.2560. การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม แนวคิด รูปแบบ และการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : อันลิมิต พรินท์ติ้ง จำกัด
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร.2548. หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : แอ๊ปเปิ้ล พรินท์ติ้ง กรุป จำกัด
- วิฑูรย์ ตันศิริคงคล.2557. AHP การตัดสินใจขั้นสูงเพื่อความก้าวหน้าขององค์กรและความอยู่ดีมีสุขของมหาชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ.2532. ศิลปหัตถกรรมไทย.กรุงเทพมหานคร:การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์ข่าวนครราชสีมาผู้จัดการออนไลน์2560. เปิดตลาดวัฒนธรรม “บ้านยวน นครจันทิก” แหล่งท่องเที่ยวใหม่ กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน แห่งเดียวในโคราช. [Online] <http://www.manager.co.th/euro2004/ViewNews.aspx?NewsID=9600000091114>
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม.2552. คู่มือศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- สุภางค์ จันทวานิช.2531. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- สุมิตรา ศรีวิบูลย์.2547. การออกแบบอัตลักษณ์ (Corporate Identity). นนทบุรี : Core Function
- เอกวิทย์ ณ ถกลาง.2546. ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
- อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์.2560. หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- อรัญ วาณิชกร.2559. การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกร มหาวิทยาลัย
- อรุณวรรณ ตั้งจันทร์ และนิรัชสุดสังข์.2554. การออกแบบผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกจากผ้าปักของชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0524.04/3138

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นางอารีย์ ประสิทธิสุวรรณ

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิจวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smw akh

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3133

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นางวรรณศิริ นพรัตน์

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สืบค้น
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เชะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr ch
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3133

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นายอนุฤทธิ์ ธรรมโหร

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3.138

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นางสาวอุษา จำปาวิทยากุล

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3138

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นายชุตินันท์ ทองคำ

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สืบค้น
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์" โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศร 0524.04/3138

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์สุรัญญา สิทธิกุลเกียรติ

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิศาสตร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/3138

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นางน้อม ดิษฐานุสร

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3138

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์ณัฐชัย พันธุ์แก้ว

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เสงวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี สิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศร 0524.04/ 3133

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน นายอภิชาติ พงธราธาร

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สืบ
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr ahw
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ที่ ศธ 0524.04/ 3133

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๖ กันยายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน ดร.ชัชรินทร์ สติธำมรงค์

ด้วย นายชูชัย ปรีक्षा นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สัตว์
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์;

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ
นายชูชัย ปรีक्षा

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 091-732-5438

ภาคผนวก ข
รูปถ่ายขั้นตอนการทำวิจัย

ภาพที่ 1 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้วจากผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 2 การเสวนากลุ่มร่วมกับ ชาว ไทย-ยวน

ภาพที่ 3 การสอบถามด้านวัฒนธรรมไทย-ยวน สี่คิ้ว จากผู้เชี่ยวชาญ คือ ดร.ชัชรินทร์ สติธรรมรงค์

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและชาวบ้าน ไบฮุบชน ไท ยวน สีคิ้ว

วัตถุประสงค์ ในศึกษารวมไปถึงองค์ประกอบ อ่างน้ำในเขต ประชานิเวศน์ ไร่โพธิ์, ฝาย, คูระบาย, กระบี่น้ำและคันดิน

วัตถุประสงค์ในการศึกษาชุมชน

- ระบุถึงศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาบ้าน
- ศึกษาถึงความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่
- ศึกษาถึงปัญหาของพื้นที่ในการพัฒนาบ้าน
- ศึกษาถึงความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่
- ศึกษาถึงปัญหาของพื้นที่ในการพัฒนาบ้าน
- ศึกษาถึงความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่

อาชีพของประชากรในพื้นที่ ประชากรในชุมชน ประกอบด้วย เกษตรกร, ค้าขาย, ศึกษารวม, รับจ้างทั่วไป, รวมไปถึงพนักงานบริษัท

เกษตรกร **ค้าขาย** **ศึกษารวม** **รับจ้าง** **พนักงานบริษัท** **อื่นๆ**

ภาพที่ 6 ศักยภาพชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและชาวบ้าน ไบฮุบชน ไท ยวน สีคิ้ว

อุตสาหกรรมในท้องถิ่น

อุตสาหกรรมในท้องถิ่น 3 แห่ง 1) โรงงานเกษตรเสวย 1 แห่ง 2) โรงงานเกษตรเสวย 3 แห่ง 3) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 4) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 5) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 6) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 7) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 8) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 9) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 10) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง 11) โรงงานเกษตรเสวย 2 แห่ง

มุมมองต่อวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่มีใจรักในการทำวัฒนธรรม แต่ยังคงขาดการปฏิบัติในเชิงวัฒนธรรม ภาคแนวทางในการปฏิบัติ อีกทั้งบางส่วนมากกลุ่มอาจจะเกิดขึ้นได้ในประเด็นความต่างทางชาติพันธุ์

กลุ่มประชากรชายฝั่งน้ำ กลุ่มประชากรชายฝั่งน้ำมีจำนวนประมาณ 100 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา และค้าขาย

กลุ่มประชากรชายฝั่งบก กลุ่มประชากรชายฝั่งบกมีจำนวนประมาณ 100 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา และค้าขาย

กลุ่มประชากรชายฝั่งน้ำ กลุ่มประชากรชายฝั่งน้ำมีจำนวนประมาณ 100 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา และค้าขาย

กลุ่มประชากรชายฝั่งบก กลุ่มประชากรชายฝั่งบกมีจำนวนประมาณ 100 คน มีอาชีพหลักคือการทำนา และค้าขาย

ภาพที่ 7 ศักยภาพชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

ศึกษาค้นหาวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน สีคิ้วเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในตำบลสีคิ้ว

แผนที่ตำบลสีคิ้ว

สถานที่สำคัญในตำบลสีคิ้ว

- อ.เสนาภรณ์บ้านนา
- อนุสาวรีย์พระอินทราสาร
- ศาลเจ้าพ่อพระยาเสือ (ไร่)
- ศาลเจ้าพ่อพระยาเสือ (ไร่)
- วัดป่าสัก
- กลุ่มบ้านไม้โบราณ
- กลุ่มบ้านไม้โบราณ
- กลุ่มบ้านไม้โบราณ

ภาพที่ 8 ศักยภาพชุมชน ไท-ยวน สีคิ้ว

ภาพที่ 9 ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ สุธัญญา สิริภูทกเกียติ ทำการประเมินแบบ

ภาพที่ 10 ผู้เชี่ยวชาญ นาย อภิชาติ พงธราธาร ทำการประเมินแบบ

ภาพที่ 11 ผู้เชี่ยวชาญ นายชุตินันท์ ทองคำ ทำการประเมินแบบ

ภาพที่ 12 ผู้วิจัยร่วมเสวนากลุ่มกับชาวบ้าน

ภาพที่ 13 ผู้วิจัยร่วมเสวนากลุ่มกับชาวบ้าน

ภาพที่ 14 ผู้วิจัยร่วมเสวนากลุ่มกับชาวบ้าน

ภาพที่ 15 ต้นแบบและการผลิตของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ภาพที่ 16 ต้นแบบและการผลิตโคมไฟ

ภาพที่ 17 ต้นแบบและการผลิตหมอน

ภาพที่ 18 ประเมินต้นแบบตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย ผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 19 ประเมินต้นแบบตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย ผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 20 ประเมินต้นแบบตามเทียบเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย ผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 21 ประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ นาง น้อม ดิษฐานุสร

ภาพที่ 22 ประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ สุธัญญา สิทธิกุลเกียรติ

ภาพที่ 23 ประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ นาย อภิชาติ พงธราธาร

ภาพที่ 24 ประเมินความพึงพอใจโดยชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ภาพที่ 25 ภาพวาดคาแรกเตอร์ตัวการ์ตูน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาข้อมูลวัฒนธรรม ไทย ยวน สี่คิ้ว
ตำบล สี่คิ้ว อำเภอ สี่คิ้ว จังหวัด นครราชสีมา

เรื่อง ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมชุมชน ไทย ยวน สี่คิ้ว
แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....
-
-
2. เพศ..... 3. อายุ.....
4. อาชีพ.....
5. ตำแหน่ง.....
6. วันที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้การจัดหมวดหมู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้านจากสภา
วัฒนธรรมแห่งชาติในการตั้งคำถาม บางส่วน

1. ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และศาสนา ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สี่คิ้ว

1.1 ความเชื่อ ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ปรัชญา ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ศาสนา ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ไสยศาสตร์ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โหราศาสตร์ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

1.6 กฎหมาย ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

1.7 ธรรมเนียมการปกครอง ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

1.8 การปลูกฝังและสืบทอด ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.9 ประเพณี ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ภาษาและวรรณกรรม ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สีคิ้ว

2.1 ข่าวสาร ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 วรรณกรรม ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ภาษาศาสตร์และหลักภาษา ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ภาษาถิ่นและภาษาชนต่างกลุ่ม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 นิทานและภูมิปัญญา ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 ความเรียงและฉันทลักษณ์ ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

2.7 ปริศนาคำทาย ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

2.8 วาทกรรม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

2.9 ภาษิต ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

3. ศิลปกรรมและโบราณคดี ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สี่คิ้ว

3.1 จิตรกรรม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ประติมากรรม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 สถาปัตยกรรม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ศิลปะหัตถกรรม ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 โบราณคดี ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.6 การวางแผนเมืองและชุมชน ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

3.7 วัฒนธรรมสถาน ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

4. การละเล่นดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สีคิ้ว

4.1 การขับร้องและดนตรี ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ระบำรำฟ้อน ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 มหรสพ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 เพลงเด็กและเพลงกล่อมเด็ก ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.5 เพลงปฏิพากย์ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.6 การละเล่นพื้นบ้าน ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.7 กีฬานันทนาการ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.8 การท่องเที่ยว ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.9 ธุรกิจ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

5. ชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ ของวัฒนธรรม ไทย ยวน สีคิ้ว

5.1 เครื่องมือเครื่องใช้ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 คหกรรมศาสตร์ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

5.3 การสาธารณสุข ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

5.4 ที่อยู่อาศัย ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

5.5 ชีวิตประวัติ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.6 เกษตรกรรม ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.7 บริการ ของชาว ไทย ยวน สีคิ้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความสำคัญของ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ความความคาดหวังของ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ไทย ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

แบบสอบถาม (Questionnaire)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว
สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

เรื่อง ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีต่อ
งานวิจัยเรื่องศึกษาวัฒนธรรมชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการศึกษาข้อมูล
ทางวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์มาแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหา
วัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีความสำคัญ สำหรับนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์

2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเอง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น และนำเสนอข้อมูลใน
ภาพรวมเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

3. เพื่อประเมินตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจของผลิตภัณฑ์ชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

นิยามศัพท์

ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ของบ้าน
ไทย-ยวน สี่คิ้ว โดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้แทนสัญลักษณ์บ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว เป็นผลิตภัณฑ์
ที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อกระตุ้นหรือเน้นย้ำความทรงจำให้คิดถึง หรือนึกถึงอยู่เสมอ
สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของบ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

การศึกษา หมายถึง ขั้นตอนการแสวงหาความรู้ โดยค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ในการวิจัย ได้แก่
การสัมภาษณ์ การสอบถาม หรือ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับ บ้าน ไทย-ยวน สี่คิ้ว

ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ยวน “บ้านยวน” นครจันทิก หมายถึง สถานที่ที่รวบรวม
วัฒนธรรมต่างๆ ของชาว ไทย ยวน สี่คิ้ว เอาไว้ เพื่อจัดแสดง และเป็นจุดรวมของกิจกรรมต่างๆ ทาง
วัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว

วัฒนธรรมไทย ยวน สี่คิ้ว หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ
และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผ่านการถ่ายทอดและส่งต่อ เป็นรูปแบบ
ของวัตถุและไม่ใช่วัตถุ โดยแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทย ยวน สี่คิ้ว

ชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว หมายถึง สถานที่ที่รวมตัวของกลุ่มชนที่มีชาติพันธุ์สืบมาจากชนเผ่าที่ ถูกเรียกว่า ชาว ยวน หรือ โยนก ที่ย้ายถิ่นฐานบางส่วนมาตั้งรกรากที่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

การแสดงออกถึงสารรูป หมายถึง การที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของ ผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สีคิ้ว

ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ หมายถึง นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจบ้าน ไทย-ยวน สีคิ้วและผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรมบ้านไทย-ยวน สีคิ้ว

คำชี้แจง : แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นด้านความสำคัญในปัจจุบันของ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สำหรับ นำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว โดยมีความหมายของระดับค่าความเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด
- 3 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าเล็กน้อย
- 1 หมายถึง มีความสำคัญเท่ากัน
- 2 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าเล็กน้อย
- 3 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด
- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นด้านความสำคัญในทางเลือกของ วัฒนธรรม ไทย-ยวน สำหรับ นำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์

ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยมีความหมายของระดับค่าความเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด
- 3 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสำคัญน้อยกว่าเล็กน้อย
- 1 หมายถึง มีความสำคัญเท่ากัน
- 2 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าเล็กน้อย
- 3 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด
- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากกว่าที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นาย ชูชัย ปรีกษา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประเด็นคำถาม	ระดับความสำคัญ								
	-5	-4	-3	-2	1	2	3	4	5
<p>ความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญของ ปัจจัยในวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ เมื่อ เทียบกับ <u>การมีรายละเอียดของ วัฒนธรรมที่น่าสนใจ</u> แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของ วัฒนธรรม</p>									
เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม									
มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ									
วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์									
<p>ความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญของ ปัจจัยในวัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ เมื่อ เทียบกับ <u>วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนา ในเชิงพาณิชย์ศิลป์</u> แสดงถึงภาพรวมและมีความเชื่อมโยงของ วัฒนธรรม</p>									
เกิดคุณค่าในวัฒนธรรม									
มีรายละเอียดของวัฒนธรรมที่น่าสนใจ									
วัฒนธรรมสามารถนำไปพัฒนาในเชิง พาณิชย์ศิลป์									

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นด้านความสำคัญในทางเลือกของ วัฒนธรรมชุมชน ไทย-ยวน สำหรับ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง
ช่องเดียว

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2562

แบบสอบถาม (Questionnaire)
ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

หัวข้อวิทยานิพนธ์ “ศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์”

โดย นาย ชูชัย ปริกษา

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม ความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

1. ชื่อ-นามสกุล.....

2. ตำแหน่ง.....

3. สถานที่ทำงาน.....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

คำชี้แจง : พิจารณารูปแบบของผลิตภัณฑ์ จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่าน โดยแยกประเมินในแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ , โคมไฟ และ หมอน ตามลำดับ

โดยกำหนดน้ำหนักประมาณค่าความเหมาะสม 5 ระดับคือ

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

5 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1. ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

แบบสอบถาม (Questionnaire) ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม ไทย-ยวน สีควิว					
ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1) ลักษณะทั่วไป เรียบร้อย มีรูปแบบและรูปร่างที่เหมาะสมกับการใช้งาน					
2) สีและลวดลายสวยงามผสมผสานกลมกลืนตลอดชิ้นงาน					
3) การตกแต่งด้วยด้ายปักหรือดิ้นปัก ไม่คลายตัวหรือแยกออกจากกัน					
4) การเย็บ ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ มีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 36 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร ริมผ้าเรียบ แน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย					
5) การบุด้วยแผ่นฟองน้ำ มีผ้าหุ้มหรือปิดทับฝีเข็มสม่ำเสมอ ทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์และมีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็ม ต่อความยาว 10 เซนติเมตร					
6) การเย็บหุ้มริมผ้าหรือก้น มีฝีเข็ม ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็ม ต่อความยาว 10 เซนติเมตร					
7) กระดุมและซิป มีการประกอบที่แน่นหนา					
8) ซัปโน ไม่หลุดลุ่ย สีผ้าซัปโนต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีตัวผลิตภัณฑ์					
9) การประกอบ ติดแน่น รอยต่อไม่แยกออกจากกัน					
10) การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น มีความเหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน					

2. โคมไฟ

แบบสอบถาม (Questionnaire) ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย- ยวน สี่คิ้ว					
ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1) ลักษณะทั่วไป มีรูปแบบและรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่แตก บิ่น และร้าว					
2) ลวดลายมีความ สวยงาม และถูกต้องตามลักษณะเฉพาะของลวดลาย					
3) สีมีความสม่ำเสมอ ติดแน่น ไม่ต่าง หลุด ลอก หรือเปราะเปื้อน					
4) การประกอบมีความเรียบร้อย รอยต่อไม่แยกออกจากกัน ไม่มีรอยเปราะเปื้อนของสารยึดติด					
5) การเคลือบเงามีความเรียบ ไม่เป็นคราบ,กรอบ,แตก หรือหลุดลอก					
6) สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน					

3. หมอน

แบบสอบถาม (Questionnaire) ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จาก วัฒนธรรม ไท-ยวน สี่คว					
ระดับความพึงพอใจ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1) ลักษณะทั่วไป มีรูปแบบรูปทรงและสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่มี รอยขาด หรือ เปราะเปื้อน					
2) สีสีความสม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของ ชิ้นงาน) ไม่หลุดหรือลอก					
3) การเย็บ มีฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ ไม่น้อยกว่า 32 ฝีเข็มต่อความยาว 10 เซนติเมตร					
4) การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น มีความประณีต เหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน					
5) สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นาย ชูชัย ปรีक्षा

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2562

แบบสอบถาม (Questionnaire)
ความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

หัวข้อวิทยานิพนธ์ “ศึกษาวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว สำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์”
โดย นาย ชูชัย ปริกษา

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

1) เพศ

ชาย หญิง

2) อายุ

ต่ำกว่า 18 ปี 18-25 ปี 26-32 ปี

33-39 ปี มากกว่า 39 ปี

3) อาชีพ

นักเรียน / นักศึกษา ข้าราชการ / พนักงานรับวิสาหกิจรับจ้าง

พนักงานบริษัท อาชีพอิสระ

รับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว

อื่นๆ (โปรด

ระบุ).....

4) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่า ม.6 หรือ ปวช ม.6 หรือ ปวช

อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5) รายได้ (ต่อเดือน)

ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน 10,001 - 15,000 บาท/เดือน

15,001 - 20,000 บาท/เดือน 20,001 - 25,000 บาท/เดือน

มากกว่า 25,000 บาท

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว

คำชี้แจง : พิจารณารูปแบบของผลิตภัณฑ์ จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างตามระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่าน โดยแยกประเมินในแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ , โคมไฟ และ หมอน ตามลำดับ

โดยกำหนดน้ำหนักประมาณค่าความเหมาะสม 5 ระดับคือ

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

4. ของใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ราคาประมาณ 700 บาท

แบบสอบถาม (Questionnaire)					
ความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว					
ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรมไทย-ยวน สี่คิ้ว					
2) ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม					
ด้านความสวยงาม					
1) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม น่าใช้					
2) ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่น่าสนใจ					
3) ผลิตภัณฑ์สามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
2) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมเพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าชุมชนไทย-ยวน สี่คิ้ว					
3) ผลิตภัณฑ์ดูแลรักษาง่าย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
ด้านคุณภาพและราคา					
1) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ					
2) ผลิตภัณฑ์มีราคาที่เหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยในการใช้งาน					

5. โคมไฟ

ราคาประมาณ 1,400 บาท

แบบสอบถาม (Questionnaire)					
ความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สี่คิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว					
ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สี่คิ้ว					
2) ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม					
ด้านความสวยงาม					
1) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม น่าใช้					
2) ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่น่าสนใจ					
3) ผลิตภัณฑ์สามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
2) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมเพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าชุมชน ไทย-ยวน สี่คิ้ว					
3) ผลิตภัณฑ์ดูแลรักษาง่าย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
ด้านคุณภาพและราคา					
1) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ					
2) ผลิตภัณฑ์มีราคาที่เหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยในการใช้งาน					

6. หมอน ราคาประมาณ 300 บาท

แบบสอบถาม (Questionnaire)					
ความพึงพอใจของประชากรชาว ไทย-ยวน สีคิ้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว					
ระดับความพึงพอใจ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
1) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของวัฒนธรรม ไทย-ยวน สีคิ้ว					
2) ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีการใช้ศักยภาพชุมชนอย่างเหมาะสม					
ด้านความสวยงาม					
1) ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม น่าใช้					
2) ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่น่าสนใจ					
3) ผลิตภัณฑ์สามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
ด้านประโยชน์ใช้สอย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
2) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมเพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าชุมชน ไทย-ยวน สีคิ้ว					
3) ผลิตภัณฑ์ดูแลรักษาง่าย					
1) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมในด้านประโยชน์ใช้สอย					
ด้านคุณภาพและราคา					
1) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ					
2) ผลิตภัณฑ์มีราคาที่เหมาะสม					
3) ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยในการใช้งาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นาย ชูชัย ปรีक्षा

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายชูชัย ปรีक्षा
วัน เดือน ปี เกิด	21 เมษายน 2528
ที่อยู่ปัจจุบัน	154/2 หมู่ 14 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140
ประวัติการศึกษา	
ปีการศึกษา 2552	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
ปีการศึกษา 2561	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการออกแบบอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง